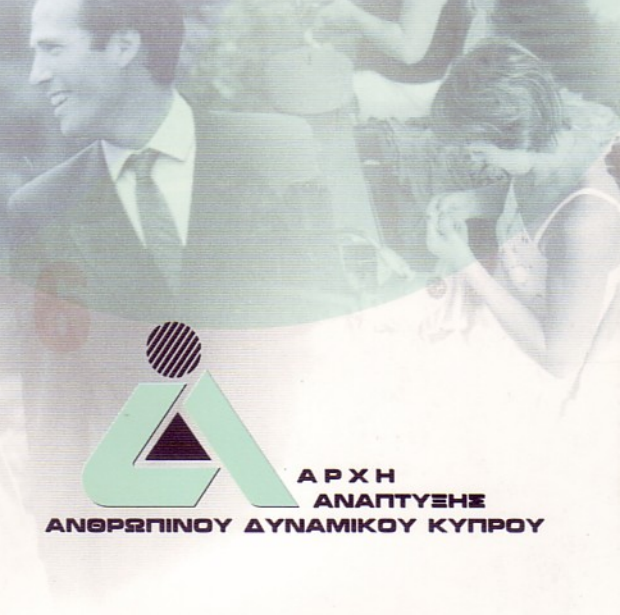
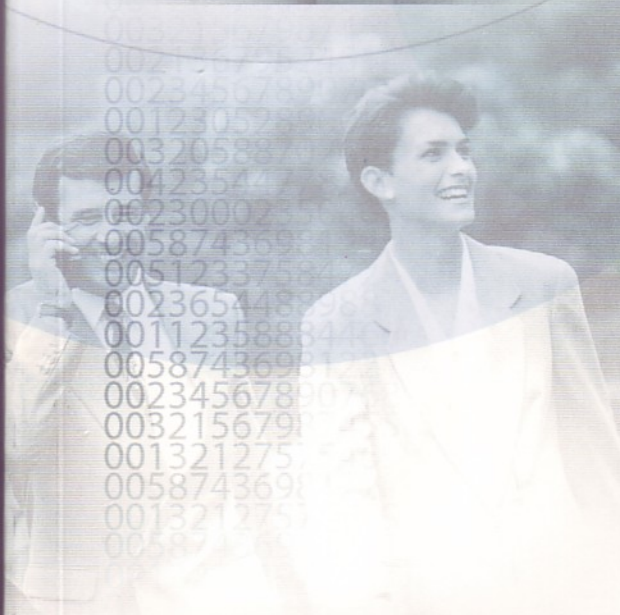

Προβλέψεις Απασχόλησης στην Κύπρο 2000-2010

00
00
0023456789
002123456789
0012305289
00320588
004235447
00230002
0058743698
00512337584
002365448896
0011235888440
005874369812
002345678907
0032156790
001321275
0058743698
001321275
0058743698

ΑΡΧΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΚΥΠΡΟΥ

**ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ
2000 – 2010**

**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ
ΑΡΧΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΚΥΠΡΟΥ**

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2003

ISBN 9963 – 43 – 742 – 7

Υπεύθυνοι Λειτουργοί

Γιάννης Μουρουζίδης, *Λειτουργός Ανθρώπινου Δυναμικού 1^{ης} Τάξης*

Γιάννα Κορέλλη, *Λειτουργός Ανθρώπινου Δυναμικού*

Συνεργασία με Γραφείο Προγραμματισμού

Δρ. Ανδρέας Τρόκκος, *Ανώτερος Λειτουργός Προγραμματισμού*

Αντζέλα Δρουσιώτη, *Λειτουργός Προγραμματισμού*

Συνεργασία με Στατιστική Υπηρεσία

Αλέκος Αγαθαγγέλου, *Ανώτερος Λειτουργός Στατιστικής*

Ελένη Χριστοδουλίδου, *Λειτουργός Στατιστικής*

Συντονισμός

Μάκης Κεραυνός, *Ανώτερος Λειτουργός Ανθρώπινου Δυναμικού*

Γενική ευθύνη

Δρ. Γιώργος Όξινος, *Διευθυντής Έρευνας και Προγραμματισμού*

Αναδημοσίευση μέρους ή ολόκληρης της μελέτης επιτρέπεται νοουμένου ότι αναφέρεται η πηγή.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παροχή μακροχρόνιων προβλέψεων για τα επαγγέλματα και τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας που διαθέτει η οικονομία του τόπου μας είναι μια εργασία που απουσίαζε μέχρι τώρα από το κυπριακό περιβάλλον. Οι προβλέψεις θεωρούνται απαραίτητες για μια χώρα που βρίσκεται σε τέτοιο στάδιο οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης και στα πρόθυρα ένταξης της στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού συναισθανόμενη την ευθύνη της ως ο αρμόδιος εθνικός φορέας για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου και εκτιμώντας τις δυνατότητες που παρέχει η πολύχρονη εμπειρία της με θέματα της αγοράς εργασίας, αποφάσισε τη διεξαγωγή της παρούσας μελέτης. Η μελέτη παρέχει προβλέψεις για την απασχόληση σε 36 επαγγέλματα και 27 τομείς οικονομικής δραστηριότητας που περικλείουν το σύνολο της κυπριακής οικονομίας, για τη δεκαετή περίοδο 2000 – 2010.

Η διενέργεια της μελέτης αυτής θα προσθέσει στο γνωσιολογικό απόθεμα της Κύπρου και θα βοηθήσει στη λήψη των κατάλληλων αποφάσεων πολιτικής για την αποφυγή οποιωνδήποτε δυσμενών μελλοντικών συνθηκών. Πρόσθετα, η μελέτη θα αξιοποιηθεί από πολλούς δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς που ασχολούνται με το ευρύ θέμα του προγραμματισμού του ανθρώπινου δυναμικού και της επαγγελματικής καθοδήγησης των νέων.

Στην ολοκλήρωση της μελέτης ήταν αναγκαία η συνεισφορά φορέων στην Κύπρο και το εξωτερικό. Σημειώνεται ιδιαίτερα η συνεργασία που αναπτύχθηκε με το Γραφείο Προγραμματισμού για την παροχή προβλέψεων και τη Στατιστική Υπηρεσία για την παροχή στοιχείων, η βοήθεια των οποίων για την ολοκλήρωση της μελέτης είναι ανεκτίμητη και η Αρχή τους εκφράζει δημόσια τις ευχαριστίες της.

Τα θερμά μου συγχαρητήρια και ευχαριστίες εκφράζω επίσης σε όλους τους συντελεστές της Διεύθυνσης Έρευνας και Προγραμματισμού για την επιτυχή διεξαγωγή της μελέτης.

Μιχάλης Α. Φυσεντζίδης
Γενικός Διευθυντής

ΣΥΝΟΨΗ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η παρακολούθηση των εξελίξεων στην αγορά εργασίας της Κύπρου, η πρόβλεψη της μελλοντικής κατάστασης και η λήψη των κατάλληλων διορθωτικών μέτρων θεωρείται δραστηριότητα μεγάλης σημασίας από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η ΑνΑΔ ανάλαβε το έργο της ετοιμασίας μακροχρόνιων προβλέψεων για την απασχόληση στα επαγγέλματα της κυπριακής αγοράς εργασίας.

Τέτοια μελέτη πραγματοποιείται για πρώτη φορά στην Κύπρο και θα συμβάλει στην παροχή και την ανάπτυξη των πληροφοριών που είναι απαραίτητες για μια χώρα που βρίσκεται σε τέτοιο προχωρημένο στάδιο οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης και στα πρόθυρα ένταξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η αναγκαιότητα για τη μελέτη εντοπίστηκε από πολλούς φορείς και υπηρεσίες στην Κύπρο και περιλαμβάνεται σε σχετικές αναφορές σε έγγραφα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως είναι το Κοινό Έγγραφο Αξιολόγησης για τις Προτεραιότητες της Πολιτικής Απασχόλησης για την Κύπρο.

Σκοπός της μελέτης

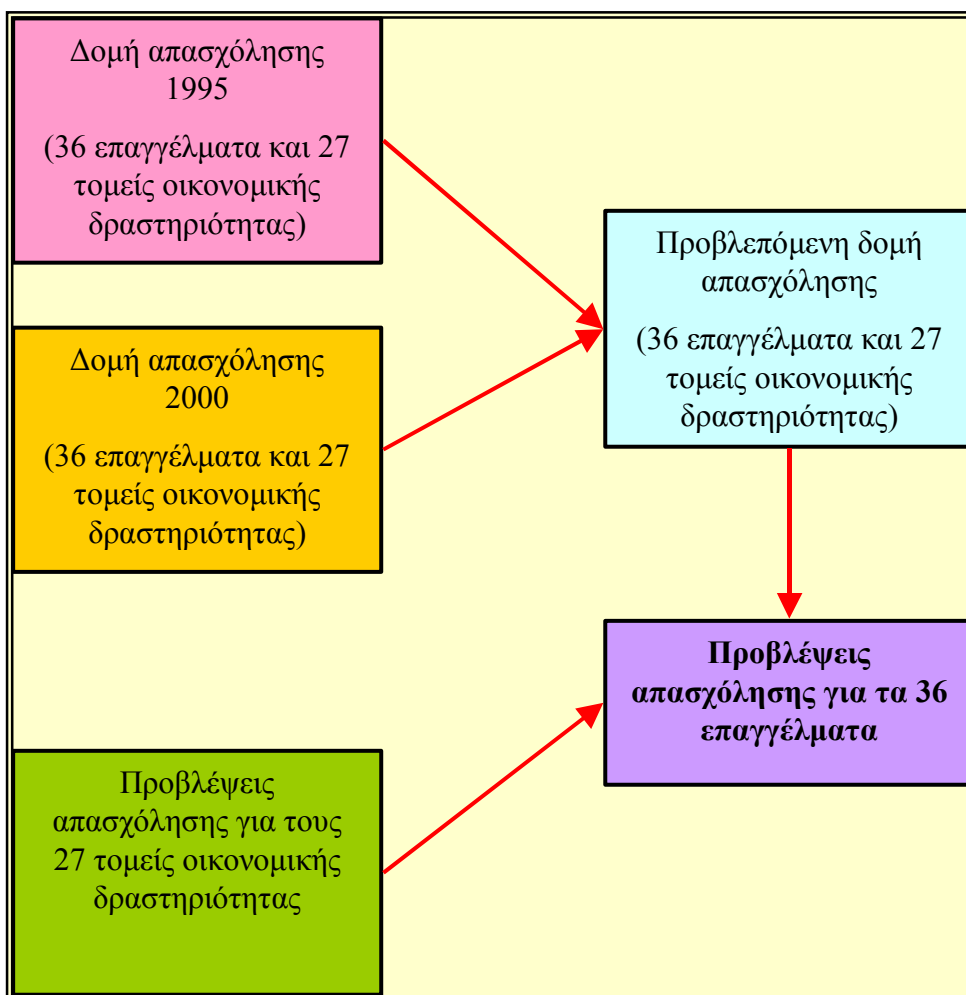
Κύριος σκοπός της μελέτης είναι η παροχή προβλέψεων για την απασχόληση σε επαγγέλματα στην Κύπρο για τη χρονική περίοδο 2000 – 2010. Αυτό επιτυγχάνεται μέσα από την εκτίμηση της μελλοντικής δομής της απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας και επάγγελμα και την εκτίμηση του μεγέθους της απασχόλησης στους διάφορους τομείς οικονομικής δραστηριότητας.

Πρόσθετα, με τη μελέτη αυτή γίνεται σύγκριση των διαθέσιμων προβλέψεων για την εξέλιξη της απασχόλησης σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας και σε επαγγέλματα σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τις προβλέψεις για την Κύπρο. Σκοπός της σύγκρισης είναι ο εντοπισμός των κοινών στοιχείων αλλά και των αποκλίσεων στις προβλέψεις ανάμεσα στην Κύπρο και σε χώρες που διαφέρουν τόσο εξαιτίας του μεγέθους τους όσο και του βαθμού ανάπτυξης τους.

Μεθοδολογία

Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε στη μελέτη βασίζεται σε ανάλογες μεθοδολογίες που έχουν αναπτυχθεί και χρησιμοποιηθεί σε Ευρωπαϊκές χώρες και στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Στη μελέτη γίνονται προβλέψεις για την απασχόληση σε 36 επαγγέλματα και 27 τομείς οικονομικής δραστηριότητας που καλύπτουν το σύνολο της κυπριακής οικονομίας. Η διαδικασία που ακολουθείται για να γίνουν οι προβλέψεις παρουσιάζεται στο πιο κάτω Σχεδιάγραμμα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ

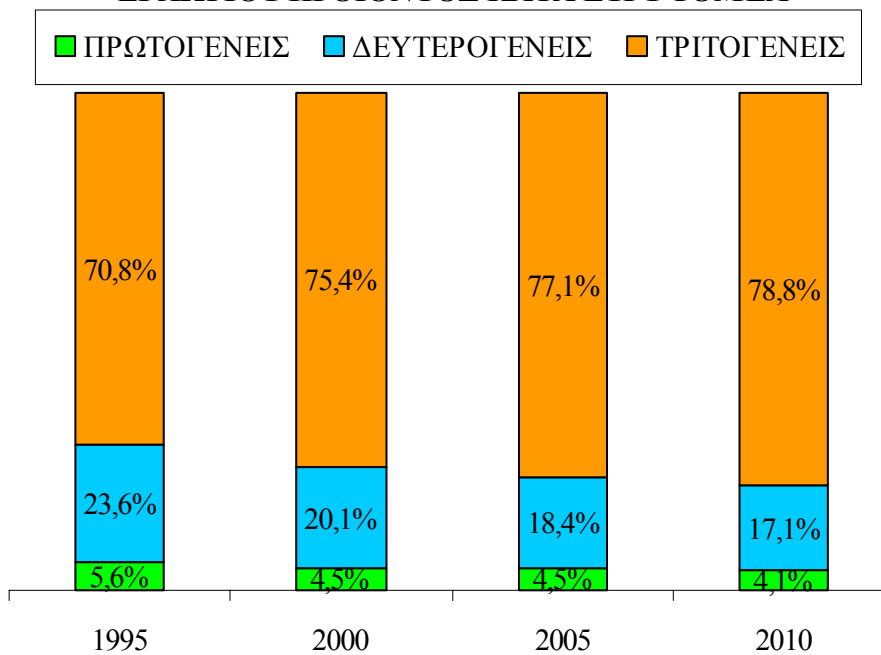
Σημαντικότερα αποτελέσματα και βασικά συμπεράσματα

Τα σημαντικότερα αποτελέσματα και τα βασικά συμπεράσματα της μελέτης παρουσιάζονται στη συνέχεια.

Μεταβολή του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος

- i. Ο μέσος ετήσιος ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης σε πραγματικούς όρους αναμένεται να ανέλθει στο 4% κατά τη διάρκεια της δεκαετίας 2000 – 2010. Οι τριτογενείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας αναμένεται να συνεχίσουν να παρουσιάζουν το μεγαλύτερο ρυθμό ανάπτυξης (+4,5% το χρόνο) συγκριτικά με τους πρωτογενείς και δευτερογενείς τομείς (3,1% και 2,4% το χρόνο αντίστοιχα).

ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟΥ ΕΓΧΩΡΙΟΥ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ ΚΑΤΑ ΕΥΡΥ ΤΟΜΕΑ

- ii. Οι 5 τομείς που θα παρουσιάσουν τη μεγαλύτερη μέση ετήσια αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος για την περίοδο

2000 – 2010 είναι τα Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες (+10,8%), η Πληροφορική, έρευνα και ανάπτυξη (+7,9%), οι Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες (+6,9%), οι Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (+6,5%) και οι Τράπεζες (+5,8%).

- iii. Οι τομείς που αναμένεται να παρουσιάσουν μείωση ή μικρή μόνο ποσοστιαία αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος είναι υποτομείς στη Μεταποίηση, τα Ορυχεία και λατομεία καθώς και το Χρηματιστήριο.

Μεταβολή της παραγωγικότητας

- i. Η παραγωγικότητα αναμένεται να αυξηθεί με ένα μέσο ετήσιο ρυθμό της τάξης του 3,2% κατά την περίοδο 2000 – 2010. Ο ρυθμός αυτός αναμένεται να είναι μεγαλύτερος στους τριτογενείς τομείς (+3,3% το χρόνο) από ότι στους πρωτογενείς τομείς (+2,8% το χρόνο) και τους δευτερογενείς τομείς (+2,4% το χρόνο).
- ii. Οι τρεις τομείς οικονομικής δραστηριότητας που θα παρουσιάσουν τη μεγαλύτερη μέση ετήσια αύξηση στην παραγωγικότητα είναι τα Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες (+7,4%), ο Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό (+5,0%) και οι Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (+4,9%).

Αριθμητική μεταβολή της απασχόλησης σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας

- i. Η συνολική απασχόληση για το 2000 ανερχόταν στα 301.600 άτομα. Συγκριτικά με αυτό το χρόνο, το 2005 αναμένεται να αυξηθεί κατά 15.725 άτομα και να ανέλθει στα 317.325 άτομα ενώ το 2010 θα αυξηθεί κατά 26.192 άτομα και θα φτάσει στα 327.792.
- ii. Οι νέες θέσεις εργασίας θα συνεχίσουν να δημιουργούνται στους τριτογενείς τομείς σε αντίθεση με τους άλλους δύο ευρείς τομείς. Την περίοδο 2000 – 2005 οι τριτογενείς τομείς θα

προσθέσουν 14.591 νέες θέσεις εργασίας στο σύνολο των 15.725 θέσεων (93%) ενώ την περίοδο 2005 – 2010 όλες οι νέες θέσεις εργασίας θα δημιουργηθούν στους τριτογενείς τομείς (αύξηση 11.182 ατόμων) αφού οι πρωτογενείς θα έχουν στασιμότητα και οι δευτερογενείς θα έχουν μειωμένη απασχόληση κατά 715 άτομα.

- iii. Οι τομείς με τις μεγαλύτερες θετικές επιδράσεις στην αύξηση της απασχόλησης την περίοδο 2000 – 2010 είναι το Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης (+5.135 άτομα ή +19,6%), οι Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες (+4.183 άτομα ή +16,0%) και οι Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (+2.690 άτομα ή +10,3%). Όλοι οι υποτομείς των Μεταποιητικών βιομηχανιών και το Χρηματιστήριο θα παρουσιάσουν αριθμητικές μειώσεις.

Αριθμητική μεταβολή της απασχόλησης σε επαγγελματικές κατηγορίες και επαγγέλματα

- i. Οι επαγγελματικές κατηγορίες που θα έχουν τις περισσότερες νέες θέσεις εργασίας είναι τα Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης (+11.760 άτομα), οι Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί (+10.255 άτομα), οι Διευθυντές (+8.783 άτομα) και οι Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές (+6.929 άτομα).
- ii. Οι θέσεις εργασίας αναμένεται να μειωθούν σε δύο επαγγελματικές κατηγορίες, στους Γραφείς, δακτυλογράφους, ταμίες και παρόμοιους (-8.464 άτομα) και στους Τεχνίτες και παρόμοιους εργάτες (-5.144 άτομα).
- iii. Τα πέντε επαγγέλματα που θα έχουν τις μεγαλύτερες αριθμητικές αυξήσεις στην απασχόληση κατά τη διάρκεια της περιόδου 2000 – 2010 είναι οι Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες (+12.236 άτομα), οι Γενικοί διευθυντές και διευθυντές τμημάτων (+9.211 άτομα), οι Πωλητές, διαφημιστές εμπορευμάτων και μανεκέν (+8.589 άτομα), οι Λογιστές και άλλοι ειδικοί (+3.921 άτομα) και οι Αστυνομικοί, πυροσβέστες, δεσμοφύλακες και παρόμοιοι (+2.715 άτομα).

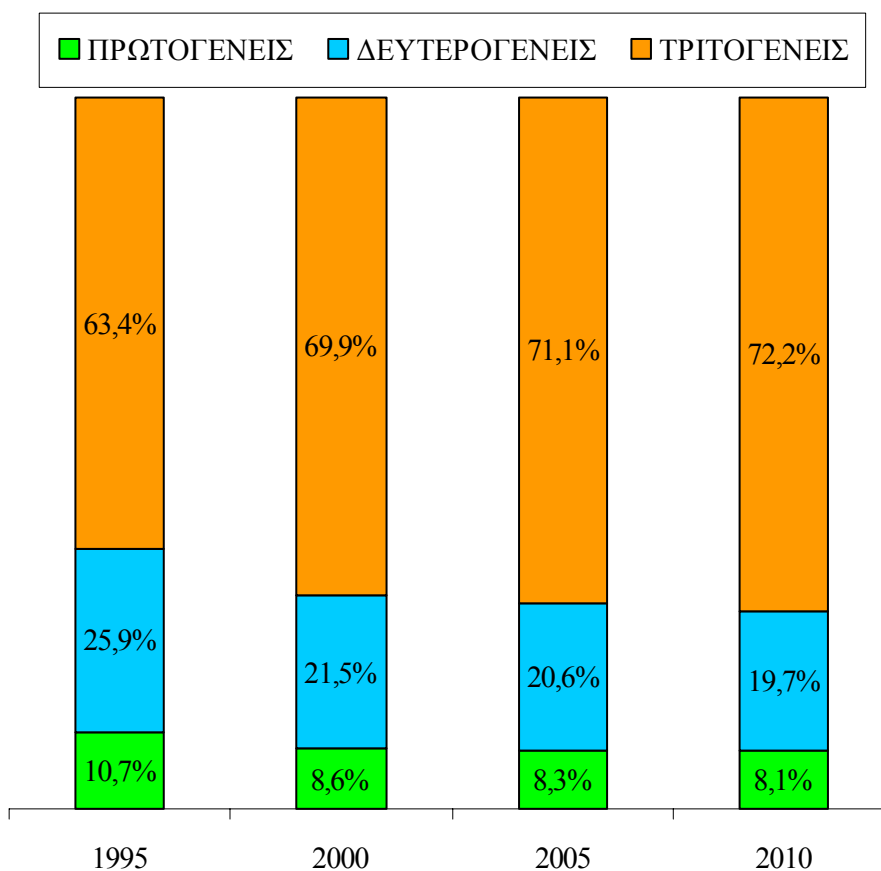
- iv. Τα πέντε επαγγέλματα με τις μεγαλύτερες αριθμητικές μειώσεις στην απασχόληση κατά τη διάρκεια της περιόδου 2000 – 2010 είναι οι Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών, αποθήκης, δακτυλογράφοι και παρόμοιοι γραφείς (-6.634 άτομα), οι Μάγειροι, σερβιτόροι, μάρμαν και οικονόμοι (-2.658 άτομα), οι Μεταλλωρύχοι, λατόμοι και τεχνίτες οικοδομών (-2.522 άτομα), οι Γραφείς εξυπηρέτησης κοινού (-1.830 άτομα) και οι Τεχνίτες μετάλλου και μηχανημάτων (-1.704 άτομα).

Κατανομή της απασχόλησης σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας

- i. Το 2010 η απασχόληση στους τριτογενείς τομείς θα ανέλθει στα 236.873 άτομα (72,2%), στους δευτερογενείς τομείς θα μειωθεί στα 64.473 άτομα (19,7%) και στους πρωτογενείς θα ανέλθει στα 26.446 άτομα (8,1%). Τα αντίστοιχα ποσοστά για το 2000 ήταν 69,9% για τους τριτογενείς, 21,5% για τους δευτερογενείς και 8,6% για τους πρωτογενείς.
- ii. Οι πέντε μεγαλύτεροι τομείς για το 2010 θα είναι το Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης (59.335 άτομα ή 18,1%), οι Μεταποιητικές βιομηχανίες (35.369 άτομα ή 10,8%), τα Ξενοδοχεία και εστιατόρια (34.821 άτομα ή 10,6%), οι Κατασκευές (27.604 άτομα ή 8,4%) και η Γεωργία, θήρα και δασοκομία (24.446 άτομα ή 7,5%).
- iii. Από τους 27 τομείς οικονομικής δραστηριότητας, οι πέντε που θα παρουσιάσουν τις μεγαλύτερες απώλειες στα μερίδια απασχόλησης τους για την περίοδο 2000 – 2010 είναι κατά σειρά η Γεωργία, θήρα και δασοκομία (-0,4%), οι Κατασκευές (-0,4%), η Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, κατασκευή ειδών ενδυμασίας και βιομηχανία δερματίνων ειδών (-0,3%), η Παραγωγή βασικών μετάλλων, κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, μηχανημάτων, ηλεκτρικού εξοπλισμού και εξοπλισμού μεταφορών (-0,3%) και η Βιομηχανία τροφίμων, ποτών και καπνοβιομηχανία (-0,3%).
- iv. Οι πέντε τομείς οικονομικής δραστηριότητας με τα μεγαλύτερα οφέλη στα μερίδια απασχόλησης τους είναι οι Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες (+1,0%), οι Άλλες

δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (+0,5%), τα Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό (+0,4%), τα Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες (+0,3%) και οι Τράπεζες (+0,3%).

ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΕΥΡΥ ΤΟΜΕΑ

Κατανομή της απασχόλησης σε επαγγελματικές κατηγορίες και επαγγέλματα

- i. Οι τρεις μεγαλύτερες επαγγελματικές κατηγορίες για το 2010 αναμένεται να είναι τα Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης

(63.212 άτομα ή 19,3%), οι Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές (62.445 άτομα ή 19,1%) και οι Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί (43.898 άτομα ή 13,4% του συνόλου). Οι μικρότερες επαγγελματικές κατηγορίες θα είναι οι Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες (17.069 άτομα ή 5,2%) και οι Διευθυντές (18.933 άτομα ή 5,8%).

- ii. Οι επαγγελματικές κατηγορίες που συνήθως απαιτούν ανώτερου επιπέδου προσόντα όπως είναι οι Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί και οι Διευθυντές αλλά και τα Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης στα οποία τα προσόντα που απαιτούνται είναι χαμηλού επιπέδου θα αυξήσουν τα μερίδια της απασχόλησης τους. Θα συνεχίσει η συρρίκνωση του μεριδίου απασχόλησης στα Γραφειακά και στα Τεχνικά επαγγέλματα.
- iii. Τα πέντε επαγγέλματα με το μεγαλύτερο αριθμό απασχολουμένων για το 2010 είναι οι Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες (43.173 άτομα), οι Πωλητές, διαφημιστές εμπορευμάτων και μανεκέν (34.229 άτομα), οι Άλλοι σχετικοί ειδικοί και βοηθοί οικονομικών, εμπορικών, κοινωνικών και άλλων υπηρεσιών (25.488 άτομα), οι Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών, αποθήκης, δακτυλογράφοι και παρόμοιοι γραφείς (18.143 άτομα) και οι Μεταλλωρύχοι, λατόμοι και τεχνίτες οικοδομών (17.518 άτομα).
- iv. Τα πέντε επαγγέλματα με τις μεγαλύτερες αυξήσεις στα μερίδια απασχόλησης τους ανάμεσα στο 2000 και το 2010 είναι οι Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες (+2,9%), οι Γενικοί διευθυντές και διευθυντές τμημάτων (+2,6%), οι Πωλητές, διαφημιστές εμπορευμάτων και μανεκέν (+1,9%), οι Λογιστές και άλλοι ειδικοί (+1,1%) και οι Αστυνομικοί, πυροσβέστες, δεσμοφύλακες και παρόμοιοι (+0,7%).
- v. Τα πέντε επαγγέλματα με τις μεγαλύτερες μειώσεις στα μερίδια απασχόλησης τους ανάμεσα στο 2000 και το 2010 είναι οι Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών, αποθήκης, δακτυλογράφοι και παρόμοιοι γραφείς (-2,7%), οι Μεταλλωρύχοι, λατόμοι και τεχνίτες οικοδομών (-1,4%), οι Μάγειροι, σερβιτόροι, μπάρμαν και οικονόμοι (-1,3%), οι Γραφείς εξυπηρέτησης κοινού (-0,9%) και οι Τεχνίτες μετάλλου και μηχανημάτων (-0,8%).

**ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ**

- 1: Διευθυντές
- 2: Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί
- 3: Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι
- 4: Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι
- 5: Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές
- 6: Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες
- 7: Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες
- 8: Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές
- 9: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης

Προβλεπόμενες διαφοροποιήσεις κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας

- i. Η απασχόληση αναμένεται να αυξηθεί κατά 8,7% την περίοδο 2000 – 2010 (+0,8% το χρόνο). Το ποσοστό αυτό είναι σχετικά περιορισμένο σε σύγκριση με τη δεκαετία 1990 – 2000 όπου η απασχόληση αυξήθηκε κατά 19,0% (+1,6% το χρόνο). Την περίοδο 2000 – 2005 η αύξηση στην απασχόληση θα είναι

ουσιαστικά μεγαλύτερη αφού θα ανέλθει στο +5,2% (+1,0% το χρόνο) ενώ την περίοδο 2005 – 2010 η αύξηση θα περιοριστεί στο +3,3% (+0,7% το χρόνο).

- ii. Την περίοδο 2000 – 2010 οι πρωτογενείς τομείς θα παρουσιάσουν οριακή αύξηση της απασχόλησης (+2,5%), οι δευτερογενείς τομείς θα παραμείνουν περίπου στα ίδια επίπεδα (-0,4%) και οι τριτογενείς τομείς θα αυξήσουν την απασχόληση τους κατά 12,2%.
- iii. Οι πέντε, από τους 27 τομείς οικονομικής δραστηριότητας της μελέτης με τους μεγαλύτερους ρυθμούς αύξησης της απασχόλησης για την περίοδο 2000 – 2010, είναι η Πληροφορική, έρευνα και ανάπτυξη (+55,8% ή +4,5% το χρόνο), οι Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες (+37,7% ή +3,2% το χρόνο), τα Ταχυδρομεία και Τηλεπικοινωνίες (+36,4% ή +3,2% το χρόνο) τα Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό (+26,6% ή +2,4% το χρόνο) και οι Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (+18,9% ή +1,7% το χρόνο).
- iv. Εκτός από το Χρηματιστήριο (-8,2% ή -0,9% το χρόνο), οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας που θα παρουσιάσουν ποσοστιαία μείωση στην απασχόληση τους κατά την περίοδο 2000 – 2010 είναι όλοι ανεξαιρέτα οι υποτομείς των Μεταποιητικών βιομηχανιών. Σταθερή απασχόληση για την περίοδο αυτή παρουσιάζεται στην Αλιεία, στα Ορυχεία και λατομεία και στον Ηλεκτρισμό, φυσικό αέριο και νερό.

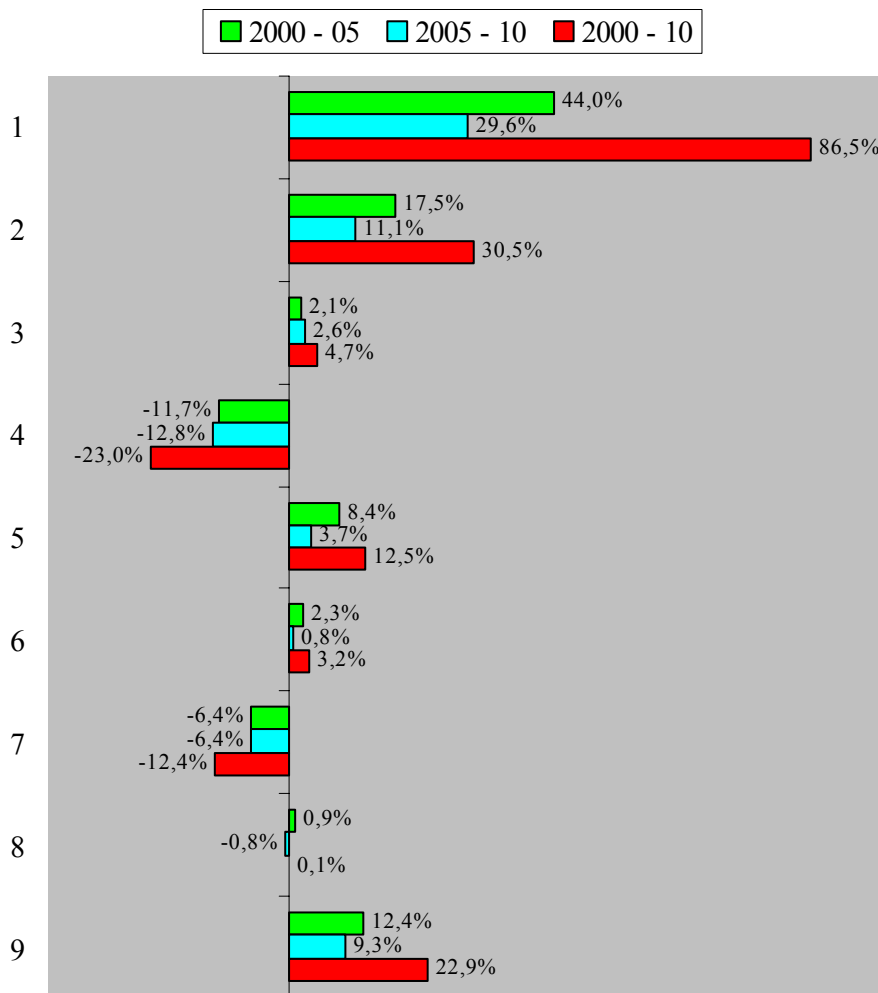
Προβλεπόμενες διαφοροποιήσεις κατά επαγγελματική κατηγορία και επάγγελμα

- i. Οι επαγγελματικές κατηγορίες που θα παρουσιάσουν, μεγαλύτερους από το μέσο όρο, ρυθμούς αύξησης της απασχόλησης τους για την περίοδο 2000 – 2010 είναι οι Διευθυντές, οι Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί, τα Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης και οι Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές. Οι επαγγελματικές κατηγορίες που θα παρουσιάσουν μειώσεις

στην απασχόληση τους είναι οι Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι και οι Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες.

- ii. Τα πέντε επαγγέλματα με τη μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση της απασχόλησης για την περίοδο 2000 – 2010 είναι οι Μαθηματικοί και στατιστικοί, οι Ειδικοί ηλεκτρονικών υπολογιστών, οι Λογιστές και άλλοι ειδικοί, οι Γενικοί διευθυντές και διευθυντές τμημάτων και οι Φυσικοί, χημικοί, μετεωρολόγοι, γεωλόγοι και παρόμοιοι ειδικοί.
- iii. Τα πέντε επαγγέλματα με τη μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση της απασχόλησης για την περίοδο 2000 – 2010 είναι το Βοηθητικό διδακτικό προσωπικό, οι Συνοδοί ταξιδιών και ξεναγοί, οι Βρεφοκόμοι και φροντιστές σε ιδρύματα, ιατρεία και σπίτια, οι Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών, αποθήκης, δακτυλογράφοι και παρόμοιοι γραφείς και οι Γενικοί διευθυντές μικρών επιχειρήσεων.
- iv. Τα πέντε επαγγέλματα που αναμένεται να αυξήσουν σημαντικά την απασχόληση τους, τόσο ποσοστιαία όσο και αριθμητικά, κατά την περίοδο 2000 – 2010 είναι οι Ειδικοί ηλεκτρονικών υπολογιστών (+8,9% ή +177 άτομα το χρόνο), οι Λογιστές και άλλοι ειδικοί (+8,3% ή +392 άτομα το χρόνο), οι Γενικοί διευθυντές και διευθυντές τμημάτων (+8,2% ή +921 άτομα το χρόνο), οι Αστυνομικοί, πυροσβέστες, δεσμοφύλακες και παρόμοιοι (+3,7% ή 272 άτομα το χρόνο) και οι Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες (+3,4% ή +1.224 άτομα το χρόνο).
- v. Τα πέντε επαγγέλματα που αναμένεται να μειώσουν σημαντικά την απασχόληση τους, τόσο ποσοστιαία όσο και αριθμητικά, κατά τη διάρκεια της περιόδου 2000 – 2010 είναι οι Συνοδοί ταξιδιών και ξεναγοί (-9,8% ή -65 άτομα το χρόνο), οι Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών, αποθήκης, δακτυλογράφοι και παρόμοιοι γραφείς (-3,1% ή -663 άτομα το χρόνο), οι Μάγειροι, σερβιτόροι, μπάρμαν και οικονόμοι (-1,7% ή -266 άτομα το χρόνο), οι Γραφείς εξυπηρέτησης κοινού (-1,6% ή -183 άτομα το χρόνο) και οι Κομμώτριες, κουρείς, αισθητικοί και παρόμοιοι υπάλληλοι (-1,6% ή -62 άτομα το χρόνο).

ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

- 1: Διευθυντές
- 2: Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί
- 3: Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι
- 4: Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι
- 5: Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές
- 6: Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες
- 7: Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες
- 8: Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές
- 9: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης

Βαθμός συγκέντρωσης της απασχόλησης

- i. Ένας δείκτης του βαθμού συγκέντρωσης της απασχόλησης κάθε επαγγελματικής κατηγορίας είναι το ποσοστό απασχόλησης που αντιστοιχεί στους 3 μεγαλύτερους τομείς οικονομικής δραστηριότητας για την κάθε επαγγελματική κατηγορία.
- ii. Οι επαγγελματικές κατηγορίες που έχουν τους μεγαλύτερους βαθμούς συγκέντρωσης είναι οι Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες (96,7%), οι Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες (87,7%), οι Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές (82,8%) και οι Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές (79,0%). Ο μικρότερος βαθμός συγκέντρωσης εντοπίζεται στα Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης όπου ανέρχεται στο 45,0%.

Πορίσματα

- i. Την περίοδο μέχρι το 2010 θα μεγαλώσει η εξάρτηση της κυπριακής οικονομίας από τους τομείς των Υπηρεσιών. Αυτοί αναμένεται να αντιστοιχούν στο 78,8% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος και στο 72,2% της Απασχόλησης.
- ii. Η παραγωγικότητα προβλέπεται μεγαλύτερη στους τριτογενείς τομείς και αναμένεται να διευρυνθεί ακόμη περισσότερο η διαφορά. Αυτό καθιστά επιτακτικό το θέμα της βελτίωσης της παραγωγικότητας στους πρωτογενείς και δευτερογενείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας.
- iii. Οι νέες θέσεις εργασίας για την περίοδο 2000 – 2010 ανέρχονται γύρω στις 26.200 και δημιουργούνται στους τριτογενείς τομείς. Οι τομείς που θα έχουν τις περισσότερες νέες θέσεις είναι το Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης (19,6% του συνόλου) και η Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες (19,0% του συνόλου). Επισημαίνεται ότι ο τουριστικός τομέας και ιδιαίτερα τα Ξενοδοχεία και εστιατόρια δε θα συνεχίσουν να δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας με το ρυθμό των προηγούμενων δεκαετιών.

- iv. Η παγκόσμια ανάπτυξη της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών αντικατοπτρίζεται και στους τομείς με τη μεγαλύτερη ποσοστιαία ανάπτυξη στην Κύπρο κατά τη διάρκεια της περιόδου 2000 – 2010. Αυτοί είναι η Πληροφορική, έρευνα και ανάπτυξη, οι Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες (νομικές δραστηριότητες, έρευνες αγοράς, αρχιτέκτονες και μηχανικοί, διαφήμιση, παροχή προστασίας και καθαρισμός κτιρίων) και τα Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες. Οι τομείς αυτοί θα χρειαστούν την ανάλογη υποστήριξη με το κατάλληλο προσωπικό.
- v. Αναμένεται να συνεχιστεί η μείωση στην απασχόληση στις Μεταποιητικές βιομηχανίες και θα πρέπει να δοθούν τα κατάλληλα εφόδια (γνώσεις και δεξιότητες) στα άτομα που θα αποχωρήσουν από τις βιομηχανίες αυτές για να εισέλθουν σε άλλα επαγγέλματα και τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Με τον τρόπο αυτό θα μειωθεί ο αριθμός των ατόμων που αποχωρούν μόνιμα από την αγορά εργασίας ή που εγγράφονται άνεργοι.
- vi. Τα επαγγέλματα που απαιτούν ανώτερου επιπέδου προσόντα (Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί και Διευθυντές) καθώς και τα Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης όπου τα προσόντα που απαιτούνται είναι χαμηλού επιπέδου δημιουργούν τις περισσότερες νέες θέσεις εργασίας, αυξάνουν την απασχόληση τους και τα μερίδια τους στη συνολική απασχόληση. Η απασχόληση αναμένεται να μειωθεί στα Γραφειακά και στα Τεχνικά επαγγέλματα.
- vii. Οι ανειδίκευτοι Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες θα είναι το επάγγελμα με τα περισσότερα άτομα μέσα στο 2010 (13,2% του συνόλου) ενώ οι Πωλητές, διαφημιστές και μανεκέν είναι το δεύτερο πολυπληθέστερο επάγγελμα (10,4% του συνόλου).
- viii. Τα τρία επαγγέλματα με τη μεγαλύτερη ποσοστιαία ανάπτυξη αλλά και αριθμητική βαρύτητα είναι οι Ειδικοί ηλεκτρονικών υπολογιστών, οι Λογιστές και άλλοι ειδικοί και οι Γενικοί διευθυντές και διευθυντές τμημάτων. Απαιτούνται προσόντα ανώτερου επιπέδου στα επαγγέλματα αυτά και για την κάλυψη των αναγκών αυτών είναι καθοριστικός ο ρόλος του

εκπαιδευτικού συστήματος μέσα από την προσφορά του ανάλογου αριθμού θέσεων στα ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

- ix. Ο περιορισμός της ανάπτυξης του τουριστικού τομέα έχει συνέπειες σε σχετικά επαγγέλματα αφού τα δύο από τα τρία επαγγέλματα της κατηγορίας των Υπαλλήλων υπηρεσιών με σημαντικές απώλειες θέσεων αφορούν κυρίως αυτό τον τομέα. Τα επαγγέλματα με τη μεγαλύτερη ποσοστιαία αλλά και ταυτόχρονα αριθμητική μείωση είναι οι Συνοδοί ταξιδιών και ξεναγοί, οι Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών, αποθήκης δακτυλογράφοι και παρόμοιοι γραφείς και οι Μάγειροι, σερβιτόροι, μπάρμαν και οικονόμοι. Η συρρίκνωση του όγκου των απασχολούμενων στα Γραφειακά επαγγέλματα, στα Τεχνικά επαγγέλματα και σε επαγγέλματα του τουριστικού τομέα θα έχει συνέπειες στις κατευθύνσεις που προσφέρει το εκπαιδευτικό σύστημα και στην επανεκπαίδευση των ατόμων που θα αποχωρήσουν από τα επαγγέλματα αυτά.

Εισηγήσεις

Οι εισηγήσεις, που προέρχονται μέσα από την κριτική εξέταση των αποτελεσμάτων της μελέτης, αποσκοπούν στην προγραμματισμένη αντιμετώπιση της μελλοντικής κατάστασης στην αγορά εργασίας. Η προσέγγιση που ακολουθείται είναι ο εντοπισμός των γενικών και ειδικών επιπτώσεων με εξειδικευμένη παράθεση εισηγήσεων στα θέματα της εκπαίδευσης, της απασχόλησης και της κατάρτισης.

Ενέλικτος αναπροσανατολισμός της στρατηγικής ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων της Κύπρου

Με βάση τα πορίσματα της μελέτης, θα πρέπει να τροχοδρομηθούν ενέργειες για αντιμετώπιση των επιπτώσεων που αναμένεται να προκύψουν από τις μεταβολές και διαφοροποιήσεις στην απασχόληση τόσο σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας όσο και σε επαγγέλματα. Προς το στόχο αυτό είναι απαραίτητη η διαμόρφωση και εφαρμογή

μιας ολοκληρωμένης ενιαίας στρατηγικής για την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων της Κύπρου. Πυρήνα της στρατηγικής αυτής θα πρέπει να αποτελούν προτάσεις για έγκαιρες και αποτελεσματικές μεταβολές στις πολιτικές απασχόλησης, εκπαίδευσης και κατάρτισης, οι οποίες από τη φύση τους διέπονται από την αρχή της συμπληρωματικότητας.

Για το λόγο αυτό είναι απαραίτητος ο συντονισμός ανάμεσα στους φορείς που έχουν ευθύνη για τη διαμόρφωση των πολιτικών εκπαίδευσης, απασχόλησης και κατάρτισης. Η εφαρμογή ενεργειών και δραστηριοτήτων στα πλαίσια της στρατηγικής για την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων της Κύπρου διαλαμβάνει την εμπλοκή πολλών υπηρεσιών και φορέων ανάλογα με το θέμα. Αυτό απαιτεί την ανάπτυξη του καλύτερου δυνατού πλαισίου συνεργασίας έτσι ώστε οι παρεμβάσεις των υπηρεσιών και φορέων να έχουν τη μέγιστη αποτελεσματικότητα και το λιγότερο δυνατό κόστος (οικονομικό και ανθρώπινο).

Ευέλικτος αναπροσανατολισμός του εκπαιδευτικού συστήματος της Κύπρου

Οι προβλέψεις για την απασχόληση στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και τα επαγγέλματα μέχρι το 2010 καθορίζουν την ανάγκη για αναπροσαρμογή του εκπαιδευτικού συστήματος της Κύπρου. Οι ραγδαίες διαφοροποιήσεις τόσο στην απασχόληση σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας και σε επαγγέλματα όσο και στο περιεχόμενο των επαγγελμάτων έχουν σοβαρές συνέπειες στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Οι αλλαγές στα επίπεδα απασχόλησης των διαφόρων επαγγελμάτων όπου συνήθως εντοπίζονται άτομα με μόρφωση δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης πρέπει να εξεταστούν από το εκπαιδευτικό σύστημα με στόχο να γίνουν οι ανάλογες αναγκαίες διαφοροποιήσεις. Οι αλλαγές αυτές αναμένεται να επικεντρώνονται στους ακόλουθους τομείς:

- Προσθήκη νέων κλάδων σπουδών.

- Μεταβολή (αύξηση ή μείωση) στον αριθμό των μαθητών στους διάφορους κλάδους σπουδών.
- Διαφοροποιήσεις στο περιεχόμενο των αναλυτικών προγραμμάτων.
- Ενσωμάτωση στα αναλυτικά προγράμματα βασικών πτυχών της νέας τεχνολογίας.

Ειδικότερα σε σχέση με την Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση θεωρείται απαραίτητη η ταχεία προώθηση του στόχου για βελτίωση και ενίσχυση της. Ο στόχος αυτός διαλαμβάνει τη στήριξη καινοτόμων μέτρων με έμφαση στην αξιοποίηση σύγχρονων μεθόδων και τεχνολογιών. Πρόσθετα κρίνεται αναγκαία η προώθηση της προγραμματιζόμενης αναδιάρθρωσης του Συστήματος Μαθητείας.

Τα επαγγέλματα που δημιουργούν τις περισσότερες νέες θέσεις εργασίας είναι εκείνα στα οποία απαιτούνται συνήθως προσόντα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπως είναι οι Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί και οι Διευθυντές. Οι προκλήσεις που δημιουργούνται είναι η παροχή των ανάλογων θέσεων στο Πανεπιστήμιο Κύπρου και στα ιδιωτικά εκπαιδευτικά ιδρύματα ώστε να ικανοποιήσουν τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Οι ραγδαίες μεταβολές στις απαιτήσεις της οικονομίας και αγοράς εργασίας δεν αφήνουν περιθώρια για εφησυχασμό και για μόνο σταδιακές και αργές αναπροσαρμογές των εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Τόσο οι αριθμοί των σπουδαστών στους διάφορους κλάδους σπουδών όσο και το περιεχόμενο των προγραμμάτων πρέπει να διαφοροποιούνται ώστε να ανταποκρίνονται στις νέες μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Η δραστηριότητα της συμβουλευτικής και επαγγελματικής αγωγής των νέων είναι αναγκαίο όπως ενισχυθεί και βελτιωθεί σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης (δημοτικό, γυμνάσιο, τεχνική και επαγγελματική, λύκειο, κολέγιο, πανεπιστήμιο). Οι μαθητές και φοιτητές θα πρέπει να έχουν όλες τις αναγκαίες πληροφορίες, που σε συνδυασμό με τα ατομικά χαρακτηριστικά, τις ακαδημαϊκές επιδόσεις και τις προσωπικές προτιμήσεις, θα τους βοηθήσουν στην κατάλληλη επιλογή των κλάδων σπουδών και των επαγγελμάτων.

Ευέλικτος αναπροσανατολισμός της στρατηγικής απασχόλησης στην Κύπρο

Οι προβλέψεις που περιέχονται στη μελέτη προδιαγράφουν αλλαγές στην αγορά εργασίας μέχρι το 2010. Αυτές χαρακτηρίζονται από ραγδαίες μεταβολές στα επίπεδα απασχόλησης σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας και σε επαγγέλματα. Οι προβλέψεις αυτές σε συνδυασμό με τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση καθορίζουν το πλαίσιο μέσα στο οποίο πρέπει να κινηθεί η στρατηγική απασχόλησης στην Κύπρο. Η στρατηγική απασχόλησης θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από μια εγγενή ευελιξία για αναπροσανατολισμό στη βάση των αναμενόμενων εξελίξεων και των πραγματικών επιδόσεων της κυπριακής αγοράς εργασίας. Ανάμεσα στα μέτρα που κρίνεται απαραίτητο όπως περιληφθούν στη στρατηγική απασχόλησης, είναι και τα πιο κάτω:

- Ενίσχυση και εκσυγχρονισμός των Δημόσιων Υπηρεσιών Απασχόλησης.
- Προώθηση και καθιέρωση σύγχρονων και ευέλικτων μορφών απασχόλησης.
- Προώθηση της ισότητας των ευκαιριών πρόσβασης στην απασχόληση για όλους.

Ευέλικτος αναπροσανατολισμός της στρατηγικής κατάρτισης στην Κύπρο

Με βάση τις προβλέψεις της μελέτης, διαπιστώνεται ότι η στρατηγική κατάρτισης θα πρέπει να διαθέτει την απαραίτητη ευελιξία ώστε να ανταποκριθεί στις μεταβαλλόμενες συνθήκες. Κύριος στόχος είναι η παροχή στο ανθρώπινο δυναμικό των γνώσεων, δεξιοτήτων και νοοτροπίας που χρειάζεται η κυπριακή αγορά εργασίας αλλά και ευρύτερα η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η ΑνΑΔ είναι ο κύριος πρωταγωνιστής στον τομέα της ανάπτυξης και κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού στην Κύπρο. Η λειτουργία της είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος

για την κατάρτιση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου. Οι προβλέψεις που περιέχονται στη μελέτη δημιουργούν σημαντικές προκλήσεις στο πεδίο δραστηριοποίησης της ΑνΑΔ.

Η ΑνΑΔ θα πρέπει να συνεχίσει να επιδεικνύει την απαραίτητη ευελιξία για αναπροσανατολισμό και διαφοροποιήσεις στην πολιτική και δραστηριότητες της. Ενυπάρχουν οι προοπτικές για ενίσχυση και εμπλουτισμό των υφιστάμενων και για εισαγωγή νέων δραστηριοτήτων και σχεδίων, όπως παρουσιάζονται επιγραμματικά πιο κάτω:

- Στόχευση σε ραγδαία αναπτυσσόμενους τομείς και επαγγέλματα και στήριξη παραδοσιακών τομέων και επαγγελμάτων:
 - Επικεντρωμένη ικανοποίηση των αναγκών κατάρτισης των τομέων οικονομικής δραστηριότητας και των επαγγελμάτων που θα αναπτυχθούν με μεγάλους ρυθμούς.
 - Υποστήριξη με δραστηριότητες κατάρτισης των Πρωτογενών και Δευτερογενών τομέων οικονομικής δραστηριότητας που δεν αναπτύσσονται με γρήγορους ρυθμούς.
 - Σχεδιασμός και λειτουργία ενός νέου Σχεδίου Συμβουλευτικών Υπηρεσιών για τις Μικροεπιχειρήσεις (απασχόληση 1 – 4 άτομα).
- Επιπτώσεις σε δραστηριότητες αρχικής κατάρτισης:
 - Οργάνωση και υλοποίηση κατάλληλων προγραμμάτων για ενημέρωση των νέων πτυχιούχων για τις προοπτικές εργοδότησης στην Κύπρο.
 - Συνέχιση των προγραμμάτων στελέχωσης επιχειρήσεων και προώθηση του εμπλουτισμού του περιεχομένου τους καθώς και της προσαρμογής τους ώστε να καλύπτουν μεγαλύτερο αριθμό σχετικών επαγγελματικών εξειδικεύσεων.

- Σχεδιασμός και λειτουργία ενός νέου Σχεδίου για την εργοδότηση και κατάρτιση νέων αποφοίτων σχολών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- Επιπτώσεις στις δραστηριότητες επανακατάρτισης:
 - Εισαγωγή ενός νέου Σχεδίου για τους Ανέργους που θα αποσκοπεί στην παροχή κατάρτισης στους ανέργους για απόκτηση νέων και βελτίωση υφιστάμενων γνώσεων και δεξιοτήτων και στη ενίσχυση των προοπτικών απασχόλησης τους.
 - Εισαγωγή ενός νέου Σχεδίου που θα αποσκοπεί στην παροχή κατάρτισης στο αδρανές γυναικείο δυναμικό για απόκτηση νέων και βελτίωση υφιστάμενων γνώσεων και δεξιοτήτων και θα συμβάλει στη βελτίωση της απασχολησιμότητας του καθώς και στην ενθάρρυνση του να ενταχθεί στην αγορά εργασίας.
- Επιπτώσεις στις δραστηριότητες συνεχιζόμενης κατάρτισης:
 - Συνέχιση και κατάλληλος εμπλουτισμός των δραστηριοτήτων συνεχιζόμενης κατάρτισης υπό το φως των προβλέψεων της μελέτης και των συνεχώς αναδιαμορφωμένων αναγκών των επιχειρήσεων.
 - Ενσωμάτωση βασικών πτυχών της νέας τεχνολογίας και αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρουν οι σύγχρονες μέθοδοι και τεχνολογίες κατάρτισης.

Διάχυση των αποτελεσμάτων της μελέτης

Η διάχυση των αποτελεσμάτων της μελέτης τόσο σε αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς όσο και στο ευρύ κοινό κρίνεται ως αναγκαία. Με τον τρόπο αυτό η μελέτη θα αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο για προγραμματισμό θεμάτων που αφορούν το ανθρώπινο δυναμικό και θα βοηθήσει στην απόκτηση μιας πιο σφαιρικής εικόνας για τις αναμενόμενες εξελίξεις στην αγορά εργασίας. Επιγραμματικά οι εισηγήσεις αναφορικά με τους τρόπους και μεθόδους για την άμεση,

ευρεία και πιο αποτελεσματική ενημέρωση όλων των ενδιαφερομένων για τα αποτελέσματα της μελέτης, είναι:

- Αξιοποίηση ιστοσελίδας ΑνΑΔ.
- Ενημερωτικές συναντήσεις με αρμόδιους.
- Αποστολή της μελέτης.
- Δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων μέσα από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

Συστηματική παρακολούθηση και εκτίμηση των τάσεων απασχόλησης

Η διεξαγωγή της μελέτης αυτής και η εξαγωγή προβλέψεων για την απασχόληση σε επαγγέλματα και τομείς οικονομικής δραστηριότητας δημιουργεί τη βάση για την παροχή τέτοιων προβλέψεων πάνω σε μια τακτική βάση. Γίνεται εισήγηση για συμπερίληψη των ακόλουθων εργασιών στο ερευνητικό έργο της ΑνΑΔ:

- Τακτική παροχή μακροχρόνιων προβλέψεων για την απασχόληση και εξέταση της δυνατότητας επέκτασης της περιόδου πρόβλεψης.
- Τακτική παροχή βραχυχρόνιων προβλέψεων για την απασχόληση στα επαγγέλματα και στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας.
- Διερεύνηση της δυνατότητας για μεγαλύτερη ανάλυση των επαγγελμάτων.
- Εξέταση των αποχωρήσεων εργατικού δυναμικού από τα διάφορα επαγγέλματα και των συνεπειών στη ζήτηση.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ		iii
ΣΥΝΟΨΗ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ		v
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.1.	Σκοπός της μελέτης	2
1.2.	Μεθοδολογία	2
1.3.	Περίγραμμα της μελέτης	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:	Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ	6
2.1.	Προβλέψεις απασχόλησης στην Ε.Ε.	6
2.2.	Προβλέψεις απασχόλησης στην Κύπρο	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:	ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	18
3.1.	Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν	18
3.1.1.	Ευρείς τομείς	19
3.1.2.	Κύριοι τομείς οικονομικής δραστηριότητας	21
3.1.3.	Προκαθορισμένοι 27 τομείς	32
3.2.	Παραγωγικότητα	36
3.2.1.	Ευρείς τομείς	37
3.2.2.	Κύριοι τομείς οικονομικής δραστηριότητας	40
3.2.3.	Προκαθορισμένοι 27 τομείς	45

3.3.	Σύγκριση με ιστορικά στοιχεία	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4:	ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	56
4.1.	Συνεισφορά τομέων οικονομικής δραστηριότητας	57
4.1.1.	Ευρείς τομείς	57
4.1.2.	Κύριοι τομείς οικονομικής δραστηριότητας	57
4.1.3.	Προκαθορισμένοι 27 τομείς	64
4.2.	Συνεισφορά επαγγελματικών κατηγοριών και επαγγέλμων	67
4.2.1.	Κύριες επαγγελματικές κατηγορίες	67
4.2.2.	Προκαθορισμένα 36 επαγγέλματα	71
4.3.	Σύγκριση με ιστορικά στοιχεία	75
4.4.	Σύγκριση με χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης	84
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5:	ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	98
5.1.	Κατανομές και διαφοροποιήσεις σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας	98
5.1.1.	Ευρείς τομείς	98
5.1.2.	Κύριοι τομείς οικονομικής δραστηριότητας	100
5.1.3.	Προκαθορισμένοι 27 τομείς	107
5.2.	Κατανομές και διαφοροποιήσεις σε επαγγελματικές κατηγορίες και επαγγέλματα	108
5.2.1.	Κύριες επαγγελματικές κατηγορίες	109

5.2.2.	Προκαθορισμένα 36 επαγγέλματα	113
5.3.	Σύγκριση με ιστορικά στοιχεία	119
5.4.	Σύγκριση με χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης	125
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6:	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	138
6.1.	Ευρείς τομείς	139
6.2.	Κύριοι τομείς οικονομικής δραστηριότητας	140
6.3.	Προκαθορισμένοι 27 τομείς	146
6.4.	Σύγκριση με ιστορικά στοιχεία	149
6.5.	Σύγκριση με χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης	154
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7:	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	160
7.1.	Κύριες επαγγελματικές κατηγορίες	160
7.2.	Προκαθορισμένα 36 επαγγέλματα	163
7.3.	Συγκέντρωση απασχόλησης επαγγελματικών κατηγοριών	169
7.4.	Σύγκριση με ιστορικά στοιχεία	172
7.5.	Σύγκριση με χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης	175

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8:	ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔ	183
8.1.	Ευέλικτος αναπροσανατολισμός πολιτικής και δραστηριοτήτων	184
8.2.	Στόχευση σε ραγδαία αναπτυσσό- μενους τομείς και επαγγέλματα και στήριξη παραδοσιακών τομέων και επαγγελμάτων	186
8.3.	Επιπτώσεις στις δραστηριότητες αρχικής κατάρτισης	189
8.4.	Επιπτώσεις στις δραστηριότητες επανακατάρτισης	192
8.5.	Επιπτώσεις στις δραστηριότητες συνεχιζόμενης κατάρτισης	193
8.6.	Διάχυση των αποτελεσμάτων της μελέτης	195
8.7.	Συστηματική παρακολούθηση και εκτίμηση των τάσεων απασχόλησης	197
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9:	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ, ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	199
9.1.	Διαπιστώσεις και συμπεράσματα	199
9.2.	Πορίσματα	212
9.3.	Εισηγήσεις	214
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ		228
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1:	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	230
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2:	ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	241

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3:	ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	252
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4:	ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	271
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5:	ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	278
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6 :	ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	288
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7 :	ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	296
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 8 :	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ ΜΕΛΕΤΗΣ	315
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 9 :	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΕΔΙΑ- ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΕΛΕΤΗΣ	317
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 10 :	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	323
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 11 :	ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ	331

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρακολούθηση των εξελίξεων στην αγορά εργασίας της Κύπρου, η πρόβλεψη της μελλοντικής κατάστασης και η λήψη των κατάλληλων διορθωτικών μέτρων θεωρείται δραστηριότητα μεγάλης σημασίας από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου¹. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η ΑνΑΔ ανάλαβε το έργο της ετοιμασίας μακροχρόνιων προβλέψεων για την απασχόληση στα επαγγέλματα της κυπριακής αγοράς εργασίας.

Τέτοια μελέτη πραγματοποιείται για πρώτη φορά στην Κύπρο και θα συμβάλει στην παροχή και την ανάπτυξη των πληροφοριών που είναι απαραίτητες για μια χώρα που βρίσκεται σε τέτοιο προχωρημένο στάδιο οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης και στα πρόθυρα ένταξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η αναγκαιότητα για τη μελέτη εντοπίστηκε από πολλούς φορείς και υπηρεσίες στην Κύπρο και περιλαμβάνεται σε σχετικές αναφορές σε έγγραφα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως είναι το Κοινό Έγγραφο Αξιολόγησης για τις Προτεραιότητες της Πολιτικής Απασχόλησης για την Κύπρο.

Οι πληροφορίες που περιέχονται στη μελέτη θα χρησιμεύσουν για τον προγραμματισμό των δραστηριοτήτων της ΑνΑΔ. Ιδιαίτερα θα βοηθήσουν στον εντοπισμό και υλοποίηση κατάλληλων δραστηριοτήτων αρχικής κατάρτισης, στον προγραμματισμό και καθορισμό προτεραιοτήτων για τα προγράμματα συνεχούς κατάρτισης, στη σχετική ενημέρωση των διαφόρων ομάδων ενδιαφερομένων (επιχειρήσεις, σύμβουλοι, εκπαιδευτές, εργαζόμενοι, νέοι και ευρύ κοινό), στη βελτίωση της αξιοποίησης του εργατικού δυναμικού μέσα στις επιχειρήσεις και στην περαιτέρω ενίσχυση των συνεργασιών με υπηρεσίες και φορείς που ασχολούνται με τα θέματα αυτά.

Η μελέτη αναμένεται να αξιοποιηθεί από πολλούς δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς και υπηρεσίες που ασχολούνται με το ευρύ θέμα του προγραμματισμού του ανθρώπινου δυναμικού. Πρόσθετα, τα

¹ Στη συνέχεια χρησιμοποιείται το αρκτικόλεξο της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού το οποίο είναι «ΑνΑΔ».

στοιχεία αυτά θα βοηθήσουν τα άτομα που είναι επιφορτισμένα με το έργο της επαγγελματικής καθοδήγησης των νέων της Κύπρου.

1.1. Σκοπός της μελέτης

Κύριος σκοπός της μελέτης είναι η **παροχή προβλέψεων για την απασχόληση σε επαγγέλματα στην Κύπρο για τη χρονική περίοδο 2000 – 2010**. Αυτό επιτυγχάνεται μέσα από την εκτίμηση της μελλοντικής δομής της απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας και επάγγελμα και την εκτίμηση του μεγέθους της απασχόλησης στους διαφόρους τομείς οικονομικής δραστηριότητας.

Πρόσθετα, με τη μελέτη αυτή γίνεται **σύγκριση των διαθέσιμων προβλέψεων για την εξέλιξη της απασχόλησης σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας και σε επαγγέλματα σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τις προβλέψεις για την Κύπρο**. Σκοπός της σύγκρισης είναι ο εντοπισμός των κοινών στοιχείων αλλά και των αποκλίσεων στις προβλέψεις ανάμεσα στην Κύπρο και σε χώρες που διαφέρουν τόσο εξαιτίας του μεγέθους τους όσο και του βαθμού ανάπτυξης τους.

1.2. Μεθοδολογία

Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε στη μελέτη **βασίζεται σε ανάλογες μεθοδολογίες που έχουν αναπτυχθεί και χρησιμοποιηθεί σε Ευρωπαϊκές χώρες και στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής**. Ιδιαίτερα έχουν αξιοποιηθεί οι γνώσεις και εμπειρίες του οργανισμού IER (Institute for Employment Research) στο Πανεπιστήμιο Warwick στην Αγγλία και των οργανισμών FAS (Training and Employment Authority) και ESRI (Economic and Social Research Institute) στην Ιρλανδία. Οι μεθοδολογίες που χρησιμοποιούν οι πιο πάνω οργανισμοί έχουν εξεταστεί και αναλυθεί τόσο μέσα από τις διαθέσιμες εκδόσεις όσο και σε επιτόπου επισκέψεις. Πρόσθετα, έχουν εξεταστεί οι μεθοδολογίες που χρησιμοποιούνται σε άλλες χώρες και ειδικότερα στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, στην Ολλανδία, στη Γαλλία και στη Γερμανία.

Στη μελέτη γίνονται **προβλέψεις για την απασχόληση σε 36 επαγγέλματα και 27 τομείς οικονομικής δραστηριότητας** που περικλείουν το σύνολο της κυπριακής οικονομίας για την περίοδο 2000 – 2010. Οι προβλέψεις συγκρίνονται με τα στοιχεία της περιόδου 1995 – 2000. Η περίοδος 1995 –2000 είναι η μόνη με την οποία είναι δυνατό να γίνουν τέτοιες συγκρίσεις εξαιτίας των ταξινομήσεων τόσο των τομέων οικονομικής δραστηριότητας όσο και των επαγγελμάτων. **Η ημερομηνία που οριστικοποιήθηκαν οι προβλέψεις είναι η 28^η Φεβρουαρίου 2002.** Οποιοσδήποτε διαφοροποιήσεις στα στοιχεία των προηγούμενων χρόνων ή στις προοπτικές για την κυπριακή οικονομία και αγορά εργασίας που έγιναν μετά την ημερομηνία αυτή δε λήφθηκαν υπόψη. Η αναλυτική διαδικασία που ακολουθείται για να γίνουν οι προβλέψεις περιγράφεται στο Παράρτημα 1 και παρουσιάζεται με διαγραμματικό τρόπο στο Σχεδιάγραμμα 1. Αναλυτική περιγραφή των 36 επαγγελμάτων γίνεται στον Πίνακα 2.1 στο Παράρτημα 2.

1.3. Περίγραμμα της μελέτης

Στο **πρώτο κεφάλαιο** περιγράφεται ο σκοπός της μελέτης και η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για να εξαχθούν οι προβλέψεις.

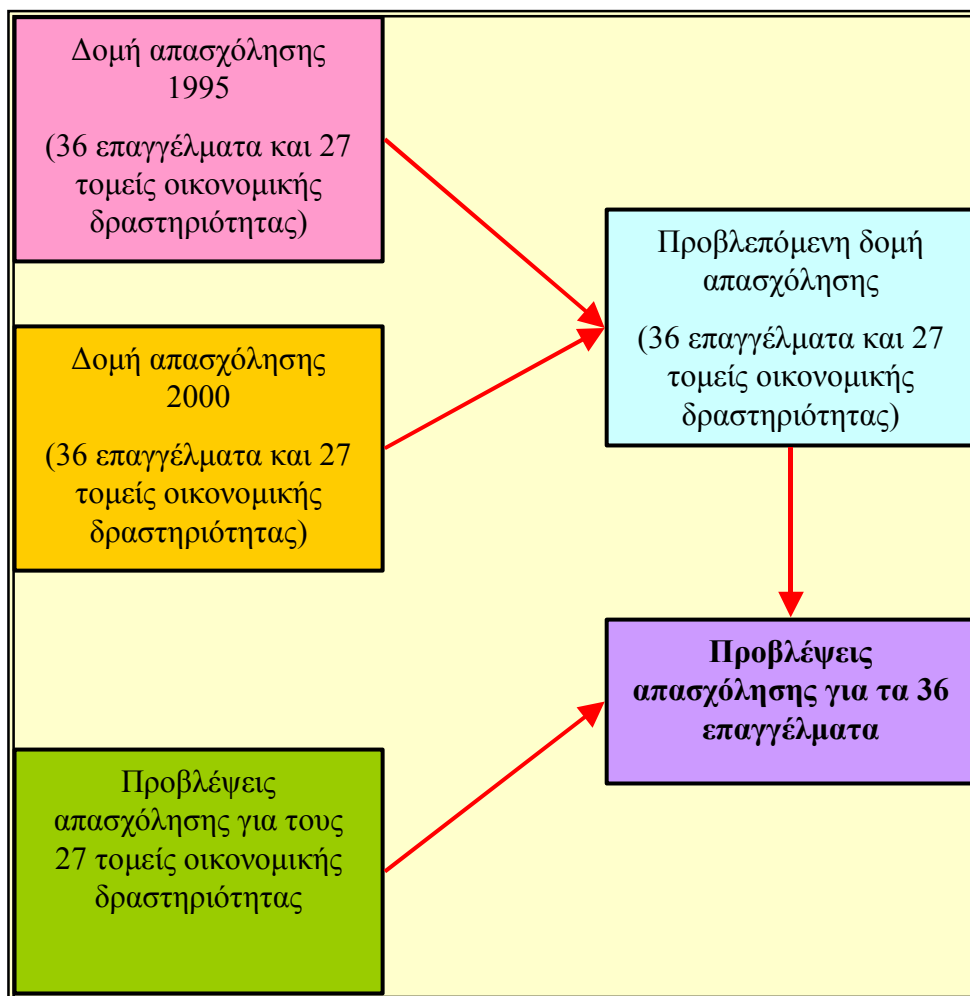
Στο **δεύτερο κεφάλαιο** περιγράφεται και αναλύεται η σημασία των μεσοπρόθεσμων προβλέψεων απασχόλησης τόσο στην Κύπρο όσο και στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στο **τρίτο κεφάλαιο** παρουσιάζεται η γενική εικόνα της κυπριακής οικονομίας μέχρι το 2010. Συγκεκριμένα, εξετάζεται το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν και η Παραγωγικότητα για την περίοδο 2000 – 2010 και γίνονται συγκρίσεις των στοιχείων αυτών με τα διαθέσιμα ιστορικά στοιχεία.

Στο **τέταρτο κεφάλαιο** παρουσιάζεται η γενική εικόνα της μεταβολής της απασχόλησης τόσο στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας όσο και στα επαγγέλματα. Η ανάλυση επικεντρώνεται στις αριθμητικές διαφορές ανάμεσα στην απασχόληση για τα χρόνια πρόβλεψης, δηλαδή το 2005 και το 2010, με το χρόνο αναφοράς, δηλαδή το 2000. Οι προβλέψεις αυτές συγκρίνονται με τις πραγματικές αλλαγές που

έγιναν την περίοδο 1995 – 2000. Τέλος, γίνεται σύγκριση των προβλέψεων με ανάλογες προβλέψεις σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1 ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ

Η παρουσίαση και ανάλυση της γενικής εικόνας κατανομής της απασχόλησης τόσο στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας όσο και στα επαγγέλματα γίνεται στο **πέμπτο κεφάλαιο**. Η προβλεπόμενη κατανομή της απασχόλησης και οι αναμενόμενες διαφοροποιήσεις

συγκρίνονται τόσο με ιστορικά στοιχεία για την περίοδο 1995 – 2000 όσο και με ανάλογες προβλέψεις σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στο **έκτο κεφάλαιο** παρουσιάζονται οι προβλεπόμενες διαφοροποιήσεις στην απασχόληση κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας. Συγκεκριμένα, εξετάζεται η ποσοστιαία μεταβολή ανάμεσα στο 2000 και τα χρόνια 2005 και 2010 και εντοπίζονται οι διαφορές που υπάρχουν στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Πρόσθετα, γίνεται σύγκριση της μεταβολής της απασχόλησης με τα πραγματικά στοιχεία για την περίοδο 1995 – 2000. Τέλος συγκρίνεται η μεταβολή της απασχόλησης με ανάλογες προβλέψεις σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στο **έβδομο κεφάλαιο** παρουσιάζονται οι προβλεπόμενες διαφοροποιήσεις στην απασχόληση κατά επαγγελματική κατηγορία και επάγγελμα. Συγκεκριμένα, εξετάζεται η ποσοστιαία μεταβολή ανάμεσα στο 2000 και τα χρόνια 2005 και 2010 και εντοπίζονται οι διαφορές που υπάρχουν. Πρόσθετα, γίνεται σύγκριση της μεταβολής της απασχόλησης με τα πραγματικά στοιχεία για την περίοδο 1995 – 2000. Τέλος συγκρίνεται η μεταβολή της απασχόλησης με ανάλογες προβλέψεις σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι προκλήσεις και προοπτικές για την ΑνΑΔ τόσο από τη διεξαγωγή της μελέτης αυτής όσο και από τις προβλέψεις απασχόλησης για τα επαγγέλματα και τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας παρουσιάζονται στο **όγδοο κεφάλαιο**.

Τέλος, στο **ένατο κεφάλαιο** εντοπίζονται τα κυριότερα συμπεράσματα και τα πορίσματα της μελέτης. Επίσης διατυπώνονται εισηγήσεις, που προέρχονται μέσα από την κριτική εξέταση των αποτελεσμάτων της μελέτης, και αποσκοπούν στην προγραμματισμένη αντιμετώπιση της μελλοντικής κατάστασης στην αγορά εργασίας.

2. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται οι εξελίξεις αναφορικά με την ανάλυση των τάσεων στην αγορά εργασίας και την παροχή προβλέψεων για τη μελλοντική κατάσταση της. Η έμφαση εστιάζεται στα τεκταινόμενα όσον αφορά την παροχή μεσοπρόθεσμων προβλέψεων για την απασχόληση στα επαγγέλματα και στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Το κεφάλαιο χωρίζεται σε δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος εξετάζεται το θέμα των προβλέψεων απασχόλησης στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο δεύτερο μέρος γίνεται αναφορά στην κατάσταση που επικρατεί στην Κύπρο.

2.1. Προβλέψεις απασχόλησης στην Ε.Ε.

Σημασία της απασχόλησης

Η απασχόληση αποτελεί ένα από τα βασικά θέματα που ενδιαφέρουν την Ευρωπαϊκή Ένωση όπως φαίνεται τόσο από τις ισχύουσες λειτουργικές διευθετήσεις όσο και από τις επίσημες τοποθετήσεις σε ανώτατο επίπεδο.

Το θέμα της απασχόλησης αναφέρεται στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως αυτή έχει διαμορφωθεί μετά από τις διαφοροποιήσεις που έχουν γίνει κατά καιρούς. Το θέμα αυτό καλύπτεται στα **άρθρα 125 μέχρι 130 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Ένωσης** όπως αυτή έχει τροποποιηθεί με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ. Επισημαίνεται εδώ ότι η Συνθήκη της Νίκαιας, η οποία τροποποιεί επίσης τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δε διαφοροποιεί τα πιο πάνω άρθρα.

Το **άρθρο 125** αναφέρει τη γενική επιδίωξη της Ε.Ε. δηλαδή ότι «Τα κράτη μέλη και η Κοινότητα εργάζονται για την ανάπτυξη συντονισμένης στρατηγικής για την απασχόληση, και δη για να προάγουν τη δημιουργία εξειδικευμένου, εκπαιδευμένου και

ευπροσάρμοστου εργατικού δυναμικού, και αγοράς εργασίας ανταποκρινόμενης στις εξελίξεις της οικονομίας...». Πρόσθετα, στο **άρθρο 126** εντοπίζεται η ανάγκη για συντονισμό και αναφέρεται ότι τα κράτη μέλη «...θεωρούν την προώθηση της απασχόλησης ως θέμα κοινού ενδιαφέροντος και συντονίζουν τη δράση τους στα πλαίσια του Συμβουλίου...». Τέλος το **άρθρο 127** αναφέρει ότι «Η Κοινότητα συμβάλλει στην επίτευξη υψηλού επιπέδου απασχόλησης ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών, υποστηρίζοντας και, εάν χρειάζεται, συμπληρώνοντας τη δράση τους.».

Το θέμα της ετήσιας παρακολούθησης της εξέλιξης της απασχόλησης, της ετοιμασίας κατευθυντηρίων γραμμών για τον επόμενο χρόνο και της παροχής συστάσεων προς τα κράτη μέλη αναπτύσσεται με συγκεκριμένο τρόπο στο **άρθρο 128**. Συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι «Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξετάζει κατ' έτος την κατάσταση της απασχόλησης στην Κοινότητα και εκδίδει σχετικά συμπεράσματα, βάσει κοινής έκθεσης του Συμβουλίου και της Επιτροπής». Η εξέταση αυτή αποτελεί τη βάση για την ετοιμασία των κατευθυντηρίων γραμμών αφού όπως αναφέρεται «...το Συμβούλιο...χαράζει κατ' έτος κατευθυντήριες γραμμές, τις οποίες τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη στις πολιτικές τους για την απασχόληση». Το ίδιο άρθρο περιέχει επίσης υποχρεώσεις για το κάθε κράτος μέλος όπως υποβάλλει «...στο Συμβούλιο και την Επιτροπή ετήσια έκθεση για τα κυριότερα μέτρα που λαμβάνει κατ' εφαρμογή της πολιτικής του για την απασχόληση, υπό το πρίσμα των κατευθυντηρίων γραμμών για την απασχόληση...». Οι ετήσιες αυτές εκθέσεις εξετάζονται από το Συμβούλιο το οποίο «...δύναται, εάν το κρίνει σκόπιμο, υπό το πρίσμα της εξέτασης αυτής, να απευθύνει συστάσεις προς τα κράτη μέλη». Τέλος, το Συμβούλιο και η Επιτροπή υποβάλλουν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο «κοινή ετήσια έκθεση σχετικά με την κατάσταση της απασχόλησης στην Κοινότητα και την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση».

Η πιο πάνω διαδικασία ενεργοποιήθηκε μετά από ειδική συνάντηση του **Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την απασχόληση στο Λουξεμβούργο στις 20-21 Νοεμβρίου 1997**. Στη διαδικασία, που εφαρμόζεται μέχρι σήμερα, δίνεται μεγάλη προβολή, στηρίζεται από ισχυρή πολιτική βούληση και υποστηρίζεται από ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων ομάδων. Διάφορα Ευρωπαϊκά Συμβούλια κατά

καιρούς επιβεβαιώνουν τη διαδικασία αυτή και δίνουν νέα έμφαση στο θέμα της απασχόλησης.

Οι **κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση** περιλαμβάνουν τόσο οριζόντιους στόχους, οι οποίοι αφορούν τη δημιουργία των προϋποθέσεων για πλήρη απασχόληση στην κοινωνία της γνώσης, όσο και τους τέσσερις βασικούς άξονες. Οι κατευθυντήριες γραμμές για το 2002 παρουσιάζονται στη συνέχεια.

Ο **πρώτος οριζόντιος στόχος** αφορά τη βελτίωση των ευκαιριών απασχόλησης και την παροχή κατάλληλων κινήτρων για όλους όσους επιθυμούν να αναλάβουν μια αμειβόμενη απασχόληση με στόχο την πλήρη απασχόληση, αναγνωρίζοντας ότι το σημείο αφετηρίας διαφέρει ανάλογα με τα κράτη μέλη και ότι η πλήρης απασχόληση αποτελεί στόχο της συνολικής εθνικής οικονομικής πολιτικής. Προς το σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη καλούνται όπως εξετάσουν το ενδεχόμενο να καθορίσουν εθνικούς στόχους για την αύξηση του ποσοστού απασχόλησης, έτσι ώστε να συμβάλουν στην επίτευξη των γενικών ευρωπαϊκών στόχων, που είναι:

- Η επίτευξη συνολικού ποσοστού απασχόλησης 67% και γυναικείου ποσοστού απασχόλησης 57% μέχρι τον Ιανουάριο 2005.
- Η επίτευξη συνολικού ποσοστού απασχόλησης 70% και γυναικείου ποσοστού απασχόλησης άνω του 60% μέχρι το 2010.
- Η επίτευξη ποσοστού απασχόλησης 50% στα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας (ηλικίες 55-64) μέχρι το 2010.

Στο **δεύτερο οριζόντιο στόχο** αναφέρεται ότι προκειμένου να αυξήσουν τα ποσοστά απασχόλησης, να προάγουν την κοινωνική συνοχή και πρόοδο, να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα, την παραγωγικότητα και τη λειτουργικότητα της αγοράς εργασίας, τα κράτη μέλη θα προσπαθήσουν να εξασφαλίσουν ότι οι πολιτικές στους τέσσερις άξονες συμβάλλουν στη διατήρηση και βελτίωση της ποιότητας στην εργασία.

Στον **τρίτο οριζόντιο στόχο** καλούνται τα Κράτη Μέλη να αναπτύξουν περιεκτικές και συνεκτικές στρατηγικές για τη δια βίου μάθηση έτσι ώστε να βοηθήσουν τους ανθρώπους να αποκτήσουν και να αναβαθμίζουν τις δεξιότητες που χρειάζονται για την αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών αλλαγών σε όλη τους τη ζωή. Οι στρατηγικές αυτές αφορούν την ανάπτυξη των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, την ευθύνη των κοινωνικών εταίρων και τον καθορισμό εθνικών στόχων για την αύξηση των επενδύσεων στους ανθρώπινους πόρους.

Ο **τέταρτος οριζόντιος στόχος** αναφέρει ότι τα Κράτη Μέλη θα πρέπει να αναπτύξουν μια πλήρη εταιρική σχέση με τους κοινωνικούς εταίρους για την εφαρμογή, αξιολόγηση και συνέχιση της στρατηγικής για την απασχόληση. Οι κοινωνικοί εταίροι καλούνται σε όλα τα επίπεδα να επιταχύνουν τις ενέργειες τους για την υποστήριξη της διαδικασίας του Λουξεμβούργου.

Στον **πέμπτο οριζόντιο στόχο** αναφέρεται ότι κατά την μετατροπή των κατευθυντηρίων γραμμών για την απασχόληση σε εθνικές πολιτικές, τα Κράτη Μέλη οφείλουν να δίνουν προσοχή στους τέσσερις άξονες και στους οριζόντιους στόχους καθορίζοντας τις προτεραιότητες τους με ισορροπημένο τρόπο, έτσι ώστε να σέβονται τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα και την ισοτιμία των κατευθυντήριων γραμμών. Με τα Εθνικά Σχέδια Δράσης θα αναπτυχθεί η στρατηγική για την απασχόληση η οποία θα διευκρινίζει τη διάρθρωση των πολιτικών πρωτοβουλιών στις διάφορες κατευθυντήριες γραμμές για την επίτευξη των μακροπρόθεσμων στόχων.

Ο **έκτος οριζόντιος στόχος** αναφέρει ότι τα Κράτη Μέλη και η Επιτροπή θα πρέπει να ενισχύσουν την ανάπτυξη κοινών δεικτών ώστε να αξιολογείται, με ικανοποιητικό τρόπο, η πρόοδος στους τέσσερις άξονες, περιλαμβανομένης της σημασίας στην ποιότητα της εργασίας. Πρόσθετα θα πρέπει να υποστηρίξουν τον καθορισμό μέτρων σύγκρισης και τον εντοπισμό καλών πρακτικών.

Ο πρώτος άξονας των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση αφορά τη **βελτίωση της απασχολησιμότητας**. Συγκεκριμένα, ο άξονας αυτός περιλαμβάνει:

- Αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων και την πρόληψη της μακροχρόνιας ανεργίας.
- Πιο φιλική προσέγγιση στην απασχόληση στα συστήματα παροχών, φόρων και κατάρτισης.
- Ανάπτυξη πολιτικής για την παράταση του επαγγελματικού βίου.
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων για τη νέα αγορά εργασίας στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης.
- Ενεργητικές πολιτικές για να μπορέσουν οι υπηρεσίες απασχόλησης να αντιμετωπίσουν την προσφορά εργασίας και για την πρόληψη και καταπολέμηση των εμφανιζόμενων στενωμάτων στις νέες αγορές εργασίας.
- Καταπολέμηση των διακρίσεων και προώθηση της κοινωνικής ένταξης με την πρόσβαση στην απασχόληση.

Ο δεύτερος άξονας αφορά την **ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και τη δημιουργία θέσεων εργασίας**. Περιλαμβάνει τέσσερις επιμέρους ενέργειες οι οποίες είναι:

- Διευκόλυνση της δημιουργίας και της διαχείρισης επιχειρήσεων.
- Νέες ευκαιρίες απασχόλησης στην κοινωνία της γνώσης και στις υπηρεσίες.
- Τοπική και περιφερειακή δράση για την απασχόληση.
- Φορολογικές μεταρρυθμίσεις για την απασχόληση και την κατάρτιση.

Ο τρίτος άξονας καλύπτει τον τομέα της **ενθάρρυνσης της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των εργαζομένων τους** και περιλαμβάνει τις ακόλουθες δύο ενέργειες:

- Εκσυγχρονισμός της οργάνωσης της εργασίας.
- Υποστήριξη της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων ως συστατικό της δια βίου μάθησης.

Τέλος, ο τέταρτος άξονας καλύπτει τον τομέα της **ενίσχυσης της ισότητας των ευκαιριών για γυναίκες και άνδρες** και περιλαμβάνει τις τρεις πιο κάτω ενέργειες:

- Ολοκληρωμένη προσέγγιση για την ισότητα των φύλων.
- Αντιμετώπιση των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων.
- Συγκερασμός της επαγγελματικής και της οικογενειακής ζωής.

Προβλέψεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Γενική Διεύθυνση Οικονομικών και Χρηματοδοτικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης εκδίδει σε τακτικά χρονικά διαστήματα εκδόσεις με προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση των κρατών μελών. Τα τελευταία χρόνια άρχισε να δημοσιεύει προβλέψεις για τις 13 υποψήφιες για ένταξη χώρες, ανάμεσα στις οποίες περιλαμβάνεται και η Κύπρος.

Οι προβλέψεις είναι περισσότερο βραχυχρόνιας προσέγγισης αφού ο χρονικός ορίζοντας τους είναι συνήθως 2 με 3 χρόνια. Στις προβλέψεις αυτές γίνεται αναφορά στη γενική οικονομική κατάσταση της κάθε χώρας, στα πιθανά προβλήματα που θα αντιμετωπιστούν και παρουσιάζονται αριθμητικές προβλέψεις για το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν, τον πληθωρισμό, την απασχόληση, την ανεργία, το δημοσιονομικό έλλειμμα, το εμπορικό ισοζύγιο και το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών.

Οι προβλέψεις για την απασχόληση αφορούν το συνολικό ποσοστό μεταβολής της, χρόνο με χρόνο. Δε γίνονται προβλέψεις απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας ή κατά επάγγελμα.

Το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (CEDEFOP) ασχολήθηκε με το θέμα των τάσεων αναφορικά με τα επαγγέλματα και τα προσόντα που απαιτούνται στην αγορά εργασίας. Η προσπάθεια του CEDEFOP είναι να συγκεντρώσει τις διάφορες σχετικές έρευνες και μελέτες που έχουν γίνει και να τις

διαθέσει σε άτομα που ασχολούνται τόσο με τη λήψη αποφάσεων όσο και με την πρακτική διεκπεραίωση εργασιών για τα θέματα αυτά. Στα πλαίσια αυτά δημιούργησε και λειτούργησε σχετικό θεματικό δίκτυο οργανισμών (Ciretoq: Circle for Research Cooperation on European Trends in Occupations and Qualifications). Πρόσθετα, κυκλοφόρησε σημαντικό αριθμό εκδόσεων που ασχολούνται με τις τάσεις των επαγγελμάτων και των προσόντων είτε σε γενικό επίπεδο ή σε εξειδικευμένη μορφή για ένα επάγγελμα ή για ένα τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

Προβλέψεις από κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πολλά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν αναγνωρίσει τη σημασία της διεξαγωγής και διοχέτευσης προβλέψεων για την αγορά εργασίας, τα επαγγέλματα και τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που θεωρούνται ότι έχουν αναπτύξει περισσότερο το θέμα της παροχής προβλέψεων για την αγορά εργασίας² είναι το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία, η Γαλλία, η Ολλανδία και η Ιρλανδία. **Οι προσεγγίσεις που ακολουθούν οι διάφορες χώρες διαφέρουν αναφορικά με:**

- Λόγους για τους οποίους παρέχουν τις προβλέψεις.
- Αριθμούς τομέων οικονομικής δραστηριότητας, επαγγελμάτων, επιπέδων εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης.
- Έμφαση στην πλευρά της προσφοράς ή της ζήτησης εργατικού δυναμικού.

Βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη των προβλέψεων ήταν και παραμένει η ύπαρξη **κατάλληλων και αξιόπιστων διαχρονικών**

² Σημειώνεται εδώ η σημαντική συνεισφορά στην παροχή προβλέψεων για την αγορά εργασίας των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής. Στις ΗΠΑ ένας κρατικός φορέας, το Γραφείο Εργατικών Στατιστικών (Bureau of Labor Statistics) ασχολήθηκε για πολλά χρόνια με τον τομέα αυτό, έχει αναπτύξει οικονομετρικά μοντέλα και παρέχει προβλέψεις για την απασχόληση σε μεγάλο βαθμό ανάλυσης.

στοιχείων που να επιτρέπουν τον εντοπισμό των τάσεων στην αγορά εργασίας. Οι τάσεις αυτές αφορούν τα μερίδια απασχόλησης των επαγγελματιών στους διάφορους τομείς οικονομικής δραστηριότητας, τα μερίδια των επιπέδων εκπαίδευσης στο κάθε επάγγελμα και τις εκπαιδευτικές επιλογές των ατόμων. Η ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση ενός κοινού εργαλείου για παρακολούθηση των τάσεων στην αγορά εργασίας, όπως είναι οι τακτικές Έρευνες Εργατικού Δυναμικού, βοήθησε στη δημιουργία και συντήρηση των αναγκαίων βάσεων δεδομένων. Πρόσθετα, μέσα από τη χρησιμοποίηση σχεδόν κοινών ερωτηματολογίων και κωδικοποιήσεων γίνεται δυνατή η σύγκριση των στοιχείων και των τάσεων ανάμεσα στις διάφορες χώρες.

Η ανάπτυξη των **προβλέψεων για επαγγέλματα σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει τώρα δύο βασικούς σκοπούς**: Ο πρώτος σκοπός αφορά την παροχή πληροφοριών αναφορικά με τις τάσεις απασχόλησης σε γενικές επαγγελματικές κατηγορίες σε άτομα που έχουν την ευθύνη λήψεως αποφάσεων, κυρίως σε υπηρεσίες και οργανισμούς που ασχολούνται με την απασχόληση και κατάρτιση. Ο δεύτερος σκοπός αφορά την παροχή ενημέρωσης αναφορικά με τις τάσεις απασχόλησης σε, όσο το δυνατό μεγαλύτερο, αριθμό επαγγελματιών, για τα είδη της εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης, σε άτομα που ασχολούνται με τέτοια θέματα όπως είναι οι σύμβουλοι επαγγελματικού προσανατολισμού, οι απόφοιτοι σχολείων, οι εργοδότες και οι συντεχνίες.

2.2. Προβλέψεις απασχόλησης στην Κύπρο

Σημασία της απασχόλησης

Το ανθρώπινο δυναμικό αποτελεί τον κυριότερο πλουτοπαραγωγικό πόρο της Κύπρου. Η έλλειψη οποιωνδήποτε άλλων φυσικών πόρων, το μικρό μέγεθος της χώρας και η εξάρτηση από τον τομέα των Υπηρεσιών και ιδιαίτερα τον Τουρισμό, αποδεικνύουν ότι για να μπορέσει η Κύπρος να ανταγωνιστεί στο διεθνές περιβάλλον θα πρέπει να διαθέτει ένα ιδιαίτερα ανεπτυγμένο ανθρώπινο δυναμικό. Η σημασία αυτή έγινε κατανοητή από τα πρώτα χρόνια της

ανεξαρτησίας της Κύπρου και έγινε ακόμη πιο έντονη τα τελευταία χρόνια.

Στο **Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης 1999-2003**, η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού παρουσιάζεται ως μια από τις εννιά κυριότερες επιδιώξεις. Συγκεκριμένα αναφέρεται ότι επιδίωξη αποτελεί «...η βελτίωση της παραγωγικότητας του εργατικού δυναμικού, μέσω της υιοθέτησης σύγχρονων μεθόδων διεύθυνσης, προσαρμογής των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στις σημερινές ανάγκες της αγοράς εργασίας, υιοθέτησης ενθαρρυντικών συστημάτων αμοιβής, καλύτερης αξιοποίησης του χρόνου εργασίας και βελτίωσης των συνθηκών και του περιβάλλοντος εργασίας». Οι αναλυτικές επιδιώξεις που αφορούν τον τομέα της απασχόλησης είναι:

- Συντονισμός της πολιτικής στον τομέα της απασχόλησης με την πολιτική των χωρών μελών της Ε.Ε. και αποκόμιση εμπειριών από τις πρακτικές άλλων χωρών.
- Σταδιακή ελευθεροποίηση της πολιτικής που αφορά την εργοδότηση αλλοδαπών από χώρες της Ε.Ε. και απάμβλυνση των εμποδίων στην κινητικότητα εργατικού δυναμικού από και προς την Ε.Ε., έτσι ώστε με την ένταξη της Κύπρου να μπορέσει να λειτουργήσει ο θεσμός της ελεύθερης διακίνησης ατόμων.
- Εναρμόνιση με το κοινοτικό κεκτημένο σ'ότι αφορά τον καθορισμό των συνθηκών και όρων εργοδότησης των εργοδοτούμενων, την προστασία των εργοδοτούμενων σε περιπτώσεις ομαδικών απολύσεων, αφερεγγυότητας του εργοδότη και μεταφοράς της ιδιοκτησίας επιχειρήσεων καθώς και τη μερική απασχόληση.
- Αξιοποίηση των δυνατοτήτων που θα διανοιχτούν με τη συμμετοχή της Κύπρου στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, μετά την ένταξη της στην Ε.Ε.
- Διατήρηση συνθηκών πλήρους απασχόλησης για όλες τις κατηγορίες του εργατικού δυναμικού, περιλαμβανομένων και αυτών που θεωρούνται ευάλωτες, όπως οι νέοι, οι

απόφοιτοι τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, οι γυναίκες, οι ηλικιωμένοι και τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

- Ορθολογική αξιοποίηση του εργατικού δυναμικού κατά τομέα, επαγγελματική κατηγορία και περιφέρεια.
- Αξιοποίηση του αδρανούντος γυναικείου εργατικού δυναμικού.
- Αναβάθμιση των υπηρεσιών επαγγελματικού προσανατολισμού και των υπηρεσιών απασχόλησης του Κράτους, με βάση τις σύγχρονες ανάγκες.
- Προώθηση ευέλικτων μορφών απασχόλησης, όπως την εργασία με σύμβαση, τη μερική απασχόληση, την απασχόληση με μειωμένο ωράριο, την απασχόληση με ευέλικτο ωράριο, την τηλεργασία κλπ, με βάση τις σύγχρονες ανάγκες της αγοράς εργασίας.
- Διαφοροποίηση της πολιτικής σ'ότι αφορά την εργοδότηση αλλοδαπών, με βάση τις σημερινές ανάγκες της αγοράς εργασίας.
- Ενθάρρυνση του επαναπατρισμού κυπρίων αποδήμων.
- Σταδιακή σμίκρυνση των διαφορών που υφίστανται στους όρους εργοδότησης μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα.
- Ρύθμιση του δικαιώματος της απεργίας σε ουσιώδεις υπηρεσίες.

Στο ίδιο Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης το θέμα των **προβλέψεων για τη μελλοντική κατάσταση της αγοράς εργασίας** και ιδιαίτερα για τις προβλέψεις απασχόλησης αναφέρεται κατηγορηματικά κάτω από τα άλλα αναπτυξιακά μέτρα για την Απασχόληση. Συγκεκριμένα, το μέτρο αυτό αφορά την «Απάμβλυνση των ποιοτικών και ποσοτικών ανισοσκελειών στην αγορά εργασίας, κατά τομέα, επαγγελματική κατηγορία και περιφέρεια που εξακολουθούν να υφίστανται σήμερα μέσω της συστηματικής παρακολούθησης των τάσεων στην αγορά εργασίας, τον εντοπισμό των πλεονασμάτων και των ελλείψεων εργατικού δυναμικού και την ενθάρρυνση της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού, από κεκορεσμένους τομείς και επαγγέλματα σε

τομείς και επαγγέλματα που παρουσιάζουν ευνοϊκές προοπτικές, με βάση τις σύγχρονες ανάγκες της αγοράς εργασίας.»

Η ανάγκη για την παροχή προβλέψεων για την κυπριακή αγορά εργασίας εντοπίστηκε μέσα από αναφορές σε έγγραφα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκεκριμένη αναφορά έγινε στο Κοινό Έγγραφο Αξιολόγησης για τις Προτεραιότητες της Πολιτικής Απασχόλησης στην Κύπρο το οποίο υιοθετήθηκε και υπογράφηκε τόσο από την Κυβέρνηση της Κύπρου όσο και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Στο έγγραφο η αναφορά είναι για την ανάγκη παροχής μεσοπρόθεσμων προβλέψεων για επαγγέλματα.

Προβλέψεις για την οικονομία και την αγορά εργασίας

Στην Κύπρο προβλέψεις για την αναμενόμενη εξέλιξη της οικονομίας στις οποίες περιλαμβάνονται εκτιμήσεις για την απασχόληση τόσο συνολικά όσο και κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας γίνονται από το **Γραφείο Προγραμματισμού**. Οι προβλέψεις αυτές αφορούν συνήθως μια πενταετία, ετοιμάζονται στα πλαίσια των Στρατηγικών Σχεδίων Ανάπτυξης και γίνεται αναθεώρηση τους πάνω σε ετήσια βάση ή όποτε θεωρηθεί αναγκαίο. Πρόσθετα η **Στατιστική Υπηρεσία** κατά καιρούς ετοίμασε προβλέψεις για το συνολικό πληθυσμό της Κύπρου.

Το **Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού** προσπάθησε μέσα από την ετοιμασία εκδόσεων με τίτλο «Προοπτικές Απασχόλησης στην Κύπρο» να δώσει πληροφορίες για τα διάφορα επαγγέλματα της κυπριακής αγοράς εργασίας. Στις εκδόσεις αυτές για την παροχή των προβλέψεων αξιοποιούνται τα στοιχεία από τις ετήσιες μελέτες της ΑνΑΔ «Ισοζύγιο Εργατικού Δυναμικού».

Η **ΑνΑΔ** μέσα από τις διάφορες μελέτες της παρείχε προβλέψεις για τις ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων σε συγκεκριμένα επαγγέλματα ή σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Πρόσθετα, μέσα από την ετήσια διεξαγωγή της μελέτης «Ισοζύγιο Εργατικού Δυναμικού» από το 1987 μέχρι το 2002, η ΑνΑΔ παρείχε εκτιμήσεις για την προσφορά και ζήτηση εργατικού δυναμικού σε όλα τα επαγγέλματα και επαρχίες της Κύπρου. Η σύγκριση των εκτιμήσεων αυτών έδειχνε τα αναμενόμενα πλεονάσματα και τις ελλείψεις για τον

επόμενο χρόνο. Τα αποτελέσματα της μελέτης χρησιμοποιούνταν στον προγραμματισμό των αναγκαίων δραστηριοτήτων κατάρτισης και γι' αυτό οι προβλέψεις ήταν βραχυχρόνιες.

Προβλέψεις για την απασχόληση σε επαγγέλματα και τομείς οικονομικής δραστηριότητας πάνω σε μια μεσοπρόθεσμη βάση δεν έγιναν μέχρι τώρα. Η αναγκαιότητα για μια τέτοια μελέτη εντοπίστηκε, όπως ήδη αναφέρθηκε, σε σχετικές αναφορές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η ΑνΑΔ, λαμβάνοντας υπόψη τις αρμοδιότητες της ως ο εθνικός φορέας για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου αλλά και τις εμπειρίες που διαθέτει, ανάλαβε την ευθύνη για τη διεξαγωγή της μελέτης και την παροχή προβλέψεων για την απασχόληση σε επαγγέλματα και τομείς οικονομικής δραστηριότητας για την περίοδο 2000 – 2010. Στην προσπάθεια αυτή ήταν πολύτιμη η συνεργασία του Γραφείου Προγραμματισμού που ανάλαβε την ευθύνη για την παροχή προβλέψεων για την απασχόληση σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας μέχρι το 2010.

3. ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

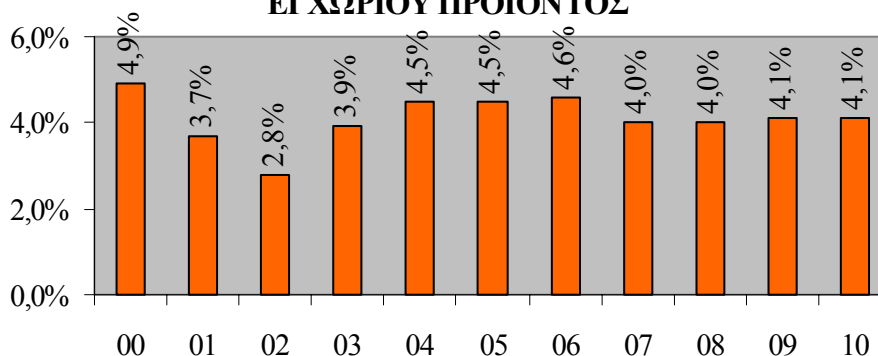
Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται η αναμενόμενη γενική εικόνα της κυπριακής οικονομίας για την περίοδο 2000 – 2010 με αναφορές στο ρυθμό ανάπτυξης και στην παραγωγικότητα στο σύνολο και κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας. Πρόσθετα, οι προβλέψεις αυτές συγκρίνονται με ιστορικά στοιχεία προηγούμενων χρόνων.

3.1. Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν³

Η περίοδος 2000 – 2010 αναμένεται να παρουσιάσει ένα μέσο ετήσιο ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης της τάξης του 4% σε πραγματικούς όρους. Από τις ετήσιες προβλέψεις για την περίοδο αυτή διαπιστώνεται ότι μετά από το 2002, ο ρυθμός ανάπτυξης θα κυμανθεί γύρω στο 4% το χρόνο με εξαίρεση την τριετία 2004 – 2006 όπου αυτός αναμένεται να ανέλθει γύρω στο 4,5% το χρόνο. Ο ρυθμός μεταβολής του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος κατά χρόνο από το 2000 μέχρι το 2010 παρουσιάζεται στο Σχεδιάγραμμα 2.

³ Επισημαίνεται ότι οι αναφορές σε Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν αφορούν την Προστιθέμενη Αξία τόσο στο σύνολο της οικονομίας όσο και στους επιμέρους υποτομείς.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2
ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟΥ
ΕΓΧΩΡΙΟΥ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ

3.1.1. Ευρείς τομείς

Οι τριτογενείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας αναμένεται να συνεχίσουν να παρουσιάζουν το μεγαλύτερο ρυθμό ανάπτυξης (+4,5% το χρόνο) συγκριτικά με τους πρωτογενείς και δευτερογενείς τομείς (+3,1% και +2,4% το χρόνο αντίστοιχα). Ο ρυθμός αυτός αναμένεται να είναι μεγαλύτερος τη δεύτερη πενταετή περίοδο 2005 – 2010 (+4,6% το χρόνο) συγκριτικά με την πρώτη πενταετή περίοδο 2000 – 2005 (+4,3% το χρόνο). Οι πρωτογενείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας παρουσιάζουν σημαντική διαφοροποίηση αφού ο ρυθμός ανάπτυξης από το +4,1% την περίοδο 2000 – 2005 μειώνεται στο +2,1% την περίοδο 2005 – 2010. Εξαιτίας του μεγάλου μεγέθους των τριτογενών τομέων, συγκριτικά με τους υπόλοιπους τομείς, ο ρυθμός ανάπτυξης τους επηρεάζει σε μεγαλύτερο βαθμό το συνολικό ρυθμό ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας. Στον Πίνακα 1 παρουσιάζεται ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος κατά ευρύ τομέα οικονομικής δραστηριότητας⁴.

⁴ Οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας που αντιστοιχούν στους τρεις ευρείς τομείς είναι οι ακόλουθοι (οι κωδικοί και οι ονομασίες τους παρουσιάζονται σε Πίνακα στο Παράρτημα 1):

Πρωτογενείς τομείς: Α, Β και C.

Δευτερογενείς τομείς: D, E και F.

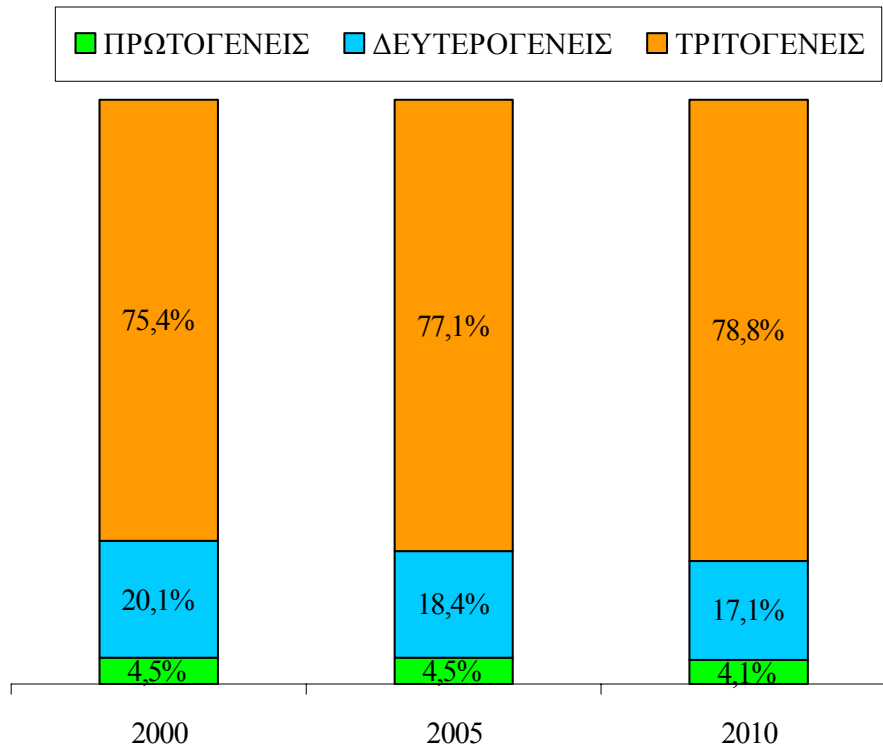
Τριτογενείς τομείς: G, H, I, J, K, L, M, N, O και P.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΟΥ
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟΥ ΕΓΧΩΡΙΟΥ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ ΣΤΟΥΣ ΕΥΡΕΙΣ
ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

ΤΟΜΕΙΣ	1995-2000	2000-2005	2005-2010	2000-2010
Πρωτογενείς	-0,7%	+4,1%	+2,1%	+3,1%
Δευτερογενείς	+0,5%	+2,1%	+2,7%	+2,4%
Τριτογενείς	+5,2%	+4,3%	+4,6%	+4,5%
ΣΥΝΟΛΟ	+3,8%	+3,9%	+4,1%	+4,0%

Μέχρι το 2010 η κυπριακή οικονομία αναμένεται να είναι ακόμη περισσότερο βασισμένη στις υπηρεσίες αφού το μερίδιο των τριτογενών τομέων οικονομικής δραστηριότητας θα ανέρχεται στο 78,8% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος. Στη δεκαετία 2000 – 2010 οι τριτογενείς τομείς θα παρουσιάσουν αύξηση στο μερίδιο τους κατά 3,4 εκατοστιαίες μονάδες ενώ οι πρωτογενείς και δευτερογενείς τομείς θα παρουσιάσουν μειώσεις κατά 0,4 και 3 εκατοστιαίες μονάδες αντίστοιχα. Στο Σχεδιάγραμμα 3 παρουσιάζονται τα μερίδια των ευρέων τομέων στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν για τα χρόνια 2000, 2005 και 2010.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟΥ
ΕΓΧΩΡΙΟΥ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ ΚΑΤΑ ΕΥΡΥ ΤΟΜΕΑ

3.1.2. Κύριοι τομείς οικονομικής δραστηριότητας

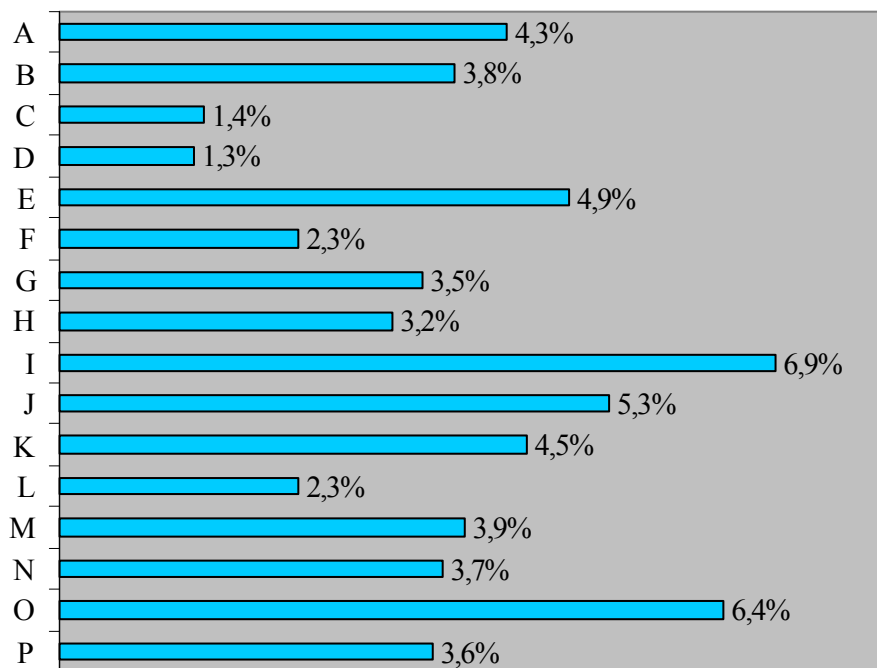
Οι πιο πάνω αναλύσεις κατά ευρύ τομέα οικονομικής δραστηριότητας κρύβουν διαφοροποιήσεις στους ρυθμούς ανάπτυξης των 16 κύριων τομέων. Με βάση την ταξινόμηση των 16 αυτών τομέων, οι 3 είναι πρωτογενείς, άλλοι 3 είναι δευτερογενείς και οι υπόλοιποι 10 είναι τριτογενείς. Στα Σχεδιαγράμματα 4, 5 και 6 παρουσιάζεται ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος για τους 16 κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας για τις περιόδους 2000 – 2005, 2005 – 2010 και 2000 – 2010.

Όπως φαίνεται στο Σχεδιάγραμμα 4 οι τομείς που αναμένεται να παρουσιάσουν τις μεγαλύτερες ποσοστιαίες αυξήσεις στο **Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν για την πενταετία 2000 – 2005** είναι οι Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες (+6,9% το χρόνο), οι Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (+6,4% το χρόνο) και οι Χρηματοπιστωτικοί Οργανισμοί (+5,3% το χρόνο). Αντίθετα, οι τομείς που θα παρουσιάσουν τις μικρότερες ποσοστιαίες αυξήσεις είναι οι Μεταποιητικές βιομηχανίες (+1,3% το χρόνο), τα Ορυχεία και λατομεία (+1,4% το χρόνο) και οι Κατασκευές (+2,3% το χρόνο).

Η κατάσταση που αναμένεται να παρουσιαστεί στην **πενταετία 2005 – 2010** φαίνεται στο Σχεδιάγραμμα 5. Οι δύο τομείς με τις μεγαλύτερες ποσοστιαίες αυξήσεις στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν εξακολουθούν να είναι οι Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες (+7,5% το χρόνο) και οι Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (+6,7% το χρόνο) ενώ στην τρίτη θέση βρίσκεται ο Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό (+5,2% το χρόνο). Οι τομείς με τις μικρότερες ποσοστιαίες αυξήσεις αναμένεται να είναι τα Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό (+1,2% το χρόνο), τα Ορυχεία και λατομεία (+1,7% το χρόνο) και οι Κατασκευές (+1,7% το χρόνο).

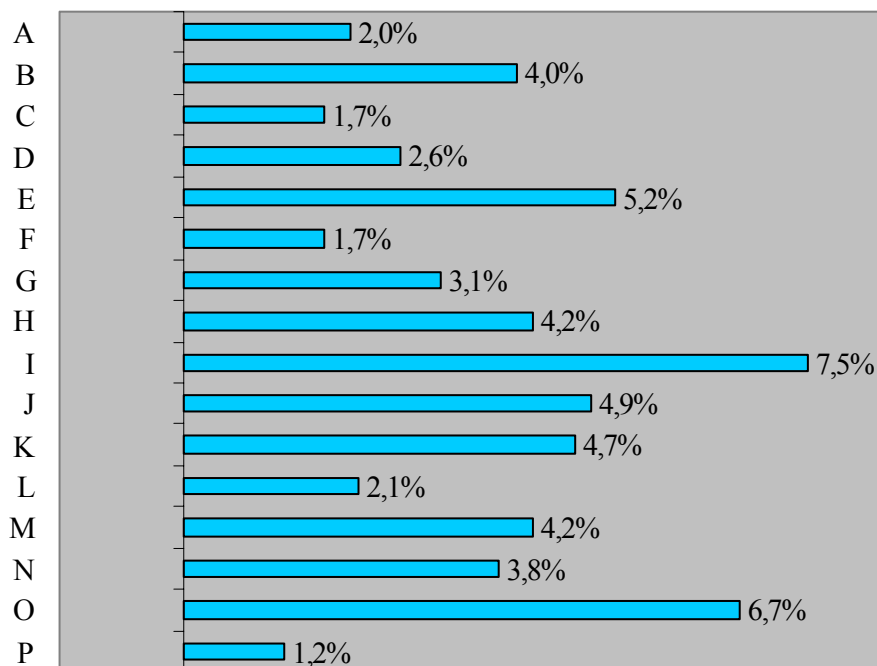
Από τη σύγκριση των προβλέψεων ανάμεσα στις δύο πενταετίες διαπιστώνεται ότι ο ρυθμός αύξησης του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος παραμένει περίπου στα ίδια επίπεδα στους περισσότερους τομείς. Υπάρχουν όμως τομείς που παρουσιάζουν σημαντικές αποκλίσεις ανάμεσα στις δύο περιόδους. Οι τομείς που αναμένεται να παρουσιάσουν βελτίωση του ρυθμού αύξησης του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος ανάμεσα στις δύο πενταετίες είναι οι

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΑΕΠ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2000 - 2005

- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
- B: Αλιεία
- C: Ορυχεία και λατομεία
- D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και εστιατόρια
- I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες
- L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα
- O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
- P: Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΑΕΠ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2005 - 2010

- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
- B: Αλιεία
- C: Ορυχεία και λατομεία
- D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και εστιατόρια
- I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες
- L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα
- O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
- P: Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό

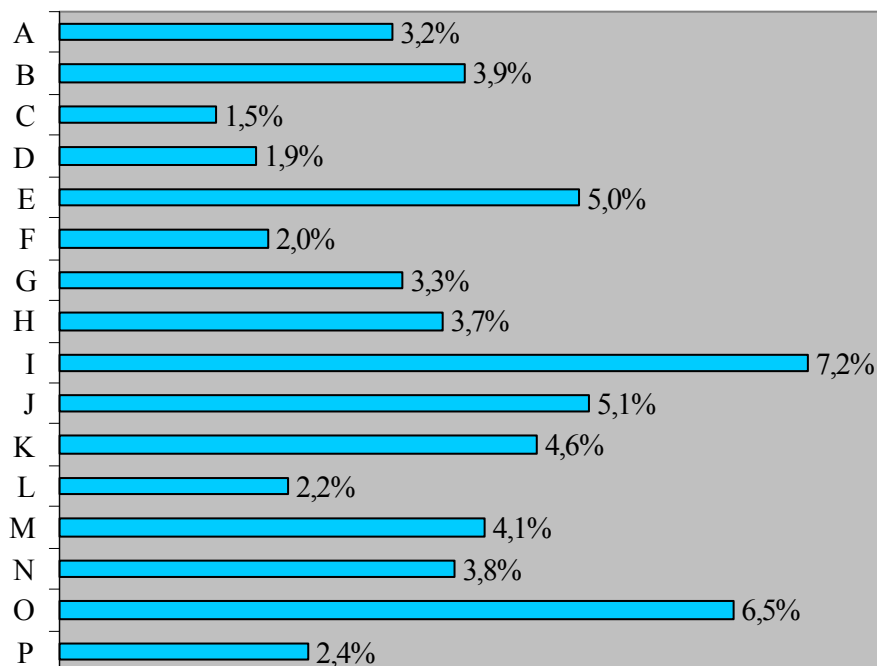
Μεταποιητικές βιομηχανίες (από +1,3% το χρόνο την περίοδο 2000 – 2005 διπλασιάζεται και φτάνει στο +2,6% το χρόνο την περίοδο 2005 – 2010) και τα Ξενοδοχεία και εστιατόρια (από +3,2% το χρόνο την περίοδο 2000 – 2005 στο +4,2% το χρόνο την περίοδο 2005 – 2010). Αντίθετα, οι τομείς που θα παρουσιάσουν επιδείνωση του ρυθμού τους είναι τα Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό (από +3,6% το χρόνο την περίοδο 2000 – 2005 μειώνεται στο $\frac{1}{3}$ και μένει στο +1,2% το χρόνο την περίοδο 2005 – 2010), η Γεωργία, θήρα και δασοκομία (από +4,3% το χρόνο την περίοδο 2000 – 2005 στο +2,0% το χρόνο την περίοδο 2005 – 2010) και οι Κατασκευές (από +2,3% το χρόνο την περίοδο 2000 – 2005 στο +1,7% το χρόνο την περίοδο 2005 – 2010).

Οι αναμενόμενες αυξήσεις στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν των 16 τομέων οικονομικής δραστηριότητας για τις δύο πενταετίες καθορίζουν τις συνολικές αυξήσεις **της περιόδου 2000 – 2010** όπως παρουσιάζονται στο Σχεδιάγραμμα 6. Οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας που θα σημειώσουν τις μεγαλύτερες ετήσιες ποσοστιαίες αυξήσεις είναι οι Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες (+7,2% το χρόνο), οι Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (+6,5% το χρόνο), οι Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί (+5,1% το χρόνο) και ο Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό (+5,0% το χρόνο).

Αντίθετα, οι τομείς που θα σημειώσουν τις μικρότερες ετήσιες ποσοστιαίες αυξήσεις είναι τα Ορυχεία και λατομεία (+1,5% το χρόνο), οι Μεταποιητικές βιομηχανίες (+1,9% το χρόνο), οι Κατασκευές (+2,0% το χρόνο) και η Δημόσια διοίκηση και άμυνα (+2,2% το χρόνο). Στον Πίνακα 3.1 στο Παράρτημα 3 παρουσιάζεται το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν σε σταθερές τιμές του 1995 κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας και χρόνο ενώ στον Πίνακα 3.3 του Παραρτήματος 3 παρουσιάζονται οι ρυθμοί ανάπτυξης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας και χρόνο για την περίοδο 2000 – 2010.

Από την εξέταση του μεγέθους του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος από το 2000 μέχρι το 2010 στους 16 τομείς, εντοπίζονται οι τρεις μεγαλύτεροι τομείς οικονομικής δραστηριότητας για το 2010 που παρουσιάζονται στον Πίνακα 2.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΑΕΠ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2000 - 2010

- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
- B: Αλιεία
- C: Ορυχεία και λατομεία
- D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και εστιατόρια
- I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες
- L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα
- O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
- P: Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό

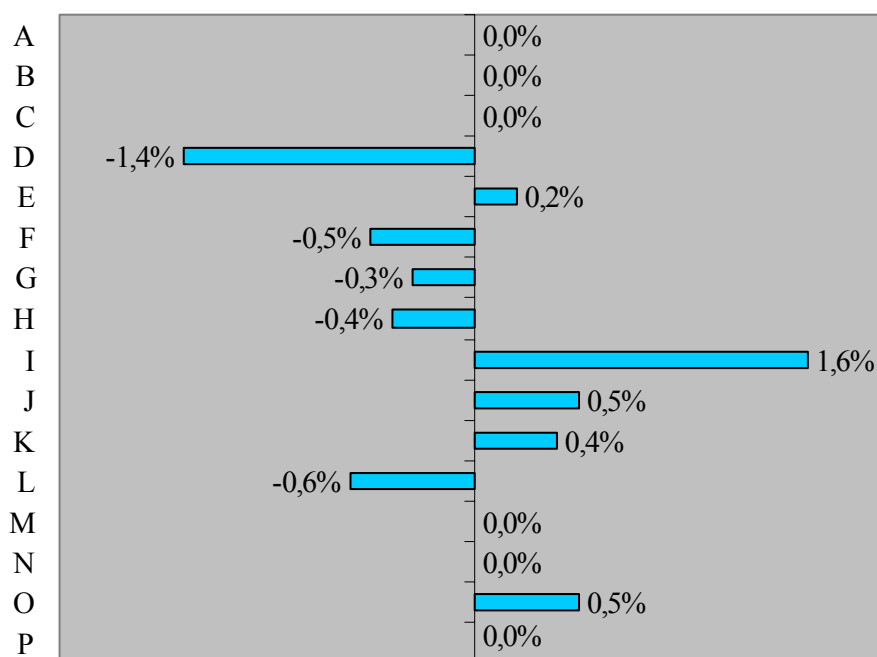
ΠΙΝΑΚΑΣ 2
ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΑΠΟ ΠΛΕΥΡΑΣ ΔΕΠ
ΓΙΑ ΤΟ 2000, 2005 ΚΑΙ 2010

ΤΟΜΕΑΣ		2000	2005	2010
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες	£εκ.	631,4	786,5	947,2
	%	14,0%	14,4%	14,8%
Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες	£εκ.	449,5	628,8	901,0
	%	9,9%	11,5%	13,4%
Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης	£εκ.	609,0	723,1	842,3
	%	13,5%	13,2%	12,5%

Ο τομέας της Διαχείρισης ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων είναι ο μεγαλύτερος και αυξάνει το μερίδιο του στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν σε 14,8% το 2010 σε σύγκριση με 14,0% το 2000. Ο δεύτερος μεγαλύτερος τομέας αναμένεται να είναι οι Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες που θα παρουσιάσει σημαντική αύξηση του μεριδίου του (από 9,9% το 2000 σε 13,4% το 2010). Στην τρίτη θέση βρίσκεται το Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης παρόλο που το μερίδιο του αναμένεται να μειωθεί στο 12,5% το 2010 σε σύγκριση με 13,5% το 2000.

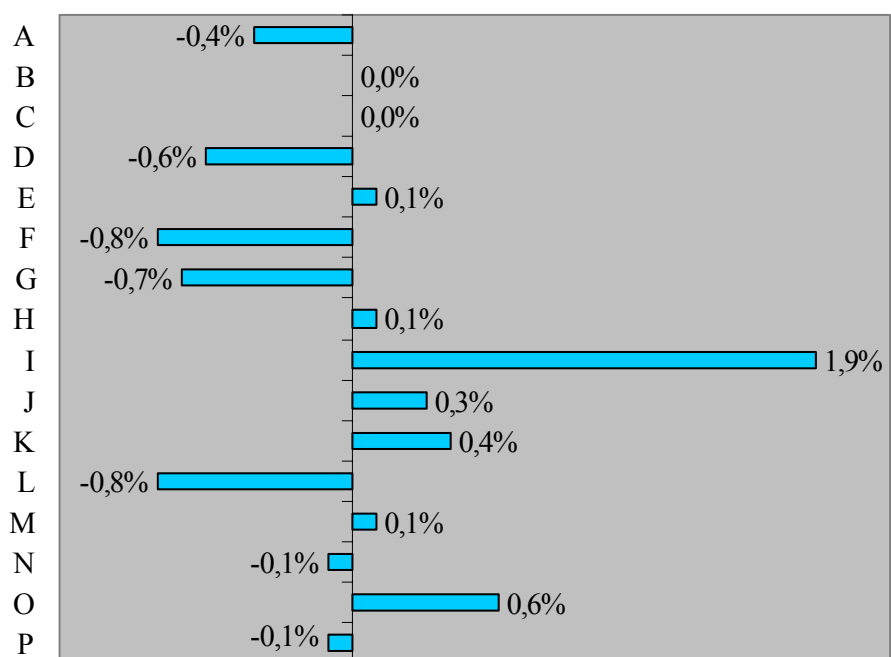
Στα Σχεδιαγράμματα 7, 8 και 9 παρουσιάζονται οι μεταβολές στα μερίδια του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος για τους 16 τομείς οικονομικής δραστηριότητας για τις περιόδους 2000 – 2005, 2005 – 2010 και 2000 – 2010. Οι αναλυτικές ποσοστιαίες κατανομές του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος για όλους τους τομείς για το 1995 και το 2000 (πραγματικά στοιχεία σε σταθερές τιμές του 1995) και για την περίοδο 2001 – 2010 (προβλέψεις) παρουσιάζονται στον Πίνακα 3.2. στο Παράρτημα 3.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7
ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΑ ΜΕΡΙΔΙΑ ΤΟΥ ΑΕΠ ΚΑΤΑ
ΤΟΜΕΑ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟ 2000 ΚΑΙ ΤΟ 2005

- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
- B: Αλιεία
- C: Ορυχεία και λατομεία
- D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και εστιατόρια
- I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες
- L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα
- O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
- P: Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8
ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΑ ΜΕΡΙΔΙΑ ΤΟΥ ΔΕΠ ΚΑΤΑ
ΤΟΜΕΑ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟ 2005 ΚΑΙ ΤΟ 2010

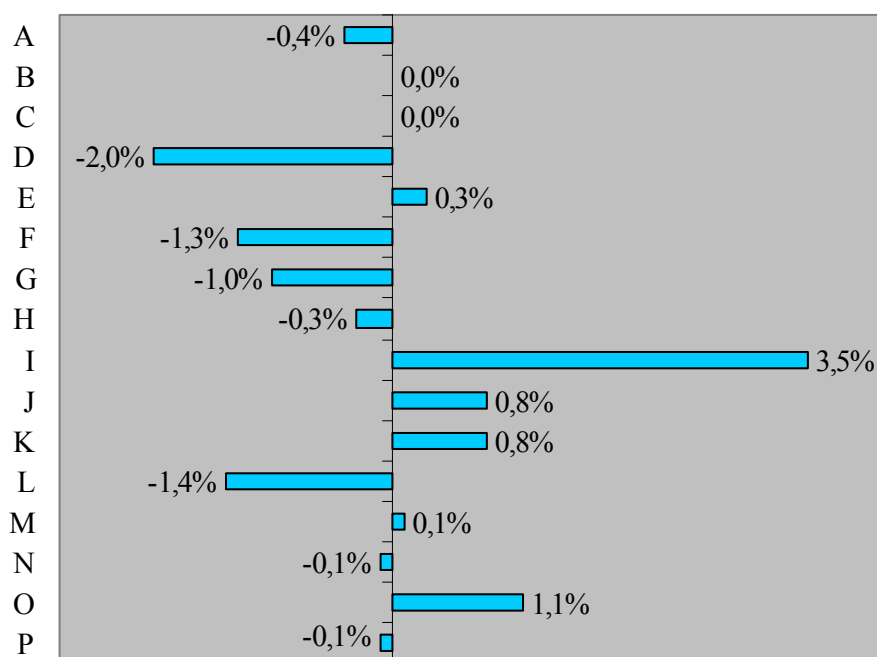
- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
- B: Αλιεία
- C: Ορυχεία και λατομεία
- D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και εστιατόρια
- I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες
- L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα
- O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
- P: Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό

Από τη σύγκριση των **μεριδίων του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος** στους 16 τομείς οικονομικής δραστηριότητας για το **2000 και το 2005** διαπιστώνεται ότι οι Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες θα έχει σημαντική αύξηση του μεριδίου τους (+1,6%). Άλλοι τομείς που θα αυξήσουν τα μερίδια τους είναι οι Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί (+0,5%), οι Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (+0,5%) και η Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες (+0,4%). Οι τομείς που θα παρουσιάσουν τις μεγαλύτερες μειώσεις στα μερίδια στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν είναι οι Μεταποιητικές βιομηχανίες (-1,4%), η Δημόσια διοίκηση και άμυνα (-0,6%) και οι Κατασκευές (-0,5%).

Η πιο πάνω εικόνα παρουσιάζει μικρές διαφοροποιήσεις όταν συγκριθούν τα **μερίδια στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν των 16 τομέων για το 2005 και το 2010**. Οι Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες θα παρουσιάσουν ακόμη μεγαλύτερη αύξηση στο μερίδιό τους (+1,9%) ενώ αξιοπρόσεκτες αυξήσεις θα έχουν οι Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (+0,6%), η Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες (+0,4%) και οι Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί (+0,3%). Οι τομείς που θα έχουν τις μεγαλύτερες μειώσεις στα μερίδια τους είναι οι Κατασκευές (-0,8%), η Δημόσια διοίκηση και άμυνα (-0,8%) και το Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης (-0,7%). Οι Μεταποιητικές βιομηχανίες θα απολέσουν μόνο 0,6% από το μερίδιό τους στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν συγκριτικά με απώλειες 1,4% την προηγούμενη πενταετία.

Συγκρίνοντας τις αναμενόμενες αλλαγές στα μερίδια στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν για τις **δύο πενταετίες** διαπιστώνεται ότι η τάση παραμένει περίπου η ίδια με δύο εξαιρέσεις. Η Γεωργία, θήρα και δασοκομία αναμένεται να διατηρήσει το μερίδιό της στα ίδια επίπεδα την περίοδο 2000 – 2005 και να σημειώσει μείωση κατά 0,4% την περίοδο 2005 – 2010. Τα Ξενοδοχεία και εστιατόρια θα έχουν μείωση του μεριδίου τους κατά 0,4% την περίοδο 2000 – 2005 αλλά αναμένεται ότι θα αντιστραφεί η τάση αφού την περίοδο 2005 – 2010 θα αυξήσουν το μερίδιό τους κατά 0,1%.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 9
ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΑ ΜΕΡΙΔΙΑ ΤΟΥ ΔΕΠ ΚΑΤΑ
ΤΟΜΕΑ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟ 2000 ΚΑΙ ΤΟ 2010

- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
- B: Αλιεία
- C: Ορυχεία και λατομεία
- D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και εστιατόρια
- I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες
- L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα
- O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
- P: Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό

Οι μεταβολές των μεριδίων των 16 τομέων στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν για τις δύο πενταετίες καθορίζουν τις συνολικές μεταβολές για την **περίοδο 2000 – 2010**. Συνοπτικά, οι τομείς που αναμένεται να αυξήσουν σημαντικά το μερίδιό τους είναι οι Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες (+3,5%), οι Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (+1,1%), οι Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί (+0,8%) και η Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες (+0,8%). Αντίθετα, οι τομείς με τις μεγαλύτερες απώλειες στα μερίδια τους είναι οι Μεταποιητικές βιομηχανίες (-2,0%), η Δημόσια διοίκηση και άμυνα (-1,4%), οι Κατασκευές (-1,3%) και το Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης (-1,0%).

3.1.3. Προκαθορισμένοι 27 τομείς

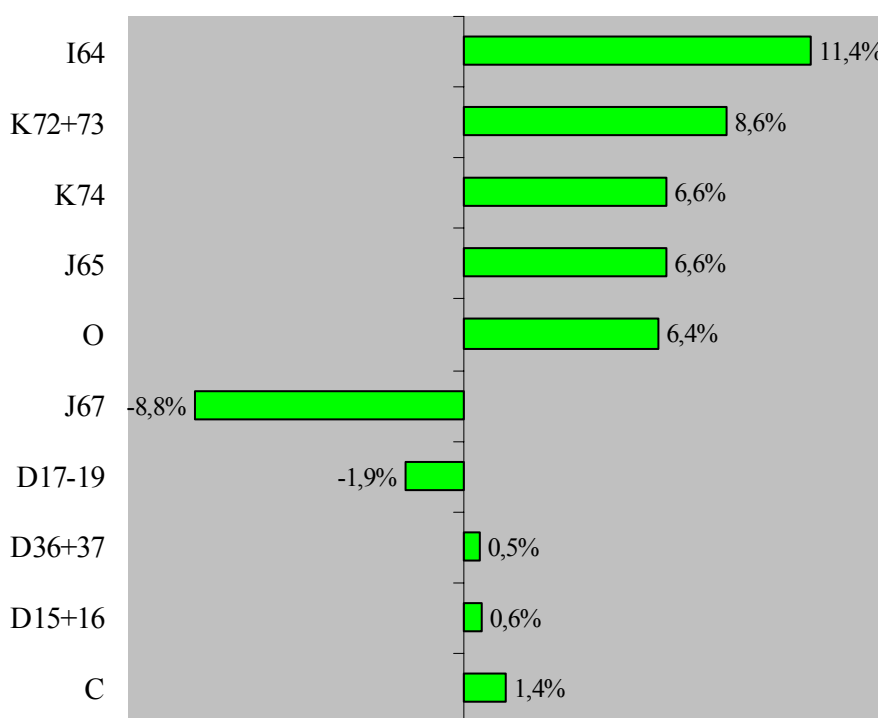
Από μεγαλύτερη ανάλυση και εξέταση των ρυθμών ανάπτυξης στους 27 τομείς οικονομικής δραστηριότητας που χρησιμοποιούνται στη μελέτη, εντοπίζονται οι 5 τομείς με τις μεγαλύτερες ποσοστιαίες αυξήσεις και οι 5 τομείς με τις μεγαλύτερες ποσοστιαίες μειώσεις ή τις μικρότερες ποσοστιαίες αυξήσεις του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος.

Στα Σχεδιαγράμματα 10, 11 και 12 παρουσιάζονται οι πέντε τομείς με τη μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση και οι πέντε τομείς με αρνητική ή τη μικρότερη ποσοστιαία αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος για τις περιόδους 2000 – 2005, 2005 – 2010 και 2000 – 2010 αντίστοιχα.

Οι 5 τομείς οικονομικής δραστηριότητας με τη μεγαλύτερη ανάπτυξη κατά τη διάρκεια της περιόδου 2000 – 2010 συγκεντρώνονται αποκλειστικά στον ευρύ τομέα των Υπηρεσιών. Οι πρώτοι δύο τομείς σχετίζονται με την ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών στις τηλεπικοινωνίες και στην πληροφορική που ενισχύονται ακόμη περισσότερο με τη φιλελευθεροποίηση του τομέα των τηλεπικοινωνιών στην Κύπρο. Οι υπόλοιποι τρεις τομείς αφορούν συγκριτικά πιο παραδοσιακές επιχειρηματικές δραστηριότητες όπως είναι οι Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες (νομικές δραστηριότητες, έρευνες αγοράς, αρχιτέκτονες και μηχανικοί,

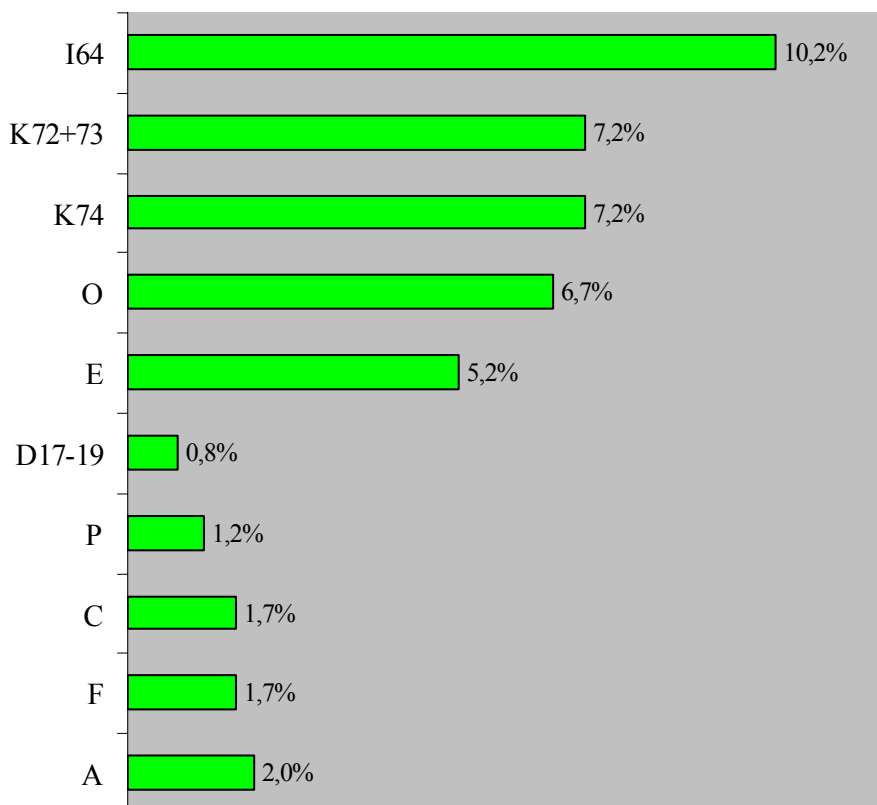
διαφήμιση, παροχή προστασίας, καθαρισμός κτιρίων), οι Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (οργανώσεις και ψυχαγωγικές, πολιτιστικές, αθλητικές και προσωπικές δραστηριότητες) και οι Τράπεζες.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 10
ΟΙ 5 ΤΟΜΕΙΣ ΜΕ ΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΥΞΗΣΗ
ΚΑΙ ΟΙ 5 ΤΟΜΕΙΣ ΜΕ ΜΕΙΩΣΗ Ή ΤΗ
ΜΙΚΡΟΤΕΡΗ ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΑΕΠ ΤΗΝ
ΠΕΡΙΟΔΟ 2000-2005

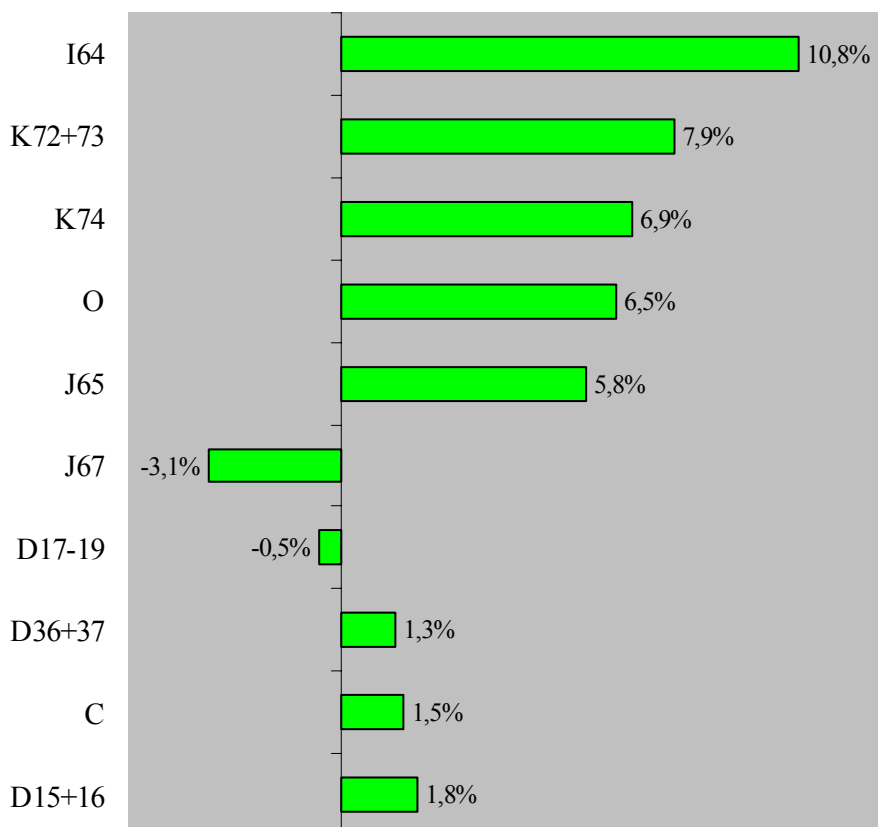
- I64: Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες
- K72+73: Πληροφορική, έρευνα και ανάπτυξη
- K74: Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες
- J65: Τράπεζες
- O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
- J67: Χρηματιστήριο
- D17-19: Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, κατασκευή ειδών ενδυμασίας και βιομηχανία δερμάτινων ειδών
- D36+37: Κατασκευή επίπλων και άλλες μεταποιητικές βιομηχανίες
- D15+16: Βιομηχανία τροφίμων, ποτών και καπνοβιομηχανία
- C: Ορυχεία και λατομεία

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 11
ΟΙ 5 ΤΟΜΕΙΣ ΜΕ ΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΥΞΗΣΗ
ΚΑΙ ΟΙ 5 ΤΟΜΕΙΣ ΜΕ ΤΗ ΜΙΚΡΟΤΕΡΗ
ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΑΕΠ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2005-2010

- I64: Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες
- K72+73: Πληροφορική, έρευνα και ανάπτυξη
- K74: Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες
- O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
- E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- D17-19: Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, κατασκευή ειδών ενδυμασίας και βιομηχανία δερμάτινων ειδών
- P: Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό
- C: Ορυχεία και λατομεία
- F: Κατασκευές
- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 12
ΟΙ 5 ΤΟΜΕΙΣ ΜΕ ΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΥΞΗΣΗ
ΚΑΙ ΟΙ 5 ΤΟΜΕΙΣ ΜΕ ΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ
ΜΕΙΩΣΗ Ή ΤΗ ΜΙΚΡΟΤΕΡΗ ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ
ΑΕΠ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2000-2010

- I64: Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες
 K72+73: Πληροφορική, έρευνα και ανάπτυξη
 K74: Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες
 O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
 J65: Τράπεζες
 J67: Χρηματιστήριο
 D17-19: Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, κατασκευή ειδών ενδυμασίας και βιομηχανία δερμάτινων ειδών
 D36+37: Κατασκευή επίπλων και άλλες μεταποιητικές βιομηχανίες
 C: Ορυχεία και λατομεία
 D15+16: Βιομηχανία τροφίμων, ποτών και καπνοβιομηχανία

Οι 5 τομείς που αναμένεται να παρουσιάσουν τη μεγαλύτερη μείωση ή τη μικρότερη ποσοστιαία αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος για την ίδια περίοδο είναι υποτομείς στη Μεταποίηση (Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, κατασκευή ειδών ενδυμασίας και βιομηχανία δερματίνων ειδών, Κατασκευή επίπλων και άλλες μεταποιητικές βιομηχανίες και Βιομηχανία τροφίμων, ποτών και καπνοβιομηχανία), τα Ορυχεία και λατομεία καθώς και το Χρηματιστήριο (εξαιτίας της επίπτωσης της αρνητικής πορείας του κατά τη διάρκεια των πρώτων χρόνων της δεκαετίας).

Από τη σύγκριση ανάμεσα στις δύο πενταετίες (2000 – 2005 και 2005 – 2010) διαπιστώνεται ότι ενώ οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας που θα παρουσιάσουν τις μεγαλύτερες ποσοστιαίες αυξήσεις στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν είναι σχεδόν οι ίδιοι (με εξαίρεση τον Ηλεκτρισμό, φυσικό αέριο και νερό), εντούτοις οι τομείς με τις μειώσεις ή τις μικρότερες ποσοστιαίες αυξήσεις διαφέρουν. Συγκεκριμένα, την πενταετία 2005 – 2010 στους τομείς που θα παρουσιάσουν τις μικρότερες αυξήσεις εμφανίζονται τα Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν εργατικό δυναμικό (που μεταφράζεται σε ανάλογη σχετική μείωση στο ρυθμό αύξησης της απασχόλησης), οι Κατασκευές και η Γεωργία, θήρα και δασοκομία.

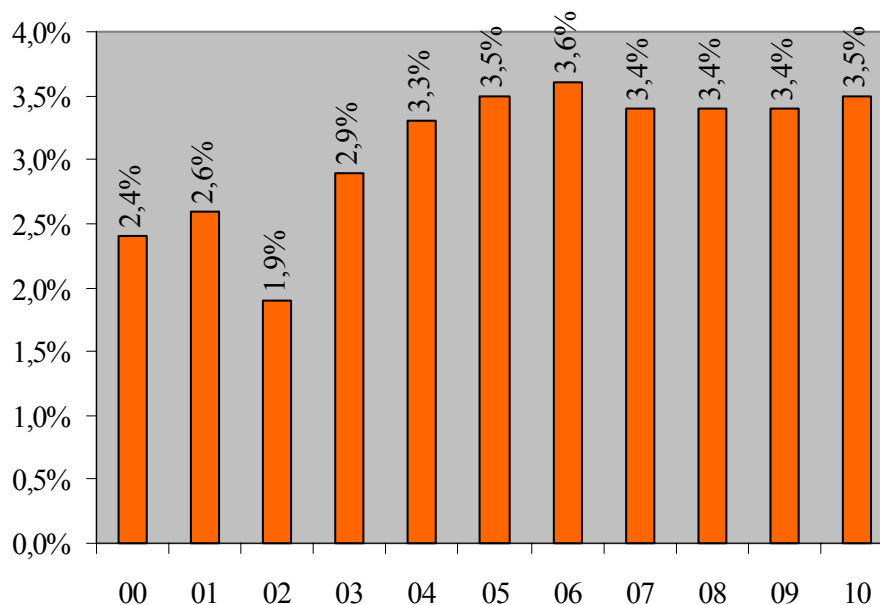
3.2. Παραγωγικότητα

Η παραγωγικότητα⁵ εκτιμάται ότι θα αυξηθεί με ένα μέσο ετήσιο ρυθμό της τάξης του 3,2% κατά την περίοδο 2000 – 2010. Από την ανάλυση των στοιχείων κατά έτος διαπιστώνεται ότι ο ρυθμός αύξησης της παραγωγικότητας θα είναι μεγαλύτερος την πενταετία 2005 – 2010 (3,5% το χρόνο) παρά την πενταετία 2000 – 2005 (2,8% το χρόνο). Αυτό συγκρίνεται ευνοϊκά με το ρυθμό μεταβολής του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος ο οποίος δεν αναμένεται να παρουσιάσει σημαντικές μεταβολές ανάμεσα στις δύο πενταετίες

⁵ Η παραγωγικότητα ορίζεται ως το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (σε σταθερές τιμές) ανά απασχολούμενο.

περιόδους⁶. Ο ρυθμός μεταβολής της παραγωγικότητας κατά χρόνο από το 2000 μέχρι το 2010 παρουσιάζεται στο Σχεδιάγραμμα 13.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 13
ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ

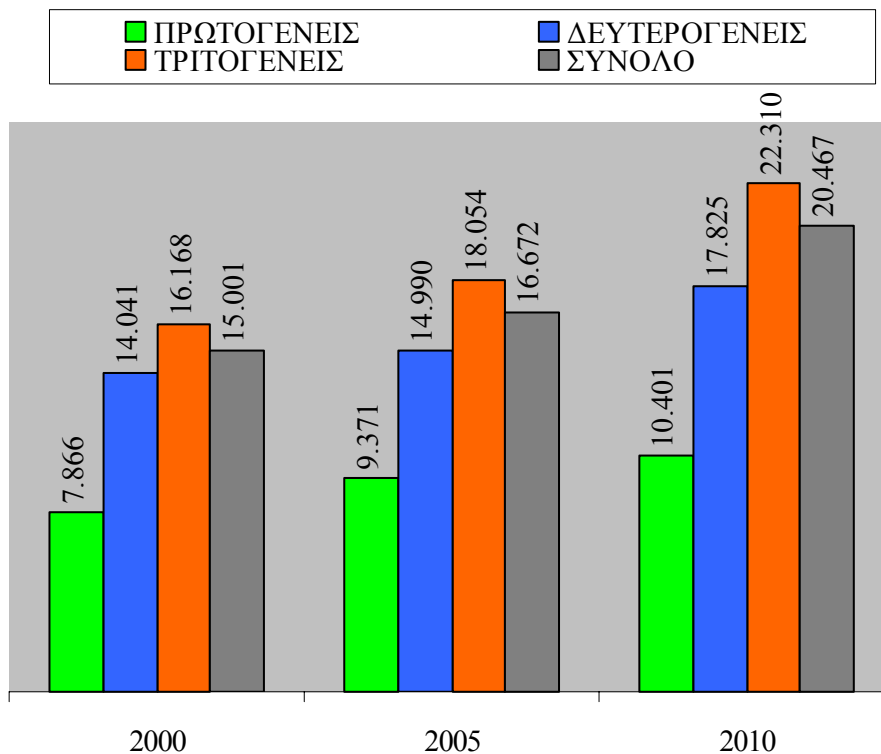
3.2.1. Ευρείς τομείς

Οι εκτιμήσεις του ρυθμού μεταβολής της παραγωγικότητας κατά ευρύ τομέα οικονομικής δραστηριότητας παρουσιάζουν διαφοροποιήσεις. Ο ρυθμός μεταβολής της παραγωγικότητας για την περίοδο 2000 – 2010 **αναμένεται να είναι μεγαλύτερος στους τριτογενείς τομείς (+3,3% το χρόνο) από ότι στους πρωτογενείς τομείς (+2,8% το χρόνο) και τους δευτερογενείς τομείς (+2,4% το χρόνο). Οι αυξήσεις αυτές θα μεγαλώσουν ακόμη περισσότερο τη διαφορά στην παραγωγικότητα των τομέων.**

⁶ Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής ΑΕΠ: Πενταετία 2000 – 2005: 3,9%
Πενταετία 2005 – 2010: 4,1%.

Το 2000 η συνολική παραγωγικότητα ανερχόταν στις £15.001 κατά άτομο. Από ανάλυση της συνολικής παραγωγικότητας κατά τομέα διαπιστώνεται ότι στους πρωτογενείς τομείς ανερχόταν στις £7.866 (52,4% ως ποσοστό στη συνολική), στους δευτερογενείς τομείς ανερχόταν στις £14.041 (93,6% ως ποσοστό στη συνολική) και στους τριτογενείς τομείς ανερχόταν στις £16.168 (107,8% ως ποσοστό στη συνολική). Με βάση τις προβλέψεις η συνολική παραγωγικότητα για το 2010 θα ανέλθει στις £20.467. Αυτή διαφοροποιείται στους πρωτογενείς τομείς στις £10.401 (50,8% ως ποσοστό στη συνολική), στους δευτερογενείς τομείς στις £17.825 (87,1% ως ποσοστό στη συνολική) και στους τριτογενείς τομείς στις £22.310 (109,0% ως ποσοστό στη συνολική). Ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής της παραγωγικότητας κατά ευρύ τομέα παρουσιάζεται στον Πίνακα 3 ενώ το μέγεθος της παραγωγικότητας κατά ευρύ τομέα οικονομικής δραστηριότητας για τα χρόνια 2000, 2005 και 2010 παρουσιάζεται στο Σχεδιάγραμμα 14.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 14
ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ (€ ΑΝΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟ)
ΚΑΤΑ ΕΥΡΥ ΤΟΜΕΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΗΣ
ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟΥΣ ΕΥΡΕΙΣ ΤΟΜΕΙΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

ΤΟΜΕΙΣ	2000-2005	2005-2010	2000-2010
Πρωτογενείς	+3,6%	+2,1%	+2,8%
Δευτερογενείς	+1,9%	+2,9%	+2,4%
Τριτογενείς	+3,0%	+3,6%	+3,3%

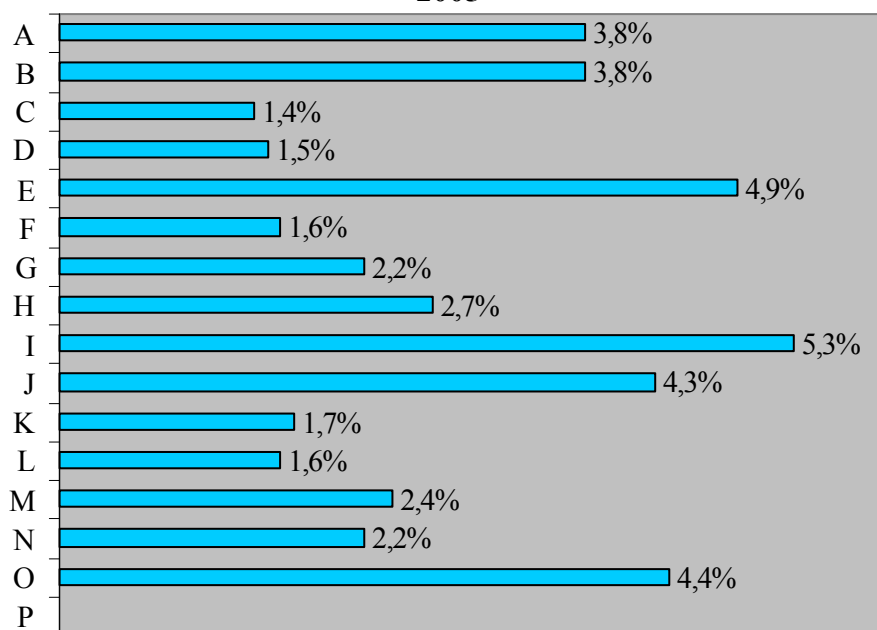
ΤΟΜΕΙΣ	2000-2005	2005-2010	2000-2010
ΣΥΝΟΛΟ	+2,8%	+3,5%	+3,2%

3.2.2. *Κύριοι τομείς οικονομικής δραστηριότητας*

Η ανάλυση του ρυθμού μεταβολής της παραγωγικότητας στους 16 κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας παρουσιάζει σημαντικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με τα δεδομένα για τους ευρείς τομείς που παρουσιάστηκαν πιο πάνω. Στα Σχεδιαγράμματα 15, 16 και 17 παρουσιάζεται ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής της παραγωγικότητας για τους 16 κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας για τις περιόδους 2000 – 2005, 2005 – 2010 και 2000 – 2010.

Στο Σχεδιάγραμμα 15 φαίνονται οι τομείς που αναμένεται να παρουσιάσουν τις μεγαλύτερες ετήσιες **αυξήσεις στην παραγωγικότητα για την πενταετία 2000 – 2005**. Αυτοί είναι οι Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες (+5,3% το χρόνο), ο Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό (+4,9% το χρόνο), οι Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (+4,4% το χρόνο) και οι Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί (+4,3% το χρόνο). Η παραγωγικότητα στον τομέα των Ιδιωτικών νοικοκυριών που απασχολούν οικιακό προσωπικό μένει στα ίδια επίπεδα ενώ οι τομείς με τις μικρότερες ετήσιες αυξήσεις στην παραγωγικότητα είναι τα Ορυχεία και λατομεία (+1,4% το χρόνο), οι Μεταποιητικές βιομηχανίες (+1,5% το χρόνο), οι Κατασκευές (+1,6% το χρόνο) και η Δημόσια διοίκηση και άμυνα (+1,6% το χρόνο).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 15
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΗΣ
ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2000 -
2005

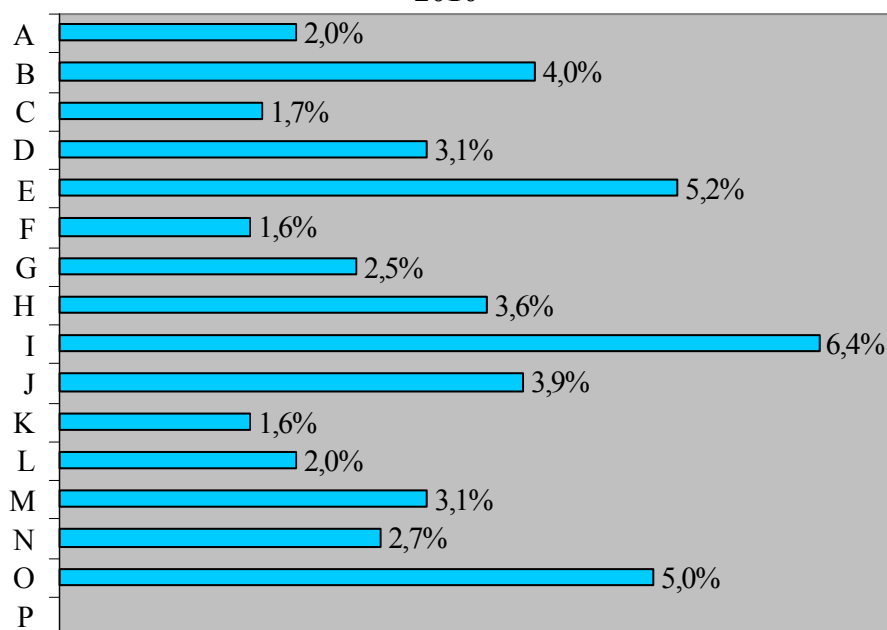
- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
- B: Αλιεία
- C: Ορυχεία και λατομεία
- D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και εστιατόρια
- I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες
- L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα
- O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
- P: Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό

Παρόμοια εικόνα με μικρές διαφοροποιήσεις στα μεγέθη αναμένεται να παρουσιαστεί την **πενταετία 2005 – 2010** όπως φαίνεται στο Σχεδιάγραμμα 16. Οι τομείς με τις μεγαλύτερες ετήσιες αυξήσεις στην παραγωγικότητα θα είναι οι Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες (+6,4% το χρόνο), ο Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό (+5,2% το χρόνο) και οι Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (+5,0% το χρόνο). Οι τομείς που θα παρουσιάσουν τις μικρότερες αυξήσεις είναι τα Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό (0% το χρόνο), οι Κατασκευές (+1,6% το χρόνο) και η Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες (+1,6% το χρόνο).

Από σύγκριση των ρυθμών αύξησης της παραγωγικότητας ανάμεσα στις δύο πενταετίες εντοπίζονται 5 τομείς όπου αναμένονται σημαντικές διαφοροποιήσεις. Η Γεωργία, θήρα και δασοκομία είναι ο μοναδικός τομέας που θα παρουσιάσει επιδείνωση στο ρυθμό αύξησης της παραγωγικότητας (από +3,8% το χρόνο την περίοδο 2000 – 2005 σε +2,0% το χρόνο την περίοδο 2005 – 2010). Οι 4 τομείς που θα παρουσιάσουν σημαντική βελτίωση στο ρυθμό αύξησης της παραγωγικότητας είναι οι Μεταποιητικές βιομηχανίες (από +1,5% το χρόνο την περίοδο 2000 – 2005 σε +3,1% το χρόνο την περίοδο 2005 – 2010), οι Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες (από +5,3% το χρόνο την περίοδο 2000 – 2005 σε +6,4% το χρόνο την περίοδο 2005 – 2010), τα Ξενοδοχεία και εστιατόρια (από +2,7% το χρόνο την περίοδο 2000 – 2005 σε +3,6% το χρόνο την περίοδο 2005 – 2010) και η Εκπαίδευση (από +2,4% το χρόνο την περίοδο 2000 – 2005 σε +3,1% το χρόνο την περίοδο 2005 – 2010).

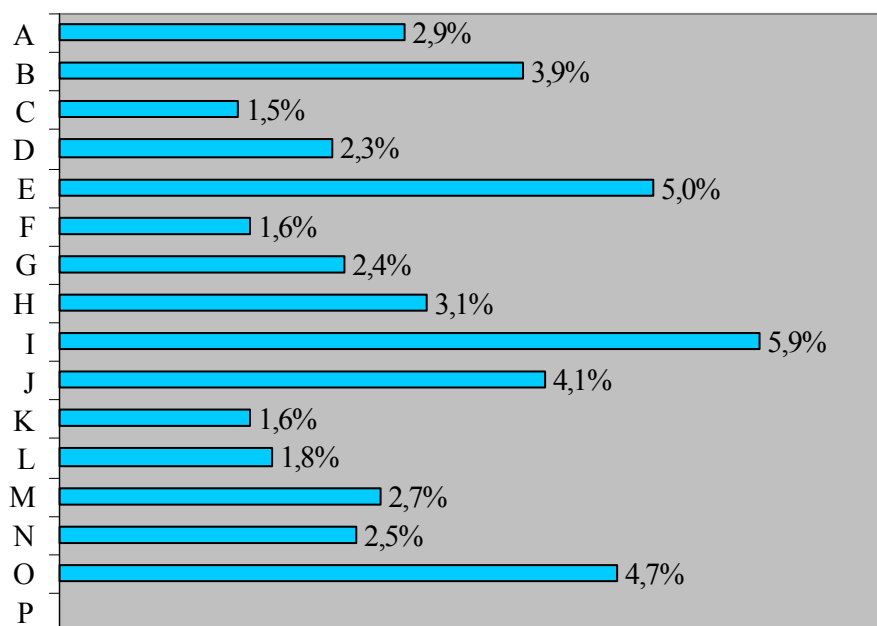
Από την εξέταση των **προβλέψεων για την περίοδο 2000 – 2010** που φαίνονται στο Σχεδιάγραμμα 17 εντοπίζεται ότι οι τομείς που θα παρουσιάσουν τις μεγαλύτερες ετήσιες ποσοστιαίες αυξήσεις στην παραγωγικότητα είναι οι Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες (+5,9% το χρόνο), ο Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό (+5,0% το χρόνο) και οι Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (+4,7% το χρόνο). Αντίθετα οι τομείς με τις μικρότερες ετήσιες ποσοστιαίες αυξήσεις στην παραγωγικότητα είναι τα Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό (0% το χρόνο), τα Ορυχεία και λατομεία (+1,5% το χρόνο) και οι Κατασκευές (+1,6% το χρόνο).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 16
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΗΣ
ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2005 -
2010

- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
- B: Αλιεία
- C: Ορυχεία και λατομεία
- D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και εστιατόρια
- I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες
- L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα
- O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
- P: Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 17
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΗΣ
ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2000 -
2010

- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
- B: Αλιεία
- C: Ορυχεία και λατομεία
- D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και εστιατόρια
- I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες
- L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα
- O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
- P: Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό

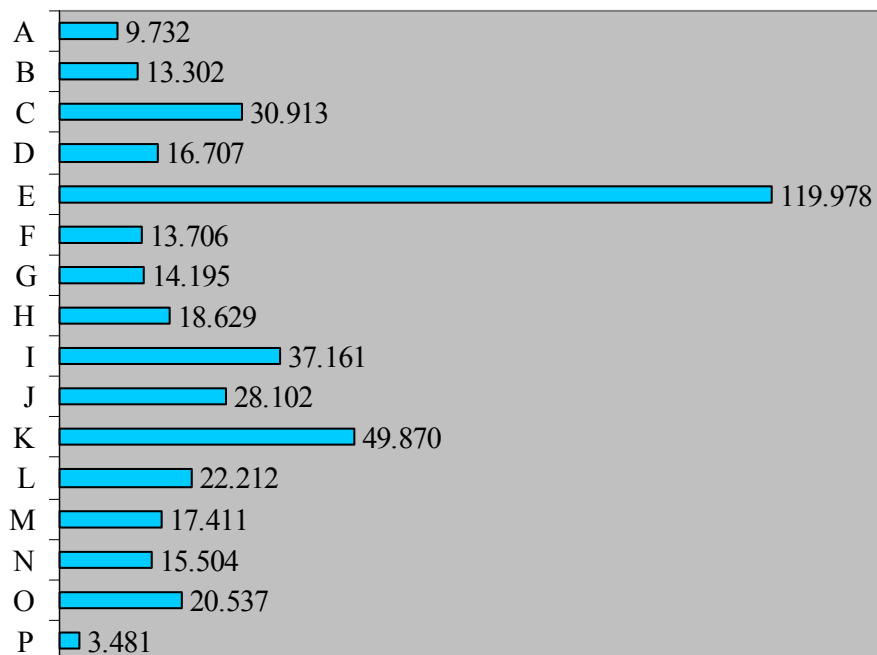
Τα **απόλυτα μεγέθη της παραγωγικότητας για τους 16 τομείς** οικονομικής δραστηριότητας για το 2010 παρουσιάζονται στο Σχεδιάγραμμα 18. Από τα στοιχεία αυτά διαπιστώνονται πολύ μεγάλες διαφορές ανάμεσα στην παραγωγικότητα των διαφόρων τομέων οικονομικής δραστηριότητας. Οι διαφορές αυτές σχετίζονται με το επίπεδο ανάπτυξης και τα χαρακτηριστικά του κάθε τομέα και με την τεχνολογία που χρησιμοποιείται στους τομείς και έτσι δε σχετίζονται απόλυτα με την παραγωγικότητα του ανθρώπινου δυναμικού στον κάθε τομέα. Οι τομείς που αναμένεται να έχουν τη μεγαλύτερη παραγωγικότητα είναι ο Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό (περίπου £120.000 ανά άτομο), η Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες (£49.900 ανά άτομο) και οι Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες (£37.200 ανά άτομο). Οι τομείς με τη μικρότερη παραγωγικότητα είναι τα Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό (£3.500 ανά άτομο), η Γεωργία, θήρα και δασοκομία (£9.700 ανά άτομο) και η Αλιεία (£13.300 ανά άτομο).

3.2.3. Προκαθορισμένοι 27 τομείς

Από ανάλυση του μέσου ετήσιου ρυθμού μεταβολής της παραγωγικότητας στους 27 προκαθορισμένους τομείς οικονομικής δραστηριότητας διαπιστώνεται ότι οι **5 τομείς που θα έχουν τη μεγαλύτερη αύξηση** κατά την περίοδο 2000 – 2010 είναι:

- *Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες (+7,4% το χρόνο).*
- *Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό (+5,0% το χρόνο).*
- *Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (+4,7% το χρόνο).*
- *Τράπεζες (+4,1% το χρόνο).*
- *Αλιεία (+3,9% το χρόνο).*

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 18
ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ (€ ΑΝΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟ)
ΓΙΑ ΤΟ 2010

- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
- B: Αλιεία
- C: Ορυχεία και λατομεία
- D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και εστιατόρια
- I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες
- L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα
- O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
- P: Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό

Αντίθετα οι **5 τομείς οικονομικής δραστηριότητας που θα έχουν είτε μείωση ή μικρή μόνο θετική αύξηση** της παραγωγικότητας είναι:

- *Χρηματιστήριο (-2,2% το χρόνο).*
- *Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό (0,0% το χρόνο).*
- *Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, κατασκευή ειδών ενδυμασίας και βιομηχανία δερμάτινων ειδών (+0,9% το χρόνο).*
- *Ορυχεία και λατομεία (+1,5% το χρόνο).*
- *Κατασκευή επίπλων και άλλες μεταποιητικές βιομηχανίες (+1,6% το χρόνο).*

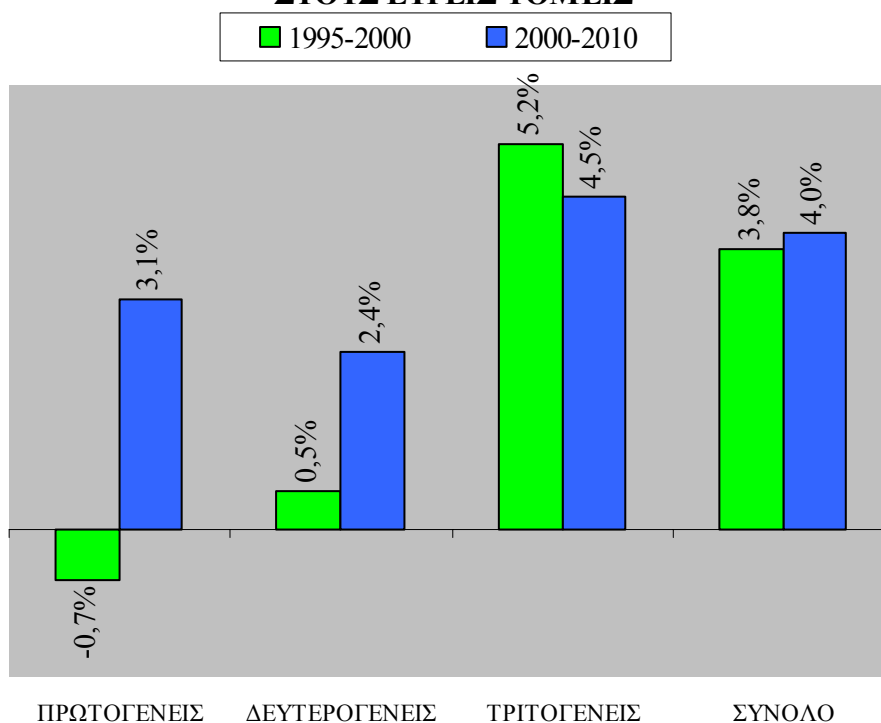
Στον Πίνακα 3.4 στο Παράρτημα 3 παρουσιάζονται οι ρυθμοί μεταβολής της παραγωγικότητας κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας και έτος για την περίοδο 2000 – 2010.

3.3. Σύγκριση με ιστορικά στοιχεία

Οι συγκρίσεις των προβλέψεων για την περίοδο 2000 – 2010 γίνονται με τα πραγματικά στοιχεία για την περίοδο 1995 – 2000. Ο λόγος που δεν είναι δυνατή η σύγκριση με προηγούμενα χρόνια αφορά την υιοθέτηση νέας κωδικοποίησης των οικονομικών δραστηριοτήτων από το 1995. Το χρόνο αυτό η Στατιστική Υπηρεσία εφάρμοσε το Σύστημα Ταξινόμησης Οικονομικών Δραστηριοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (NACE, Revision 1) στη θέση του προηγούμενου Διεθνούς Συστήματος (ISIC 68).

Ο μέσος ετήσιος **ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης** την περίοδο 1995 – 2000 ανήλθε στο 3,8% το χρόνο σε σύγκριση με την πρόβλεψη για ανάπτυξη της τάξης του 4% για την περίοδο 2000 – 2010. Σημειώνεται ότι με βάση την πρόβλεψη ο ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης θα ανέλθει στο 3,9% το χρόνο την περίοδο 2000 – 2005 και θα αυξηθεί στο 4,1% το χρόνο την περίοδο 2005 – 2010.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 19
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΟΥ
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟΥ ΕΓΧΩΡΙΟΥ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ
ΣΤΟΥΣ ΕΥΡΕΙΣ ΤΟΜΕΙΣ

Από τη σύγκριση των προβλέψεων της περιόδου 2000 – 2010 με τα πραγματικά στοιχεία της περιόδου 1995 – 2000 διαπιστώνεται ότι οι πρωτογενείς και δευτερογενείς τομείς οικονομικής ανάπτυξης θα έχουν ψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης ενώ οι τριτογενείς τομείς θα έχουν ελαφρά χαμηλότερους ρυθμούς. Ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος κατά ευρύ τομέα οικονομικής δραστηριότητας παρουσιάζεται στο Σχεδιάγραμμα 19.

Οι διαφορές στους ρυθμούς ανάπτυξης στους ευρείς τομείς έχουν ως συνέπεια τη διαφοροποίηση στην ποσοστιαία κατανομή του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος. Οι πρωτογενείς και δευτερογενείς τομείς μειώνουν το μερίδιό τους στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν ενώ οι τριτογενείς τομείς αυξάνουν σημαντικά το

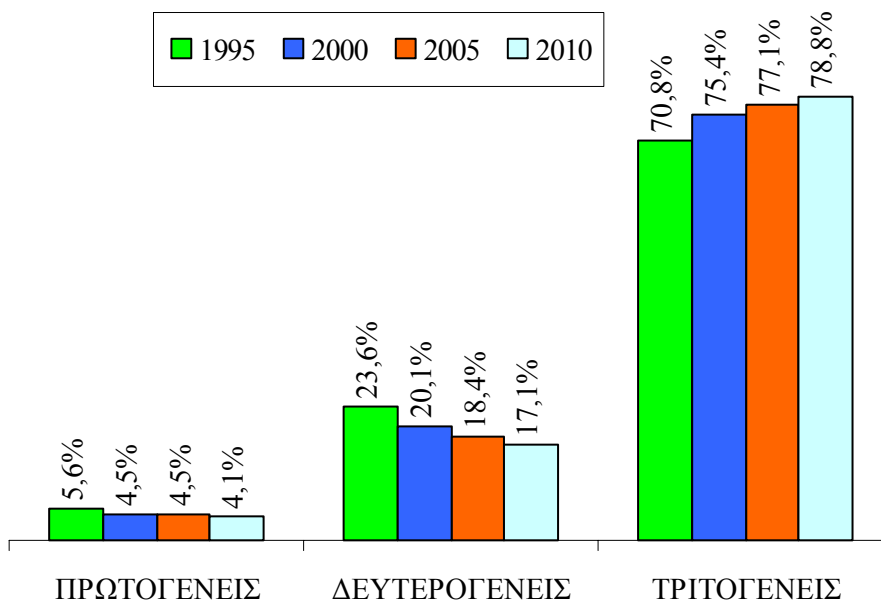
δικό τους μερίδιο. Από το 1995 μέχρι το 2000 το μερίδιο των πρωτογενών τομέων μειώθηκε κατά 1,1 ποσοστιαία μονάδα ενώ την περίοδο 2000 – 2010 αναμένεται να μειωθεί μόνο κατά 0,4 ποσοστιαία μονάδα. Οι δευτερογενείς τομείς την περίοδο 1995 – 2000 είχαν μείωση κατά 3,5 ποσοστιαίες μονάδες και αναμένεται περαιτέρω μείωση κατά 3,0 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2000 – 2010. Οι τριτογενείς τομείς ωφελούνται από τις μειώσεις αυτές και θα αυξήσουν το μερίδιο τους στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν στο 78,8% το 2010 σε σύγκριση με 70,8% το 1995. Τα μερίδια των ευρέων τομέων στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν για τα χρόνια 1995, 2000, 2005 και 2010 παρουσιάζονται στο Σχεδιάγραμμα 20.

Οι συγκρίσεις ανάμεσα στους ευρείς τομείς κρύβουν σημαντικές διαφοροποιήσεις ανάμεσα στους κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας για τις περιόδους 1995 – 2000 και 2000 – 2010. Ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος στους 16 κύριους τομείς για την περίοδο 1995 – 2000 παρουσιάζεται στο Σχεδιάγραμμα 21. Από τη σύγκριση με τα αντίστοιχα στοιχεία για την περίοδο 2000 – 2010 που φαίνονται στο Σχεδιάγραμμα 6 διαπιστώνονται τα ακόλουθα:

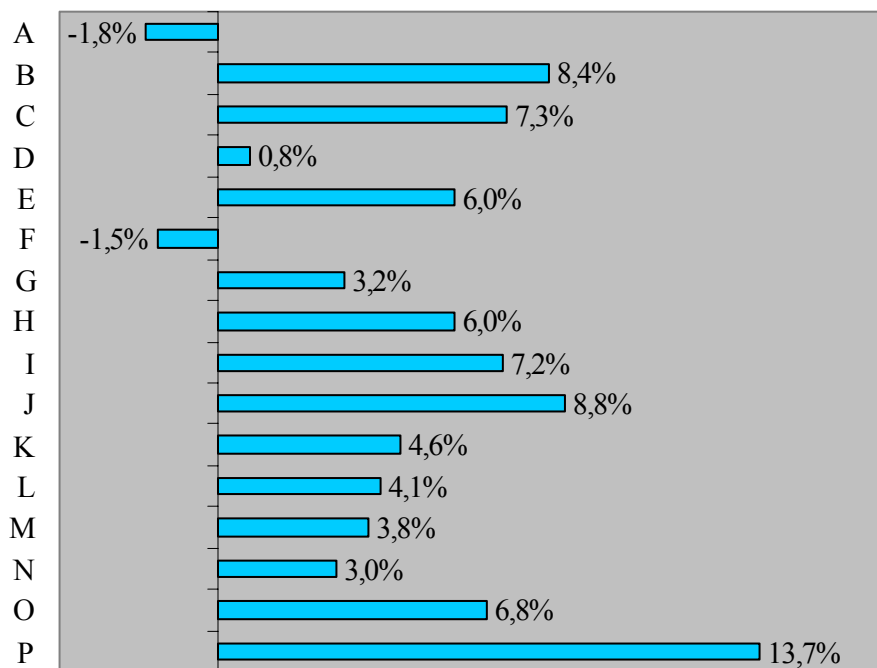
- Οι 6 από τους 16 κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο 2000 – 2010 θα έχουν περίπου την ίδια επίδοση όπως την περίοδο 1995 – 2000.
- Οι 6 τομείς που θα παρουσιάσουν επιδείνωση στη μεταβολή του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος ανάμεσα στις δύο περιόδους είναι:
 - *Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό* (από +13,7% σε +2,4% το χρόνο).
 - *Ορυχεία και λατομεία* (από +7,3% σε +1,5% το χρόνο).
 - *Αλιεία* (από +8,4% σε +3,9% το χρόνο).
 - *Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί* (από +8,8% σε +5,1% το χρόνο).
 - *Ξενοδοχεία και εστιατόρια* (από +6,0% σε +3,7% το χρόνο).

- Δημόσια διοίκηση και άμυνα (από +4,1% σε +2,2% το χρόνο).
- Οι 4 τομείς που αναμένεται να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους ανάμεσα στις δύο χρονικές περιόδους είναι:
 - Γεωργία, θήρα και δασοκομία (από -1,8% σε +3,2% το χρόνο).
 - Κατασκευές (από -1,5% σε +2,0% το χρόνο)
 - Μεταποιητικές βιομηχανίες (από +0,8% σε +1,9% το χρόνο).
 - Υγεία και κοινωνική μέριμνα (από +3,0% σε +3,8% το χρόνο).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 20
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟΥ
ΕΓΧΩΡΙΟΥ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ ΚΑΤΑ ΕΥΡΥ ΤΟΜΕΑ

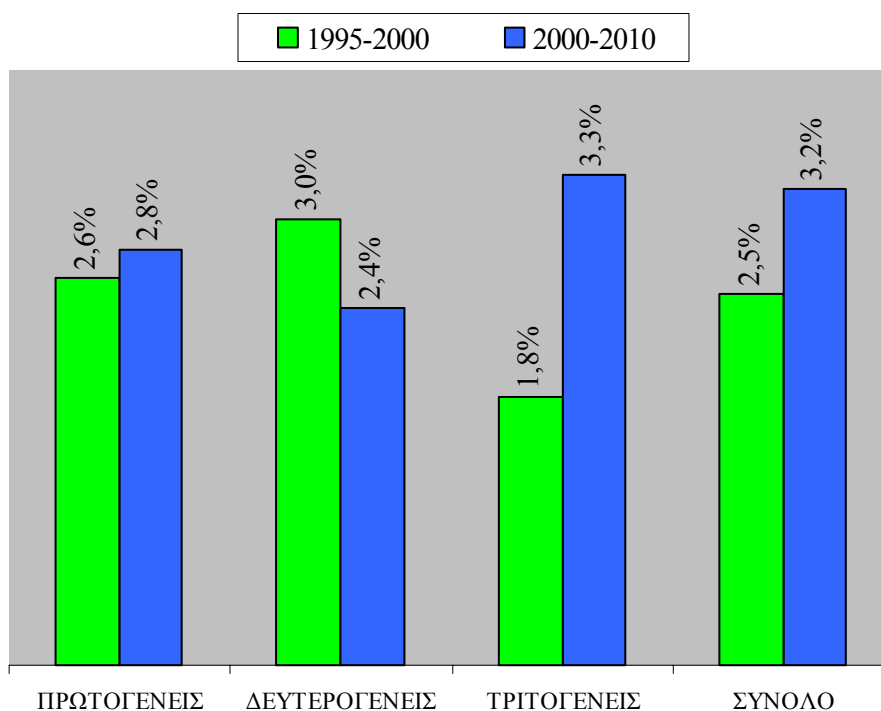
ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 21
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΑΕΠ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1995 - 2000

- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
- B: Αλιεία
- C: Ορυχεία και λατομεία
- D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και εστιατόρια
- I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες
- L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα
- O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
- P: Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό

Η **παραγωγικότητα** αυξήθηκε κατά 2,5% το χρόνο την περίοδο 1995 – 2000 ενώ αναμένεται να βελτιωθεί με μεγαλύτερους ρυθμούς αφού την περίοδο 2000 – 2010 θα αυξηθεί κατά 3,2% το χρόνο. Από τη σύγκριση του ρυθμού μεταβολής της παραγωγικότητας στους ευρείς τομείς ανάμεσα στις δύο περιόδους διαπιστώνεται ότι οι πρωτογενείς τομείς θα παρουσιάσουν ελαφρά βελτίωση του ρυθμού αύξησης της παραγωγικότητας (από +2,6% σε +2,8% το χρόνο) και οι τριτογενείς τομείς θα παρουσιάσουν σημαντική βελτίωση (από +1,8% σε +3,3% το χρόνο). Αντίθετα, οι δευτερογενείς τομείς αναμένεται να παρουσιάσουν επιδείνωση στο ρυθμό αύξησης της παραγωγικότητας (από +3,0% σε +2,4% το χρόνο). Ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής της παραγωγικότητας στους ευρείς τομείς παρουσιάζεται στο Σχεδιάγραμμα 22.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 22
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΗΣ
ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟΥΣ ΕΥΡΕΙΣ ΤΟΜΕΙΣ

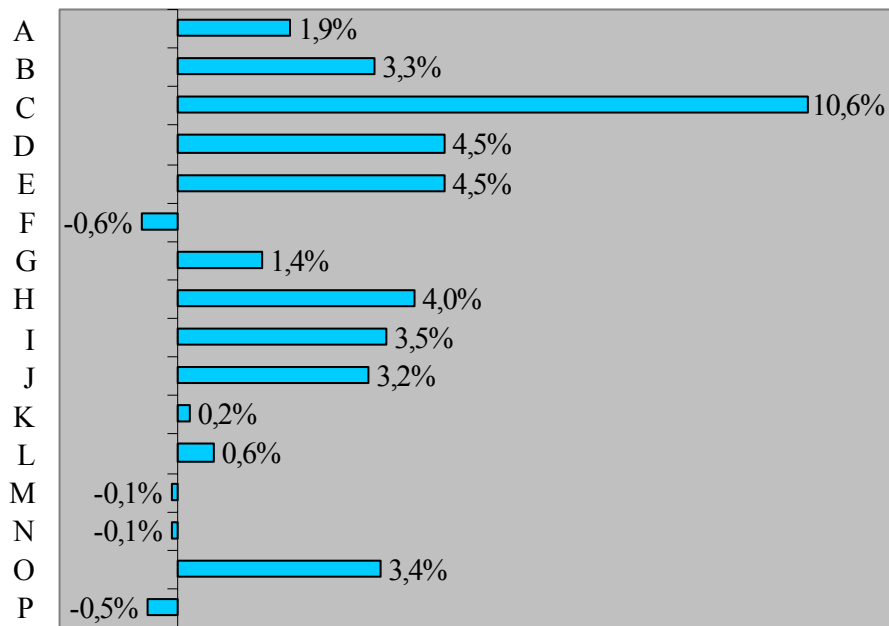
Όπως και με το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν έτσι και η ανάλυση του ρυθμού μεταβολής της παραγωγικότητας στους 16 κύριους τομείς φανερώνει σημαντικές διαφορές. Ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής της παραγωγικότητας στους 16 κύριους τομείς για την περίοδο 1995 – 2000 παρουσιάζεται στο Σχεδιάγραμμα 23.

Από σύγκριση των στοιχείων αυτών με τα αντίστοιχα στοιχεία για την περίοδο 2000 – 2010 που φαίνονται στο Σχεδιάγραμμα 17 διαπιστώνονται τα ακόλουθα:

- Οι 7 από τους 16 κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο 2000 – 2010 θα έχουν περίπου την ίδια επίδοση (διαφορά μια ή λιγότερη ποσοστιαία μονάδα) όπως την περίοδο 1995 – 2000.
- Οι 2 τομείς που θα παρουσιάσουν επιδείνωση στη μεταβολή της παραγωγικότητας ανάμεσα στις δύο περιόδους είναι:
 - *Ορυχεία και λατομεία* (από +10,6% σε +1,5% το χρόνο).
 - *Μεταποιητικές βιομηχανίες* (από +4,5% σε +2,3% το χρόνο).
- Οι 7 τομείς που αναμένεται να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους ανάμεσα στις δύο χρονικές περιόδους είναι:
 - *Εκπαίδευση* (από -0,1% σε +2,7% το χρόνο).
 - *Υγεία και κοινωνική μέριμνα* (από -0,1% σε +2,5% το χρόνο).
 - *Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες* (από +3,5% σε +5,9% το χρόνο).
 - *Κατασκευές* (από -0,6% σε +1,6% το χρόνο).
 - *Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες* (από +0,2% σε +1,6% το χρόνο).
 - *Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών* (από +3,4% σε +4,7% το χρόνο).

- Δημόσια διοίκηση και άμυνα (από +0,6% σε +1,8% το χρόνο).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 23
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΗΣ
ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1995 -
2000

- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
- B: Αλιεία
- C: Ορυχεία και λατομεία
- D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και εστιατόρια
- I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες
- L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα

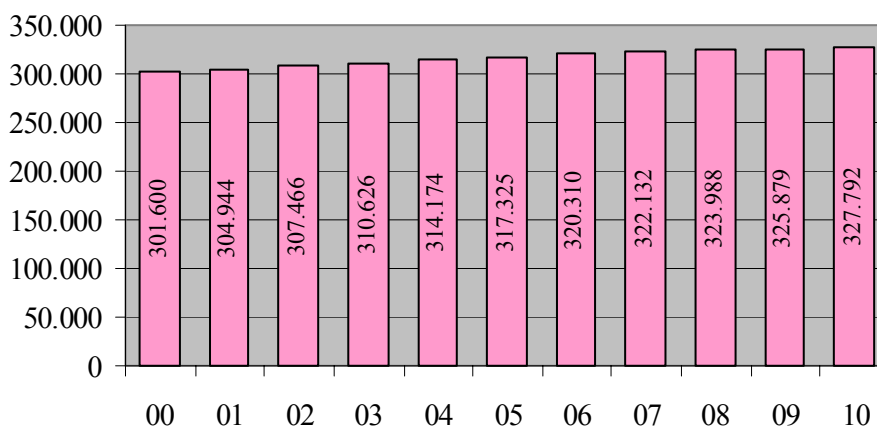
- O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
- P: Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό

4. ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται οι προβλεπόμενες αριθμητικές διαφοροποιήσεις στην απασχόληση τόσο στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας όσο και στα επαγγέλματα. Η ανάλυση επικεντρώνεται στις διαφορές ανάμεσα στην απασχόληση για τις χρονιές που γίνονται οι προβλέψεις, δηλαδή το 2005 και το 2010 σε σύγκριση με τη χρονιά αναφοράς που είναι το 2000. Η διαφοροποίηση κατανέμεται με βάση τη συνολική μεταβολή στην απασχόληση και έτσι εντοπίζονται οι τομείς και τα επαγγέλματα που έχουν τη μεγαλύτερη επίδραση. Πρόσθετα, γίνεται σύγκριση με τις διαφοροποιήσεις που συνέβηκαν την περίοδο 1995 – 2000.

Η συνολική απασχόληση για το 2000 ανερχόταν στα 301.600 άτομα. Συγκριτικά με το 2000, το 2005 η συνολική απασχόληση αναμένεται να αυξηθεί κατά 15.725 άτομα και να ανέλθει στα 317.325 άτομα ενώ το 2010 θα αυξηθεί κατά 26.192 άτομα και θα ανέλθει στα 327.792 άτομα. Η συνολική απασχόληση κατά χρόνο για την περίοδο 2000 – 2010 παρουσιάζεται στο Σχεδιάγραμμα 24.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 24
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΕΤΟΣ

4.1. Συνεισφορά τομέων οικονομικής δραστηριότητας

Στο μέρος αυτό παρουσιάζεται και αναλύεται η μεταβολή της απασχόλησης στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας (ευρείς, κύριοι και προκαθορισμένοι τομείς) για τις περιόδους 2000 – 2005 και 2005 – 2010. Ο αριθμός των απασχολουμένων κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας για το 1995 και το 2000 (πραγματικά στοιχεία) και για την περίοδο 2001 – 2010 (προβλέψεις) παρουσιάζεται στον Πίνακα 4.1. στο Παράρτημα 4.

4.1.1. Ευρείς τομείς

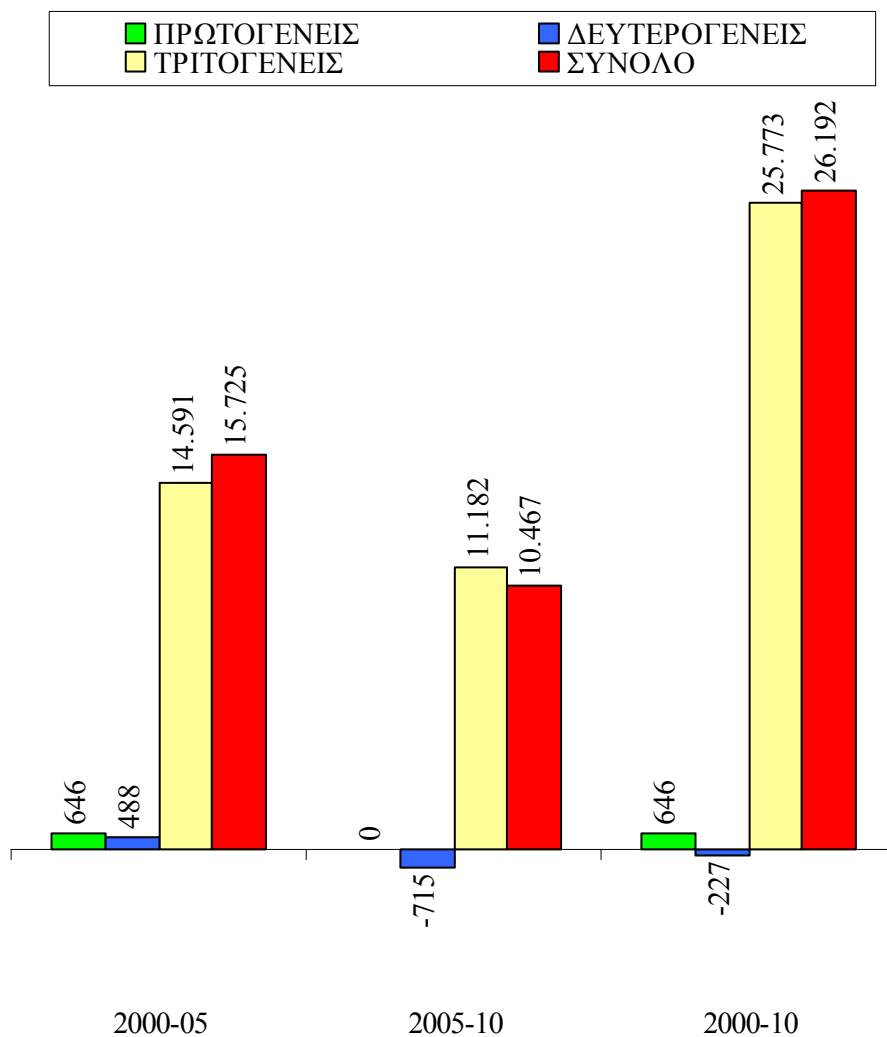
Η απασχόληση την περίοδο 2000 – 2005 αναμένεται να αυξηθεί κατά 15.725 άτομα ενώ την περίοδο 2005 – 2010 θα αυξηθεί κατά 10.467 άτομα μόνο. Από αυτές τις αυξήσεις στην απασχόληση που συνιστούν τις νέες θέσεις εργασίας η μεγάλη πλειονότητα προέρχεται από τους τριτογενείς τομείς. Συγκεκριμένα, την περίοδο 2000 – 2005 οι τριτογενείς τομείς θα προσθέσουν 14.591 νέες θέσεις εργασίας στο σύνολο των 15.725 θέσεων, δηλαδή το 93%. Οι πρωτογενείς και δευτερογενείς τομείς θα προσθέσουν 646 θέσεις (4% του συνόλου) και 488 θέσεις (3% του συνόλου) αντίστοιχα.

Την περίοδο 2005 – 2010 όλες οι νέες θέσεις εργασίας θα δημιουργηθούν στους τριτογενείς τομείς (αύξηση απασχόλησης κατά 11.182 άτομα) αφού οι πρωτογενείς τομείς θα επιδείξουν στασιμότητα στην απασχόληση και οι δευτερογενείς θα έχουν μειωμένη απασχόληση κατά 715 άτομα. Στο Σχεδιάγραμμα 25 παρουσιάζεται η μεταβολή της απασχόλησης κατά ευρύ τομέα για τις περιόδους 2000 – 2005, 2005 – 2010 και 2000 – 2010.

4.1.2. Κύριοι τομείς οικονομικής δραστηριότητας

Η απασχόληση αναμένεται να αυξηθεί κατά 26.192 άτομα την περίοδο 2000 – 2010. Η συνεισφορά των κύριων τομέων οικονομικής δραστηριότητας στην αύξηση αυτή ποικίλλει αφού εντοπίζονται τομείς με σημαντική συνεισφορά, τομείς με μικρή μόνο συνεισφορά

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 25
ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΕΥΡΥ
ΤΟΜΕΑ

και τομείς που επηρεάζουν αρνητικά τη μεταβολή της απασχόλησης. Η μεταβολή της απασχόλησης κατά κύριο τομέα οικονομικής δραστηριότητας για τις περιόδους 2000 – 2005, 2005 – 2010 και 2000 – 2010 παρουσιάζεται στα Σχεδιαγράμματα 26, 27 και 28.

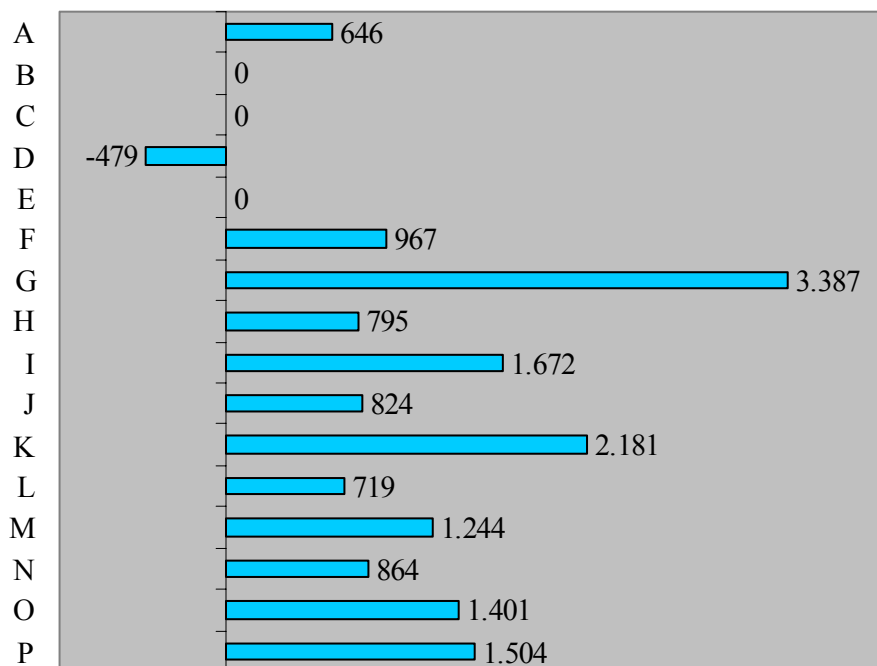
Από τα στοιχεία για την **περίοδο 2000 – 2005** που παρουσιάζονται στο Σχεδιάγραμμα 26, διαπιστώνεται ότι μόνο οι Μεταποιητικές βιομηχανίες θα έχουν αρνητική επίδραση στη μεταβολή της απασχόλησης αφού η απασχόληση τους μειώνεται κατά 479 άτομα (αντιστοιχεί στο -3,0% της συνολικής μεταβολής).

Οι κύριοι τομείς που αναμένεται να έχουν τη μεγαλύτερη επίδραση στη συνολική αύξηση της απασχόλησης είναι το Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης (+3.387 άτομα ή +21,5% της συνολικής μεταβολής), η Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες (+2.181 άτομα ή +13,9% της συνολικής μεταβολής), οι Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες (+1.672 άτομα ή +10,6% της συνολικής μεταβολής), τα Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό (+1.504 άτομα ή +9,6% της συνολικής μεταβολής) και οι Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (+1.401 άτομα ή +8,9% της συνολικής μεταβολής). Οι μικροί τομείς της Αλιείας, των Ορυχείων και λατομείων και του Ηλεκτρισμού, φυσικού αερίου και νερού δε θα έχουν οποιαδήποτε μεταβολή στην απασχόληση κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου.

Από τα στοιχεία για τη **μεταβολή της απασχόλησης κατά κύριο τομέα για την περίοδο 2005 – 2010** που παρουσιάζονται στο Σχεδιάγραμμα 27 διαπιστώνεται ότι οι Μεταποιητικές βιομηχανίες θα μειώσουν πάλι την απασχόληση τους κατά 852 άτομα ή -8,1% της συνολικής μεταβολής.

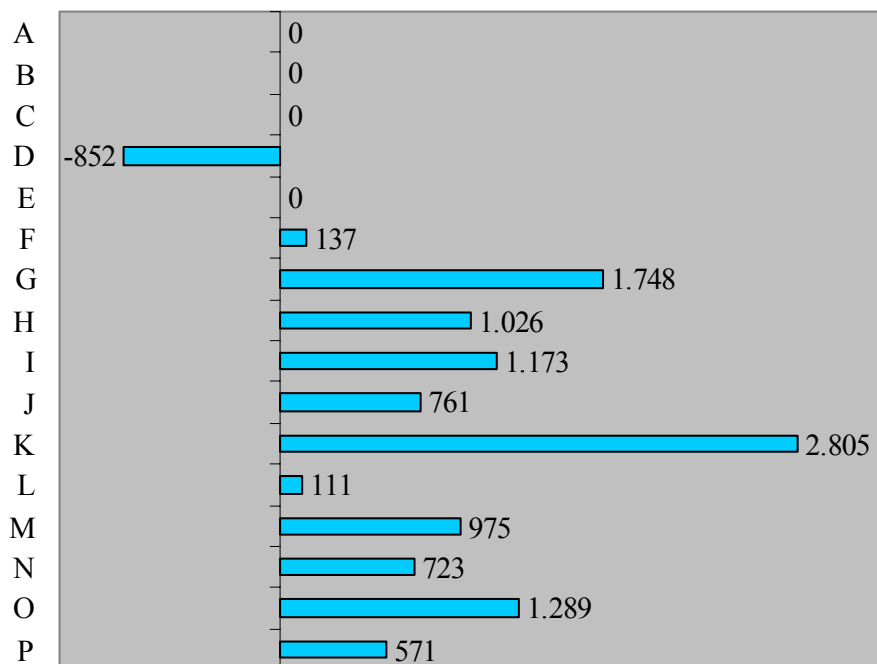
Διαφοροποιήσεις εντοπίζονται στους τομείς που θα έχουν τη μεγαλύτερη επίδραση στη συνολική μεταβολή οι οποίοι είναι κατά σειρά η Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες (+2.805 άτομα ή +26,8% της συνολικής μεταβολής), το Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης (+1.748 άτομα ή +16,7% της συνολικής μεταβολής), οι Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (+1.289 άτομα ή +12,3% της συνολικής μεταβολής), οι Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες (+1.173 άτομα ή +11,2% της συνολικής μεταβολής) και τα Ξενοδοχεία και εστιατόρια (+1.026 άτομα ή +9,8% της συνολικής μεταβολής).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 26
ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΟ
ΤΟΜΕΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2000 - 2005

- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
- B: Αλιεία
- C: Ορυχεία και λατομεία
- D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και εστιατόρια
- I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες
- L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα
- O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
- P: Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 27
ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΟ
ΤΟΜΕΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2005 - 2010

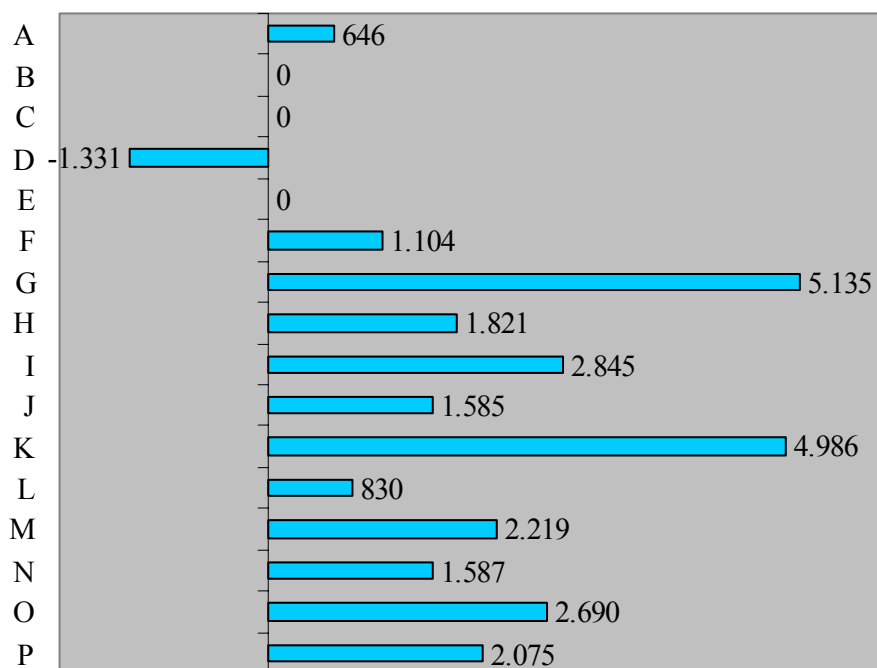
- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
- B: Αλιεία
- C: Ορυχεία και λατομεία
- D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και εστιατόρια
- I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες
- L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα
- O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
- P: Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό

Συγκρίνοντας τις δύο πενταετίες διαπιστώνεται ότι παρόλο που η γενική κατάσταση παραμένει περίπου η ίδια αφού οι τριτογενείς τομείς δημιουργούν τις νέες θέσεις εργασίας, εντούτοις υπάρχουν αρκετές διαφορές. Οι **σημαντικότερες διαφορές είναι:**

- *Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης:* Η αύξηση των 3.387 ατόμων την περίοδο 2000 – 2005 μετατρέπεται σε αύξηση 1.748 ατόμων την περίοδο 2005 - 2010.
- *Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό:* Η αύξηση των 1.504 ατόμων την περίοδο 2000 – 2005 μειώνεται στο 1/3 περίπου και αντιστοιχεί σε αύξηση 571 ατόμων την περίοδο 2005 - 2010.
- *Κατασκευές:* Η αύξηση των 967 ατόμων την περίοδο 2000 – 2005 μετατρέπεται σε μικρή μόνο αύξηση 137 ατόμων την περίοδο 2005 - 2010.
- *Γεωργία, θήρα και δασοκομία:* Η αύξηση των 646 ατόμων την περίοδο 2000 – 2005 διαφοροποιείται σε στασιμότητα την περίοδο 2005 - 2010.
- *Δημόσια διοίκηση και άμυνα:* Η αύξηση των 719 ατόμων την περίοδο 2000 – 2005 μετατρέπεται σε μικρή μόνο αύξηση 111 ατόμων την περίοδο 2005 - 2010.

Από τα στοιχεία για τη **συνολική περίοδο 2000 – 2010** που παρουσιάζονται στο Σχεδιάγραμμα 28, διαπιστώνεται ότι οι τομείς με τις μεγαλύτερες θετικές επιδράσεις στην αύξηση της απασχόλησης είναι το Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης (+5.135 άτομα ή +19,6%), η Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες (+4.986 άτομα ή +19,0%) και οι Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες (+2.845 άτομα ή +10,9%). Αρνητική επίδραση έχουν μόνο οι Μεταποιητικές βιομηχανίες (-1.331 άτομα ή -5,1%). Η απασχόληση το 2010 στους σχετικά μικρούς τομείς της Αλιείας, των Ορυχείων και μεταλλείων και του Ηλεκτρισμού, φυσικού αερίου και νερού παραμένει στα ίδια επίπεδα με το 2000.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 28
ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΟ
ΤΟΜΕΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2000 - 2010

- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
- B: Αλιεία
- C: Ορυχεία και λατομεία
- D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και εστιατόρια
- I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες
- L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα
- O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
- P: Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό

4.1.3. Προκαθορισμένοι 27 τομείς

Από την ανάλυση της αριθμητικής μεταβολής για τους 27 τομείς οικονομικής δραστηριότητας για την περίοδο 2000 – 2010 εντοπίζονται οι δέκα τομείς που θα έχουν τις μεγαλύτερες αριθμητικές αυξήσεις. Οι τομείς αυτοί παρουσιάζονται στο Σχεδιάγραμμα 29 στο οποίο περιλαμβάνονται και οι αντίστοιχες αυξήσεις για την περίοδο 2000 – 2005.

Οι πέντε τομείς που αναμένεται να δημιουργήσουν τις περισσότερες νέες θέσεις εργασίας για την περίοδο 2000 – 2010 είναι:

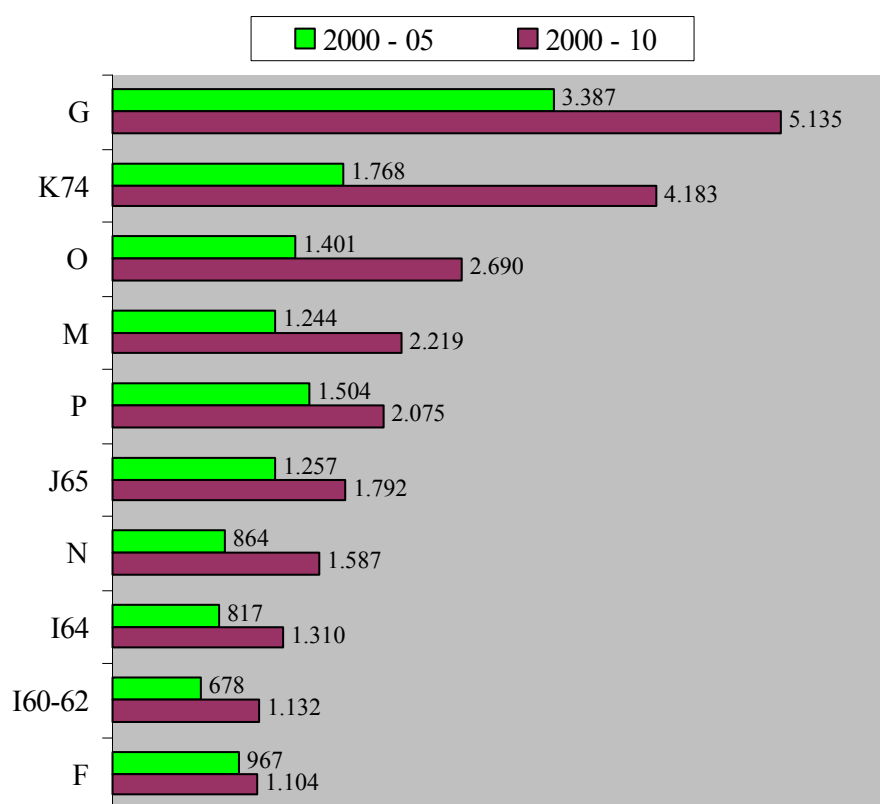
- *Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης:* Αναμένεται να αυξήσει την απασχόληση κατά 5.135 άτομα (19,6% του συνολικού αριθμού).
- *Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες:* Αναμένεται να αυξήσει την απασχόληση κατά 4.183 άτομα (16,0% του συνολικού αριθμού).
- *Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών:* Αναμένεται αύξηση κατά 2.690 άτομα (10,3% του συνολικού αριθμού).
- *Εκπαίδευση:* Αναμένεται αύξηση κατά 2.219 άτομα (8,5% του συνόλου).
- *Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό:* Αναμένεται να αυξηθούν κατά 2.075 άτομα (7,9% του συνολικού αριθμού).

Οι δέκα τομείς με μειώσεις ή στασιμότητα της απασχόλησης για την περίοδο 2000 – 2010 και οι αντίστοιχοι αριθμοί για την περίοδο 2000 – 2005 παρουσιάζονται στο Σχεδιάγραμμα 30.

Όλοι οι υποτομείς των Μεταποιητικών βιομηχανιών και το Χρηματιστήριο θα παρουσιάσουν αριθμητικές μειώσεις που

κυμαίνονται από 687 άτομα (Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, κατασκευή ειδών ενδυμασίας και βιομηχανία δερμάτινων ειδών) μέχρι 17 άτομα το χρόνο (Διυλιστήριο, παραγωγή χημικών προϊόντων και κατασκευή προϊόντων από ελαστικό).

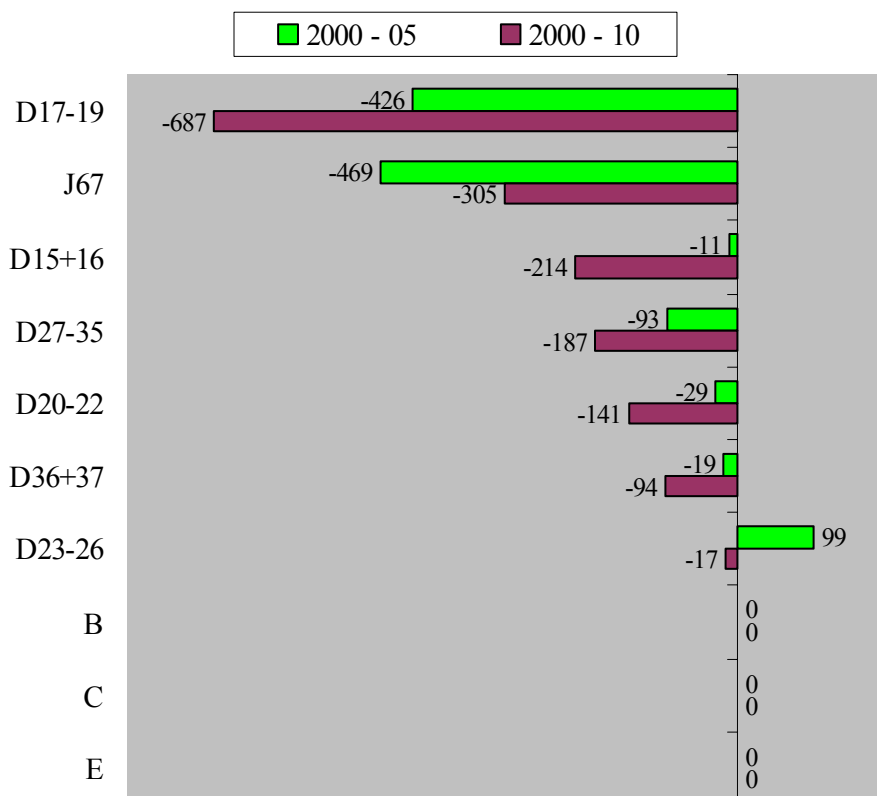
ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 29
ΟΙ 10 ΤΟΜΕΙΣ ΜΕ ΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ
ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

- G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
 K74: Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες
 O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
 M: Εκπαίδευση
 P: Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό
 J65: Τράπεζες
 N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα

I64: Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες
 I60-62: Μεταφορές
 F: Κατασκευές

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 30
ΟΙ 10 ΤΟΜΕΙΣ ΜΕ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ ΜΕΙΩΣΗ Ή
ΣΤΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

D17-19: Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, κατασκευή ειδών ενδυμασίας και βιομηχανία δερμάτινων ειδών
 J67: Χρηματιστήριο
 D15+16: Βιομηχανία τροφίμων, ποτών και καπνοβιομηχανία
 D27-35: Παραγωγή βασικών μετάλλων, κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, μηχανημάτων, ηλεκτρικού εξοπλισμού και εξοπλισμού μεταφορών
 D20-22: Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων ξύλου, παραγωγή προϊόντων από χαρτί, εκδόσεις και εκτυπώσεις
 D36+37: Κατασκευή επίπλων και άλλες μεταποιητικές βιομηχανίες
 D23-26: Διυλιστήριο, παραγωγή χημικών προϊόντων και κατασκευή προϊόντων από ελαστικό

- B: Αλιεία
C: Ορυχεία και λατομεία
E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό

4.2. Συνεισφορά επαγγελματικών κατηγοριών και επαγγελμάτων

Στο μέρος αυτό παρουσιάζεται και αναλύεται η μεταβολή της απασχόλησης στις 9 επαγγελματικές κατηγορίες καθώς και στα 36 επαγγέλματα που έχουν επιλεγεί για τις περιόδους 2000 – 2005 και 2005 – 2010. Ο αριθμός των απασχολουμένων κατά επάγγελμα για το 1995 και το 2000 (πραγματικά στοιχεία) και για το 2005 και 2010 (προβλέψεις) παρουσιάζεται στον Πίνακα 4.2 στο Παράρτημα 4.

4.2.1. Κύριες επαγγελματικές κατηγορίες

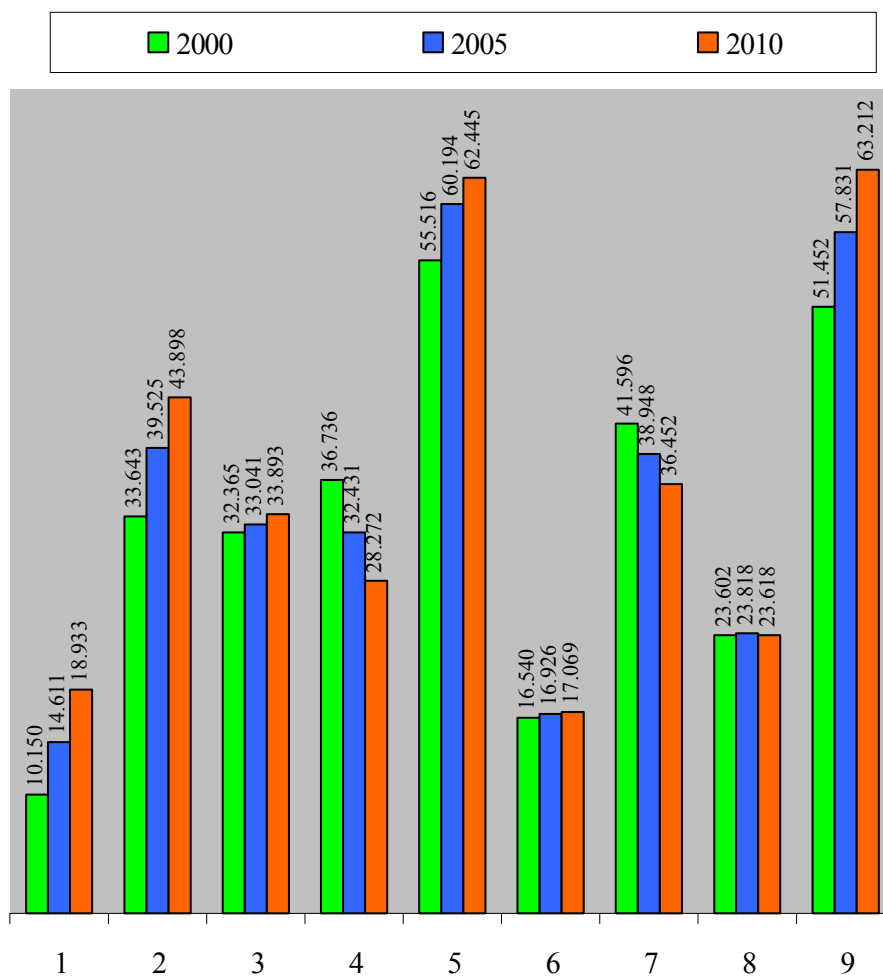
Όπως ήδη αναφέρθηκε η απασχόληση θα αυξηθεί κατά 26.192 άτομα την περίοδο 2000 - 2010. Στο Σχεδιάγραμμα 31 παρουσιάζεται ο αριθμός των απασχολουμένων κατά επαγγελματική κατηγορία για το 2000, το 2005 και το 2010 ενώ στο Σχεδιάγραμμα 32 παρουσιάζεται η μεταβολή ανάμεσα στην απασχόληση του 2000 και την προβλεπόμενη απασχόληση τόσο του 2005 όσο και του 2010 κατά επαγγελματική κατηγορία.

Από τα στοιχεία για την **περίοδο 2000 – 2005** που παρουσιάζονται στο Σχεδιάγραμμα 32, διαπιστώνεται ότι οι επαγγελματικές κατηγορίες που θα σημειώσουν τις μεγαλύτερες αυξήσεις στην απασχόληση και θα έχουν τις μεγαλύτερες επιδράσεις στη συνολική αύξηση της απασχόλησης είναι τα Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης (+6.379 άτομα ή +40,6% της συνολικής μεταβολής), οι Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί (+5.882 άτομα ή +37,4% της συνολικής μεταβολής), οι Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές (+4.678 άτομα ή +29,7% της συνολικής μεταβολής) και οι Διευθυντές (+4.461 άτομα ή +28,4% της συνολικής μεταβολής). Αντίθετα, η απασχόληση αναμένεται να μειωθεί στους Γραφείς, δακτυλογράφους, ταμίες και παρόμοιους (-4.305 άτομα ή -27,4% της συνολικής μεταβολής) και στους Τεχνίτες

και παρόμοιους εργάτες (-2.648 άτομα ή -16,8% της συνολικής μεταβολής).

Όπως φαίνεται στο Σχεδιάγραμμα 32, την περίοδο 2005 – 2010 η

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 31
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

κατάσταση είναι περίπου η ίδια με τις 4 κατηγορίες που αναφέρθηκαν

- 1: Διευθυντές
- 2: Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί
- 3: Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι

- 4: Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι
- 5: Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές
- 6: Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες
- 7: Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες
- 8: Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές
- 9: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης

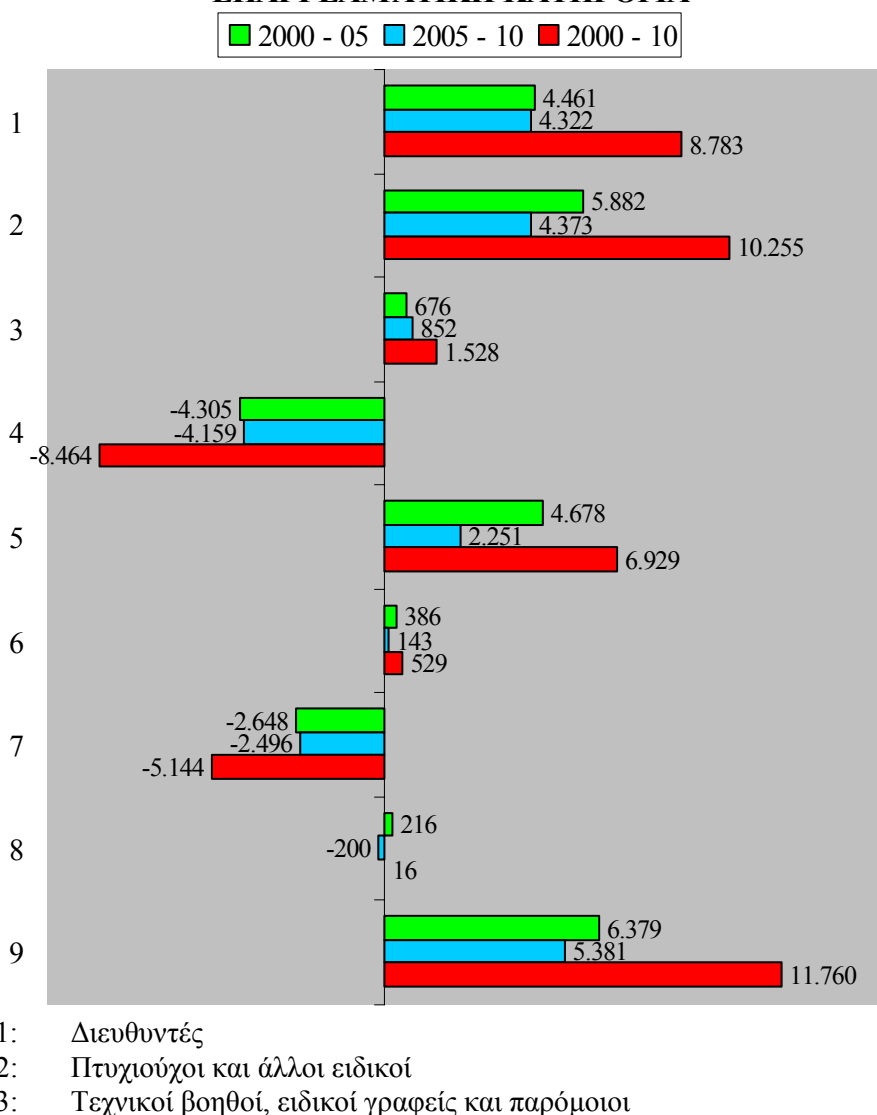
πιο πάνω να παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες αυξήσεις στην απασχόληση και να επηρεάζουν τη συνολική μεταβολή της. Οι κατηγορίες αυτές είναι κατά σειρά τα Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης (+5.381 άτομα ή +51,4% της συνολικής μεταβολής), οι Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί (+4.373 άτομα ή +41,8% της συνολικής μεταβολής), οι Διευθυντές (+4.322 άτομα ή +41,3% της συνολικής μεταβολής) και οι Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές (+2.251 άτομα ή +21,5% της συνολικής μεταβολής). Οι κατηγορίες που θα έχουν μείωση στην απασχόληση είναι οι Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι (-4.159 άτομα ή -39,7% της συνολικής μεταβολής), οι Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες (-2.496 άτομα ή -23,8% της συνολικής μεταβολής) και οι Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές (-200 άτομα ή -1,9% της συνολικής μεταβολής).

Από τη **σύγκριση των δύο πενταετιών** διαπιστώνεται ότι παρόλο που η τάση είναι γενικά η ίδια εντούτοις υπάρχουν κάποιες αξιοσημείωτες διαφορές. Η αύξηση στους Υπάλληλους υπηρεσιών και πωλητές την περίοδο 2000 – 2005 μειώνεται στο ½ την περίοδο 2005 – 2010, η αύξηση στους Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές την περίοδο 2000 – 2005 μετατρέπεται σε μείωση την περίοδο 2005 – 2010 και η αύξηση στους Γεωργούς, κτηνοτρόφους και ψαράδες μειώνεται κατά 63% το 2005 – 2010.

Από τα στοιχεία για την **περίοδο 2000 – 2010** οι επαγγελματικές κατηγορίες που θα έχουν σημαντικές αυξήσεις στην απασχόληση τους είναι τα Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης (+11.760 άτομα ή +44,9% της συνολικής μεταβολής), οι Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί (+10.255 άτομα ή +39,2% της συνολικής μεταβολής), οι Διευθυντές (+8.783 άτομα ή +33,5% της συνολικής μεταβολής) και οι Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές (+6.929 άτομα ή +26,5% της συνολικής μεταβολής). Μικρότερες αυξήσεις θα έχουν οι Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι (+1.528 άτομα ή +5,8% της συνολικής μεταβολής) και οι Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες (+529 άτομα ή

+2,0% της συνολικής μεταβολής) ενώ η απασχόληση στους Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές θα παραμείνει περίπου στα ίδια επίπεδα. Μειώσεις αναμένεται να έχουν οι Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι (-8.464 άτομα ή -32,3% της συνολικής μεταβολής) και οι Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες (-5.144 άτομα ή -19,6% της συνολικής μεταβολής).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 32
ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

- 4: Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι
- 5: Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές
- 6: Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες
- 7: Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες
- 8: Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές
- 9: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης

4.2.2. Προκαθορισμένα 36 επαγγέλματα

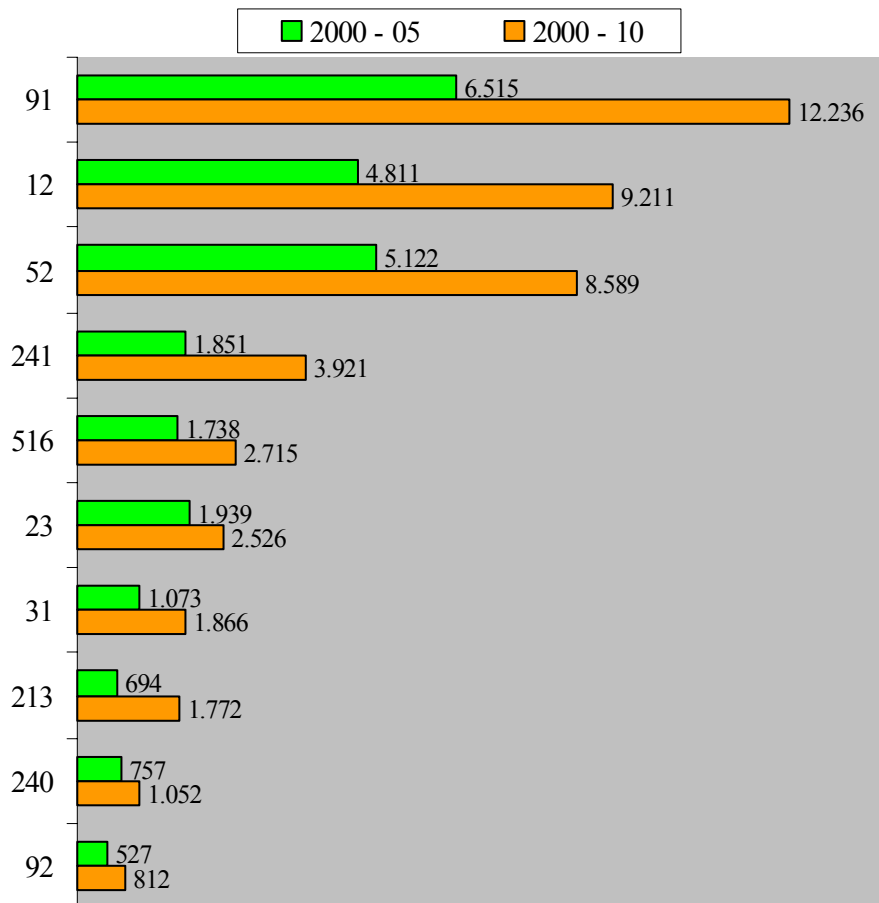
Στο Σχεδιάγραμμα 33 παρουσιάζονται **τα δέκα επαγγέλματα με τη μεγαλύτερη αριθμητική αύξηση της απασχόλησης για την περίοδο 2000 – 2010**. Πρόσθετα στο ίδιο σχεδιάγραμμα παρουσιάζονται οι αντίστοιχοι αριθμοί για την περίοδο 2000 – 2005.

Στα δέκα αυτά επαγγέλματα περιλαμβάνονται:

- Τα δύο από τα τρία *Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης*:
 - Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες.
 - Εργάτες γεωργίας, δασών και αλιείας.
- Οι *Γενικοί διευθυντές και διευθυντές τμημάτων*.
- Τα δύο επαγγέλματα της επαγγελματικής κατηγορίας των *Υπαλλήλων υπηρεσιών και πωλητών*:
 - Πωλητές, διαφημιστές εμπορευμάτων και μανεκέν.
 - Αστυνομικοί, πυροσβέστες, δεσμοφύλακες και παρόμοιοι.
- Τέσσερα επαγγέλματα της κατηγορίας των *Πτυχιούχων και άλλων ειδικών*:
 - Λογιστές και άλλοι ειδικοί.
 - Διδακτικό προσωπικό.
 - Ειδικοί ηλεκτρονικών υπολογιστών.

- Άλλοι ειδικοί.
- Οι Τεχνικοί βοηθοί φυσικών επιστημών και μηχανικής.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 33
ΤΑ 10 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΜΕ ΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ
ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

- 91: Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες
 12: Γενικοί διευθυντές και διευθυντές τμημάτων
 52: Πωλητές, διαφημιστές εμπορευμάτων και μανεκέν

- 241: Λογιστές και άλλοι ειδικοί
- 516: Αστυνομικοί, πυροσβέστες, δεσμοφύλακες και παρόμοιοι
- 23: Διδακτικό προσωπικό
- 31: Τεχνικοί βοηθοί φυσικών επιστημών και μηχανικής
- 213: Ειδικοί ηλεκτρονικών υπολογιστών
- 240: Άλλοι ειδικοί
- 92: Εργάτες γεωργίας, δασών και αλιείας

Στο Σχεδιάγραμμα 34 παρουσιάζονται τα **δέκα επαγγέλματα με τη μεγαλύτερη μείωση της απασχόλησης** για την περίοδο 2000 – 2010. Παρουσιάζεται επίσης η μείωση της απασχόλησης για την περίοδο 2000 – 2005 για τα ίδια δέκα επαγγέλματα.

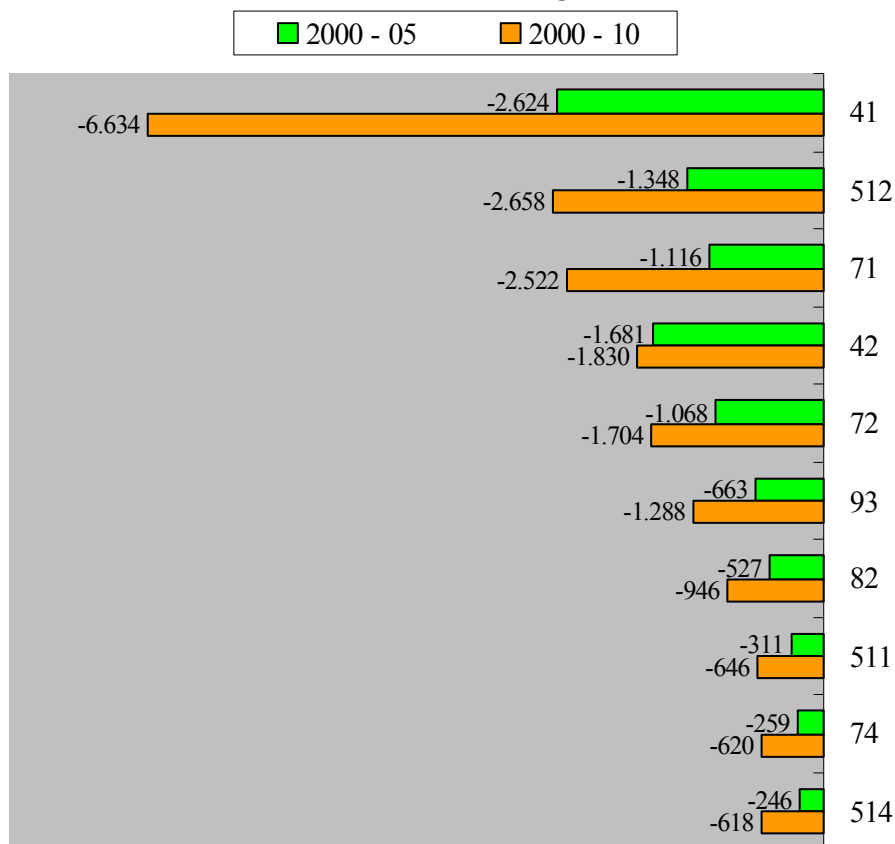
Στα δέκα αυτά επαγγέλματα περιλαμβάνονται:

- Τα δύο επαγγέλματα της επαγγελματικής κατηγορίας των *Γραφείων, δακτυλογράφων, ταμιών και παρόμοιων*:
 - Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών, αποθήκης, δακτυλογράφοι και παρόμοιοι γραφείς.
 - Γραφείς εξυπηρέτησης κοινού.
- Τα τρία από τα πέντε επαγγέλματα της κατηγορίας των *Υπαλλήλων υπηρεσιών*:
 - Μάγειροι, σερβιτόροι, μπάρμαν και οικονόμοι.
 - Συνοδοί ταξιδιών και ξεναγοί.
 - Κομμώτριες, κουρείς, αισθητικοί και παρόμοιοι υπάλληλοι.
- Τα τρία από τα τέσσερα επαγγέλματα της επαγγελματικής κατηγορίας των *Τεχνιτών και παρόμοιων εργατών*:
 - Μεταλλωρύχοι, λατόμοι και τεχνίτες οικοδομών.
 - Τεχνίτες μετάλλου και μηχανημάτων.
 - Τεχνίτες τροφίμων, καπνού, επίπλων, ραπτικής, δέρματος και υποδημάτων.
- Οι Εργάτες μεταλλείων και λατομείων, οικοδομών, βιομηχανίας και μεταφορών.

- Οι Χειριστές ακινήτων μηχανημάτων παραγωγής και συναρμολογητές.

Δεν περιλαμβάνονται οποιαδήποτε επαγγέλματα από τις επαγγελματικές κατηγορίες των Διευθυντών, των Πτυχιούχων και άλλων ειδικών και των Τεχνικών βοηθών, ειδικών γραφέων και παρόμοιων.

**ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 34
ΤΑ 10 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΜΕ ΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ
ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ**

- 41: Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών, αποθήκης, δακτυλογράφοι και παρόμοιοι γραφείς
 512: Μάγειροι, σερβιτόροι, μπάρμαν και οικονόμοι
 71: Μεταλλωρύχοι, λατόμοι και τεχνίτες οικοδομών
 42: Γραφείς εξυπηρέτησης κοινού
 72: Τεχνίτες μετάλλου και μηχανημάτων

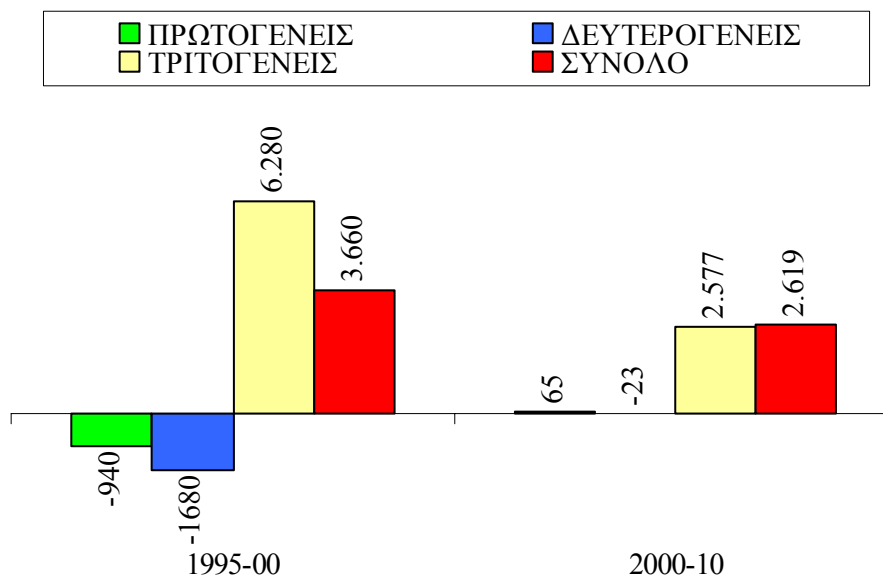
- 93: Εργάτες μεταλλείων και λατομείων, οικοδομών, βιομηχανίας και μεταφορών
- 82: Χειριστές ακινήτων μηχανημάτων παραγωγής και συναρμολογητές
- 511: Συνοδοί ταξιδιών και ξεναγοί
- 74: Τεχνίτες τροφίμων, καπνού, επίπλων, ραπτικής, δέρματος και υποδημάτων
- 514: Κομμώτριες, κουρείς, αισθητικοί και παρόμοιοι υπάλληλοι

4.3. Σύγκριση με ιστορικά στοιχεία

Την **περίοδο 1995 – 2000** η συνολική απασχόληση αυξήθηκε κατά **18.300 άτομα** (3.660 άτομα το χρόνο) ενώ την **περίοδο 2000 – 2010** προβλέπεται αύξηση **26.192 ατόμων** (2.619 άτομα το χρόνο). Η μέση ετήσια αύξηση της απασχόλησης αναμένεται να υποχωρήσει κατά 1.041 άτομα ή 28,4% το 2000 – 2010.

Στο Σχεδιάγραμμα 35 παρουσιάζεται η μέση ετήσια μεταβολή της απασχόλησης κατά ευρύ τομέα ανάμεσα στις δύο περιόδους. Από τα στοιχεία του σχεδιαγράμματος διαπιστώνεται η **απόλυτη εξάρτηση της κυπριακής οικονομίας στους τριτογενείς τομείς για τη δημιουργία των νέων θέσεων εργασίας.**

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 35
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΕΥΡΥ ΤΟΜΕΑ

Την περίοδο **1995 – 2000** η δημιουργία 6.280 νέων θέσεων εργασίας το χρόνο από τους τριτογενείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας αντιστάθμισε την απώλεια 940 και 1.680 θέσεων εργασίας το χρόνο από τους πρωτογενείς και δευτερογενείς τομείς αντίστοιχα. Την περίοδο **2000 – 2010** οι τριτογενείς τομείς θα δημιουργήσουν 2.577 νέες θέσεις εργασίας το χρόνο παρουσιάζοντας μια μείωση κατά 59% σε σύγκριση με την περίοδο 1995 – 2000. Όμως η σχετικά καλύτερη προβλεπόμενη κατάσταση των πρωτογενών και δευτερογενών τομέων έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση του συνολικού αριθμού των νέων θέσεων εργασίας κατά μόνο 28% (από 3.660 σε 2.619 το χρόνο).

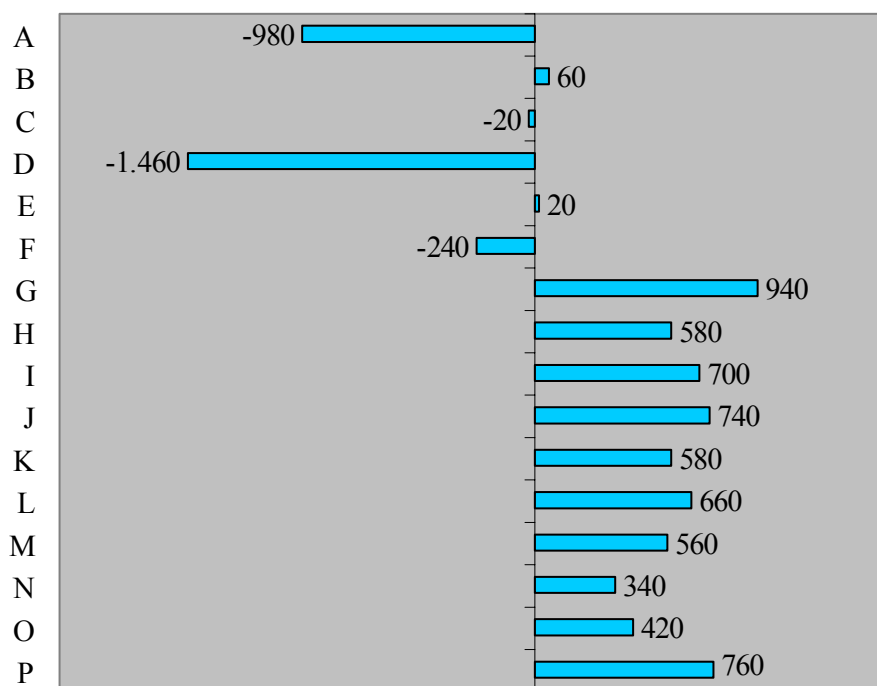
Στα Σχεδιαγράμματα 36 και 37 παρουσιάζεται η μέση ετήσια μεταβολή της απασχόλησης κατά κύριο τομέα για τις περιόδους 1995 – 2000 και 2000 – 2010. Από τα στοιχεία αυτά εντοπίζονται οι διαφοροποιήσεις στη δημιουργία των νέων θέσεων εργασίας. Οι τρεις κύριοι τομείς οικονομικής δραστηριότητας που θα έχουν τις καλύτερες βελτιώσεις ανάμεσα στις δύο περιόδους είναι:

- *Μεταποιητικές βιομηχανίες:* Η απώλεια 1.460 θέσεων εργασίας το χρόνο την περίοδο 1995 – 2000 συγκρατείται σε απώλεια 133 θέσεων εργασίας το χρόνο την περίοδο 2000 – 2010.
- *Γεωργία, θήρα και δασοκομία:* Η απώλεια 980 θέσεων εργασίας το χρόνο την περίοδο 1995 – 2000 μετατρέπεται σε δημιουργία 65 θέσεων εργασίας το χρόνο την περίοδο 2000 – 2010.
- *Κατασκευές:* Η απώλεια 240 θέσεων εργασίας το χρόνο την περίοδο 1995 – 2000 μετατρέπεται σε δημιουργία 110 θέσεων εργασίας το χρόνο την περίοδο 2000 – 2010.

Αντίθετα, οι τρεις κύριοι τομείς που θα έχουν τη μεγαλύτερη επιδείνωση αναφορικά με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας είναι:

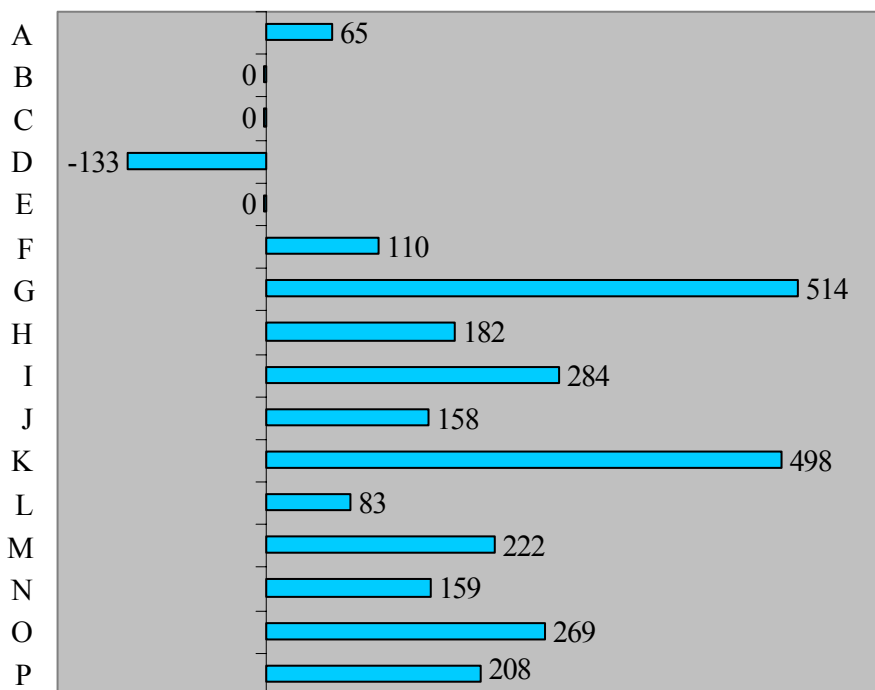
- *Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί:* Η δημιουργία 740 θέσεων εργασίας το χρόνο την περίοδο 1995 – 2000 μειώνεται σε δημιουργία 158 θέσεων εργασίας το χρόνο την περίοδο 2000 – 2010.
- *Δημόσια διοίκηση και άμυνα:* Η δημιουργία 660 θέσεων εργασίας το χρόνο την περίοδο 1995 – 2000 μειώνεται σε δημιουργία 83 θέσεων εργασίας το χρόνο την περίοδο 2000 – 2010.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 36
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΟ ΤΟΜΕΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1995-00

- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
- B: Αλιεία
- C: Ορυχεία και λατομεία
- D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και εστιατόρια
- I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες
- L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα
- O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
- P: Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 37
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΟ ΤΟΜΕΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2000 -10

- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
- B: Αλιεία
- C: Ορυχεία και λατομεία
- D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και εστιατόρια
- I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες
- L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα
- O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
- P: Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό

- *Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό:*
Η δημιουργία 760 θέσεων εργασίας το χρόνο την περίοδο 1995 – 2000 μειώνεται σε δημιουργία 208 θέσεων εργασίας το χρόνο την περίοδο 2000 – 2010.

Από μεγαλύτερη ανάλυση των μεταβολών στην απασχόληση ανάμεσα στις δύο περιόδους για τους 27 τομείς, εντοπίζονται πρόσθετα οι ακόλουθοι τομείς που θα έχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις:

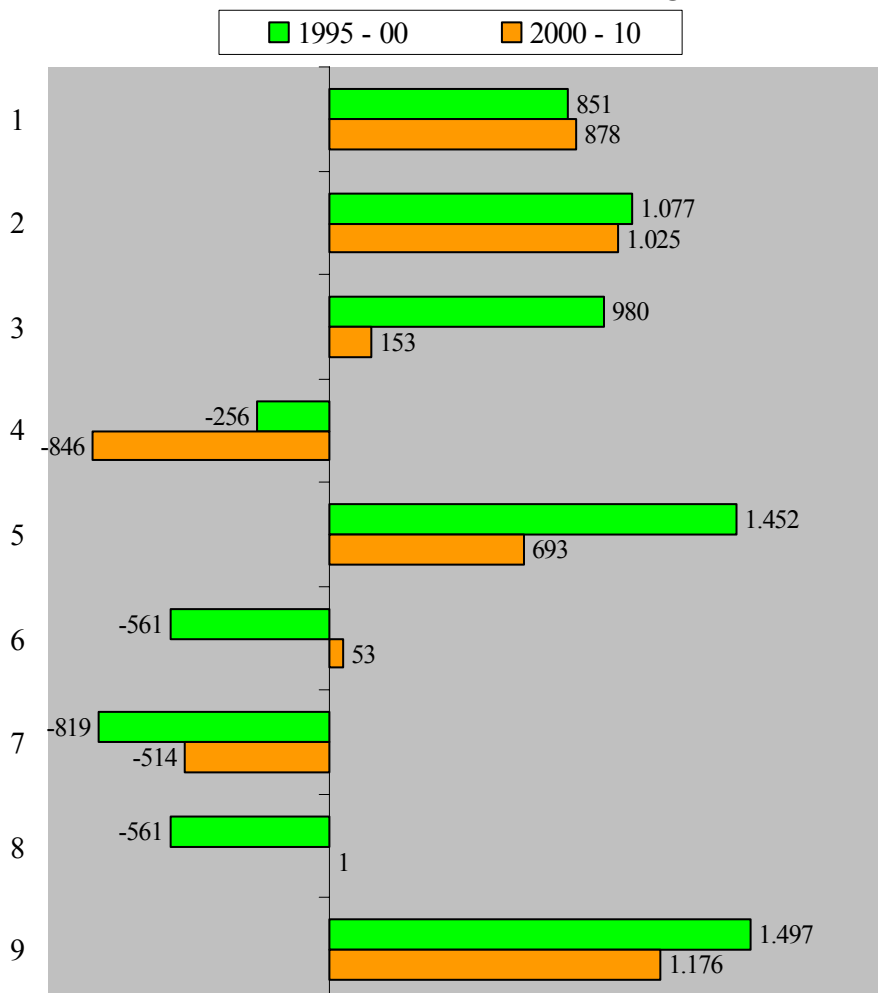
- *Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, κατασκευή ειδών ενδυμασίας και βιομηχανία δερματίνων ειδών:* Η απώλεια 1.309 θέσεων εργασίας το χρόνο την περίοδο 1995 – 2000 μειώνεται σε απώλεια 69 θέσεων εργασίας το χρόνο την περίοδο 2000 – 2010.
- *Χρηματιστήριο:* Η δημιουργία 550 θέσεων εργασίας το χρόνο την περίοδο 1995 – 2000 μετατρέπεται σε απώλεια 31 θέσεων εργασίας το χρόνο την περίοδο 2000 – 2010.

Στο Σχεδιάγραμμα 38 παρουσιάζεται η **μέση ετήσια μεταβολή της απασχόλησης κατά επαγγελματική κατηγορία** για τις περιόδους 1995 – 2000 (πραγματικά στοιχεία) και 2000 – 2010 (πρόβλεψη). Από τα στοιχεία αυτά διαπιστώνονται τα ακόλουθα:

- *Διευθυντές:* Δημιουργούνται περίπου οι ίδιες νέες θέσεις εργασίας για τις δύο περιόδους (851 άτομα το χρόνο την περίοδο 1995 – 2000 και 878 άτομα το χρόνο την περίοδο 2000 – 2010).
- *Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί:* Η ίδια περίπου κατάσταση ανάμεσα στις δύο περιόδους (1.077 άτομα το χρόνο την περίοδο 1995 – 2000 και 1.025 άτομα το χρόνο την περίοδο 2000 – 2010).
- *Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι:* Μειώνουν σημαντικά τις νέες θέσεις εργασίας από 980 άτομα το χρόνο την περίοδο 1995 – 2000 σε 153 άτομα το χρόνο την περίοδο 2000 – 2010.

- *Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι:* Οι απώλειες θέσεων εργασίας που παρουσιάστηκαν την περίοδο 1995 – 2000 (-256 άτομα το χρόνο) θα υπερτριπλασιαστούν την περίοδο 2000 – 2010 (-846 άτομα το χρόνο).
- *Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές:* Ήταν η δεύτερη σημαντικότερη κατηγορία την περίοδο 1995 – 2000 (1.452 άτομα το χρόνο) αλλά θα υποχωρήσει στην τέταρτη θέση την περίοδο 2000 – 2010 (693 άτομα το χρόνο).
- *Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες:* Αναμένεται να παρουσιάσει σημαντική βελτίωση αφού οι απώλειες των 561 ατόμων το χρόνο την περίοδο 1995 – 2000 αντιστρέφονται σε δημιουργία 53 θέσεων εργασίας το χρόνο την περίοδο 2000 – 2010.
- *Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες:* Οι απώλειες 819 θέσεων εργασίας το χρόνο την περίοδο 1995 – 2000 μειώνονται σε απώλειες 514 θέσεων εργασίας το χρόνο την περίοδο 2000 – 2010.
- *Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές:* Παρουσιάζεται σημαντική βελτίωση αφού ενώ υπήρξαν απώλειες 561 θέσεων εργασίας το χρόνο την περίοδο 1995 – 2000, την περίοδο 2000 – 2010 η απασχόληση θα μείνει στα ίδια επίπεδα.
- *Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης:* Δημιούργησαν τις περισσότερες νέες θέσεις εργασίας την περίοδο 1995 – 2000 (1.497 άτομα το χρόνο) και αναμένεται να δημιουργήσουν πάλι τις περισσότερες νέες θέσεις την περίοδο 2000 – 2010 (1.176 άτομα το χρόνο).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 38
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

- 1: Διευθυντές
- 2: Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί
- 3: Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι
- 4: Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι
- 5: Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές
- 6: Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες
- 7: Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες
- 8: Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές
- 9: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης

Μετά από ανάλυση σε μεγαλύτερο βαθμό της διαφοράς ανάμεσα στη μέση ετήσια μεταβολή της απασχόλησης την περίοδο 1995 – 2000 με τις προβλέψεις για την περίοδο 2000 – 2010 για τα **36 επαγγέλματα** εντοπίζονται οι μεγαλύτερες αλλαγές. Τα επαγγέλματα που αναμένεται να παρουσιάσουν τις **μεγαλύτερες βελτιώσεις** είναι:

- Χειριστές ακινήτων μηχανημάτων παραγωγής και συναρμολογητές (από –810 άτομα σε –95 άτομα το χρόνο).
- Εργάτες γεωργίας δασών και αλιείας (από –175 άτομα σε +81 άτομα το χρόνο).
- Εργάτες μεταλλείων και λατομείων, οικοδομών, βιομηχανίας και μεταφορών (από –366 άτομα σε –129 άτομα το χρόνο).
- Μεταλλωρύχοι, λατόμοι και τεχνίτες οικοδομών (από –467 άτομα σε –252 άτομα το χρόνο).
- Τεχνίτες τροφίμων, καπνού, επίπλων, ραπτικής, δέρματος και υποδημάτων (από –273 άτομα σε –62 άτομα το χρόνο).

Τα επαγγέλματα που αναμένεται να παρουσιάσουν τις **μεγαλύτερες επιδεινώσεις** αναφορικά με τις νέες θέσεις εργασίας ανάμεσα στις δύο χρονικές περιόδους είναι:

- Άλλοι σχετικοί ειδικοί και βοηθοί οικονομικών, εμπορικών, κοινωνικών και άλλων υπηρεσιών (από +943 άτομα σε +54 άτομα το χρόνο).
- Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες (από +2.038 άτομα σε +1.224 άτομα το χρόνο).
- Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών, αποθήκης, δακτυλογράφοι και παρόμοιοι γραφείς (από –19 άτομα σε –663 άτομα το χρόνο).

- Αστυνομικοί, πυροσβέστες, δεσμοφύλακες και παρόμοιοι (από +707 άτομα σε +272 άτομα το χρόνο).
- Οδηγοί, μηχανοδηγοί, χειριστές γεωργικών μηχανημάτων, υπαξιωματικοί και ναύτες πλοίων (από +210 άτομα σε +46 άτομα το χρόνο).

4.4. Σύγκριση με χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η σύγκριση των προβλέψεων για την απασχόληση στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και στα επαγγέλματα με αντίστοιχες προβλέψεις για την Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι δυνατή, επειδή δεν έχουν γίνει αναλυτικές προβλέψεις που να αναφέρονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση ως ένα σύνολο. Οι προβλέψεις που υπάρχουν διαθέσιμες έχουν γίνει από κάποιες χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καλύπτουν την συνολική ή μερική επικράτεια της κάθε χώρας και αναφέρονται σε διάφορες χρονικές περιόδους πρόβλεψης. Ακόμη ένα χαρακτηριστικό που δημιουργεί προβλήματα στη σύγκριση των προβλέψεων είναι οι διαφορετικές επιλογές ομαδοποίησης σε σχέση τόσο με τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας όσο και με τα επαγγέλματα και ακόμη η χρήση διαφορετικής κωδικοποίησης σε κάποιες περιπτώσεις. Παρόλα τα προβλήματα σύγκρισης, στο μέρος αυτό παρουσιάζονται και συγκρίνονται με την Κύπρο **προβλέψεις για την απασχόληση** στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην Ιρλανδία.

4.4.1. Σύγκριση για τομείς οικονομικής δραστηριότητας

Προβλέψεις για τομείς οικονομικής δραστηριότητας στο Ηνωμένο Βασίλειο

Οι προβλέψεις για το Ηνωμένο Βασίλειο γίνονται από το Institute for Employment Research (IER) του Πανεπιστημίου του Warwick σε συνεργασία με την εταιρεία Cambridge Econometrics, η οποία έχει αναπτύξει και χρησιμοποιεί οικονομετρικά μοντέλα για τη χώρα. Οι προβλέψεις αυτές είναι μέρος ενός ευρύτερου ερευνητικού

προγράμματος που χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Απασχόλησης και Εκπαίδευσης (Department for Employment and Education). Οι τελευταίες προβλέψεις για το Ηνωμένο Βασίλειο καλύπτουν την περίοδο 1999 – 2010⁷. Στο Σχεδιάγραμμα 39 παρουσιάζονται οι προβλέψεις του IER για το Ηνωμένο Βασίλειο για την περίοδο 1999 – 2010. Οι προβλέψεις δίνονται με τη μορφή της μέσης ετήσιας μεταβολής της απασχόλησης για 17 τομείς οικονομικής δραστηριότητας.

Η συνολική απασχόληση για την περίοδο **1999 – 2010 θα αυξηθεί κατά 192,8 χιλιάδες άτομα το χρόνο**. Οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας που θα έχουν τη **μεγαλύτερη επίδραση στην αύξηση** αυτή είναι:

- *Επαγγελματικές υπηρεσίες* (+84,5 χιλιάδες άτομα το χρόνο).
- *Υγεία, κοινωνική μέριμνα και εκπαίδευση* (+58,9 χιλιάδες άτομα το χρόνο).
- *Τράπεζες και επιχειρηματικές δραστηριότητες* (+47,2 χιλιάδες άτομα το χρόνο).
- *Εμπόριο, διανομή, ξενοδοχεία και εστιατόρια* (+43,9 χιλιάδες άτομα το χρόνο).
- *Άλλες υπηρεσίες* (+29,5 χιλιάδες άτομα το χρόνο).

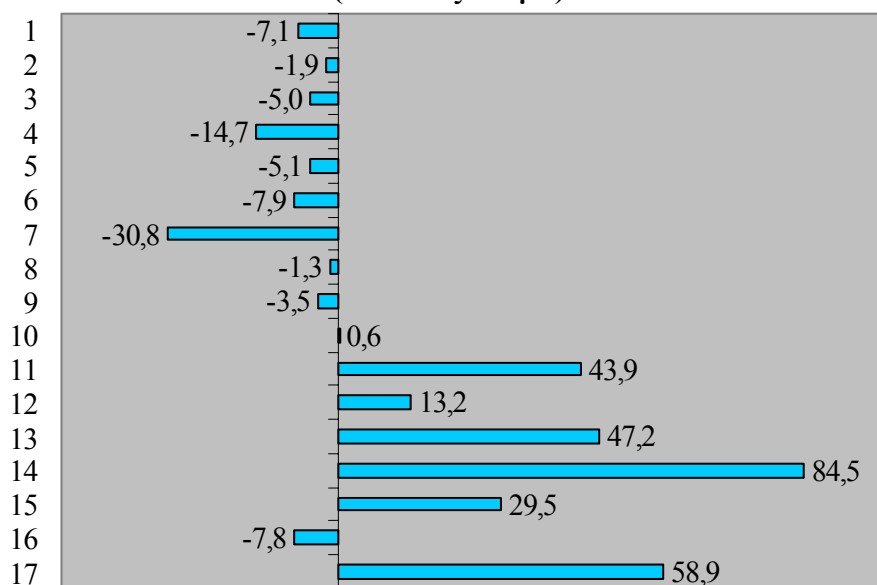
Αντίθετα, οι τομείς που επιδρούν **αρνητικά στη μεταβολή της συνολικής απασχόλησης** είναι:

- *Μηχανική – μεταλλοβιομηχανία* (-30,8 χιλιάδες άτομα το χρόνο).
- *Υφαντουργία και ένδυση* (-14,7 χιλιάδες άτομα το χρόνο).
- *Παραγωγή μετάλλων και μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων* (-7,9 χιλιάδες άτομα το χρόνο).

⁷ IER, (2001), “Projections of Occupations and Qualifications 2000/2001”.

- Δημόσια διοίκηση και άμυνα (-7,8 χιλιάδες άτομα το χρόνο).
- Γεωργία (-7,1 χιλιάδες άτομα το χρόνο).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 39
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ:
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1999 - 2010
(Χιλιάδες άτομα)

- 1: Γεωργία
- 2: Μεταλλεία
- 3: Τρόφιμα, ποτά και καπνοβιομηχανία
- 4: Υφαντουργία και ένδυση
- 5: Χημικά προϊόντα
- 6: Παραγωγή μετάλλων και μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων
- 7: Μηχανική – μεταλλοβιομηχανία
- 8: Άλλες μεταποιητικές βιομηχανίες
- 9: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- 10: Κατασκευές
- 11: Εμπόριο, διανομή, ξενοδοχεία και εστιατόρια
- 12: Μεταφορές και τηλεπικοινωνίες
- 13: Τράπεζες και επιχειρηματικές δραστηριότητες
- 14: Επαγγελματικές υπηρεσίες

- 15: Άλλες υπηρεσίες
- 16: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- 17: Υγεία, κοινωνική μέριμνα και εκπαίδευση

Προβλέψεις για τομείς οικονομικής δραστηριότητας στην Ιρλανδία

Οι προβλέψεις για την Ιρλανδία ετοιμάζονται από το οργανισμό ESRI (Economic and Social Research Institute) σε συνεργασία με τον κυβερνητικό οργανισμό FAS (Training and Employment Authority). Η συνεργασία των δύο αυτών οργανισμών άρχισε το 1990 και οδήγησε στην έκδοση δέκα εκθέσεων με αναλύσεις και προβλέψεις για την αγορά εργασίας της Ιρλανδίας. Οι τελευταίες διαθέσιμες προβλέψεις⁸ καλύπτουν την περίοδο 2000 – 2015 και η μέση ετήσια μεταβολή της απασχόλησης για 11 τομείς οικονομικής δραστηριότητας παρουσιάζεται στο Σχεδιάγραμμα 40.

Στην περίπτωση της Ιρλανδίας η συνολική απασχόληση για την **περίοδο 2000 – 2015 θα αυξηθεί κατά 26,7 χιλιάδες άτομα το χρόνο**. Οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας που έχουν τη **μεγαλύτερη επίδραση στην αύξηση** αυτή είναι:

- *Άλλες υπηρεσίες – Τράπεζες, Ασφάλειες, Επαγγελματικές υπηρεσίες, Επιχειρηματικές δραστηριότητες, Ξενοδοχεία και εστιατόρια, Προσωπικές υπηρεσίες (+11,3 χιλιάδες άτομα το χρόνο).*
- *Υγεία, κοινωνική μέριμνα και εκπαίδευση (+8,0 χιλιάδες άτομα το χρόνο).*
- *Εμπόριο και διανομή προϊόντων (+4,7 χιλιάδες άτομα το χρόνο).*

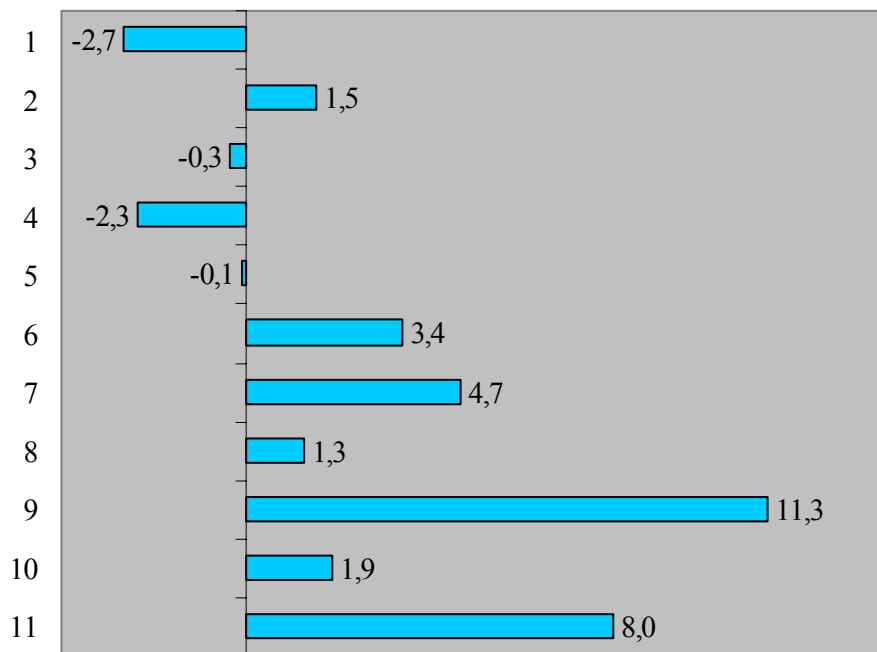
Αντίθετα, οι τομείς που επιδρούν **αρνητικά στη μεταβολή της συνολικής απασχόλησης** είναι:

- *Γεωργία (-2,7 χιλιάδες άτομα το χρόνο).*

⁸ FAS/ESRI, (2002), “Occupational Employment Forecasts 2015”.

- *Μεταποίηση – Παραδοσιακές βιομηχανίες* (-2,3 χιλιάδες άτομα το χρόνο).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 40
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΡΛΑΝΔΙΑ:
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2000 - 2015
(Χιλιάδες άτομα)

- 1: Γεωργία
- 2: Μεταποίηση – Βιομηχανίες υψηλής τεχνολογίας
- 3: Μεταποίηση – Τρόφιμα
- 4: Μεταποίηση – Παραδοσιακές βιομηχανίες
- 5: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- 6: Κατασκευές
- 7: Εμπόριο και διανομή προϊόντων
- 8: Μεταφορές και τηλεπικοινωνίες
- 9: Άλλες υπηρεσίες (Τράπεζες, Ασφάλειες, Επαγγελματικές υπηρεσίες, Επιχειρηματικές δραστηριότητες, Ξενοδοχεία και εστιατόρια, Προσωπικές υπηρεσίες)
- 10: Δημόσια διοίκηση και άμυνα

11: Υγεία, κοινωνική μέριμνα και εκπαίδευση

Σύγκριση με τις προβλέψεις για τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας στην Κύπρο

Παρόλο που η σύγκριση των προβλέψεων για το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία με τις προβλέψεις που γίνονται για την Κύπρο δεν είναι δυνατό να είναι απόλυτη εξαιτίας των διαφορετικών χρονικών περιόδων και των διαφορετικών ομαδοποιήσεων τομέων οικονομικής δραστηριότητας εντούτοις φαίνονται κάποιες τάσεις.

Οι τριτογενείς τομείς είναι εκείνοι που έχουν τη μεγαλύτερη **θετική επίδραση** στη συνολική αύξηση της απασχόλησης και στις τρεις χώρες. Συγκεκριμένα στους πρώτους 3 τομείς με τη μεγαλύτερη επίδραση σε κάθε χώρα εντοπίζονται οι Επιχειρηματικές δραστηριότητες (όλες οι χώρες), οι Επαγγελματικές υπηρεσίες (όλες οι χώρες), το Εμπόριο (Κύπρος και Ιρλανδία), η Υγεία, κοινωνική μέριμνα και εκπαίδευση (Ηνωμένο Βασίλειο και Ιρλανδία), οι Τράπεζες (Ηνωμένο Βασίλειο) και οι Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες (Κύπρος).

Ο αριθμός των τομέων με **αρνητική επίδραση** στη συνολική αύξηση της απασχόλησης είναι μικρότερος. Οι τομείς αυτοί είναι οι Μεταποιητικές βιομηχανίες (όλες οι χώρες), η Γεωργία (Ηνωμένο Βασίλειο και Ιρλανδία) και η Δημόσια διοίκηση και άμυνα (Ηνωμένο Βασίλειο).

4.4.2. Σύγκριση για επαγγέλματα

Στην περίπτωση των προβλέψεων για την απασχόληση σε επαγγέλματα τα προβλήματα για τη σύγκριση των προβλέψεων που γίνονται στη μελέτη αυτή με αντίστοιχες προβλέψεις που γίνονται σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι ακόμη μεγαλύτερα. Ο λόγος είναι ότι οι διάφορες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδιαίτερα οι μεγαλύτερες χώρες, χρησιμοποιούν διαφορετικούς τρόπους ταξινόμησης των επαγγελμάτων που λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες της κάθε χώρας. Επίσης οι διάφορες χώρες

ομαδοποιούν ή ξεχωρίζουν κάποια επαγγέλματα ανάλογα με τη σημασία που έχουν στην οικονομία τους. Για παράδειγμα η παροχή προβλέψεων για τα τουριστικά επαγγέλματα επηρεάζεται από το βαθμό ανάπτυξης του τουριστικού τομέα στην κάθε χώρα.

Ενώ στην περίπτωση των τομέων οικονομικής δραστηριότητας η Ευρωπαϊκή Ένωση υιοθέτησε σχετικά γρήγορα την κωδικοποίηση NACE, στην περίπτωση των επαγγελμάτων υπήρξε καθυστέρηση και μόλις στα τέλη της δεκαετίας του 1990 άρχισε να παρουσιάζεται η κωδικοποίηση ISCO (COM) που θα χρησιμοποιείται από όλες τις χώρες. Λαμβάνοντας υπόψη τα προβλήματα αυτά, στο μέρος αυτό παρουσιάζονται και συγκρίνονται με την Κύπρο οι **προβλέψεις για την απασχόληση σε επαγγέλματα** στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην Ιρλανδία.

Προβλέψεις για τα επαγγέλματα στο Ηνωμένο Βασίλειο

Οι προβλέψεις για τον ετήσιο μέσο ρυθμό μεταβολής της απασχόλησης για τα 25 κύρια επαγγέλματα που χρησιμοποιούνται στο Ηνωμένο Βασίλειο παρουσιάζονται στο Σχεδιάγραμμα 41. Οι επαγγελματικές κατηγορίες των Πτυχιούχων, των Τεχνικών βοηθών, των Υπαλλήλων υπηρεσιών και των Πωλητών αναμένεται να έχουν τις μεγαλύτερες αυξήσεις. Τα επαγγέλματα που θα έχουν τη **μεγαλύτερη επίδραση στη συνολική αύξηση** της απασχόλησης είναι:

- *Επαγγέλματα παροχής προσωπικής φροντίδας (+42,8 χιλιάδες άτομα το χρόνο).*
- *Τεχνικοί βοηθοί επιχειρήσεων και δημόσιας υπηρεσίας (+33,0 χιλιάδες άτομα το χρόνο)*
- *Πτυχιούχοι επιχειρήσεων και δημόσιας υπηρεσίας (+23,7 χιλιάδες άτομα το χρόνο).*
- *Πτυχιούχοι εκπαίδευσης και έρευνας (+23,4 χιλιάδες άτομα το χρόνο).*
- *Πτυχιούχοι θετικών επιστημών και μηχανικής (+22,9 χιλιάδες άτομα το χρόνο).*

Τα επαγγέλματα με τις **μεγαλύτερες αρνητικές επιδράσεις** στη συνολική μεταβολή της απασχόλησης είναι:

- *Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης στα γραφεία και υπηρεσίες* (-14,1 χιλιάδες άτομα το χρόνο).
- *Ιδιοκτήτες διευθυντές στη γεωργία και υπηρεσίες* (-13,7 χιλιάδες άτομα το χρόνο).
- *Χειριστές μηχανημάτων και συναρμολογητές* (-11,5 χιλιάδες άτομα το χρόνο).
- *Τεχνίτες μετάλλου και ηλεκτρολογίας* (-10,3 χιλιάδες άτομα το χρόνο).
- *Γραμματειακά και παρόμοια επαγγέλματα* (-9,4 χιλιάδες άτομα το χρόνο).

Προβλέψεις για τα επαγγέλματα στην Ιρλανδία

Οι προβλέψεις για την απασχόληση σε 45 επαγγέλματα για την περίοδο 2000 – 2015 στην Ιρλανδία παρουσιάζονται στο Σχεδιάγραμμα 42. Οι επαγγελματικές κατηγορίες με τις μεγαλύτερες θετικές επιδράσεις στη συνολική αύξηση της απασχόλησης είναι οι Πωλητές, οι Πτυχιούχοι, οι Διευθυντές και οι Υπάλληλοι υπηρεσιών. Τα συγκεκριμένα επαγγέλματα που αναμένεται να έχουν τις **μεγαλύτερες θετικές επιδράσεις** είναι:

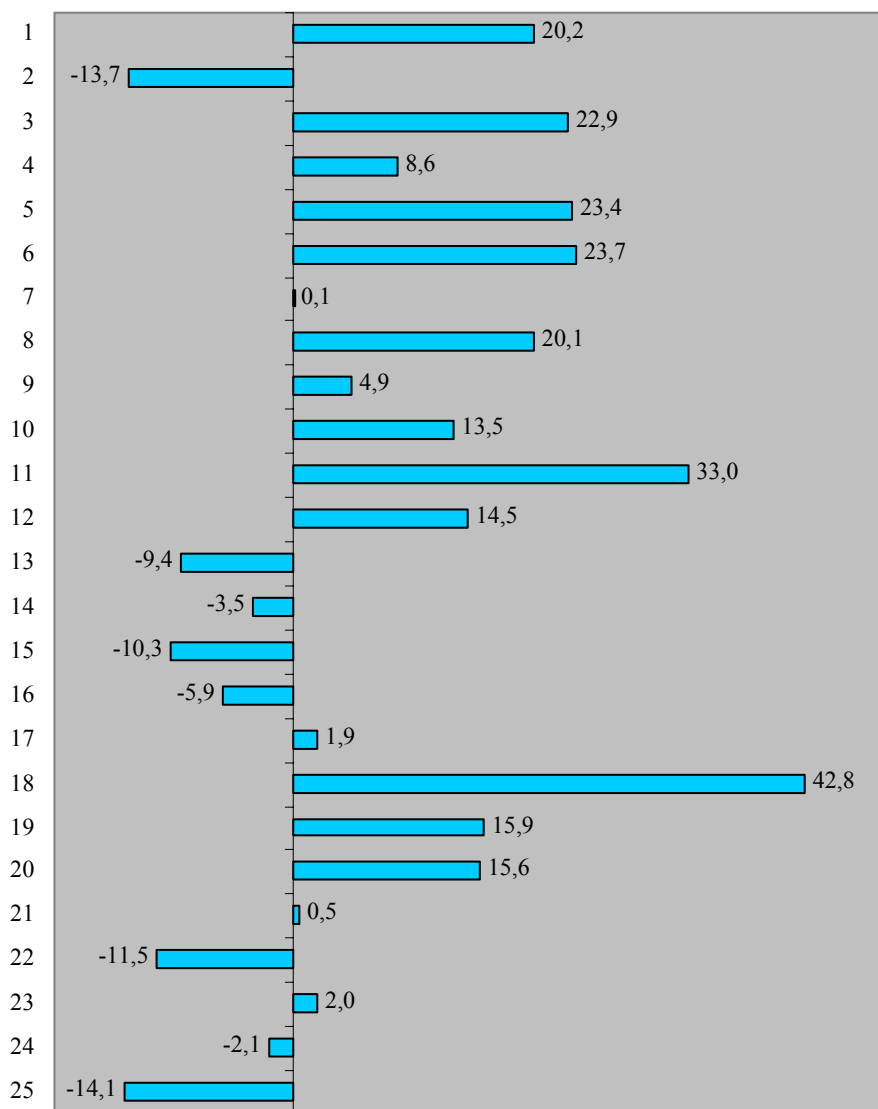
- *Πωλητές* (+3.000 άτομα το χρόνο).
- *Ανώτεροι διευθυντές* (+2.700 άτομα το χρόνο).
- *Πτυχιούχοι επιχειρήσεων, οικονομικών και νομικών* (+2.200 άτομα το χρόνο).
- *Μάγειροι και σερβιτόροι* (+2.200 άτομα το χρόνο).
- *Οικιακοί βοηθοί και καθαριστές* (+2.000 άτομα το χρόνο).

Τα επαγγέλματα με τις **μεγαλύτερες αρνητικές επιδράσεις** στη συνολική μεταβολή της απασχόλησης είναι:

- *Γεωργικά επαγγέλματα* (-2.000 άτομα το χρόνο).

- *Χειριστές μετάλλου και μηχανικής (-500 άτομα το χρόνο).*
- *Τεχνίτες ένδυσης και υφαντουργίας (-300 άτομα το χρόνο).*

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 41
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ:
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1999 - 2010
(Χιλιάδες άτομα)

- 1: Διευθυντές και ανώτεροι τμηματάρχες
- 2: Ιδιοκτήτες διευθυντές στη Γεωργία και Υπηρεσίες
- 3: Πτυχιούχοι θετικών επιστημών και μηχανικής

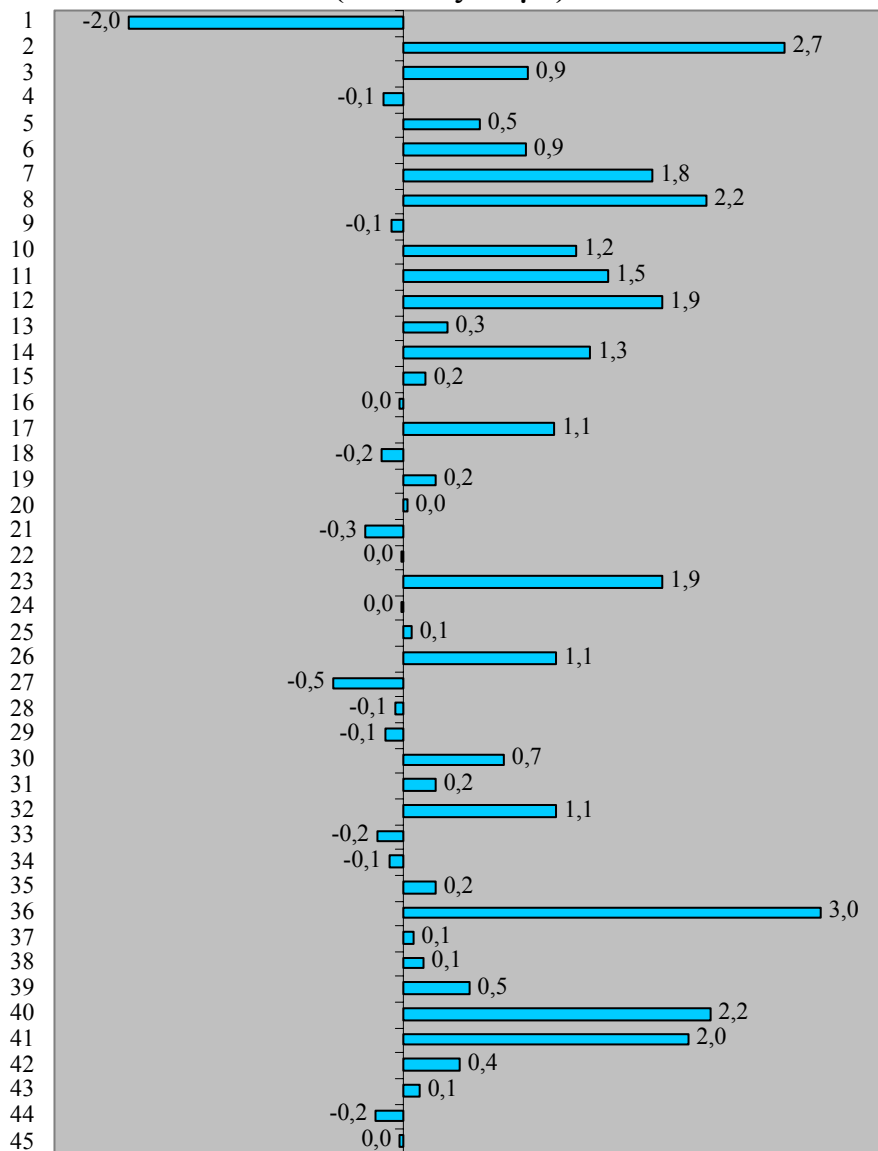
- 4: Πτυχιούχοι θεμάτων υγείας
- 5: Πτυχιούχοι εκπαίδευσης και έρευνας
- 6: Πτυχιούχοι επιχειρήσεων και δημόσιας υπηρεσίας
- 7: Τεχνικοί βοηθοί θετικών επιστημών και μηχανικής
- 8: Τεχνικοί βοηθοί θεμάτων υγείας και κοινωνικής μέριμνας
- 9: Επαγγέλματα παροχής ασφάλειας
- 10: Πολιτιστικά, επικοινωνιακά και αθλητικά επαγγέλματα
- 11: Τεχνικοί βοηθοί επιχειρήσεων και δημόσιας υπηρεσίας
- 12: Διοικητικά και γραφειακά επαγγέλματα
- 13: Γραμματειακά και παρόμοια επαγγέλματα
- 14: Τεχνικά γεωργικά επαγγέλματα
- 15: Τεχνίτες μετάλλου και ηλεκτρολογίας
- 16: Τεχνίτες οικοδομών και κατασκευών
- 17: Άλλοι τεχνίτες
- 18: Επαγγέλματα παροχής προσωπικής φροντίδας
- 19: Επαγγέλματα ψυχαγωγίας και άλλων προσωπικών υπηρεσιών
- 20: Επαγγέλματα πωλήσεων
- 21: Επαγγέλματα εξυπηρέτησης πελατών
- 22: Χειριστές μηχανημάτων και συναρμολογητές
- 23: Οδηγοί και χειριστές κινητών μηχανημάτων
- 24: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης στη Γεωργία, Μεταποίηση και Κατασκευές
- 25: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης στα Γραφεία και Υπηρεσίες

Σύγκριση με τις προβλέψεις για τα επαγγέλματα για την Κύπρο

Από τη σύγκριση των προβλέψεων για την Κύπρο με τις προβλέψεις για το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία διαπιστώνονται αρκετές ομοιότητες αλλά και αξιοσημείωτες διαφορές.

Γενικά οι Πτυχιούχοι, οι Διευθυντές, οι Υπάλληλοι υπηρεσιών και οι Πωλητές είναι οι επαγγελματικές κατηγορίες με τις μεγαλύτερες θετικές επιδράσεις στη συνολική μεταβολή της απασχόλησης. Αρνητικές επιδράσεις έχουν τα Τεχνικά επαγγέλματα, τα Γραφειακά επαγγέλματα και οι Χειριστές μηχανημάτων.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 42
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΡΛΑΝΔΙΑ:
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2000 - 2015
(Χιλιάδες άτομα)

- 1: Γεωργικά επαγγέλματα
 2: Ανώτεροι διευθυντές

- 3: Διευθυντές τμημάτων
- 4: Ιδιοκτήτες στις Υπηρεσίες
- 5: Πτυχιούχοι θεμάτων υγείας
- 6: Πτυχιούχοι εκπαίδευσης
- 7: Πτυχιούχοι θετικών επιστημών και μηχανικής
- 8: Πτυχιούχοι επιχειρήσεων, οικονομικών και νομικών
- 9: Κληρικοί και άλλοι σχετικοί με τη θρησκεία
- 10: Άλλοι πτυχιούχοι
- 11: Τεχνικοί βοηθοί θεμάτων υγείας
- 12: Τεχνικοί βοηθοί θετικών επιστημών και μηχανικής
- 13: Άλλοι τεχνικοί βοηθοί
- 14: Γραφείς
- 15: Δακτυλογράφοι και τηλεφωνητές
- 16: Αποθηκάριοι και γραφείς διανομών
- 17: Ηλεκτρολόγοι και εγκαταστάτες ηλεκτρικών
- 18: Μηχανικοί και εγκαταστάτες
- 19: Τεχνίτες μετάλλου και μηχανικής
- 20: Τεχνίτες ξύλου
- 21: Τεχνίτες ένδυσης και υφαντουργίας
- 22: Τυπογράφοι και εκτυπωτές
- 23: Τεχνίτες οικοδομών
- 24: Επόπτες και επιστάτες
- 25: Άλλοι τεχνίτες
- 26: Χειριστές ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών μηχανημάτων
- 27: Χειριστές μετάλλου και μηχανικής
- 28: Χειριστές μηχανημάτων τροφίμων, ποτών και καπνού
- 29: Χειριστές μηχανημάτων στην ένδυση και υφαντουργία
- 30: Άλλοι χειριστές μηχανημάτων
- 31: Πακεταριστές
- 32: Οδηγοί
- 33: Ταχυδρόμοι και κλητήρες
- 34: Άλλοι εργάτες μεταφορών
- 35: Αντιπρόσωποι πωλήσεων
- 36: Πωλητές
- 37: Άλλοι υπάλληλοι στις πωλήσεις
- 38: Στρατιώτες
- 39: Άλλοι υπάλληλοι παροχής ασφάλειας
- 40: Μάγειροι και σερβιτόροι
- 41: Οικιακοί βοηθοί και καθαριστές
- 42: Άλλοι υπάλληλοι υπηρεσιών
- 43: Ακαθόριστα επαγγέλματα
- 44: Ανειδίκευτοι εργάτες γεωργίας
- 45: Ανειδίκευτοι εργάτες

Στα πρώτα τρία επαγγέλματα με τις **μεγαλύτερες θετικές επιδράσεις** σε κάθε χώρα εντοπίζονται οι Πτυχιούχοι επιχειρήσεων, οικονομικών και δημόσιας υπηρεσίας (όλες οι χώρες), οι Διευθυντές (Κύπρος και Ιρλανδία), οι Πωλητές (Κύπρος και Ιρλανδία), οι Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες (Κύπρος), οι Τεχνικοί βοηθοί επιχειρήσεων και δημόσιας υπηρεσίας (Ηνωμένο Βασίλειο) και τα Επαγγέλματα παροχής προσωπικής φροντίδας (Ηνωμένο Βασίλειο).

Στα πρώτα τρία επαγγέλματα με τις **μεγαλύτερες αρνητικές επιδράσεις** σε κάθε χώρα εντοπίζονται οι Τεχνίτες (Κύπρος και Ιρλανδία), οι Χειριστές μηχανημάτων (Ηνωμένο Βασίλειο και Ιρλανδία), τα Γεωργικά επαγγέλματα (Ηνωμένο Βασίλειο και Ιρλανδία), τα Γραφειακά επαγγέλματα (Κύπρος), οι Μάγειροι, σερβιτόροι, μάρμαν και οικονόμοι (Κύπρος) και τα Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης στα γραφεία και υπηρεσίες (Ηνωμένο Βασίλειο).

5. ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται η προβλεπόμενη κατανομή της απασχόλησης τόσο στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας όσο και στα επαγγέλματα για το 2005 και το 2010. Πρόσθετα, γίνονται συγκρίσεις ανάμεσα στην κατανομή απασχόλησης για το 2000, που αποτελεί το χρόνο αναφοράς και τα χρόνια 2005 και 2010 για τα οποία ετοιμάστηκαν προβλέψεις απασχόλησης. Τέλος γίνεται σύγκριση της διαφοροποίησης στην κατανομή απασχόλησης με τις πραγματικές αλλαγές της περιόδου 1995 – 2000 και παρουσιάζονται συγκρίσεις με ανάλογα στοιχεία από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

5.1. Κατανομές και διαφοροποιήσεις σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας

Στο μέρος αυτό παρουσιάζεται και αναλύεται η κατανομή της απασχόλησης στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας (ευρείς, κύριοι και προκαθορισμένοι τομείς) για τις περιόδους 2000 – 2005, 2005 – 2010 και 2000 – 2010.

5.1.1. Ευρείς τομείς

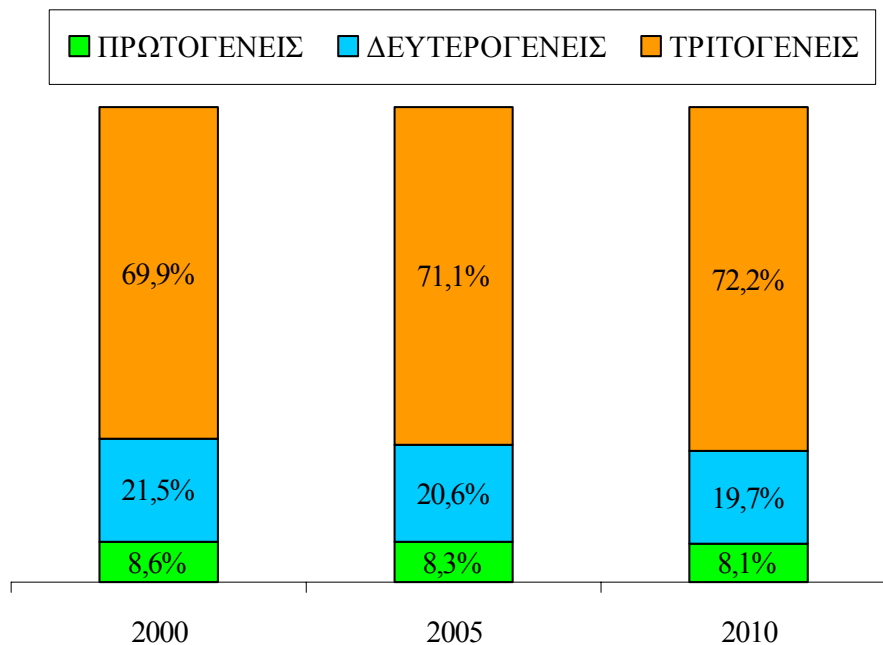
Ο αριθμός των απασχολουμένων κατά ευρύ τομέα για τα χρόνια 2000, 2005 και 2010 παρουσιάζεται στον Πίνακα 4. Η κυπριακή οικονομία βασίζεται σε πολύ μεγάλο βαθμό στους τριτογενείς τομείς οι οποίοι το 2010 αναμένεται να απασχολούν 236.873 άτομα ή το 72,2% του συνόλου. Οι διαφορετικοί ρυθμοί μεταβολής της απασχόλησης έχουν ως αποτέλεσμα να αλλάξει η ποσοστιαία κατανομή των απασχολουμένων στους ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Συγκεκριμένα, για την περίοδο 2000 – 2010, **προβλέπονται μειώσεις στα μερίδια των πρωτογενών και δευτερογενών τομέων, κατά 0,5 και 1,8 εκατοστιαίες μονάδες αντίστοιχα, με ανάλογη αύξηση του μεριδίου των τριτογενών τομέων.** Η τάση αυτή συμβαδίζει με τις

διαφοροποιήσεις της προηγούμενης πενταετίας, παρόλο που τότε οι μειώσεις των μεριδίων των πρωτογενών και δευτερογενών τομέων ήταν αισθητά μεγαλύτερες. Στο Σχεδιάγραμμα 43 παρουσιάζονται τα μερίδια των ευρέων τομέων οικονομικής δραστηριότητας στην απασχόληση για τα χρόνια 2000, 2005 και 2010.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΥΣ ΕΥΡΕΙΣ ΤΟΜΕΙΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

ΤΟΜΕΙΣ	2000	2005	2010
Πρωτογενείς	25.800	26.446	26.446
Δευτερογενείς	64.700	65.188	64.473
Τριτογενείς	211.100	225.691	236.873
ΣΥΝΟΛΟ	301.600	317.325	327.792

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 43
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΕΥΡΥ ΤΟΜΕΑ

5.1.2. Κύριοι τομείς οικονομικής δραστηριότητας

Από την κατανομή της απασχόλησης στους 16 κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας εντοπίζονται και παρουσιάζονται στον Πίνακα 5 οι πέντε τομείς που αναμένεται να απασχολούν τα περισσότερα άτομα μέχρι το 2010. Τα αναλυτικά στοιχεία για τον αριθμό των απασχολουμένων κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας για το 1995 και το 2000 (πραγματικά στοιχεία) και για την περίοδο 2001 – 2010 (προβλέψεις) παρουσιάζονται στον Πίνακα 4.1 στο Παράρτημα 4.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5
ΟΙ ΠΕΝΤΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟ 2000, 2005 ΚΑΙ 2010

ΤΟΜΕΑΣ		2000	2005	2010
Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης	Αρ.	54.200	57.587	59.335
	%	18,0%	18,1%	18,1%
Μεταποιητικές βιομηχανίες	Αρ.	36.700	36.221	35.369
	%	12,2%	11,4%	10,8%
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	Αρ.	33.000	33.795	34.821
	%	10,9%	10,6%	10,6%
Κατασκευές	Αρ.	26.500	27.467	27.604
	%	8,8%	8,7%	8,4%
Γεωργία, θήρα και δασοκομία	Αρ.	23.800	24.446	24.446
	%	7,9%	7,7%	7,5%

Ο τομέας του Εμπορίου, επιδιόρθωσης αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης είναι ο μεγαλύτερος και διατηρεί περίπου το ίδιο μερίδιο (18,1%) πάνω στη συνολική απασχόληση. Ο δεύτερος μεγαλύτερος τομέας είναι οι Μεταποιητικές βιομηχανίες παρόλο που το μερίδιο του αναμένεται να μειωθεί στο 10,8% το 2010 σε σύγκριση με 12,2% το 2000. Τα Ξενοδοχεία και εστιατόρια παραμένουν στην τρίτη θέση από πλευράς αριθμού απασχολούμενων παρόλο που το μερίδιο τους αναμένεται να μειωθεί ελαφρά σε σύγκριση με το 2000. Στην τέταρτη και πέμπτη θέση βρίσκονται οι Κατασκευές και η Γεωργία, θήρα και δασοκομία αντίστοιχα παρόλο τα μερίδια τους μειώνονται κατά 0,4% σε σύγκριση με το 2000.

Στα Σχεδιαγράμματα 44, 45 και 46 παρουσιάζονται οι μεταβολές στα μερίδια απασχόλησης για τους 16 τομείς οικονομικής δραστηριότητας για τις περιόδους 2000 – 2005, 2005 – 2010 και 2000 – 2010. Οι αναλυτικές κατανομές της απασχόλησης για όλους τους τομείς για το

1995 και το 2000 (πραγματικά στοιχεία) και για την περίοδο 2001 – 2010 (προβλέψεις) παρουσιάζονται στον Πίνακα 5.1 στο Παράρτημα 5.

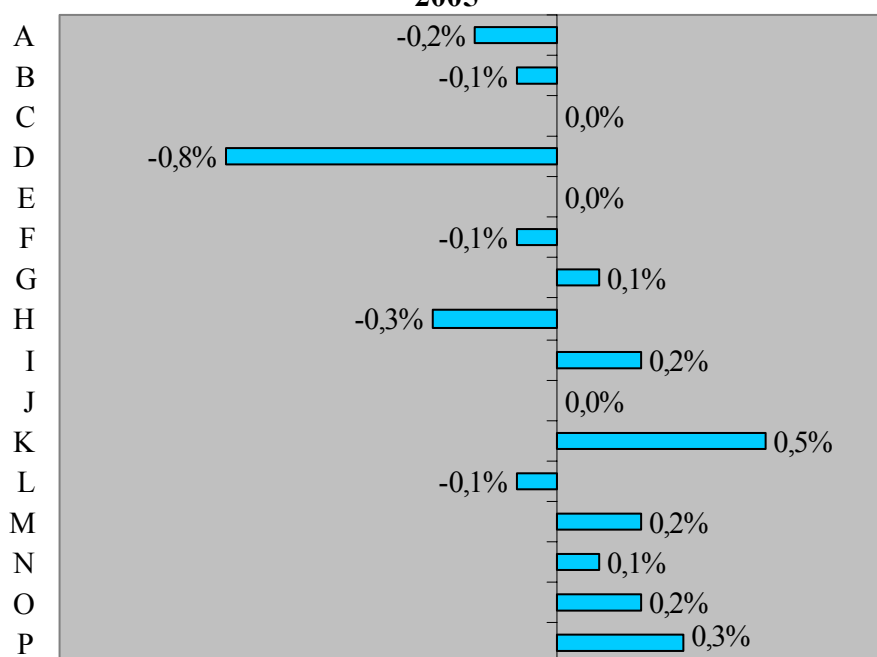
Στο Σχεδιάγραμμα 44 παρουσιάζονται οι μεταβολές της περιόδου 2000 – 2005. Μετά από σύγκριση της **ποσοστιαίας κατανομής των 16 τομέων οικονομικής δραστηριότητας για το 2000 και το 2005**, διαπιστώνεται ότι οι τομείς που θα έχουν τις **μεγαλύτερες αυξήσεις** στα μερίδια απασχόλησης τους είναι:

- *Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες (+0,5%).*
- *Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό (+0,3%).*

Αντίθετα, οι τομείς που θα παρουσιάσουν τις **μεγαλύτερες μειώσεις** στα μερίδια απασχόλησης τους είναι:

- *Μεταποιητικές βιομηχανίες (-0,8%).*
- *Ξενοδοχεία και εστιατόρια (-0,3%).*
- *Γεωργία, θήρα και δασοκομία (-0,2%).*

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 44
ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΑ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟ 2000 ΚΑΙ ΤΟ
2005

- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
- B: Αλιεία
- C: Ορυχεία και λατομεία
- D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και εστιατόρια
- I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες
- L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα
- O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
- P: Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό

Παρόμοια εικόνα με μικρές μόνο αλλαγές παρουσιάζεται από τη σύγκριση των **μεριδίων απασχόλησης των 16 τομέων ανάμεσα στο 2005 και το 2010**, όπως φαίνεται στο Σχεδιάγραμμα 45. Οι τομείς που θα έχουν τις **μεγαλύτερες αυξήσεις** είναι:

- *Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες (+0,7%).*
- *Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (+0,3%).*

Αντίθετα οι τομείς που αναμένεται να έχουν τις **μεγαλύτερες μειώσεις** στα μερίδια τους είναι:

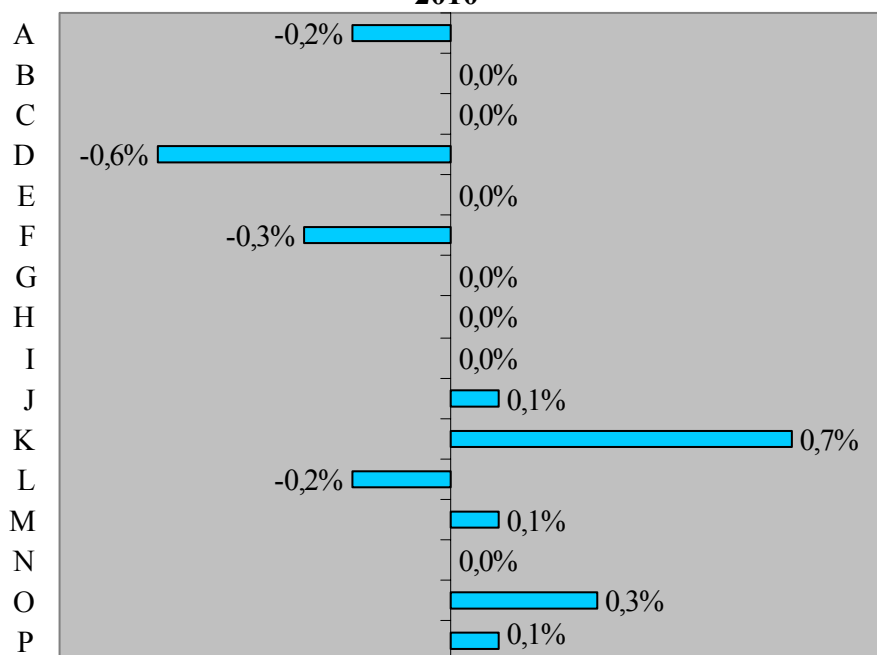
- *Μεταποιητικές βιομηχανίες (-0,6%).*
- *Κατασκευές (-0,3%).*

Συγκρίνοντας τις αναμενόμενες αλλαγές στα μερίδια απασχόλησης των τομέων για τις **δύο πενταετίες** διαπιστώνεται ότι η τάση παραμένει περίπου η ίδια. Εξαιρέσεις αποτελούν τα Ξενοδοχεία και εστιατόρια (μείωση 0,3% την περίοδο 2000 – 2005 και χωρίς μεταβολή την περίοδο 2005 – 2010) και οι Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες (αύξηση 0,2% την περίοδο 2000 – 2005 και χωρίς μεταβολή την περίοδο 2005 – 2010).

Οι αναμενόμενες μεταβολές στα μερίδια απασχόλησης για τις δύο πενταετίες καθορίζουν τις συνολικές μεταβολές στην **κατανομή της απασχόλησης για την περίοδο 2000 μέχρι 2010**. Οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας που θα παρουσιάσουν τις **μεγαλύτερες απώλειες** στα μερίδια απασχόλησης τους είναι κατά σειρά:

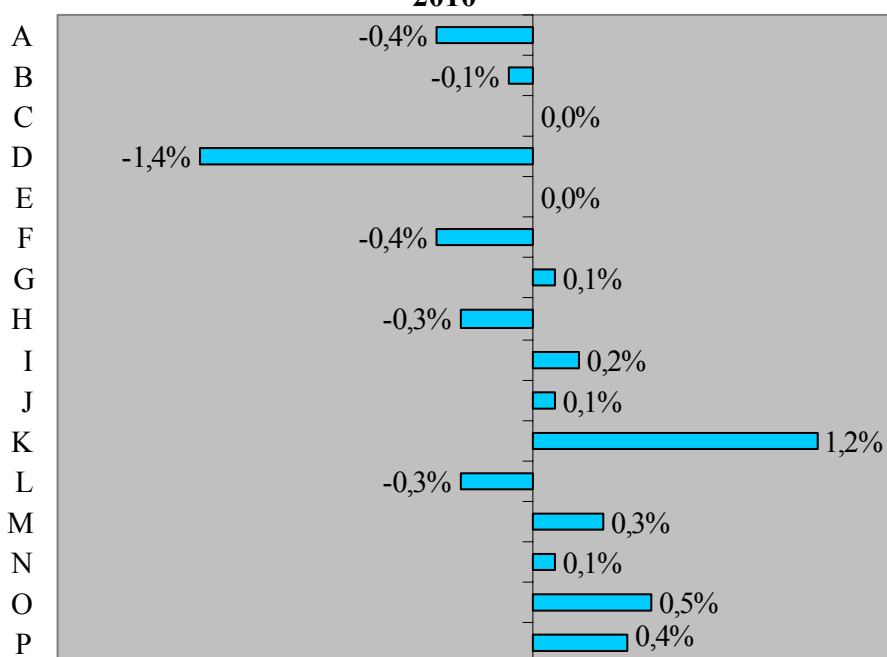
- *Μεταποιητικές βιομηχανίες (-1,4%).*
- *Γεωργία, θήρα και δασοκομία (-0,4%).*
- *Κατασκευές (-0,4%).*

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 45
ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΑ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟ 2005 ΚΑΙ ΤΟ
2010

- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
- B: Αλιεία
- C: Ορυχεία και λατομεία
- D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και εστιατόρια
- I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες
- L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα
- O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
- P: Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 46
ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΑ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟ 2000 ΚΑΙ ΤΟ
2010

- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
- B: Αλιεία
- C: Ορυχεία και λατομεία
- D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και εστιατόρια
- I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες
- L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα
- O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
- P: Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό

Αντίθετα, οι τομείς με τα **μεγαλύτερα οφέλη** στα μερίδια απασχόλησης τους την περίοδο 2000 – 2010 είναι:

- *Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες (+1,2%).*
- *Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (+0,5%).*
- *Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό (+0,4%).*

5.1.3. Προκαθορισμένοι 27 τομείς

Οι αναλυτικές κατανομές της απασχόλησης για τους 27 προκαθορισμένους τομείς για το 1995 και το 2000 (πραγματικά στοιχεία) και για την περίοδο 2001 – 2010 (προβλέψεις) παρουσιάζονται στον Πίνακα 5.1 στο Παράρτημα 5. Από εξέταση των διαφοροποιήσεων στις κατανομές ανάμεσα στο 2010 και το 2000 εντοπίζονται οι τομείς που θα έχουν τόσο τα μεγαλύτερα οφέλη όσο και τις μεγαλύτερες απώλειες στα μερίδια απασχόλησης. Οι έξι τομείς με τα **μεγαλύτερα οφέλη** είναι:

- *Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες:* Αύξηση του μεριδίου κατά 1,0% (από 3,7% το 2000 στο 4,7% το 2010).
- *Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών:* Αύξηση του μεριδίου κατά 0,5% (από 4,7% το 2000 στο 5,2% το 2010).
- *Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό:* Αύξηση του μεριδίου κατά 0,4% (από 2,6% το 2000 στο 3,0% το 2010).
- *Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες:* Αύξηση του μεριδίου κατά 0,3% (από 1,2% το 2000 στο 1,5% το 2010).
- *Τράπεζες:* Αύξηση του μεριδίου κατά 0,3% (από 3,3% το 2000 στο 3,6% το 2010).

- *Εκπαίδευση*: Αύξηση του μεριδίου κατά 0,3% (από 5,3% το 2000 στο 5,6% το 2010).

Οι επτά τομείς που θα έχουν τις **μεγαλύτερες απώλειες** στα μερίδια απασχόλησης τους είναι:

- *Γεωργία, θήρα και δασοκομία*: Μείωση του μεριδίου κατά 0,4% (από 7,9% το 2000 στο 7,5% το 2010).
- *Κατασκευές*: Μείωση του μεριδίου κατά 0,4% (από 8,8% το 2000 στο 8,4% το 2010).
- *Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, κατασκευή ειδών ενδυμασίας και βιομηχανία δερματίνων ειδών*: Μείωση του μεριδίου κατά 0,3% (από 1,7% το 2000 στο 1,4% το 2010).
- *Παραγωγή βασικών μετάλλων, κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, μηχανημάτων, ηλεκτρικού εξοπλισμού και εξοπλισμού μεταφορών*: Μείωση του μεριδίου κατά 0,3% (από 2,1% το 2000 στο 1,8% το 2010).
- *Βιομηχανία τροφίμων, ποτών και καπνοβιομηχανία*: Μείωση του μεριδίου κατά 0,3% (από 3,4% το 2000 στο 3,1% το 2010).
- *Δημόσια διοίκηση και άμυνα*: Μείωση του μεριδίου κατά 0,3% (από 7,1% το 2000 στο 6,8% το 2010).
- *Ξενοδοχεία και εστιατόρια*: Μείωση του μεριδίου κατά 0,3% (από 10,9% το 2000 στο 10,6% το 2010).

5.2. Κατανομές και διαφοροποιήσεις σε επαγγελματικές κατηγορίες και επαγγέλματα

Στο μέρος αυτό παρουσιάζεται και αναλύεται η κατανομή της απασχόλησης στις 9 επαγγελματικές κατηγορίες καθώς και στα 36 επαγγέλματα που έχουν επιλεγεί για τις περιόδους 2000 – 2005, 2005 – 2010 και 2000 – 2010.

5.2.1. Κύριες επαγγελματικές κατηγορίες

Από τη σύγκριση ανάμεσα στη δομή της απασχόλησης κατά επαγγελματική κατηγορία ανάμεσα στο 2000 και το 2010 διαπιστώνονται σημαντικές αλλαγές. Εντοπίζονται επαγγελματικές κατηγορίες που αυξάνουν σημαντικά το μερίδιο της απασχόλησης τους, άλλες επαγγελματικές κατηγορίες διατηρούν περίπου σταθερό το μερίδιο τους ενώ υπάρχουν και επαγγελματικές κατηγορίες με σημαντικές μειώσεις του μεριδίου απασχόλησης τους. Στο Σχεδιάγραμμα 47 παρουσιάζονται τα μερίδια απασχόλησης στις 9 επαγγελματικές κατηγορίες για τα χρόνια 2000, 2005 και 2010.

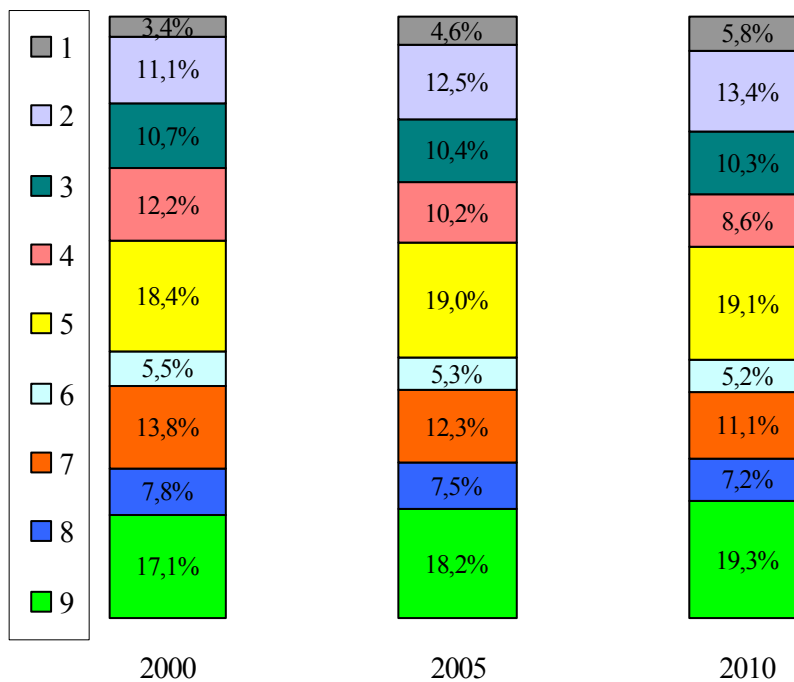
Οι επαγγελματικές κατηγορίες, κατά σειρά μεγέθους, για το 2010 αναμένεται να είναι:

- *Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης* (63.212 άτομα ή 19,3% του συνόλου) η οποία θα αυξηθεί κατά 2,2 ποσοστιαίες μονάδες και θα υπερπηδήσει τους Υπάλληλους υπηρεσιών και πωλητές που ήταν η μεγαλύτερη κατηγορία το 2000.
- *Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές* (62.445 άτομα ή 19,1% του συνόλου) η οποία θα αυξηθεί κατά 0,7 ποσοστιαίες μονάδες από το 2000.
- *Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί* (43.898 άτομα ή 13,4% του συνόλου), το ποσοστό των οποίων θα αυξηθεί κατά 2,3 ποσοστιαίες μονάδες και θα ξεπεράσουν, σε σύγκριση με το 2000, τόσο τους Τεχνίτες όσο και τα Γραφειακά επαγγέλματα.
- *Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες* (36.452 άτομα ή 11,1% του συνόλου).
- *Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι* (28.272 άτομα ή 8,6% του συνόλου).
- *Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές* (23.618 άτομα ή 7,2% του συνόλου)
- *Διευθυντές* (18,933 άτομα ή 5,8% του συνόλου) το ποσοστό των οποίων θα αυξηθεί κατά 2,4 ποσοστιαίες μονάδες.

- Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες (17.069 άτομα 5,2% του συνόλου).

Τα πιο πάνω ποσοστά και αριθμοί επιβεβαιώνουν τη δραστική μετακίνηση της κυπριακής οικονομίας σε μια οικονομία βασισμένη στις Υπηρεσίες.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 47
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

- 1: Διευθυντές
- 2: Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί
- 3: Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι
- 4: Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι
- 5: Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές
- 6: Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες
- 7: Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες
- 8: Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές
- 9: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης

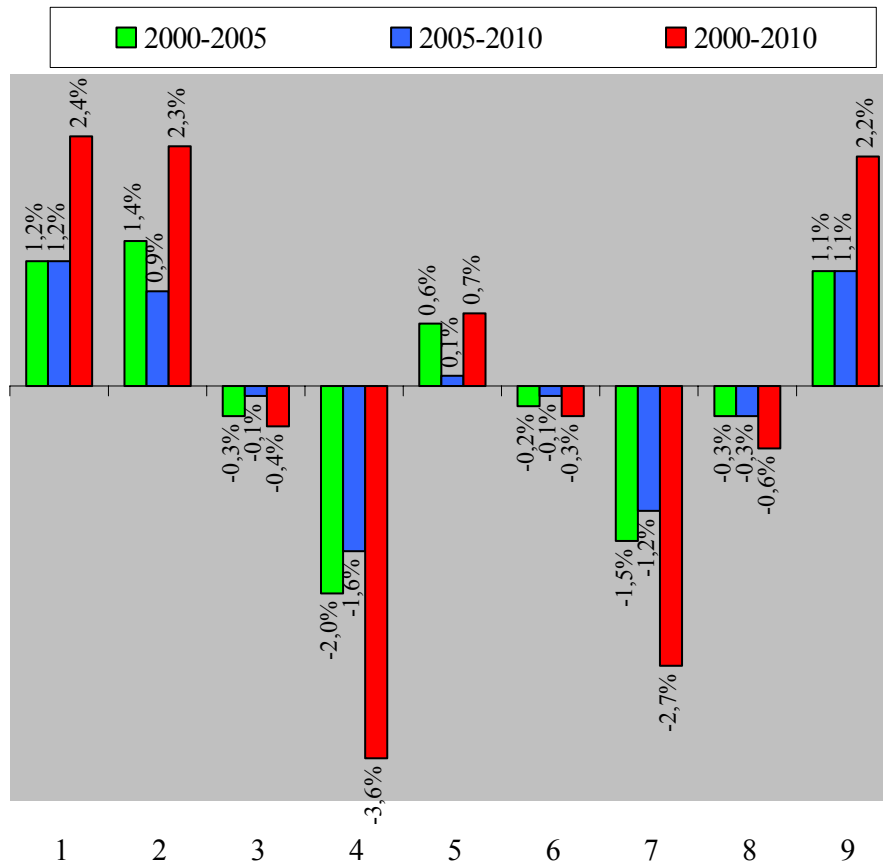
Οι αριθμοί των απασχολουμένων κατά επάγγελμα για τα χρόνια 1995, 2000, 2005 και 2010 παρουσιάζονται στον Πίνακα 4.2 στο Παράρτημα 4 ενώ η ποσοστιαία κατανομή τους παρουσιάζεται στον Πίνακα 5.2 στο Παράρτημα 5. Στο Σχεδιάγραμμα 48 παρουσιάζονται οι μεταβολές στην κατανομή της απασχόλησης κατά επαγγελματική κατηγορία για τις περιόδους 2000 – 2005, 2005 – 2010 και 2000 – 2010. Από τα στοιχεία αυτά **εντοπίζονται οι ακόλουθες τάσεις:**

- Οι επαγγελματικές κατηγορίες που συνήθως απαιτούν ανώτερου επιπέδου προσόντα όπως είναι οι Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί και οι Διευθυντές θα αυξήσουν τα μερίδια της απασχόλησης τους. Παρόμοια όμως κατάσταση προβλέπεται για τα Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης στα οποία τα προσόντα που απαιτούνται είναι χαμηλού επιπέδου.
- Θα συνεχίσει η συρρίκνωση του μεριδίου απασχόλησης τόσο στα Γραφειακά επαγγέλματα όσο και στα Τεχνικά επαγγέλματα (Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες και Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές).
- Οι Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές θα αυξήσουν ελαφρά το μερίδιο απασχόλησης τους σε αντίθεση με τους Γεωργούς, κτηνοτρόφους και ψαράδες και τους Τεχνικούς βοηθούς, ειδικούς γραφείς και παρόμοιους που θα μειώσουν τα μερίδια απασχόλησης τους.

Οι επαγγελματικές κατηγορίες που θα σημειώσουν τις μεγαλύτερες αυξήσεις στα μερίδια απασχόλησης τους ανάμεσα στο 2000 και το 2010 είναι:

- *Διευθυντές (+2,4 ποσοστιαίες μονάδες)*
- *Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί (+2,3 ποσοστιαίες μονάδες)*
- *Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης (+2,2 ποσοστιαίες μονάδες)*

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 48
ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΗΝ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

- 1: Διευθυντές
- 2: Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί
- 3: Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι
- 4: Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι
- 5: Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές
- 6: Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες
- 7: Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες
- 8: Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές
- 9: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης

Αντίθετα οι **επαγγελματικές κατηγορίες που θα παρουσιάσουν τις μεγαλύτερες μειώσεις στα μερίδια απασχόλησης** τους ανάμεσα στο 2000 και το 2010 είναι:

- *Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι* (-3,6 ποσοστιαίες μονάδες)
- *Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες* (-2,7 ποσοστιαίες μονάδες)

Από τη **σύγκριση ανάμεσα στις δύο πενταετίες** (2000 – 2005 και 2005 – 2010) διαπιστώνεται ότι η ίδια περίπου τάση παρουσιάζεται στις έξι από τις εννέα επαγγελματικές κατηγορίες. Οι τρεις επαγγελματικές κατηγορίες στις οποίες παρουσιάζεται διαφοροποίηση στη μεταβολή των ποσοστιαίων κατανομών είναι:

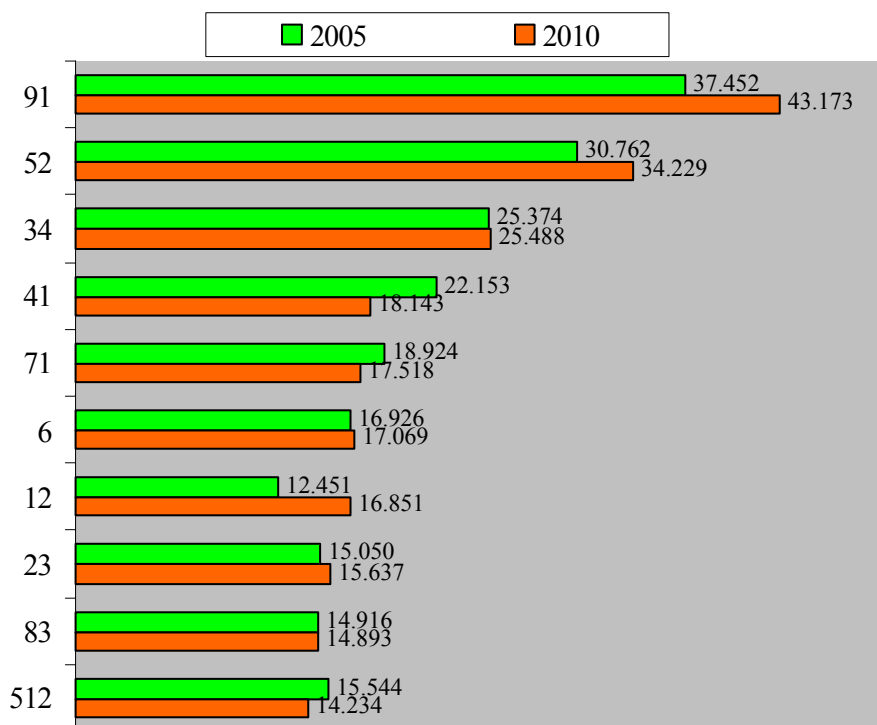
- *Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί*: Η αύξηση κατά 1,4 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2000 – 2005 περιορίζεται σε αύξηση κατά 0,9 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2005 – 2010.
- *Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές*: Η αύξηση κατά 0,6 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2000 – 2005 περιορίζεται σε αύξηση κατά 0,1 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2005 – 2010.
- *Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι*: Η μείωση κατά 2,0 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2000 – 2005 συγκρατείται σε μείωση κατά 1,6 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2005 – 2010.

5.2.2. Προκαθορισμένα 36 επαγγέλματα

Στο μέρος αυτό αναλύεται η κατανομή της απασχόλησης στα 36 επαγγέλματα που έχουν επιλεγεί. Όπως ήδη αναφέρθηκε ο αριθμός των απασχολουμένων κατά επάγγελμα και χρόνο (1995 και 2000 πραγματικά στοιχεία, 2005 και 2010 προβλέψεις) παρουσιάζεται στον Πίνακα 4.2 στο Παράρτημα 4. Πρόσθετα στον Πίνακα 5.2 στο Παράρτημα 5 παρουσιάζεται η ποσοστιαία κατανομή των απασχολουμένων κατά επάγγελμα και χρόνο. Από τα στοιχεία αυτά

εντοπίζονται τα δέκα επαγγέλματα με τη μεγαλύτερη απασχόληση κατά το 2010 τα οποία παρουσιάζονται στο Σχεδιάγραμμα 49.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 49
ΤΑ 10 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΜΕ ΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

- 91: Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες
 52: Πωλητές, διαφημιστές εμπορευμάτων και μανεκέν
 34: Άλλοι σχετικοί ειδικοί και βοηθοί οικονομικών, εμπορικών, κοινωνικών και άλλων υπηρεσιών
 41: Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών, αποθήκης, δακτυλογράφοι και παρόμοιοι γραφείς
 71: Μεταλλωρύχοι, λατόμοι και τεχνίτες οικοδομών
 6: Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες
 12: Γενικοί διευθυντές και διευθυντές τμημάτων
 23: Διδακτικό προσωπικό
 83: Οδηγοί, μηχανοδηγοί, χειριστές γεωργικών μηχανημάτων, υπαξιωματικοί και ναύτες πλοίων
 512: Μάγειροι, σερβιτόροι, μπάρμαν και οικονόμοι

Στα δέκα επαγγέλματα με τη μεγαλύτερη απασχόληση για το 2010 εντοπίζονται επαγγέλματα από όλες τις επαγγελματικές κατηγορίες, τα οποία αφορούν το 66% της συνολικής απασχόλησης. Τα επαγγέλματα με το **μεγαλύτερο κατά σειρά αριθμό απασχολουμένων** είναι οι Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες (στους οποίους δεν απαιτείται μεγάλη εξειδίκευση), οι Πωλητές, διαφημιστές εμπορευμάτων και μανεκέν (συνήθως απόφοιτοι μέσης παιδείας) και οι Άλλοι σχετικοί ειδικοί και βοηθοί οικονομικών, εμπορικών, κοινωνικών και άλλων υπηρεσιών (απόφοιτοι μέσης παιδείας με ή χωρίς σχετική μεταλυκειακή μόρφωση).

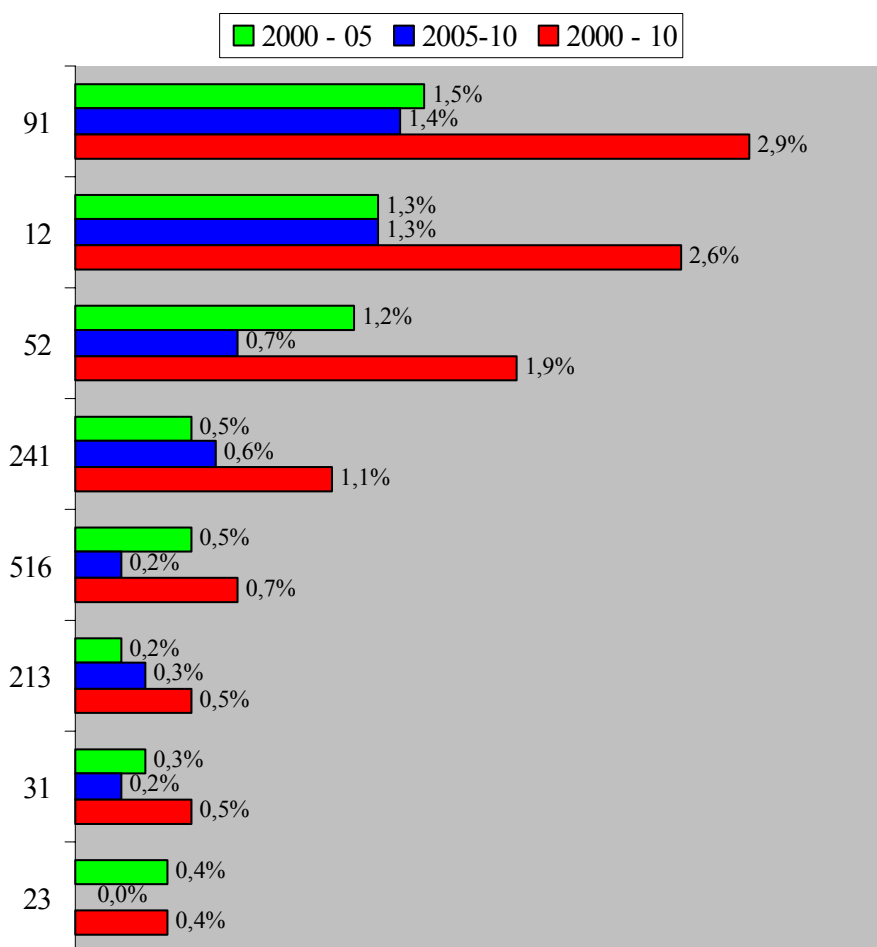
Από τη σύγκριση ανάμεσα στις ποσοστιαίες κατανομές της απασχόλησης στα 36 επαγγέλματα για το 2000 και το 2010 εντοπίζονται τα επαγγέλματα που θα σημειώσουν τις μεγαλύτερες αυξήσεις και τις μεγαλύτερες μειώσεις στα μερίδια απασχόλησης τους. Στο Σχεδιάγραμμα 50 φαίνονται τα **οκτώ από τα 36 επαγγέλματα με τις μεγαλύτερες αυξήσεις** στα μερίδια απασχόλησης τους. Στο Σχεδιάγραμμα 51 παρουσιάζονται **τα εννέα από τα 36 επαγγέλματα με τις μεγαλύτερες μειώσεις** στα μερίδια απασχόλησης τους. Οι μεταβολές στα μερίδια απασχόλησης των 36 επαγγελμάτων για τις περιόδους 2000 – 2005, 2005 – 2010 και 2000 – 2010 παρουσιάζονται στον Πίνακα 5.3 στο Παράρτημα 5.

Οι συνολικές επιπτώσεις των μεταβολών των μεριδίων απασχόλησης των 36 επαγγελμάτων πάνω στις επαγγελματικές κατηγορίες είναι:

- Στην επαγγελματική κατηγορία των **Διευθυντών** (+2,4%) η μεγαλύτερη επίδραση οφείλεται στους Γενικούς Διευθυντές και διευθυντές τμημάτων (+2,6%). Μείωση αναμένεται στους Γενικούς διευθυντές μικρών επιχειρήσεων (-0,2%).
- Στους **Πτυχιούχους και άλλους ειδικούς** (+2,3%) όλα τα επαγγέλματα, με εξαίρεση τους Βιολόγους, γεωπόνους, ιατρούς, νοσοκόμους και παρόμοιους (-0,3%), θα έχουν αυξήσεις στα μερίδια απασχόλησης. Οι μεγαλύτερες επιδράσεις πάνω στο σύνολο της κατηγορίας οφείλονται στους Λογιστές και άλλους ειδικούς (+1,1%), στους

Ειδικούς ηλεκτρονικών υπολογιστών (+0,5%) και στο Διδακτικό προσωπικό (+0,4%).

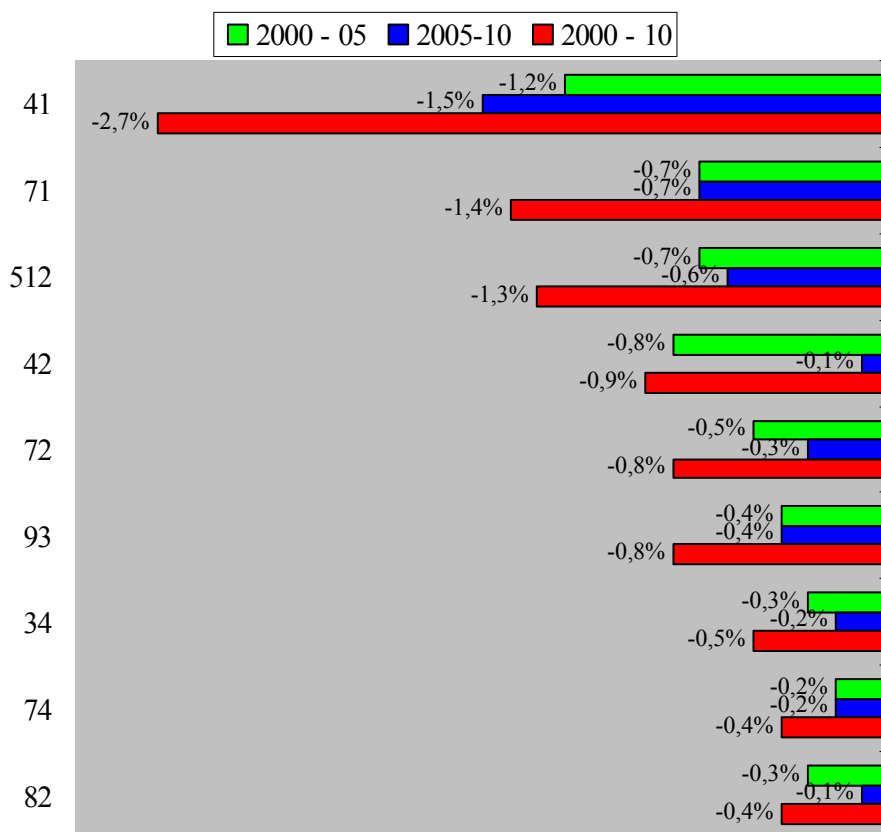
ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 50
ΤΑ 8 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΜΕ ΤΙΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ
ΑΥΞΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

- 91: Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες
- 12: Γενικοί διευθυντές και διευθυντές τμημάτων
- 52: Πωλητές, διαφημιστές εμπορευμάτων και μανεκέν
- 241: Λογιστές και άλλοι ειδικοί
- 516: Αστυνομικοί, πυροσβέστες, δεσμοφύλακες και παρόμοιοι
- 213: Ειδικοί ηλεκτρονικών υπολογιστών

- 31: Τεχνικοί βοηθοί φυσικών επιστημών και μηχανικής
 23: Διδακτικό προσωπικό

**ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 51
 ΤΑ 9 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΜΕ ΤΙΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ
 ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΑ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ**

- 41: Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών, αποθήκης, δακτυλογράφοι και παρόμοιοι γραφείς
 71: Μεταλλωρύχοι, λατόμοι και τεχνίτες οικοδομών
 512: Μάγειροι, σερβιτόροι, μπάρμαν και οικονόμοι
 42: Γραφείς εξυπηρέτησης κοινού
 72: Τεχνίτες μετάλλου και μηχανημάτων
 93: Εργάτες μεταλλείων και λατομείων, οικοδομών, βιομηχανίας και μεταφορών
 34: Άλλοι σχετικοί ειδικοί και βοηθοί οικονομικών, εμπορικών, κοινωνικών και άλλων υπηρεσιών

- 74: Τεχνίτες τροφίμων, καπνού, επίπλων, ραπτικής, δέρματος και υποδημάτων
- 82: Χειριστές ακινήτων μηχανημάτων παραγωγής και συναρμολογητές
- Στους **Τεχνικούς βοηθούς, ειδικούς γραφείς και παρόμοιους** (-0,4%) τα 3 από τα 4 επαγγέλματα θα έχουν μειώσεις στο μερίδιο τους με τη μεγαλύτερη μείωση στους Άλλους σχετικούς ειδικούς και βοηθούς οικονομικών, εμπορικών, κοινωνικών και άλλων υπηρεσιών (-0,5%). Οι Τεχνικοί βοηθοί φυσικών επιστημών και μηχανικής (+0,5%) επιδρούν με θετικό τρόπο στη συνολική εικόνα της επαγγελματικής κατηγορίας.
 - Τόσο οι Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών, αποθήκης, δακτυλογράφοι και παρόμοιοι γραφείς (-2,7%) όσο και οι Γραφείς εξυπηρέτησης κοινού (-0,9%) αναμένεται να μειώσουν το μερίδιο απασχόλησης τους. Ως συνέπεια αναμένεται να μειωθεί σημαντικά το μερίδιο απασχόλησης της επαγγελματικής κατηγορίας των **Γραφέων, δακτυλογράφων, ταμιών και παρόμοιων** (-3,6%).
 - Στην επαγγελματική κατηγορία των **Υπαλλήλων υπηρεσιών και πωλητών** (+0,7%) παρουσιάζεται μια ανάμικτη εικόνα αφού τέσσερα επαγγέλματα θα μειώσουν τα μερίδια απασχόλησης τους ενώ τα υπόλοιπα δύο θα τα αυξήσουν. Οι μεγαλύτερες θετικές επιδράσεις οφείλονται στους Πωλητές, διαφημιστές εμπορευμάτων και μανεκέν (+1,9%) και στους Αστυνομικούς, πυροσβέστες, δεσμοφύλακες και παρόμοιους (+0,7%). Αντίθετα η μεγαλύτερη αρνητική επίδραση εντοπίζεται στους Μάγειρους, σερβιτόρους, μπάρμαν και οικονόμους (-1,3%).
 - Όλα τα επαγγέλματα στην επαγγελματική κατηγορία των **Τεχνιτών και παρόμοιων εργατών** (-2,7%) αναμένεται να μειώσουν τα μερίδια απασχόλησης τους. Οι μεγαλύτερες αρνητικές επιδράσεις εντοπίζονται στους Μεταλλωρύχους, λατόμους και τεχνίτες οικοδομών

(-1,4%), στους Τεχνίτες μετάλλου και μηχανημάτων (-0,8%) και στους Τεχνίτες τροφίμων, καπνού, επίπλων, ραπτικής, δέρματος και υποδημάτων (-0,4%).

- Τα δύο από τα τρία επαγγέλματα της επαγγελματικής κατηγορίας των **Χειριστών μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητών** (-0,6%) θα παρουσιάσουν μειώσεις στα μερίδια απασχόλησης τους. Τα επαγγέλματα αυτά είναι οι Χειριστές ακινήτων μηχανημάτων παραγωγής και συναρμολογητές (-0,4%) και οι Οδηγοί, μηχανοδηγοί, χειριστές γεωργικών μηχανημάτων, υπαξιωματικοί και ναύτες πλοίων (-0,3%).
- Στα **Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης** (+2,2%) η μεγαλύτερη θετική επίδραση εντοπίζονται στους Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες (+2,9%) ενώ αρνητική επίδραση έχουν οι Εργάτες μεταλλείων και λατομείων, οικοδομών, βιομηχανίας και μεταφορών (-0,8%).

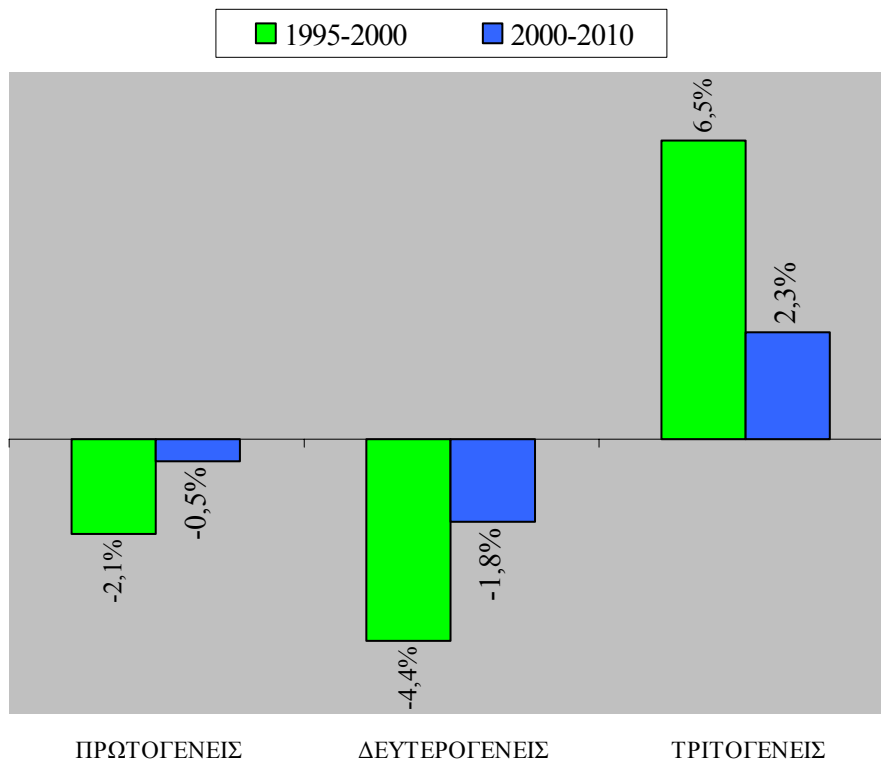
5.3. Σύγκριση με ιστορικά στοιχεία

Σύγκριση μεριδίων απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας

Τόσο οι πρωτογενείς όσο και οι δευτερογενείς τομείς έχασαν από το μερίδιο απασχόλησης τους σε αντίθεση με τους τριτογενείς τομείς κατά τη διάρκεια της περιόδου 1995 – 2000. Συγκεκριμένα, οι πρωτογενείς τομείς απώλεσαν 2,1 ποσοστιαίες μονάδες και οι δευτερογενείς τομείς απώλεσαν 4,4 ποσοστιαίες μονάδες. Οι απώλειες αυτές αναμένεται να συνεχιστούν και την περίοδο 2000 – 2010 αλλά με μικρότερη ένταση αφού οι πρωτογενείς τομείς θα χάσουν 0,5 ποσοστιαίες μονάδες και οι δευτερογενείς θα χάσουν 1,8 ποσοστιαίες μονάδες.

Οι μεταβολές στα μερίδια απασχόλησης κατά ευρύ τομέα για την περίοδο 1995 – 2000 και οι προβλέψεις για την περίοδο 2000 – 2010 παρουσιάζονται στο Σχεδιάγραμμα 52.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 52
ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΑ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΣΤΟΥΣ ΕΥΡΕΙΣ ΤΟΜΕΙΣ

Στο Σχεδιάγραμμα 53 παρουσιάζονται οι μεταβολές στα μερίδια απασχόλησης κατά κύριο τομέα οικονομικής δραστηριότητας για την περίοδο 1995 – 2000 καθώς και οι προβλέψεις για την περίοδο 2000 – 2010. Από τα στοιχεία αυτά εντοπίζονται οι τομείς που αναμένεται να έχουν τη μεγαλύτερη διαφοροποίηση στη μεταβολή του μεριδίου απασχόλησης τους την περίοδο 2000 – 2010 σε σύγκριση με τη μεταβολή που είχαν την περίοδο 1995 – 2000. Οι τομείς αυτοί είναι:

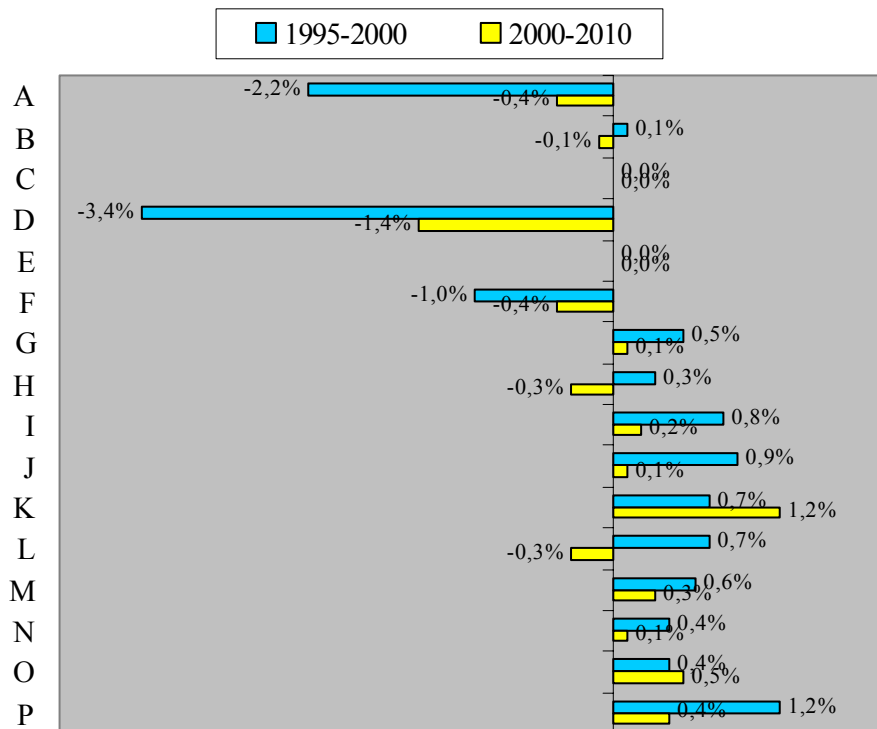
- *Μεταποιητικές βιομηχανίες:* Η μείωση κατά 3,4 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 1995 – 2000 συγκρατείται σε μείωση κατά 1,4 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2000 – 2010.
- *Γεωργία, θήρα και δασοκομία:* Η μείωση κατά 2,2 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 1995 – 2000 συγκρατείται σε μείωση κατά 0,4 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2000 – 2010.
- *Δημόσια διοίκηση και άμυνα:* Η αύξηση κατά 0,7 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 1995 – 2000 μετατρέπεται σε μείωση κατά 0,3 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2000 – 2010.
- *Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό:* Η αύξηση κατά 1,2 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 1995 – 2000 περιορίζεται σε αύξηση κατά 0,4 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2000 – 2010.
- *Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί:* Η αύξηση κατά 0,9 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 1995 – 2000 περιορίζεται σε αύξηση κατά 0,1 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2000 – 2010.

Από την ανάλυση των **μεταβολών στα μερίδια απασχόλησης στους 27 τομείς οικονομικής δραστηριότητας** για την περίοδο 1995 – 2000 σε σύγκριση με τις προβλέψεις για την περίοδο 2000 – 2010, εκτός από τους τομείς που ήδη αναφέρθηκαν, εντοπίζονται οι ακόλουθοι τομείς που θα έχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις:

- *Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, κατασκευή ειδών ενδυμασίας και βιομηχανία δερματίνων ειδών:* Η μείωση κατά 2,5 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 1995 – 2000 συγκρατείται σε μείωση κατά 0,3 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2000 – 2010.
- *Κατασκευές:* Η μείωση κατά 1,0 ποσοστιαία μονάδα την περίοδο 1995 – 2000 συγκρατείται σε μείωση κατά 0,4 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2000 – 2010.

- *Χρηματιστήριο*: Η αύξηση κατά 0,9 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 1995 – 2000 μετατρέπεται σε μείωση κατά 0,2 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2000 – 2010.

**ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 53
ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΑ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ**

- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
- B: Αλιεία
- C: Ορυχεία και λατομεία
- D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και εστιατόρια
- I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες

- L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
M: Εκπαίδευση
N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα
O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
P: Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό

Σύγκριση μεριδίων απασχόλησης κατά επαγγελματική κατηγορία

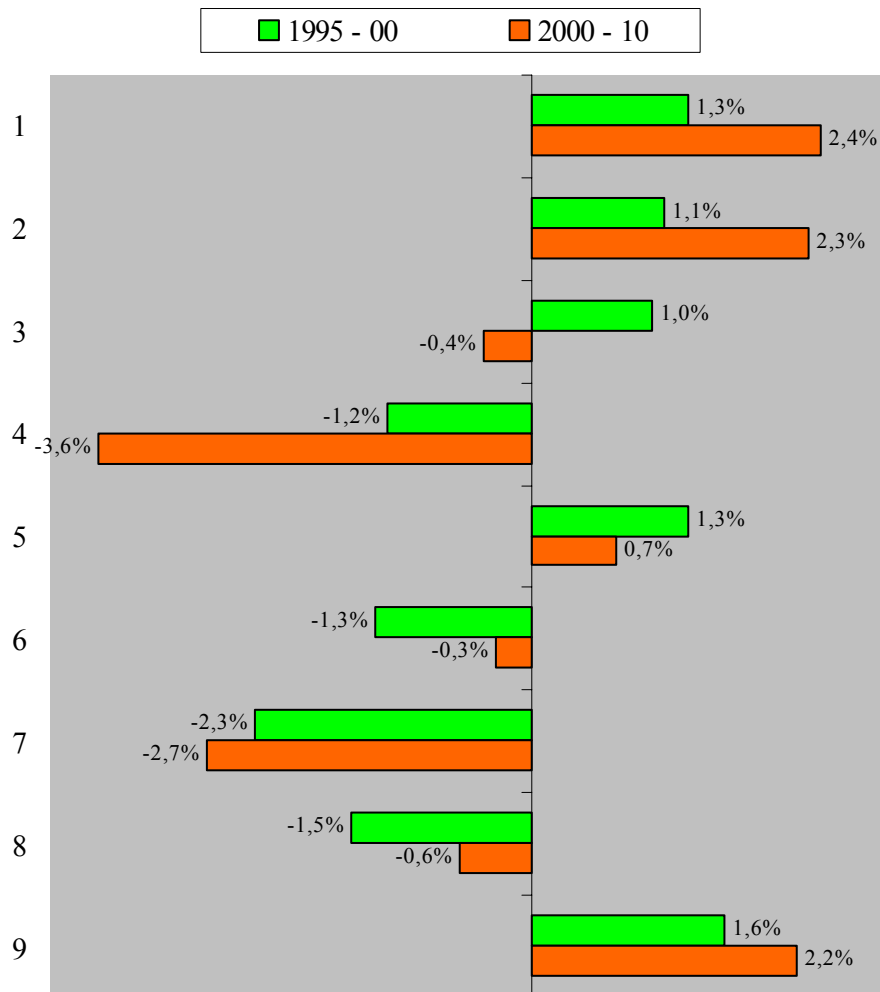
Στο Σχεδιάγραμμα 54 παρουσιάζονται οι **μεταβολές στα μερίδια απασχόλησης κατά επαγγελματική κατηγορία** για την περίοδο 1995 – 2000 καθώς και οι προβλέψεις για την περίοδο 2000 – 2010. Από τα στοιχεία αυτά εντοπίζονται οι επαγγελματικές κατηγορίες που αναμένεται να έχουν τη μεγαλύτερη διαφοροποίηση στη μεταβολή του μεριδίου απασχόλησης τους την περίοδο 2000 – 2010 σε σύγκριση με τη μεταβολή που είχαν την περίοδο 1995 – 2000. Οι επαγγελματικές κατηγορίες είναι:

- *Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι:* Η μείωση κατά 1,2 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 1995 – 2000 τριπλασιάζεται σε μείωση κατά 3,6 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2000 – 2010.
- *Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι:* Η αύξηση κατά 1,0 ποσοστιαία μονάδα την περίοδο 1995 – 2000 μετατρέπεται σε μείωση κατά 0,4 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2000 – 2010.
- *Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί:* Η αύξηση κατά 1,1 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 1995 – 2000 βελτιώνεται σε αύξηση κατά 2,3 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2000 – 2010.

Μετά από ανάλυση σε μεγαλύτερο βαθμό των **μεταβολών στα μερίδια απασχόλησης στα 36 επαγγέλματα** εντοπίζονται τα επαγγέλματα που αναμένεται να έχουν τη μεγαλύτερη διαφοροποίηση στη μεταβολή του μεριδίου απασχόλησης τους την περίοδο 2000 – 2010 σε σύγκριση με τη μεταβολή που είχαν την περίοδο 1995 – 2000. Τα επαγγέλματα που αναμένεται να παρουσιάσουν τις **μεγαλύτερες βελτιώσεις** είναι:

- *Χειριστές ακινήτων μηχανημάτων παραγωγής και συναρμολογητές*: Η μείωση κατά 1,6 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 1995 – 2000 διαφοροποιείται σε μείωση κατά 0,4 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2000 – 2010.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 54
ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΑ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

- 1: Διευθυντές
 2: Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί
 3: Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι
 4: Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι
 5: Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές

- 6: Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες
- 7: Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες
- 8: Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές
- 9: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης
 - *Γενικοί διευθυντές και διευθυντές τμημάτων*: Η αύξηση κατά 1,6 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 1995 – 2000 διαφοροποιείται σε αύξηση κατά 2,6 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2000 – 2010.
 - *Πωλητές, διαφημιστές εμπορευμάτων και μανεκέν*: Η αύξηση κατά 1,2 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 1995 – 2000 διαφοροποιείται σε αύξηση κατά 1,9 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2000 – 2010.

Τα επαγγέλματα που αναμένεται να παρουσιάσουν τις **μεγαλύτερες συγκριτικά επιδεινώσεις** είναι:

- *Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών αποθήκης, δακτυλογράφοι και παρόμοιοι γραφείς*: Η μείωση κατά 0,6 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 1995 – 2000 διαφοροποιείται σε μείωση κατά 2,7 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2000 – 2010.
- *Άλλοι σχετικοί ειδικοί και βοηθοί οικονομικών, εμπορικών, κοινωνικών και άλλων υπηρεσιών*: Η αύξηση κατά 1,2 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 1995 – 2000 μετατρέπεται σε μείωση κατά 0,5 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2000 – 2010.
- *Μάγειροι, σερβιτόροι, μπάρμαν και οικονόμοι*: Η μείωση κατά 0,6 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 1995 – 2000 διαφοροποιείται σε μείωση κατά 1,3 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2000 – 2010.

5.4. Σύγκριση με χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το θέμα της σύγκρισης με παρόμοιες προβλέψεις που γίνονται σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναλύθηκε στο κεφάλαιο 4.4. Στο μέρος αυτό παρουσιάζονται οι προβλεπόμενες κατανομές της

απασχόλησης τόσο στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας όσο και στα επαγγέλματα για το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία και γίνονται γενικές συγκρίσεις με τις αντίστοιχες προβλέψεις για την Κύπρο.

5.4.1. Σύγκριση για τομείς οικονομικής δραστηριότητας

Προβλέψεις για τομείς οικονομικής δραστηριότητας στο Ηνωμένο Βασίλειο

Στο Σχεδιάγραμμα 55 παρουσιάζονται οι μεταβολές στα μερίδια απασχόλησης για τους 17 τομείς οικονομικής δραστηριότητας που χρησιμοποιεί το IER ανάμεσα στο 1999 και το 2010. Από το σχεδιάγραμμα διαπιστώνεται ότι οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας που θα έχουν τις **μεγαλύτερες αυξήσεις στα μερίδια απασχόλησης** τους είναι:

- *Επαγγελματικές υπηρεσίες (+2,6%).*
- *Τράπεζες και επιχειρηματικές δραστηριότητες (+1,0%).*
- *Υγεία, κοινωνική μέριμνα και εκπαίδευση (+0,9%).*

Αντίθετα, οι τομείς που θα έχουν τις **μεγαλύτερες μειώσεις στα μερίδια απασχόλησης** τους είναι:

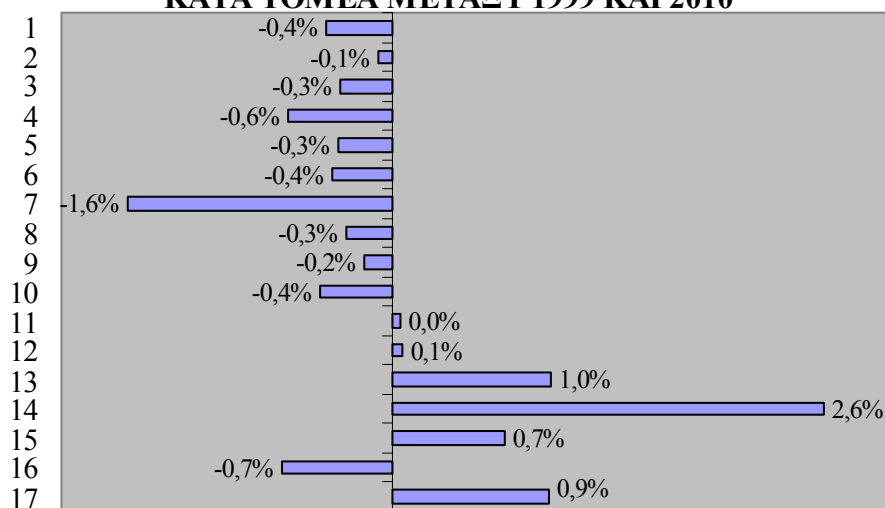
- *Μηχανική – μεταλλοβιομηχανία (-1,6%).*
- *Δημόσια διοίκηση και άμυνα (-0,7%).*
- *Υφαντουργία και ένδυση (-0,6%).*

Προβλέψεις για τομείς οικονομικής δραστηριότητας στην Ιρλανδία

Στο Σχεδιάγραμμα 56 παρουσιάζονται οι μεταβολές στα μερίδια απασχόλησης για 11 τομείς οικονομικής δραστηριότητας ανάμεσα στο 2000 και το 2015. Από το σχεδιάγραμμα διαπιστώνεται ότι οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας που θα έχουν τις **μεγαλύτερες αυξήσεις στα μερίδια απασχόλησης** τους είναι:

- Άλλες υπηρεσίες – Τράπεζες, Ασφάλειες, Επαγγελματικές υπηρεσίες, Επιχειρηματικές δραστηριότητες, Ξενοδοχεία και εστιατόρια, Προσωπικές υπηρεσίες – (+4,3%).
- Υγεία, κοινωνική μέριμνα και εκπαίδευση (+2,9%).
- Εμπόριο και διανομή προϊόντων (+0,6%).

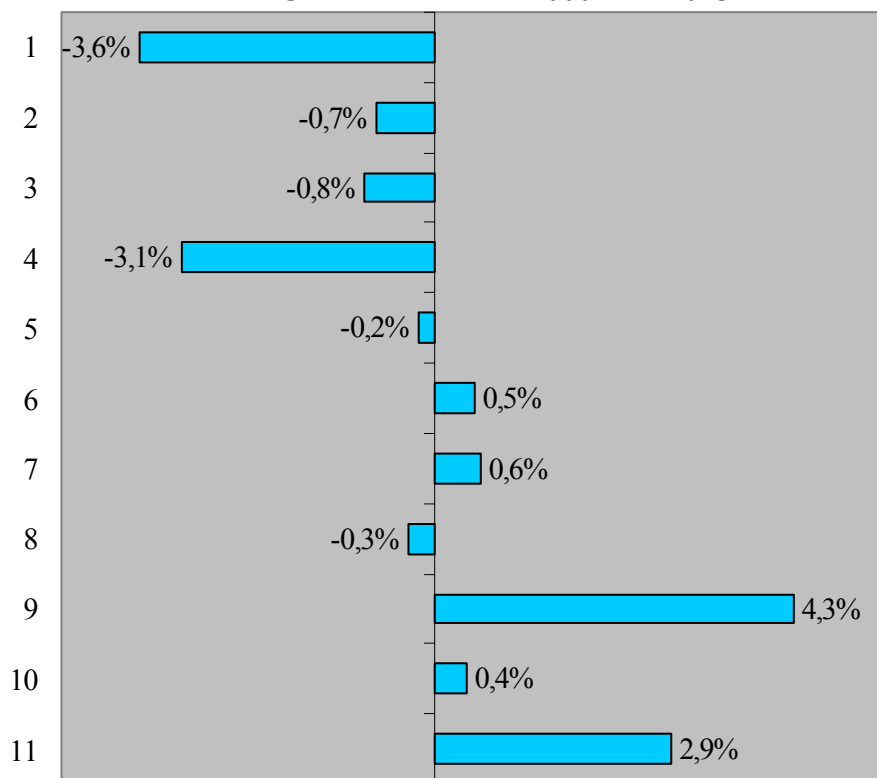
ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 55
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ:
ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΑ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΜΕΤΑΞΥ 1999 ΚΑΙ 2010

- 1: Γεωργία
- 2: Μεταλλεία
- 3: Τρόφιμα, ποτά και καπνοβιομηχανία
- 4: Υφαντουργία και ένδυση
- 5: Χημικά προϊόντα
- 6: Παραγωγή μετάλλων και μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων
- 7: Μηχανική – μεταλλοβιομηχανία
- 8: Άλλες μεταποιητικές βιομηχανίες
- 9: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- 10: Κατασκευές
- 11: Εμπόριο, διανομή, ξενοδοχεία και εστιατόρια
- 12: Μεταφορές και τηλεπικοινωνίες
- 13: Τράπεζες και επιχειρηματικές δραστηριότητες
- 14: Επαγγελματικές υπηρεσίες
- 15: Άλλες υπηρεσίες
- 16: Δημόσια διοίκηση και άμυνα

17: Υγεία, κοινωνική μέριμνα και εκπαίδευση

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 56
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΡΛΑΝΔΙΑ:
ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΑ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΜΕΤΑΞΥ 2000 ΚΑΙ 2015

- 1: Γεωργία
- 2: Μεταποίηση – Βιομηχανίες ψηλής τεχνολογίας
- 3: Μεταποίηση – Τρόφιμα
- 4: Μεταποίηση – Παραδοσιακές βιομηχανίες
- 5: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- 6: Κατασκευές
- 7: Εμπόριο και διανομή προϊόντων
- 8: Μεταφορές και τηλεπικοινωνίες
- 9: Άλλες υπηρεσίες (Τράπεζες, Ασφάλειες, Επαγγελματικές υπηρεσίες, Επιχειρηματικές δραστηριότητες, Ξενοδοχεία και εστιατόρια, Προσωπικές υπηρεσίες)
- 10: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- 11: Υγεία, κοινωνική μέριμνα και εκπαίδευση

Αντίθετα, οι τομείς που θα έχουν τις **μεγαλύτερες μειώσεις στα μερίδια απασχόλησης** τους είναι:

- *Γεωργία* (-3,6%).
- *Μεταποίηση – παραδοσιακές βιομηχανίες* (-3,1%).
- *Μεταποίηση – τρόφιμα* (-0,8%).

Σύγκριση με τις προβλέψεις για τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας στην Κύπρο

Οι τριτογενείς τομείς αναμένεται να αυξήσουν τα μερίδια απασχόλησης τους και στις τρεις χώρες. Ο τομέας οικονομικής δραστηριότητας στον οποίο εντοπίζεται η μεγαλύτερη αύξηση είναι στην Κύπρο η Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες (+1,2%), στο Ηνωμένο Βασίλειο οι Επαγγελματικές υπηρεσίες (+2,6%) και στην Ιρλανδία οι Άλλες υπηρεσίες – Τράπεζες, Ασφάλειες, Επαγγελματικές υπηρεσίες, Επιχειρηματικές δραστηριότητες, Ξενοδοχεία και εστιατόρια, Προσωπικές υπηρεσίες – (+4,3%), η Υγεία, κοινωνική μέριμνα και εκπαίδευση (+2,9%).

Αντίθετα, τόσο οι πρωτογενείς όσο και οι δευτερογενείς τομείς αναμένεται να μειώσουν τα μερίδια απασχόλησης τους. Ο τομέας οικονομικής δραστηριότητας στον οποίο εντοπίζεται η μεγαλύτερη μείωση είναι στην Κύπρο οι Μεταποιητικές βιομηχανίες (-1,4%), στο Ηνωμένο Βασίλειο η Μηχανική – μεταλλοβιομηχανία (-1,6%) και στην Ιρλανδία η Γεωργία (-3,6%).

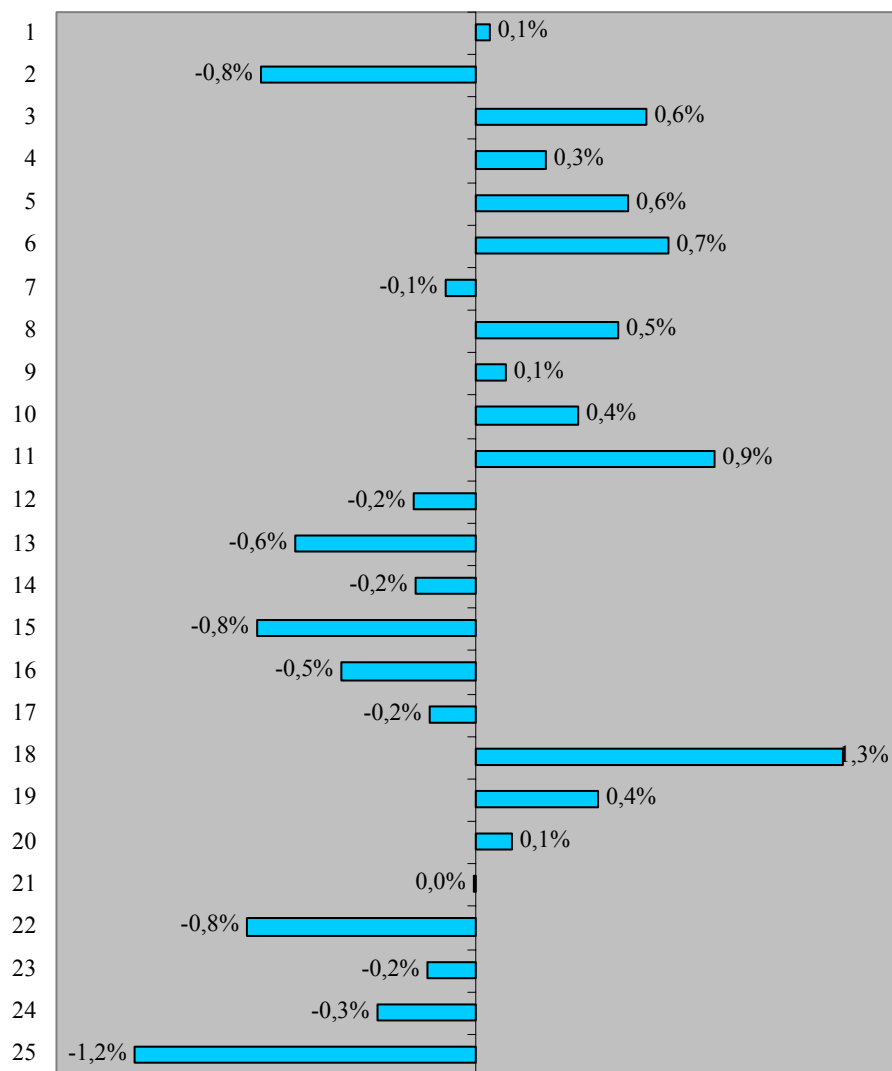
5.4.2. Σύγκριση για επαγγέλματα

Προβλέψεις για τα επαγγέλματα στο Ηνωμένο Βασίλειο

Στο Σχεδιάγραμμα 57 παρουσιάζονται οι μεταβολές στα μερίδια απασχόλησης για 25 επαγγέλματα ανάμεσα στο 1999 και το 2010.

Από το σχεδιάγραμμα διαπιστώνεται ότι οι μεγαλύτερες αυξήσεις στα μερίδια απασχόλησης θα παρουσιαστούν στα Επαγγέλματα

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 57
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ:
ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΑ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΜΕΤΑΞΥ 1999 ΚΑΙ 2010

- 1: Διευθυντές και ανώτεροι τμηματάρχες
- 2: Ιδιοκτήτες διευθυντές στη γεωργία και υπηρεσίες
- 3: Πτυχιούχοι θετικών επιστημών και μηχανικής

- 4: Πτυχιούχοι θεμάτων υγείας
- 5: Πτυχιούχοι εκπαίδευσης και έρευνας
- 6: Πτυχιούχοι επιχειρήσεων και δημόσιας υπηρεσίας
- 7: Τεχνικοί βοηθοί θετικών επιστημών και μηχανικής
- 8: Τεχνικοί βοηθοί θεμάτων υγείας και κοινωνικής μέριμνας
- 9: Επαγγέλματα παροχής ασφάλειας
- 10: Πολιτιστικά, επικοινωνιακά και αθλητικά επαγγέλματα
- 11: Τεχνικοί βοηθοί επιχειρήσεων και δημόσιας υπηρεσίας
- 12: Διοικητικά και γραφειακά επαγγέλματα
- 13: Γραμματειακά και παρόμοια επαγγέλματα
- 14: Τεχνικά γεωργικά επαγγέλματα
- 15: Τεχνίτες μετάλλου και ηλεκτρολογίας
- 16: Τεχνίτες οικοδομών και κατασκευών
- 17: Άλλοι τεχνίτες
- 18: Επαγγέλματα παροχής προσωπικής φροντίδας
- 19: Επαγγέλματα ψυχαγωγίας και άλλων προσωπικών υπηρεσιών
- 20: Επαγγέλματα πωλήσεων
- 21: Επαγγέλματα εξυπηρέτησης πελατών
- 22: Χειριστές μηχανημάτων και συναρμολογητές
- 23: Οδηγοί και χειριστές κινητών μηχανημάτων
- 24: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης στη Γεωργία, Μεταποίηση και Κατασκευές
- 25: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης στα γραφεία και υπηρεσίες

Πτυχιούχων, των Τεχνικών βοηθών και σε Επαγγέλματα παροχής προσωπικής φροντίδας, ψυχαγωγίας και άλλων προσωπικών υπηρεσιών. Αντίθετα, οι μεγαλύτερες μειώσεις στα μερίδια απασχόλησης αναμένεται να παρουσιαστούν στα Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης καθώς και στα Τεχνικά και Γραμματειακά επαγγέλματα. Τα πέντε επαγγέλματα με τις **μεγαλύτερες αυξήσεις στα μερίδια απασχόλησης** τους κατά τη διάρκεια της περιόδου 1999 – 2010 είναι:

- *Επαγγέλματα παροχής προσωπικής φροντίδας (+1,3%).*
- *Τεχνικοί βοηθοί επιχειρήσεων και δημόσιας υπηρεσίας (+0,9%).*
- *Πτυχιούχοι επιχειρήσεων και δημόσιας υπηρεσίας (+0,7%).*

- *Πτυχιούχοι θετικών επιστημών και μηχανικής (+0,6%).*
- *Πτυχιούχοι εκπαίδευσης και έρευνας (+0,6%).*

Τα πέντε επαγγέλματα με τις **μεγαλύτερες μειώσεις στα μερίδια απασχόλησης** τους κατά τη διάρκεια της περιόδου 1999 – 2010 είναι:

- *Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης στα γραφεία και υπηρεσίες (-1,2%).*
- *Χειριστές μηχανημάτων και συναρμολογητές (-0,8%).*
- *Τεχνίτες μετάλλου και ηλεκτρολογίας (-0,8%).*
- *Ιδιοκτήτες διευθυντές στη γεωργία και υπηρεσίες (-0,8%).*
- *Γραμματειακά και παρόμοια επαγγέλματα (-0,6%).*

Προβλέψεις για τα επαγγέλματα στην Ιρλανδία

Στο Σχεδιάγραμμα 58 παρουσιάζονται οι μεταβολές στα μερίδια απασχόλησης για 45 επαγγέλματα ανάμεσα στο 2000 και το 2015. Από το σχεδιάγραμμα διαπιστώνεται ότι οι μεγαλύτερες αυξήσεις στα μερίδια απασχόλησης θα παρουσιαστούν στα Επαγγέλματα Πτυχιούχων, των Τεχνικών βοηθών και σε Επαγγέλματα των υπηρεσιών. Αντίθετα, οι μεγαλύτερες μειώσεις στα μερίδια απασχόλησης αναμένεται να παρουσιαστούν στα Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης, σε Γραφειακά επαγγέλματα και στους Χειριστές μηχανημάτων. Τα επτά επαγγέλματα με τις **μεγαλύτερες αυξήσεις στα μερίδια απασχόλησης** τους κατά τη διάρκεια της περιόδου 2000 – 2015 είναι:

- *Μάγειροι και σερβιτόροι (+1,1%).*

- *Πτυχιούχοι επιχειρήσεων, οικονομικών και νομικών (+1,1%).*
- *Πωλητές (+1,1%).*
- *Ανώτεροι διευθυντές (+0,9%).*
- *Πτυχιούχοι θετικών επιστημών και μηχανικής (+0,9%).*
- *Τεχνικοί βοηθοί θετικών επιστημών και μηχανικής (+0,9%).*
- *Οικιακοί βοηθοί και καθαριστές (+0,9%).*

Τα έξι επαγγέλματα με τις **μεγαλύτερες μειώσεις στα μερίδια απασχόλησης** τους κατά τη διάρκεια της περιόδου 2000 – 2015 είναι:

- *Γεωργικά επαγγέλματα (-3,0%).*
- *Γραφείς (-1,0%).*
- *Ιδιοκτήτες στις Υπηρεσίες (-0,7%).*
- *Ανειδίκευτοι εργάτες (-0,7%).*
- *Μηχανικοί και εγκαταστάτες (-0,6%).*
- *Χειριστές μετάλλου και μηχανικής (-0,6%).*

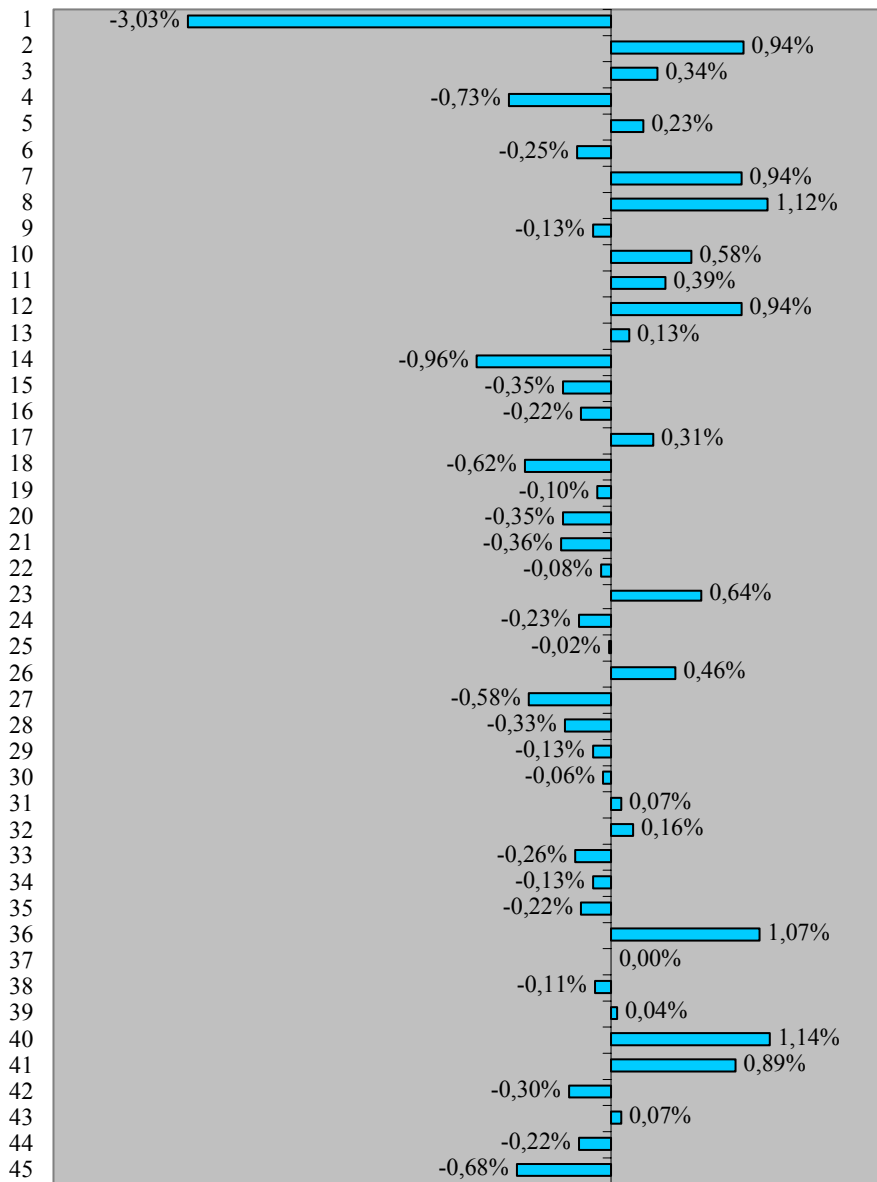
Σύγκριση με τις προβλέψεις για τα επαγγέλματα στην Κύπρο

Μετά από σύγκριση των προβλέψεων για τις διαφοροποιήσεις στα μερίδια απασχόλησης των επαγγελματιών στην Κύπρο με τις αντίστοιχες προβλέψεις για το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία εντοπίζονται περίπου οι ίδιες τάσεις με κάποιες μικρές διαφορές.

Οι Διευθυντές, οι Πτυχιούχοι και οι Τεχνικοί βοηθοί (με εξαίρεση την Κύπρο) αυξάνουν τα μερίδια τους ενώ αύξηση έχουν και τα Ξενοδοχειακά επαγγέλματα στην Ιρλανδία. Αντίθετα **μειώσεις στα μερίδια απασχόλησης εντοπίζονται στα Γραφειακά επαγγέλματα,**

στους Τεχνίτες και στους Ανειδίκευτους εργάτες (με εξαίρεση την Κύπρο).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 58
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΡΛΑΝΔΙΑ:
ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΑ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΜΕΤΑΞΥ 2000 ΚΑΙ 2015

- 1: Γεωργικά επαγγέλματα
- 2: Ανώτεροι διευθυντές

- 3: Διευθυντές τμημάτων
- 4: Ιδιοκτήτες στις Υπηρεσίες
- 5: Πτυχιούχοι θεμάτων υγείας
- 6: Πτυχιούχοι εκπαίδευσης
- 7: Πτυχιούχοι θετικών επιστημών και μηχανικής
- 8: Πτυχιούχοι επιχειρήσεων, οικονομικών και νομικών
- 9: Κληρικοί και άλλοι σχετικοί με τη θρησκεία
- 10: Άλλοι πτυχιούχοι
- 11: Τεχνικοί βοηθοί θεμάτων υγείας
- 12: Τεχνικοί βοηθοί θετικών επιστημών και μηχανικής
- 13: Άλλοι τεχνικοί βοηθοί
- 14: Γραφείς
- 15: Δακτυλογράφοι και τηλεφωνητές
- 16: Αποθηκάριοι και γραφείς διανομών
- 17: Ηλεκτρολόγοι και εγκαταστάτες ηλεκτρικών
- 18: Μηχανικοί και εγκαταστάτες
- 19: Τεχνίτες μετάλλου και μηχανικής
- 20: Τεχνίτες ξύλου
- 21: Τεχνίτες ένδυσης και υφαντουργίας
- 22: Τυπογράφοι και εκτυπωτές
- 23: Τεχνίτες οικοδομών
- 24: Επόπτες και επιστάτες
- 25: Άλλοι τεχνίτες
- 26: Χειριστές ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών μηχανημάτων
- 27: Χειριστές μετάλλου και μηχανικής
- 28: Χειριστές μηχανημάτων τροφίμων, ποτών και καπνού
- 29: Χειριστές μηχανημάτων στην ένδυση και υφαντουργία
- 30: Άλλοι χειριστές μηχανημάτων
- 31: Πακεταριστές
- 32: Οδηγοί
- 33: Ταχυδρόμοι και κλητήρες
- 34: Άλλοι εργάτες μεταφορών
- 35: Αντιπρόσωποι πωλήσεων
- 36: Πωλητές
- 37: Άλλοι υπάλληλοι στις πωλήσεις
- 38: Στρατιώτες
- 39: Άλλοι υπάλληλοι παροχής ασφάλειας
- 40: Μάγειροι και σερβιτόροι
- 41: Οικιακοί βοηθοί και καθαριστές
- 42: Άλλοι υπάλληλοι υπηρεσιών
- 43: Ακαθόριστα επαγγέλματα
- 44: Ανειδίκευτοι εργάτες γεωργίας
- 45: Ανειδίκευτοι εργάτες

Από εξέταση των **5 επαγγεμάτων με τις μεγαλύτερες αυξήσεις** στα μερίδια απασχόλησης τους στις τρεις χώρες (δηλαδή 15 συνολικά επαγγέλματα) διαπιστώνεται ότι αυτά κατανέμονται στις ακόλουθες επαγγελματικές κατηγορίες:

- *Πτυχιούχοι* (6 από τα 15): Ηνωμένο Βασίλειο (3), Ιρλανδία (2), Κύπρος (1).
- *Υπάλληλοι υπηρεσιών* (3 από τα 15): Ηνωμένο Βασίλειο (1), Ιρλανδία (1), Κύπρος (1).
- *Διευθυντές* (2 από τα 15): Ιρλανδία (1), Κύπρος (1).
- *Πωλητές* (2 από τα 15): Ιρλανδία (1), Κύπρος (1).
- *Τεχνικοί βοηθοί* (1 από τα 15): Ηνωμένο Βασίλειο (1).
- *Ανειδίκευτοι εργάτες* (1 από τα 15): Κύπρος (1).

Με παρόμοιο τρόπο εξετάζονται τα **15 επαγγέλματα** (5 για κάθε χώρα) που θα έχουν τις **μεγαλύτερες μειώσεις** στα μερίδια απασχόλησης τους. Αυτά κατανέμονται στις ακόλουθες επαγγελματικές κατηγορίες:

- *Γραφειακά επαγγέλματα* (4 από τα 15): Κύπρος (2), Ηνωμένο Βασίλειο (1), Ιρλανδία (1).
- *Τεχνίτες* (4 από τα 15): Κύπρος (2), Ηνωμένο Βασίλειο (1), Ιρλανδία (1).
- *Ανειδίκευτοι εργάτες* (2 από τα 15): Ηνωμένο Βασίλειο (1), Ιρλανδία (1).
- *Ιδιοκτήτες διευθυντές* (2 από τα 15): Ηνωμένο Βασίλειο (1), Ιρλανδία (1).
- *Υπάλληλοι υπηρεσιών* (1 από τα 15): Κύπρος (1).
- *Χειριστές μηχανημάτων* (1 από τα 15): Ηνωμένο Βασίλειο (1).
- *Γεωργικά επαγγέλματα* (1 από τα 15): Ιρλανδία (1).

6. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται η προβλεπόμενη μεταβολή στην απασχόληση στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Εξετάζεται η ποσοστιαία μεταβολή ανάμεσα στις αρχικές και τελικές χρονιές των περιόδων 2000 – 2005, 2005 – 2010 και 2000 – 2010 και εντοπίζονται οι διαφορές που υπάρχουν στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας.

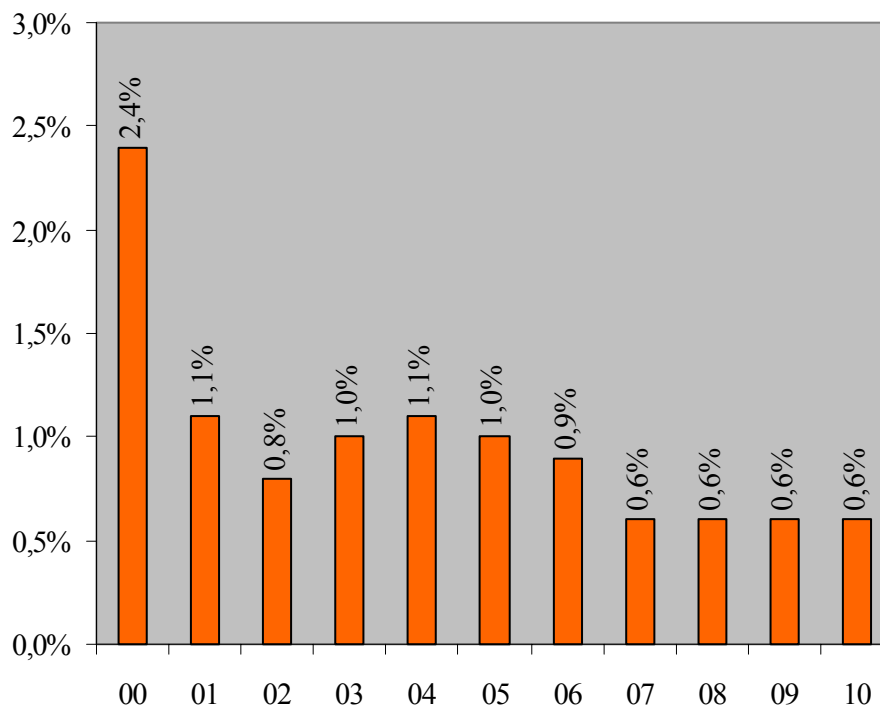
Πρόσθετα, γίνεται σύγκριση της μεταβολής της απασχόλησης με τα πραγματικά στοιχεία για τη μεταβολή της απασχόλησης την περίοδο 1995 – 2000. Τέλος, συγκρίνεται η μεταβολή απασχόλησης με ανάλογες διαθέσιμες προβλέψεις σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η συνολική απασχόληση αναμένεται να ανέλθει στα **327.792 άτομα το 2010 και στα 317.325 άτομα το 2005** σε σύγκριση με 301.600 άτομα το 2000. **Η απασχόληση αναμένεται να αυξηθεί κατά 8,7% για την περίοδο 2000 – 2010** (αντιστοιχεί σε +0,8% το χρόνο). Το ποσοστό αυτό είναι σχετικά περιορισμένο σε σύγκριση με τη δεκαετία 1990 – 2000 όταν η απασχόληση αυξήθηκε κατά 19,0% (+1,6% το χρόνο).

Από τη σύγκριση της μεταβολής της απασχόλησης ανάμεσα στις δύο πενταετείς περιόδους (2000 – 2005 και 2005 – 2010) διαπιστώνεται ότι υπάρχουν σαφείς διαφορές. Συγκεκριμένα την **περίοδο 2000 – 2005 η αύξηση** στην απασχόληση θα είναι ουσιαστικά μεγαλύτερη αφού θα ανέλθει στο **+5,2% (+1,0% το χρόνο)** ενώ την πενταετία **2005 – 2010 η αύξηση** στην απασχόληση θα περιοριστεί στο **+3,3% (+0,7% το χρόνο)**. Η διαφοροποίηση αυτή είναι αποτέλεσμα του περιορισμού του ρυθμού αύξησης της απασχόλησης την περίοδο 2007 – 2010, ο οποίος θα φτάσει στο +1,8% (+0,6% το χρόνο).

Ο ρυθμός μεταβολής της απασχόλησης κατά χρόνο από το 2000 μέχρι το 2010 παρουσιάζεται στο Σχεδιάγραμμα 59.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 59
ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

6.1. Ευρείς τομείς

Από την ανάλυση των προβλέψεων κατά ευρύ τομέα οικονομικής δραστηριότητας διαπιστώνεται ότι **οι νέες θέσεις εργασίας θα συνεχίσουν να δημιουργούνται στους τριτογενείς τομείς σε αντίθεση με τους άλλους δύο τομείς**. Η ίδια κατάσταση παρουσιάστηκε και την πενταετία 1995 – 2000 όπου οι πρωτογενείς και δευτερογενείς τομείς παρουσίασαν μειώσεις στην απασχόληση, κατά 15,4% και 11,5% αντίστοιχα (-3,3% και -2,4% το χρόνο), σε σύγκριση με αύξηση στους τριτογενείς τομείς κατά 17,5% (+3,3% το χρόνο). Για τη δεκαετία 2000 – 2010 οι πρωτογενείς τομείς θα παρουσιάσουν αύξηση της απασχόλησης κατά 2,5% (+0,2% το χρόνο), οι δευτερογενείς τομείς θα παραμείνουν περίπου στα ίδια επίπεδα (-0,4%) και οι τριτογενείς τομείς θα αυξήσουν την απασχόληση τους κατά 12,2% (+1,2% το χρόνο).

Από σύγκριση των προβλέψεων για τη μεταβολή στην απασχόληση κατά ευρύ τομέα οικονομικής δραστηριότητας για τις δύο πενταετίες διαπιστώνεται ότι θα παρουσιαστεί επιδείνωση του ρυθμού σε όλους τους τομείς. Η μεγαλύτερη διαφοροποίηση παρουσιάζεται στους πρωτογενείς τομείς όπου η αύξηση κατά 2,5% την περίοδο 2000 – 2005 μετατρέπεται σε στασιμότητα την περίοδο 2005 – 2010. Παρόμοιες επιδεινώσεις παρουσιάζονται στους δευτερογενείς τομείς (από +0,8% σε -1,1%) και στους τριτογενείς τομείς (από +6,9% σε +5,0%). Τα αναλυτικά στοιχεία για το ρυθμό μεταβολής της απασχόλησης στους ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας παρουσιάζονται στον Πίνακα 6.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6
ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΟΥΣ
ΕΥΡΕΙΣ ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

ΤΟΜΕΙΣ	2000-2005	2005-2010	2000-2010
Πρωτογενείς	+2,5%	0,0%	+2,5%
Δευτερογενείς	+0,8%	-1,1%	-0,4%
Τριτογενείς	+6,9%	+5,0%	+12,2%
ΣΥΝΟΛΟ	+5,2%	+3,3%	+8,7%

6.2. Κύριοι τομείς οικονομικής δραστηριότητας

Από τις εκτιμήσεις για την απασχόληση στους 16 κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας εντοπίζονται τομείς όπου αναμένεται μείωση στην απασχόληση ενώ σε άλλους τομείς προβλέπονται αυξήσεις τριπλάσιες του μέσου όρου. Οι ρυθμοί μεταβολής της απασχόλησης στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας κατά έτος για την περίοδο 2000 – 2010 παρουσιάζονται στον Πίνακα 6.1 στο Παράρτημα 6. Ο ρυθμός μεταβολής της απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας για τις περιόδους 1995 – 2000, 2000 –

2005, 2005 – 2010 και 2000 – 2010 παρουσιάζεται στον Πίνακα 6.2 στο Παράρτημα 6. Τέλος ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής της απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας για τις περιόδους 1995 – 2000, 2000 – 2005, 2005 – 2010 και 2000 – 2010 παρουσιάζεται στον Πίνακα 6.3 στο Παράρτημα 6.

Στα Σχεδιαγράμματα 60, 61 και 62 παρουσιάζεται ο ρυθμός μεταβολής της απασχόλησης για τους 16 κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας για τις περιόδους 2000 – 2005, 2005 – 2010 και 2000 – 2010.

Οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας που αναμένεται να παρουσιάσουν τις **μεγαλύτερες ποσοστιαίες αυξήσεις της απασχόλησης για την περίοδο 2000 – 2005**, όπως φαίνεται στο Σχεδιάγραμμα 60, συγκεντρώνονται στον ευρύ τομέα των υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, οι τομείς που αναμένεται να παρουσιάσουν τους **μεγαλύτερους ρυθμούς αύξησης** είναι:

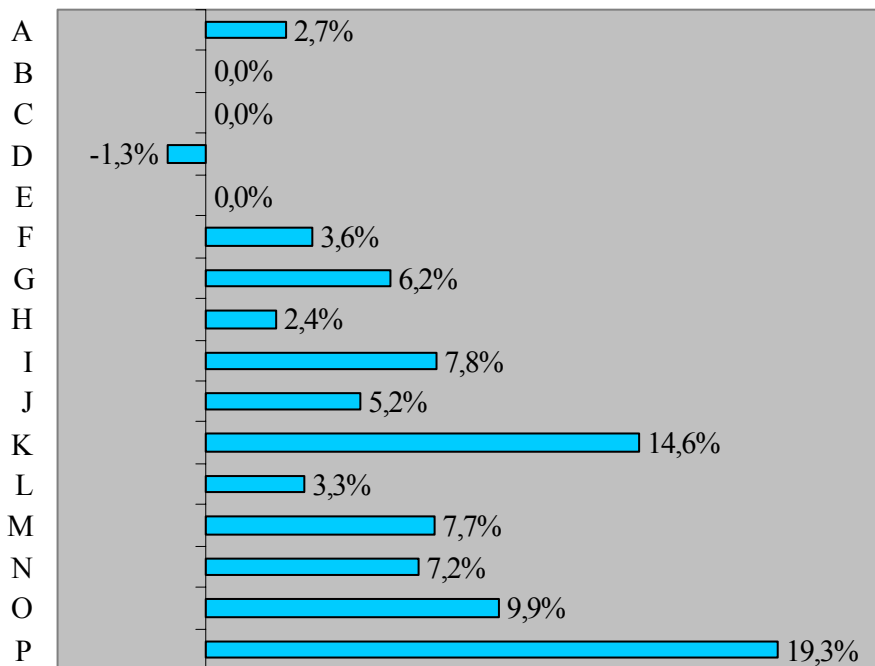
- *Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό (+19,3%).*
- *Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες (+14,6%).*
- *Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (+9,9%).*

Μειώσεις αναμένονται μόνο στις *Μεταποιητικές βιομηχανίες* (-1,3%) ενώ η απασχόληση αναμένεται να μείνει στα **ίδια επίπεδα** στους μικρούς τομείς της *Αλιείας, των Ορυχείων και λατομείων και του Ηλεκτρισμού, φυσικού αερίου και νερού*.

Την **περίοδο 2005 – 2010** πάλι οι **μεγαλύτερες αυξήσεις** εντοπίζονται στις υπηρεσίες όπως φαίνεται στο Σχεδιάγραμμα 61. Οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας που αναμένεται να παρουσιάσουν τους μεγαλύτερους ρυθμούς αύξησης της απασχόλησης είναι:

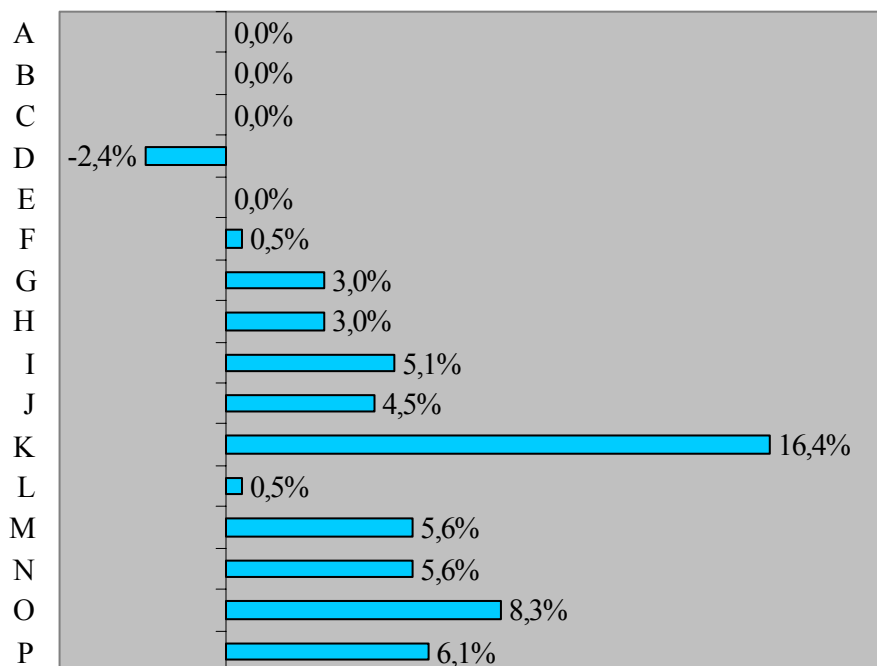
- *Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες (+16,4%).*
- *Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (+8,3%).*

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 60
ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2000 - 2005

- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
- B: Αλιεία
- C: Ορυχεία και λατομεία
- D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και εστιατόρια
- I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες
- L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα
- O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
- P: Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 61
ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2005 - 2010

- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
- B: Αλιεία
- C: Ορυχεία και λατομεία
- D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και εστιατόρια
- I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες
- L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα
- O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
- P: Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό

- *Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό, ο ρυθμός των οποίων μειώνεται στο 1/3 της προηγούμενης πενταετίας (+6,1%).*

Οι *Μεταποιητικές βιομηχανίες* θα είναι και πάλι ο μόνος τομέας στον οποίο θα **μειωθεί** η απασχόληση (-2,4%) σε αυξανόμενο όμως ρυθμό από την προηγούμενη πενταετία. **Στασιμότητα** αναμένεται να επιδείξουν οι τρεις μικροί τομείς που αναφέρθηκαν πιο πάνω καθώς και ο τομέας της *Γεωργίας, θήρας και δασοκομίας*.

Συγκρίνοντας τις **δύο πενταετίες** διαπιστώνεται ότι **6 τομείς θα παρουσιάσουν σημαντική υποχώρηση** του ρυθμού αύξησης της απασχόλησης την περίοδο 2005 – 2010 σε σύγκριση με την περίοδο 2000 – 2005. Οι τομείς αυτοί είναι:

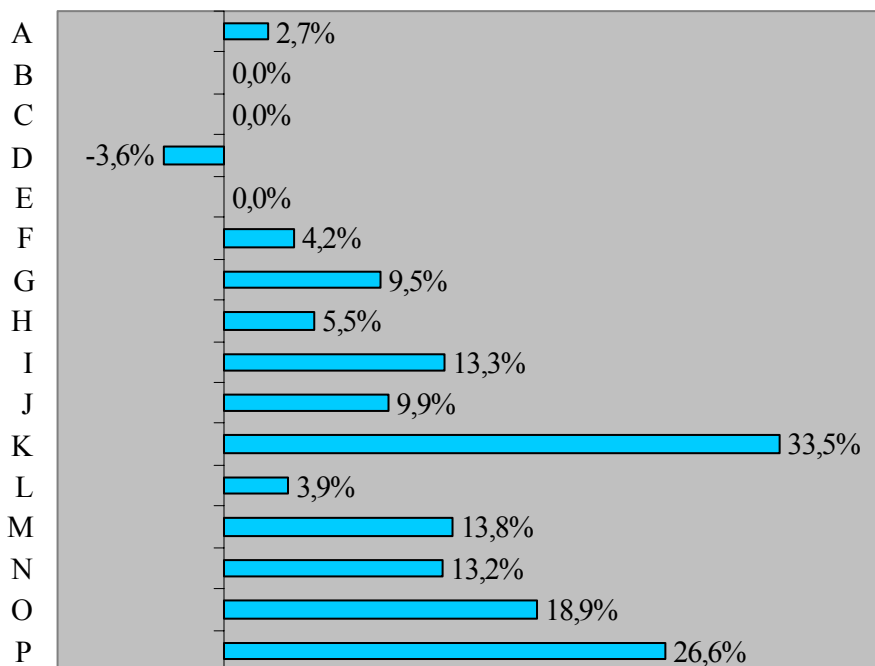
- *Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό (από +19,3% στο +6,1%).*
- *Κατασκευές (από +3,6% στο +0,5%).*
- *Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης (από +6,2% στο +3,0%).*
- *Δημόσια διοίκηση και άμυνα (από +3,3% στο +0,5%).*
- *Γεωργία, θήρα και δασοκομία (από +2,7% στο 0%).*
- *Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες (από το +7,8% στο +5,1%).*

Η συνολική εικόνα της δεκαετίας φαίνεται στο Σχεδιάγραμμα 62. Έτσι αναφορικά με τη συνολική δεκαετή **περίοδο 2000 – 2010 οι ίδιοι τρεις τομείς θα παρουσιάσουν τις μεγαλύτερες αυξήσεις, δηλαδή:**

- *Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες (+33,5% ή +2,9% το χρόνο).*
- *Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό (+26,6% ή +2,4% το χρόνο).*

- Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (+18,9% ή +1,7% το χρόνο).

**ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 62
ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2000 - 2010**

- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
 B: Αλιεία
 C: Ορυχεία και λατομεία
 D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
 E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
 F: Κατασκευές
 G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
 H: Ξενοδοχεία και εστιατόρια
 I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
 J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
 K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες
 L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
 M: Εκπαίδευση
 N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα

Ο: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών

Ρ: Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό

Οι υπόλοιποι τομείς των Υπηρεσιών παρουσιάζουν αυξήσεις μεγαλύτερες του μέσου όρου της οικονομίας με **εξαιρέση** τη *Δημόσια διοίκηση και άμυνα* (+3,9% ή +0,4% το χρόνο) και τα *Ξενοδοχεία και εστιατόρια* (+5,5% ή +0,5% το χρόνο). Η **μείωση** των *Μεταποιητικών βιομηχανιών* ανέρχεται στο 3,6% (-0,4% το χρόνο) ενώ στους μικρούς τομείς της *Αλιείας, Ορυχείων και λατομείων και Ηλεκτρισμού, φυσικού αερίου και νερού* η απασχόληση θα παραμείνει στα **ίδια επίπεδα** με το 2000.

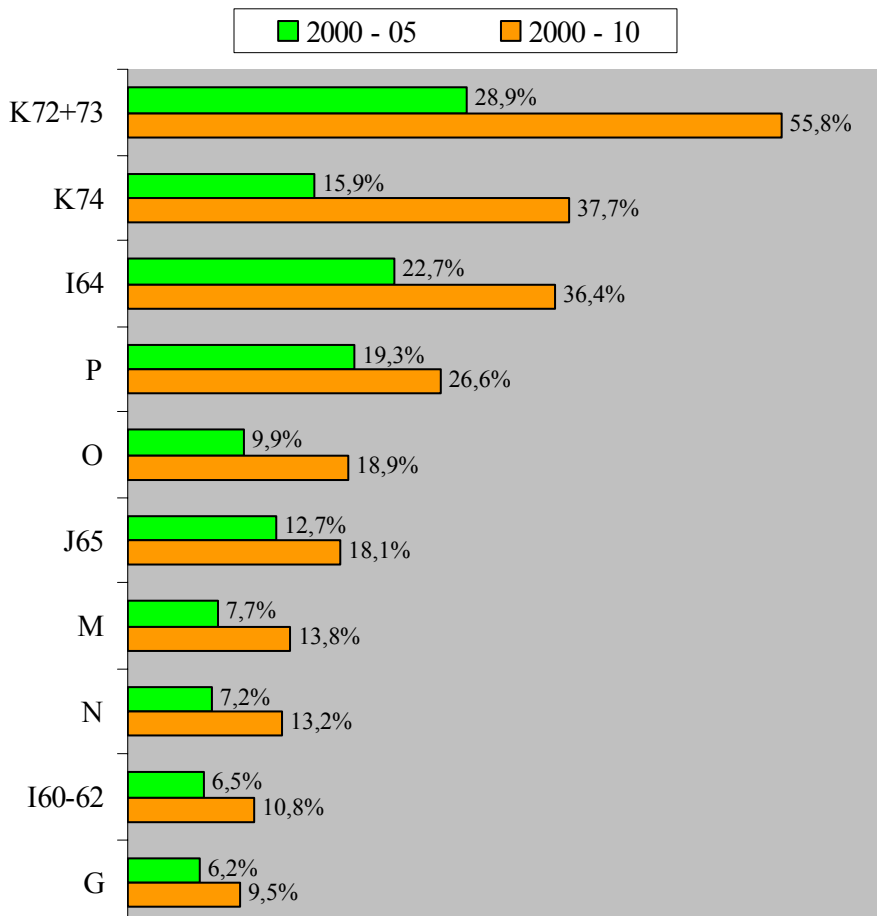
6.3. Προκαθορισμένοι 27 τομείς

Από την εξέταση του ρυθμού μεταβολής της απασχόλησης στους 27 τομείς οικονομικής δραστηριότητας για την περίοδο 2000 – 2010, διαπιστώνεται ότι οι δύο από τους πρώτους τρεις τομείς, από πλευράς αυξήσεων, σχετίζονται με την ανάπτυξη της Πληροφορικής και των Τηλεπικοινωνιών στην Κύπρο. Οι Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες και οι Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών βρίσκονται επίσης μέσα στην πρώτη πεντάδα των τομέων με τις μεγαλύτερες αυξήσεις. Από ότι φαίνεται θα συνεχίσει η τάση της προηγούμενης δεκαετίας για απασχόληση οικιακών βοηθών αφού ο τομέας των Ιδιωτικών νοικοκυριών θα παρουσιάσει επίσης σημαντική αύξηση στην απασχόληση. Οι **δέκα τομείς με τις μεγαλύτερες αυξήσεις της απασχόλησης** και οι ποσοστιαίες αυξήσεις τόσο για την περίοδο 2000 – 2010 όσο και για την περίοδο 2000 – 2005 παρουσιάζονται στο Σχεδιάγραμμα 63.

Εκτός από το Χρηματιστήριο, οι τομείς που θα παρουσιάσουν μείωση στην απασχόληση τους κατά την περίοδο 2000 – 2010 είναι όλοι οι υποτομείς των Μεταποιητικών βιομηχανιών. Από αυτούς σημαντικά μεγαλύτερη μείωση θα παρουσιάσει η Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, κατασκευή ειδών ενδυμασίας και βιομηχανία δερμάτινων ειδών (-13,0% ή -1,4% το χρόνο) ενώ στους υπόλοιπους η απασχόληση θα μειωθεί γύρω στο 2-3% με εξαιρέση το Δυλιστήριο, παραγωγή χημικών προϊόντων και κατασκευή προϊόντων από ελαστικό που η απασχόληση θα μείνει περίπου στα ίδια επίπεδα. Οι **δέκα τομείς με μείωση ή στασιμότητα της απασχόλησης** και τα

ποσοστά αυτά τόσο για την περίοδο 2000 – 2010 όσο και για την περίοδο 2000 – 2005 παρουσιάζονται στο Σχεδιάγραμμα 64.

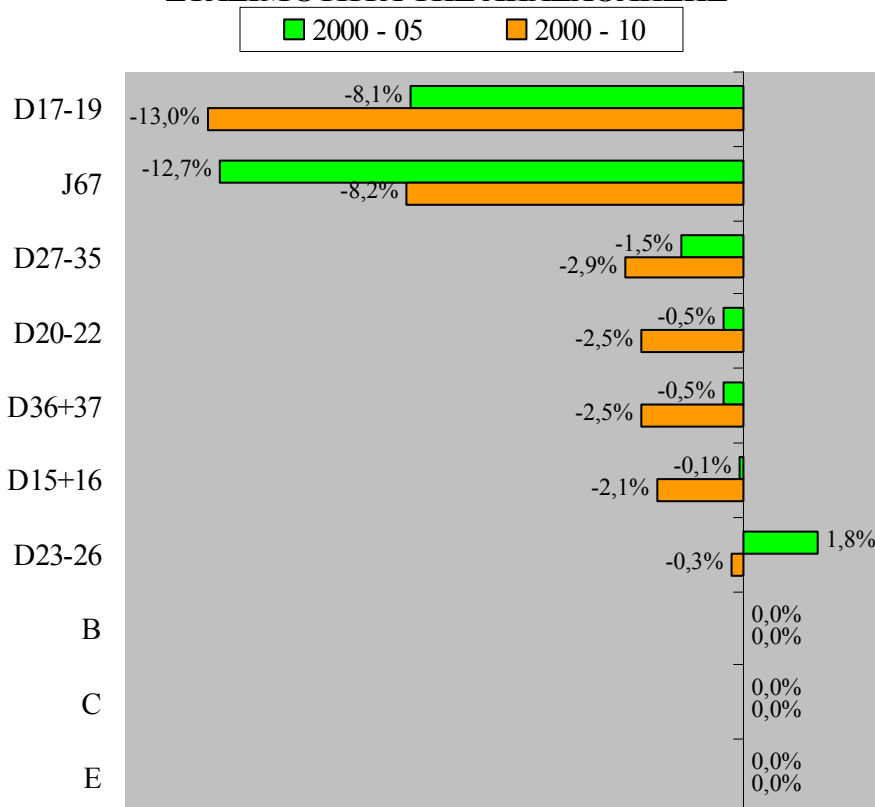
ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 63
ΟΙ 10 ΤΟΜΕΙΣ ΜΕ ΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

- K72+73: Πληροφορική, έρευνα και ανάπτυξη
- K74: Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες
- I64: Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες
- P: Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό
- O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
- J65: Τράπεζες
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα
- I60-62: Μεταφορές

G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 64
ΟΙ 10 ΤΟΜΕΙΣ ΜΕ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΙΩΣΗ Ή
ΣΤΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

D17-19: Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, κατασκευή ειδών ενδυμασίας και βιομηχανία δερμάτινων ειδών

J67: Χρηματιστήριο

D27-35: Παραγωγή βασικών μετάλλων, κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, μηχανημάτων, ηλεκτρικού εξοπλισμού και εξοπλισμού μεταφορών

D20-22: Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων ξύλου, παραγωγή προϊόντων από χαρτί, εκδόσεις και εκτυπώσεις

D36+37: Κατασκευή επίπλων και άλλες μεταποιητικές βιομηχανίες

D15+16: Βιομηχανία τροφίμων, ποτών και καπνοβιομηχανία

B: Αλιεία

C: Ορυχεία και λατομεία

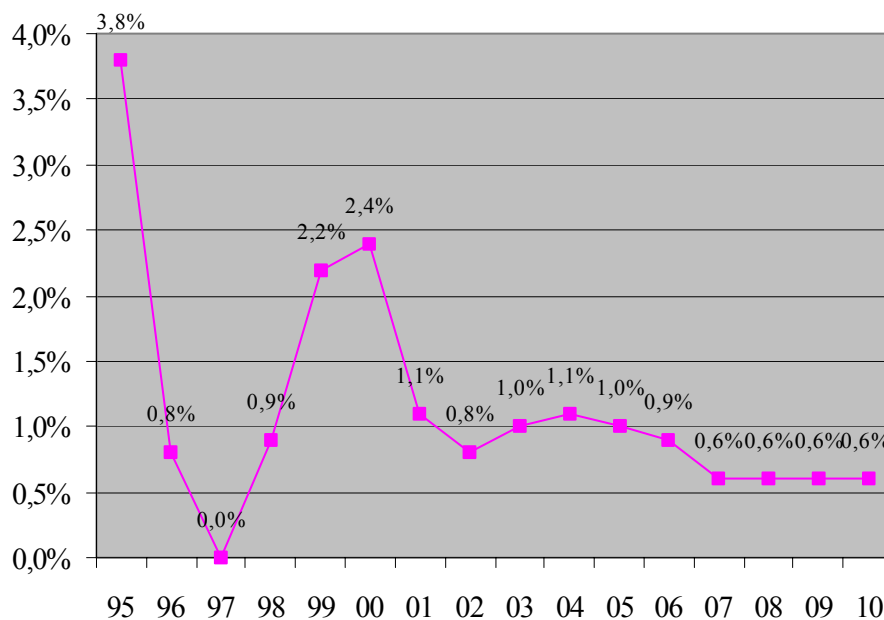
E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
D23-26: Διυλιστήριο, παραγωγή χημικών προϊόντων και κατασκευή προϊόντων από ελαστικό

6.4. Σύγκριση με ιστορικά στοιχεία

Από την ανάλυση του **ρυθμού μεταβολής της απασχόλησης κατά χρόνο** από το 1995 μέχρι το 2000 (πραγματικά στοιχεία) και από το 2001 μέχρι το 2010 (πρόβλεψη) διαπιστώνεται ότι οι μεγαλύτερες ποσοστιαίες αυξήσεις παρουσιάστηκαν το 1995 (+3,8%), το 2000 (+2,4%) και το 1999 (+2,2%). Αξιοσημείωτο είναι ότι το 1997 η απασχόληση παρέμεινε στα ίδια επίπεδα με τον προηγούμενο χρόνο. Τα χρόνια 1996, 1998 και την περίοδο 2001 – 2006 ο ρυθμός μεταβολής της απασχόλησης κυμαινόταν ή αναμένεται να κυμαίνεται γύρω στο 1,0% το χρόνο⁹. Την περίοδο 2007 – 2010 όμως αναμένεται να παρουσιαστεί σμίκρυνση κατά το 1/3 περίπου και η αύξηση θα είναι 0,6% το χρόνο. Ο ρυθμός μεταβολής της απασχόλησης κατά χρόνο από το 1995 μέχρι το 2010 παρουσιάζεται στο Σχεδιάγραμμα 65.

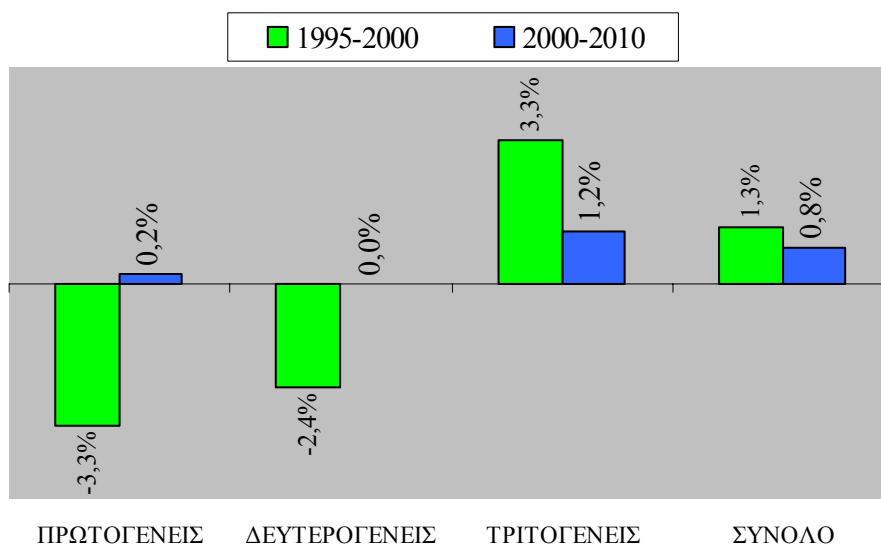
⁹ Επειδή οι συγκρίσεις γίνονται ανάμεσα σε περιόδους με διαφορετικό αριθμό ετών, χρησιμοποιείται ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 65
ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Από τη σύγκριση της μεταβολής της απασχόλησης κατά ευρύ τομέα την περίοδο 1995 – 2000 με την πρόβλεψη για την περίοδο 2000 – 2010 διαπιστώνεται ότι οι πρωτογενείς και δευτερογενείς τομείς θα παρουσιάσουν βελτίωση στους ρυθμούς μεταβολής της απασχόλησης σε αντίθεση με τους τριτογενείς τομείς. Συγκεκριμένα, ο ρυθμός μεταβολής της απασχόλησης στους πρωτογενείς θα βελτιωθεί κατά 3,5% (από –3,3% το χρόνο σε +0,2% το χρόνο), στους δευτερογενείς θα βελτιωθεί κατά 2,4% (από –2,4% σε 0,0% το χρόνο) και στους τριτογενείς θα επιδεινωθεί κατά 2,1% (από +3,3% σε +1,2% το χρόνο). Ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής της απασχόλησης στους ευρείς τομείς για τις περιόδους 1995 – 2000 και 2000 – 2010 παρουσιάζεται στο Σχεδιάγραμμα 66.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 66
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΗΣ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΟΥΣ ΕΥΡΕΙΣ ΤΟΜΕΙΣ

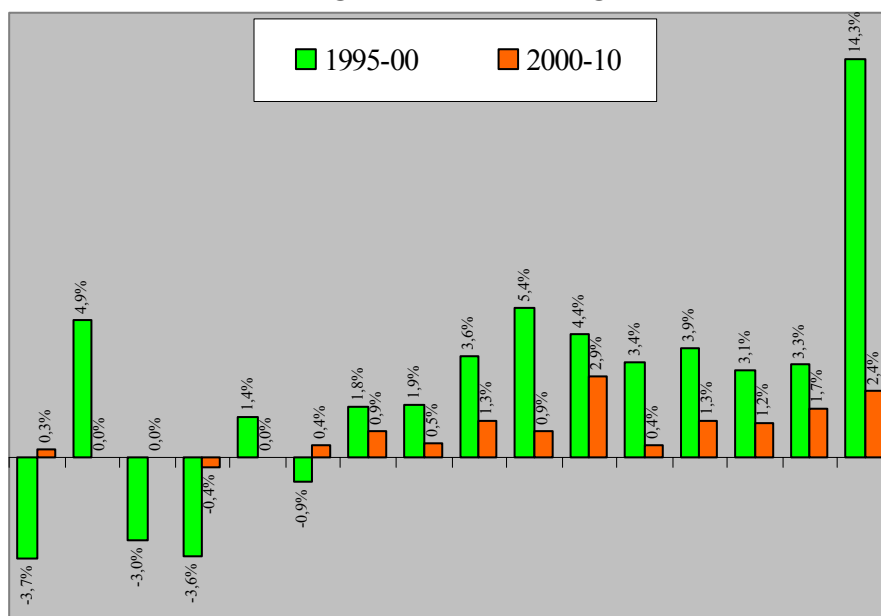
Από τη σύγκριση της **μεταβολής της απασχόλησης στους 16 κύριους τομείς** την περίοδο 1995 – 2000 με τις προβλέψεις για την περίοδο 2000 – 2010 διαπιστώνεται ότι οι περισσότεροι τομείς θα έχουν μειωμένο ρυθμό αύξησης της απασχόλησης. Εξαιρέση αποτελούν η Γεωργία, θήρα και δασοκομία (από –3,7% σε +0,3% το χρόνο), οι Μεταποιητικές βιομηχανίες (από –3,6% σε –0,4% το χρόνο), τα Ορυχεία και λατομεία (από –3,0% σε 0,0% το χρόνο) και οι Κατασκευές (από –0,9% σε +0,4% το χρόνο). Οι μεγαλύτερες υποχωρήσεις του ρυθμού αύξησης της απασχόλησης εντοπίζονται στα Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό (από +14,3% σε +2,4% το χρόνο), στην Αλιεία (από +4,9% σε 0,0% το χρόνο), στους Χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς (από +5,4% σε +0,9% το χρόνο) και στη Δημόσια διοίκηση και άμυνα (από +3,9% σε +0,4% το χρόνο). Ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής της απασχόλησης στους 16 κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας για τις περιόδους 1995 – 2000 και 2000 – 2010 παρουσιάζεται στο Σχεδιάγραμμα 67.

Ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής της απασχόλησης για τους 27 προκαθορισμένους τομείς για τις περιόδους 1995 – 2000, 2000 – 2005, 2005 – 2010 και 2000 – 2010 παρουσιάζονται στον Πίνακα 6.3 στο Παράρτημα 6.

Από μεγαλύτερη εξέταση της διαφοράς ανάμεσα στο μέσο όρο μεταβολής της απασχόλησης την περίοδο 1995 – 2000 με τις προβλέψεις για την περίοδο 2000 – 2010 για τους **27 προκαθορισμένους τομείς** εντοπίζονται οι μεγαλύτερες αλλαγές. Οι τομείς που αναμένεται να παρουσιάσουν τις **μεγαλύτερες βελτιώσεις** είναι:

- *Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, κατασκευή ειδών ενδυμασίας και βιομηχανία δερμάτινων ειδών (από -14,9% σε -1,4% το χρόνο).*
- *Ασφάλειες (από -4,2% σε +0,4% το χρόνο).*
- *Γεωργία, θήρα και δασοκομία (από -3,7% σε +0,3% το χρόνο).*
- *Ορυχεία και λατομεία (από -3,0% σε 0,0% το χρόνο).*
- *Κατασκευή επίπλων και άλλες μεταποιητικές βιομηχανίες (από -3,0% σε -0,3% το χρόνο).*

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 67
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ

A B C D E F G H I J K L M N O P

- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
- B: Αλιεία
- C: Ορυχεία και λατομεία
- D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και εστιατόρια
- I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες
- L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα
- O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
- P: Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό

Οι τομείς που θα παρουσιάσουν τις **μεγαλύτερες επιδεινώσεις** στους ρυθμούς μεταβολής της απασχόλησης ανάμεσα στις δύο χρονικές περιόδους είναι:

- *Χρηματιστήριο* (από +31,3% σε -0,9% το χρόνο).
- *Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό* (από +14,3% σε +2,4% το χρόνο).
- *Πληροφορική , έρευνα και ανάπτυξη* (από +11,4% σε +4,5% το χρόνο).
- *Αλιεία* (από +4,9% σε 0,0% το χρόνο).
- *Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες* (από +6,4% σε +3,2% το χρόνο).

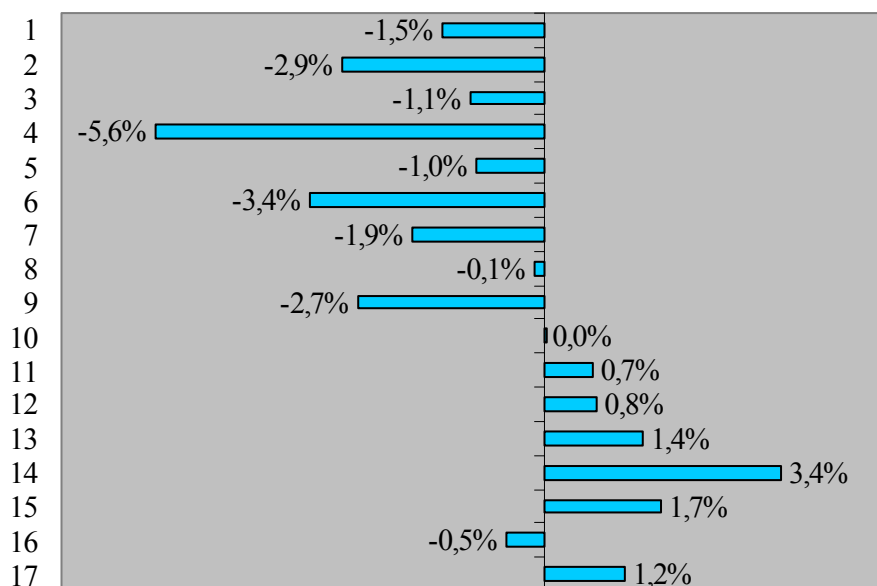
6.5. Σύγκριση με χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στο μέρος αυτό γίνονται συγκρίσεις των προβλέψεων για τη μεταβολή της απασχόλησης στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας στην Κύπρο (για την περίοδο 2000 – 2010) με αντίστοιχες προβλέψεις που έχουν ετοιμαστεί για το Ηνωμένο Βασίλειο (για την περίοδο 1999 – 2010) και την Ιρλανδία (για την περίοδο 2000 – 2015). Η σύγκριση γίνεται ανάμεσα στους μέσους ετήσιους ρυθμούς μεταβολής της απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας ανάμεσα στις τρεις χώρες.

Προβλέψεις για τομείς οικονομικής δραστηριότητας στο Ηνωμένο Βασίλειο

Στο Σχεδιάγραμμα 68 παρουσιάζονται οι προβλέψεις του Institute for Employment Research για το Ηνωμένο Βασίλειο για την περίοδο 1999 – 2010. Οι προβλέψεις δίνονται με τη μορφή της μέσης ετήσιας μεταβολής για 17 τομείς οικονομικής δραστηριότητας.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 68
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ:
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ
1999 - 2010

- 1: Γεωργία
- 2: Μεταλλεία
- 3: Τρόφιμα, ποτά και καπνοβιομηχανία
- 4: Υφαντουργία και ένδυση
- 5: Χημικά προϊόντα
- 6: Παραγωγή μετάλλων και μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων
- 7: Μηχανική – μεταλλοβιομηχανία
- 8: Άλλες μεταποιητικές βιομηχανίες
- 9: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- 10: Κατασκευές
- 11: Εμπόριο, διανομή, ξενοδοχεία και εστιατόρια
- 12: Μεταφορές και τηλεπικοινωνίες
- 13: Τράπεζες και επιχειρηματικές δραστηριότητες
- 14: Επαγγελματικές υπηρεσίες
- 15: Άλλες υπηρεσίες
- 16: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- 17: Υγεία, κοινωνική μέριμνα και εκπαίδευση

Από τα στοιχεία που παρουσιάζονται στο σχεδιάγραμμα φαίνεται ότι οι Πρωτογενείς και Δευτερογενείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας θα παρουσιάσουν μειώσεις στην απασχόληση ενώ οι Τριτογενείς τομείς θα αυξήσουν την απασχόληση τους κατά την περίοδο 1999 – 2010. Οι **μεγαλύτερες ετήσιες ποσοστιαίες μειώσεις** εντοπίζονται στους τομείς:

- *Υφαντουργία και ένδυση* (-5,6% το χρόνο).
- *Παραγωγή μετάλλων και μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων* (-3,4% το χρόνο).
- *Μεταλλεία* (-2,9% το χρόνο).
- *Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό* (-2,7% το χρόνο).

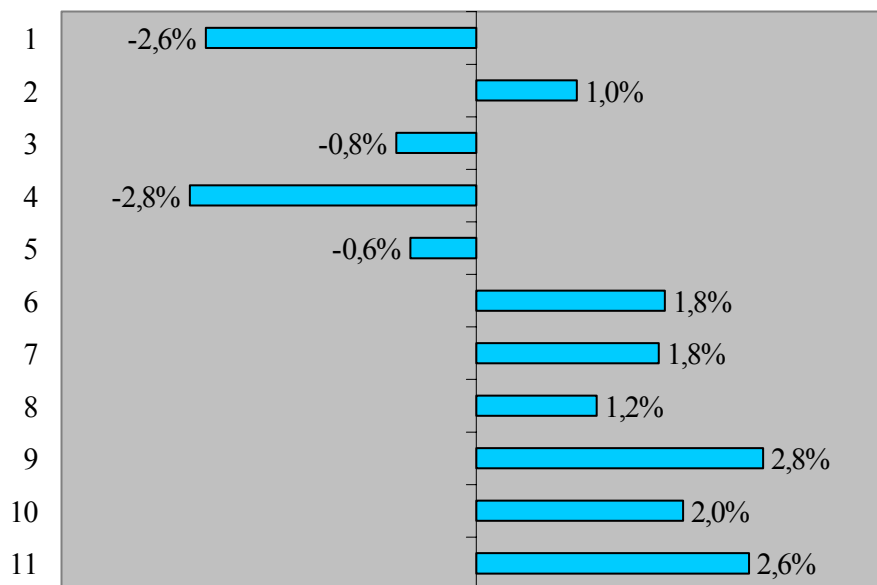
Οι **μεγαλύτερες ετήσιες ποσοστιαίες αυξήσεις** εντοπίζονται στους τομείς:

- *Επαγγελματικές υπηρεσίες* (+3,4% το χρόνο).
- *Άλλες υπηρεσίες* (+1,7% το χρόνο).
- *Τράπεζες και επιχειρηματικές δραστηριότητες* (+1,4% το χρόνο).
- *Υγεία, κοινωνική μέριμνα και εκπαίδευση* (+1,2% το χρόνο).

Προβλέψεις για τομείς οικονομικής δραστηριότητας στην Ιρλανδία

Οι προβλέψεις για την Ιρλανδία ετοιμάζονται από το οργανισμό ESRI (Economic and Social Research Institute) σε συνεργασία με τον κυβερνητικό οργανισμό FAS (Training and Employment Authority). Οι τελευταίες διαθέσιμες προβλέψεις καλύπτουν την περίοδο 2000 – 2015 και ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής της απασχόλησης για 11 τομείς οικονομικής δραστηριότητας παρουσιάζεται στο Σχεδιάγραμμα 69.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 69
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΡΛΑΝΔΙΑ:
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ
2000 - 2015

- 1: Γεωργία
- 2: Μεταποίηση – Βιομηχανίες υψηλής τεχνολογίας
- 3: Μεταποίηση – Τρόφιμα
- 4: Μεταποίηση – Παραδοσιακές βιομηχανίες
- 5: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- 6: Κατασκευές
- 7: Εμπόριο και διανομή προϊόντων
- 8: Μεταφορές και τηλεπικοινωνίες
- 9: Άλλες υπηρεσίες (Τράπεζες, Ασφάλειες, Επαγγελματικές υπηρεσίες, Επιχειρηματικές δραστηριότητες, Ξενοδοχεία και εστιατόρια, Προσωπικές υπηρεσίες)
- 10: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- 11: Υγεία, κοινωνική μέριμνα και εκπαίδευση

Από τα στοιχεία του σχεδιαγράμματος φαίνεται ότι οι Πρωτογενείς και Δευτερογενείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας θα παρουσιάσουν ποσοστιαίες μειώσεις στην απασχόληση τους κατά την περίοδο 2000 – 2005 με εξαιρέσεις τις Κατασκευές και τις

Βιομηχανίες υψηλής τεχνολογίας που θα παρουσιάσουν ποσοστιαίες αυξήσεις 1,8% και 1,0% το χρόνο αντίστοιχα. Οι **μεγαλύτερες μειώσεις** αναμένονται στους τομείς:

- *Μεταποίηση – Παραδοσιακές βιομηχανίες* (-2,8% το χρόνο).
- *Γεωργία* (-2,6% το χρόνο).

Όλοι οι τριτογενείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας αναμένεται να παρουσιάσουν αυξήσεις στην απασχόληση τους για την ίδια περίοδο. Οι **μεγαλύτερες ποσοστιαίες αυξήσεις** εντοπίζονται στους ακόλουθους τομείς:

- *Άλλες υπηρεσίες – Τράπεζες, Ασφάλειες, Επαγγελματικές υπηρεσίες, Επιχειρηματικές δραστηριότητες, Ξενοδοχεία και εστιατόρια, Προσωπικές υπηρεσίες* (+2,8% το χρόνο).
- *Υγεία, κοινωνική μέριμνα και εκπαίδευση* (+2,6% το χρόνο).
- *Δημόσια διοίκηση και άμυνα* (+2,0% το χρόνο).

Σύγκριση με τις προβλέψεις για τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας στην Κύπρο

Παρόλο που η σύγκριση των προβλέψεων για το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία με τις προβλέψεις που γίνονται για την Κύπρο δεν είναι δυνατό να είναι απόλυτη εξαιτίας των διαφορετικών χρονικών περιόδων και των διαφορετικών ομαδοποιήσεων τομέων οικονομικής δραστηριότητας εντούτοις φαίνονται κάποιες τάσεις.

Οι τομείς με τις μεγαλύτερες ποσοστιαίες αυξήσεις συμπίπτουν στις τρεις χώρες και είναι οι Επαγγελματικές υπηρεσίες, οι Επιχειρηματικές δραστηριότητες και οι Άλλες υπηρεσίες (ψυχαγωγικές, πολιτιστικές, αθλητικές και προσωπικές). Εξάιρεση αποτελεί η σημαντική αύξηση της απασχόλησης στα Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό (+2,4% το χρόνο)

στην περίπτωση της Κύπρου ενώ ο τομέας αυτός δεν παρουσιάζεται στις άλλες χώρες.

Οι **πρωτογενείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας** αναμένεται να μειώσουν σημαντικά την απασχόληση τους τόσο στο Ηνωμένο Βασίλειο (-1,8% το χρόνο) όσο και στην Ιρλανδία (-2,6% το χρόνο) ενώ στην Κύπρο αναμένεται να υπάρξει οριακή αύξηση (+0,2% το χρόνο).

Οι **δευτερογενείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας επηρεάζονται σε πολύ μεγάλο βαθμό από την πορεία των Μεταποιητικών βιομηχανιών** που είναι ο μεγαλύτερος τομέας. Προβλέπονται μειώσεις στην απασχόληση σε Μεταποιητικές βιομηχανίες και στις τρεις χώρες. Στο Ηνωμένο Βασίλειο θα μειωθεί κατά 1,7% το χρόνο και στην Κύπρο και Ιρλανδία κατά 0,4% το χρόνο. Ο τομέας των Κατασκευών αναμένεται να αυξήσει την απασχόληση του τόσο στην Ιρλανδία (+1,8% το χρόνο) όσο και στην Κύπρο (+0,4% το χρόνο) ενώ θα παραμείνει στα ίδια επίπεδα στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Τέλος από τη σύγκριση του μέσου ετήσιου ρυθμού μεταβολής της συνολικής απασχόλησης για τις τρεις χώρες εντοπίζεται ότι η μεγαλύτερη αύξηση θα είναι στην Ιρλανδία (+1,5% το χρόνο την περίοδο 2000 – 2015). Η Κύπρος και το Ηνωμένο Βασίλειο θα έχουν συγκριτικά μικρότερες ετήσιες αυξήσεις της απασχόλησης (Κύπρος: +0,8% το χρόνο την περίοδο 2000 – 2010 και Ηνωμένο Βασίλειο: +0,7% το χρόνο την περίοδο 1999 – 2010).

7. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται η προβλεπόμενη μεταβολή στην απασχόληση στις επαγγελματικές κατηγορίες και τα επαγγέλματα. Εξετάζεται η ποσοστιαία μεταβολή ανάμεσα στις αρχικές και τελικές χρονιές των περιόδων 2000 – 2005, 2005 – 2010 και 2000 – 2010 και εντοπίζονται οι σημαντικές διαφορές. Πρόσθετα, γίνεται σύγκριση της μεταβολής της απασχόλησης με τα πραγματικά στοιχεία για τη μεταβολή της απασχόλησης την περίοδο 1995 – 2000. Τέλος, συγκρίνεται η μεταβολή απασχόλησης με ανάλογες διαθέσιμες προβλέψεις σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η απασχόληση θα ανέλθει στα 317.325 άτομα το 2005 και στα 327.792 άτομα το 2010 σε σύγκριση με 301.600 άτομα το 2000. Ο ρυθμός αύξησης της απασχόλησης αναμένεται να είναι 5,2% για την περίοδο 2000 – 2005, 3,3% για την περίοδο 2005 – 2010 και 8,7% για το σύνολο της δεκαετίας 2000 – 2010.

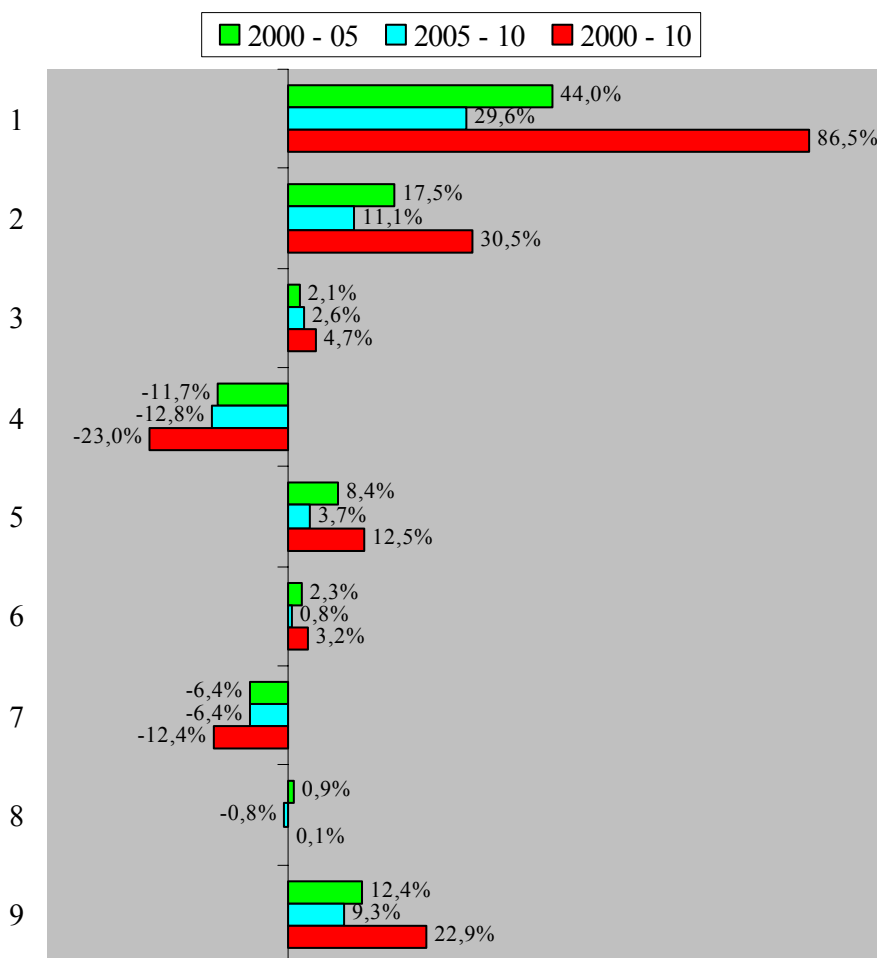
7.1. Κύριες επαγγελματικές κατηγορίες

Από την ανάλυση του ρυθμού μεταβολής της απασχόλησης στις **9 επαγγελματικές κατηγορίες, για την περίοδο 2000 – 2010 διαπιστώνονται σημαντικές διαφοροποιήσεις**, αφού αυτός κυμαίνεται από το +86,5 % (+6,4% το χρόνο) στην περίπτωση των Διευθυντών μέχρι το -23,0% (-2,6% το χρόνο) στην περίπτωση των Γραφέων, δακτυλογράφων, ταμιών και παρόμοιων. Ο ρυθμός μεταβολής της απασχόλησης για τις 9 επαγγελματικές κατηγορίες για τις περιόδους 2000 – 2005, 2005 – 2010 και 2000 – 2010 παρουσιάζεται στο Σχεδιάγραμμα 70.

Οι επαγγελματικές κατηγορίες που αναμένεται να παρουσιάσουν, **μεγαλύτερους από το μέσο όρο (+8,7%), ρυθμούς αύξησης της απασχόλησης** τους για την περίοδο 2000 – 2010 είναι:

- Διευθυντές (+86,5% ή +6,4% το χρόνο).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 70
ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

- 1: Διευθυντές
- 2: Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί
- 3: Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι
- 4: Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι
- 5: Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές
- 6: Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες
- 7: Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες
- 8: Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές
- 9: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης

- *Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί (+30,5% ή +2,7% το χρόνο).*
- *Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης (+22,9% ή +2,1% το χρόνο).*
- *Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές (+12,5% ή +1,2% το χρόνο).*

Τρεις επαγγελματικές κατηγορίες θα έχουν μικρή μόνο αύξηση. Οι κατηγορίες αυτές είναι οι Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές (+0,1%), οι Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες (+3,2%) και οι Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι (+4,7%). Οι **επαγγελματικές κατηγορίες που θα παρουσιάσουν μειώσεις στην απασχόληση** τους μέχρι το 2010 είναι:

- *Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι (-23,0% ή -2,6% το χρόνο).*
- *Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες (-12,4% ή -1,3% το χρόνο).*

Από τη σύγκριση της μεταβολής της απασχόλησης κατά επαγγελματική κατηγορία ανάμεσα στις δύο πενταετίες (2000 – 2005 και 2005 – 2010) διαπιστώνεται ότι 3 επαγγελματικές κατηγορίες θα παρουσιάσουν αρκετά μικρότερους ρυθμούς αύξησης τη δεύτερη πενταετία. Οι επαγγελματικές κατηγορίες είναι οι Διευθυντές (από +44,0% σε +29,6%), οι Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί (από +17,5% σε +11,1%) και οι Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές (από +8,4% σε +3,7%). Ο βασικός λόγος για τη διαφοροποίηση αυτή είναι η μικρότερη συνολική αύξηση της απασχόλησης την πενταετία 2005 – 2010 (+3,3%) σε σύγκριση με την πενταετία 2000 – 2005 (+5,2%). Ειδικά στην περίπτωση των Υπαλλήλων υπηρεσιών και πωλητών η μικρότερη αύξηση της απασχόλησης είναι αποτέλεσμα του περιορισμού στην αύξηση της απασχόλησης στους τομείς όπου συγκεντρώνονται τα επαγγέλματα αυτά¹⁰ (Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης και Ξενοδοχεία και εστιατόρια).

¹⁰ Η ανάλυση του βαθμού συγκέντρωσης της απασχόλησης των επαγγελματικών κατηγοριών στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας γίνεται στο υποκεφάλαιο 7.3.

7.2. Προκαθορισμένα 36 επαγγέλματα

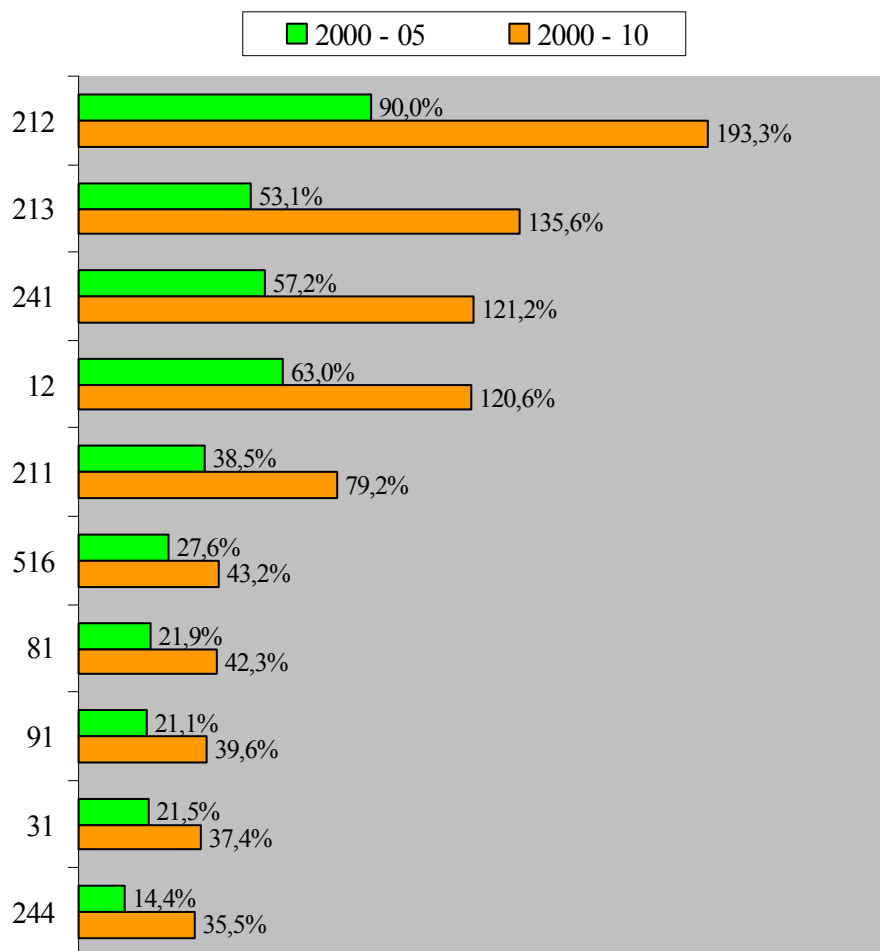
Από την ανάλυση του ρυθμού μεταβολής της απασχόλησης για την περίοδο 2000 – 2010 στα 36 επαγγέλματα διαπιστώνονται σημαντικές αποκλίσεις, αφού αυτός κυμαίνεται από το +193,3% (Μαθηματικοί και στατιστικολόγοι) μέχρι το -70,3% (Βοηθητικό διδακτικό προσωπικό). Τόσο οι ρυθμοί μεταβολής της απασχόλησης στα επαγγέλματα όσο και οι μέσοι ετήσιοι ρυθμοί μεταβολής για τις περιόδους 1995 – 2000, 2000 – 2005, 2005 – 2010 και 2000 – 2010 παρουσιάζονται στους Πίνακες 7.1 και 7.2 στο Παράρτημα 7.

Τα δέκα επαγγέλματα με τη μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση της απασχόλησης για την περίοδο 2000 – 2010 παρουσιάζονται στο Σχεδιάγραμμα 71. Στο σχεδιάγραμμα παρουσιάζεται επίσης η ποσοστιαία αύξηση της απασχόλησης για την περίοδο 2000 – 2005 για αυτά τα δέκα επαγγέλματα. Από το σχεδιάγραμμα αυτό διαπιστώνεται ότι τα τρία πρώτα επαγγέλματα με τις μεγαλύτερες ποσοστιαίες αυξήσεις ανήκουν στην επαγγελματική κατηγορία των Πτυχιούχων και άλλων ειδικών (Μαθηματικοί και στατιστικολόγοι, Ειδικοί ηλεκτρονικών υπολογιστών και Λογιστές και άλλοι ειδικοί) ενώ στον κατάλογο περιλαμβάνονται ακόμη δύο επαγγέλματα της ίδιας κατηγορίας (Φυσικοί, χημικοί, μετεωρολόγοι, γεωλόγοι και παρόμοιοι ειδικοί και Ειδικοί κοινωνικών, πολιτικών και παρόμοιων επιστημών).

Οι Γενικοί διευθυντές και διευθυντές τμημάτων αναμένεται να παρουσιάσουν σημαντική ποσοστιαία αύξηση μέχρι το 2010. Από την κατηγορία των Υπάλληλων υπηρεσιών, οι Αστυνομικοί, πυροσβέστες, δεσμοφύλακες και παρόμοιοι είναι το μόνο επάγγελμα που θα παρουσιάσει ποσοστιαία αύξηση.

Τέλος στα 10 επαγγέλματα με τις μεγαλύτερες ποσοστιαίες αυξήσεις εντοπίζονται επαγγέλματα από τις κατηγορίες των Χειριστών μηχανημάτων, των Επαγγελματιών μικρής εξειδίκευσης (Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες) και των Τεχνικών βοηθών (Τεχνικοί βοηθοί φυσικών επιστημών και μηχανικής).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 71
ΤΑ 10 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΜΕ ΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

- 212: Μαθηματικοί και στατιστικοί
 213: Ειδικοί ηλεκτρονικών υπολογιστών
 241: Λογιστές και άλλοι ειδικοί
 12: Γενικοί διευθυντές και διευθυντές τμημάτων
 211: Φυσικοί, χημικοί, μετεωρολόγοι, γεωλόγοι και παρόμοιοι ειδικοί
 516: Αστυνομικοί, πυροσβέστες, δεσμοφύλακες και παρόμοιοι
 81: Χειριστές μηχανημάτων
 91: Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες
 31: Τεχνικοί βοηθοί φυσικών επιστημών και μηχανικής
 244: Ειδικοί κοινωνικών, πολιτικών και παρόμοιων επιστημών

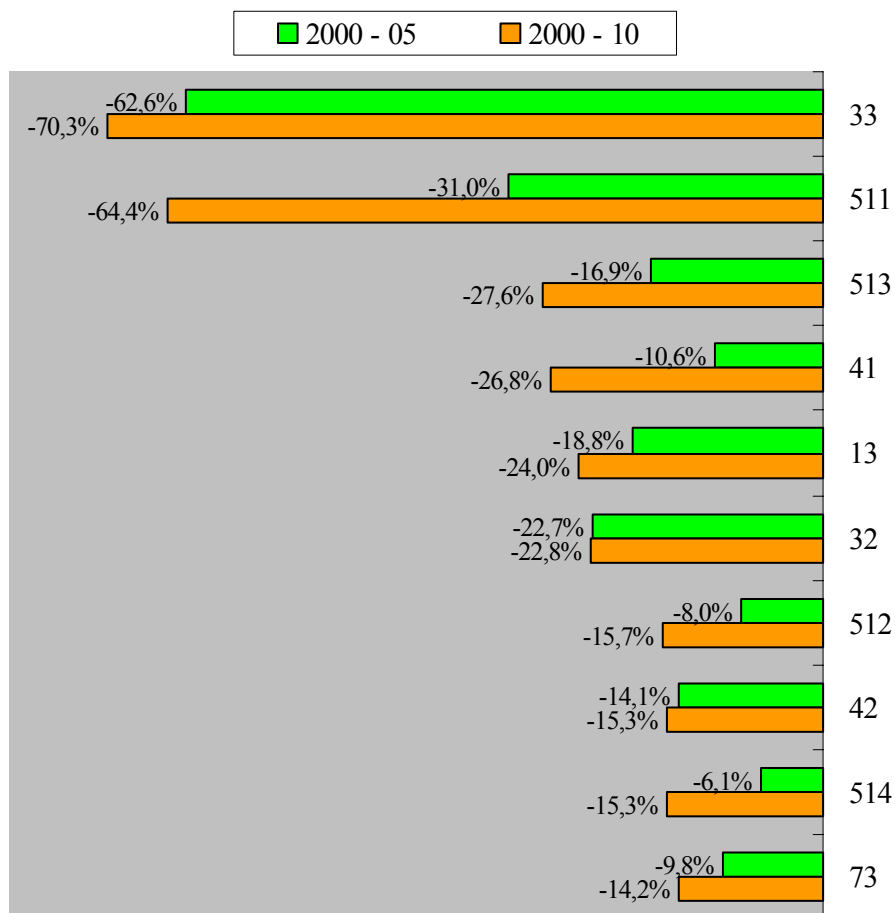
Τα δέκα επαγγέλματα με τη μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση της απασχόλησης για την περίοδο 2000 – 2010 παρουσιάζονται στο Σχεδιάγραμμα 72. Στο σχεδιάγραμμα παρουσιάζεται επίσης η ποσοστιαία μείωση των επαγγελματιών αυτών για την περίοδο 2000 – 2005. Το επάγγελμα με τη σημαντικά μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση είναι το Βοηθητικό διδακτικό προσωπικό. Στον κατάλογο αυτό περιλαμβάνονται τέσσερα (από τα πέντε συνολικά) επαγγέλματα της κατηγορίας των Υπαλλήλων υπηρεσιών και τα δύο επαγγέλματα της κατηγορίας των Γραφών, δακτυλογράφων, ταμιών και παρόμοιων. Επίσης σημαντικές ποσοστιαίες μειώσεις αναμένεται να παρουσιαστούν στους Γενικούς διευθυντές μικρών επιχειρήσεων (σε σύγκριση με σημαντικές ποσοστιαίες αυξήσεις στους Γενικούς διευθυντές και διευθυντές τμημάτων), στους Τεχνικούς βοηθούς βιολογίας, γεωπονίας, υγείας και παρόμοιους και στους Χρυσοκόμους, αγγειοπλάστες, κεραμοποιούς, τεχνίτες χειροτεχνίας, τυπογράφους και παρόμοιους. Στον κατάλογο δεν υπάρχουν επαγγέλματα από τις επαγγελματικές κατηγορίες των Πτυχιούχων και άλλων ειδικών, των Χειριστών μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητών και των Επαγγελματιών μικρής εξειδίκευσης.

Σύγκριση ανάμεσα στις ποσοστιαίες και αριθμητικές μεταβολές

Από σύγκριση ανάμεσα στο Σχεδιάγραμμα 71 (τα δέκα επαγγέλματα με τη μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση της απασχόλησης) με το Σχεδιάγραμμα 33 (τα δέκα επαγγέλματα με τη μεγαλύτερη αριθμητική αύξηση της απασχόλησης) είναι δυνατό να εντοπιστούν **τα έξι επαγγέλματα που έχουν σημαντικές αυξήσεις στην απασχόληση τους, τόσο ποσοστιαίες όσο και αριθμητικές**. Τα επαγγέλματα αυτά είναι:

- *Ειδικοί ηλεκτρονικών υπολογιστών*: +135,6% ή +1.772 άτομα (+8,9% ή +177 άτομα το χρόνο)
- *Λογιστές και άλλοι ειδικοί*: +121,2% ή +3.921 άτομα (+8,3% ή +392 άτομα το χρόνο)
- *Γενικοί διευθυντές και διευθυντές τμημάτων*: +120,6% ή +9.211 άτομα (+8,2% ή +921 άτομα το χρόνο)

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 72
ΤΑ 10 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΜΕ ΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

- 33: Βοηθητικό διδακτικό προσωπικό
- 511: Συνοδοί ταξιδιών και ξεναγοί
- 513: Βρεφοκόμοι και φροντιστές σε ιδρύματα, ιατρεία και σπίτια
- 41: Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών, αποθήκης, δακτυλογράφοι και παρόμοιοι γραφείς
- 13: Γενικοί διευθυντές μικρών επιχειρήσεων
- 32: Τεχνικοί βοηθοί βιολογίας, γεωπονίας, υγείας και παρόμοιοι
- 512: Μάγειροι, σερβιτόροι, μπάρμαν και οικονόμοι
- 42: Γραφείς εξυπηρέτησης κοινού
- 514: Κομμώτριες, κουρείς, αισθητικοί και παρόμοιοι υπάλληλοι
- 73: Χρυσοχόοι, αγγειοπλάστες, κεραμοποιοί, τεχνίτες χειροτεχνίας, τυπογράφοι και παρόμοιοι

- *Αστυνομικοί, πυροσβέστες, δεσμοφύλακες και παρόμοιοι:* +43,2% ή +2.715 άτομα (+3,7% ή 272 άτομα το χρόνο)
- *Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες:* +39,6% ή +12.236 άτομα (+3,4% ή +1.224 άτομα το χρόνο)
- *Τεχνικοί βοηθοί φυσικών επιστημών και μηχανικής:* +37,4% ή +1.866 άτομα (+3,2% ή +187 άτομα το χρόνο)

Τα επαγγέλματα που έχουν **σημαντική ποσοστιαία αύξηση της απασχόλησης αλλά δεν έχουν ανάλογη αριθμητική αύξηση** είναι:

- *Μαθηματικοί και στατιστικοί:* +193,3% ή +174 άτομα (+11,3% ή +17 άτομα το χρόνο)
- *Φυσικοί, χημικοί, μετεωρολόγοι, γεωλόγοι και παρόμοιοι ειδικοί:* +79,2% ή +300 άτομα (+6,0% ή +30 άτομα το χρόνο)
- *Χειριστές μηχανημάτων:* +42,3% ή +502 άτομα (+3,6% ή +50 άτομα το χρόνο)
- *Ειδικοί κοινωνικών, πολιτικών και παρόμοιων επιστημών:* +35,5% ή +237 άτομα (+3,1% ή +24 άτομα το χρόνο)

Τέλος, τα επαγγέλματα που αναμένεται να παρουσιάσουν **σημαντική αριθμητική αύξηση της απασχόλησης τους αλλά, εξαιτίας του μεγάλου αριθμού των απασχολουμένων, η ποσοστιαία αύξηση είναι σχετικά μικρή** είναι τα ακόλουθα:

- *Πωλητές, διαφημιστές εμπορευμάτων και μανεκέν:* +33,5% ή +8.589 άτομα (+2,9% ή +859 άτομα το χρόνο)
- *Άλλοι ειδικοί:* +30,7% ή +1.052 άτομα (+2,7% ή +105 άτομα το χρόνο)
- *Διδακτικό προσωπικό:* +19,3% ή +2.526 άτομα (+1,8% ή +253 άτομα το χρόνο)
- *Εργάτες γεωργίας, δασών και αλιείας:* +11,2% ή +812 άτομα (+1,1% ή +81 άτομα το χρόνο)

Από τη σύγκριση ανάμεσα στο Σχεδιάγραμμα 72 (τα δέκα επαγγέλματα με τη μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση της απασχόλησης) με το Σχεδιάγραμμα 34 (τα δέκα επαγγέλματα με τη μεγαλύτερη αριθμητική μείωση της απασχόλησης) είναι δυνατό να εντοπιστούν τα **πέντε επαγγέλματα που έχουν σημαντικές μειώσεις στην απασχόληση τους, τόσο ποσοστιαίες όσο και αριθμητικές**. Τα επαγγέλματα αυτά είναι:

- *Συνοδοί ταξιδιών και ξεναγοί*: -64,4% ή -646 άτομα (-9,8% ή -65 άτομα το χρόνο)
- *Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών, αποθήκης, δακτυλογράφοι και παρόμοιοι γραφείς*: -26,8% ή -6.634 άτομα (-3,1% ή -663 άτομα το χρόνο)
- *Μάγειροι, σερβιτόροι, μπάρμαν και οικονόμοι*: -15,7% ή -2.658 άτομα (-1,7% ή -266 άτομα το χρόνο)
- *Γραφείς εξυπηρέτησης κοινού*: -15,3% ή -1.830 άτομα (-1,6% ή -183 άτομα το χρόνο)
- *Κομμώτριες, κουρείς, αισθητικοί και παρόμοιοι υπάλληλοι*: -15,3% ή -618 άτομα (-1,6% ή -62 άτομα το χρόνο)

Τα επαγγέλματα που έχουν **σημαντική ποσοστιαία μείωση της απασχόλησης χωρίς όμως να έχουν ανάλογη αριθμητική μείωση** είναι:

- *Βοηθητικό διδακτικό προσωπικό*: -70,3% ή -479 άτομα (-11,4% ή -48 άτομα το χρόνο)
- *Βρεφοκόμοι και φροντιστές σε ιδρύματα, ιατρεία και σπίτια*: -27,6% ή -453 άτομα (-3,2% ή -45 άτομα το χρόνο)
- *Γενικοί διευθυντές μικρών επιχειρήσεων*: -24,0% ή -529 άτομα (-2,7% ή -53 άτομα το χρόνο)
- *Τεχνικοί βοηθοί βιολογίας, γεωπονίας, υγείας και παρόμοιοι*: -22,8% ή -398 άτομα (-2,6% ή -40 άτομα το χρόνο)

- *Χρυσοχόοι, αγγειοπλάστες, κεραμοποιοί, τεχνίτες χειροτεχνίας, τυπογράφοι και παρόμοιοι: -14,2% ή -298 άτομα (-1,5% ή -30 άτομα το χρόνο)*

Τέλος τα επαγγέλματα που αναμένεται να παρουσιάσουν **σημαντική αριθμητική μείωση της απασχόλησης τους αλλά, εξαιτίας του μεγάλου αριθμού των απασχολουμένων, η ποσοστιαία μείωση είναι σχετικά μικρή** είναι τα ακόλουθα:

- *Τεχνίτες μετάλλου και μηχανημάτων: -13,3% ή -1.704 άτομα (-1,4% ή -170 άτομα το χρόνο)*
- *Μεταλλωρύχοι, λατόμοι και τεχνίτες οικοδομών: -12,6% ή -2.522 άτομα (-1,3% ή -252 άτομα το χρόνο)*
- *Χειριστές ακινήτων μηχανημάτων παραγωγής και συναρμολογητές: -11,9% ή -946 άτομα (-1,3% ή -95 άτομα το χρόνο)*
- *Εργάτες μεταλλείων και λατομείων, οικοδομών, βιομηχανίας και μεταφορών: -9,7% ή -1.288 άτομα (-1,0% ή -129 άτομα το χρόνο)*
- *Τεχνίτες τροφίμων, καπνού, επίπλων, ραπτικής, δέρματος και υποδημάτων: -9,3% ή -620 άτομα (-1,0% ή -62 άτομα το χρόνο)*

Η μεταβολή και η μέση ετήσια μεταβολή τόσο σε αριθμό ατόμων όσο και σε ποσοστό για τα 36 επαγγέλματα για τις περιόδους 2000 – 2005 και 2000 – 2010 παρουσιάζονται στους Πίνακες 7.3 και 7.4 στο Παράρτημα 7.

7.3. Συγκέντρωση απασχόλησης επαγγελματικών κατηγοριών

Η κατανομή της απασχόλησης των 9 επαγγελματικών κατηγοριών για το 2010 στους 16 κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας φανερώνει σημαντικές διαφορές. Υπάρχουν επαγγελματικές κατηγορίες που συγκεντρώνονται σε μικρό αριθμό τομέων οικονομικής δραστηριότητας ενώ αντίθετα άλλες επαγγελματικές κατηγορίες κατανέμονται σε μεγάλο αριθμό τομέων οικονομικής

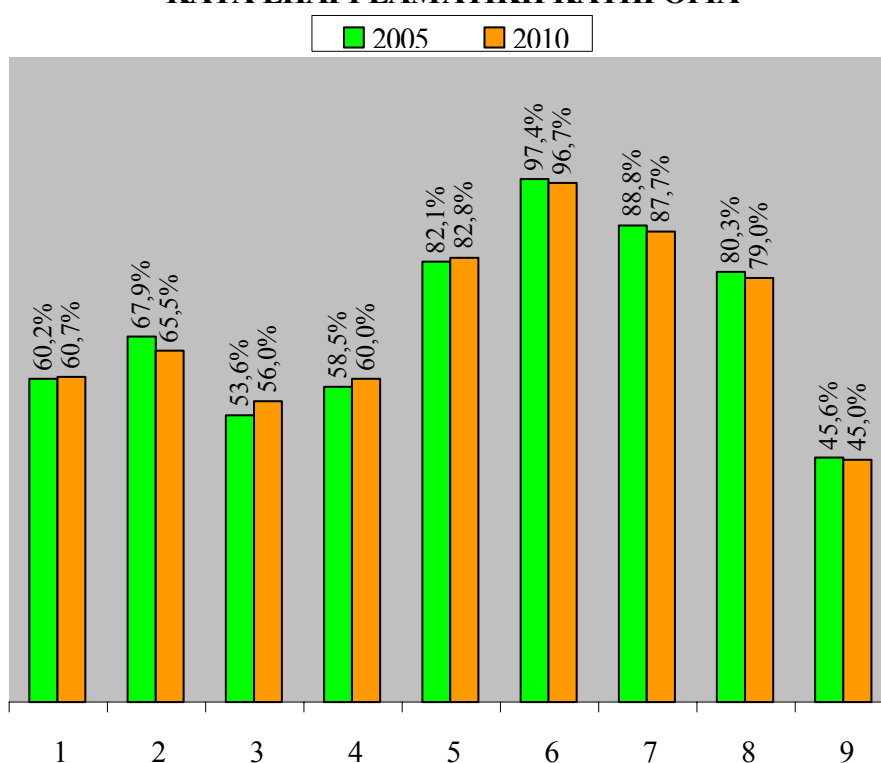
δραστηριότητας. Στους Πίνακες 7.5 και 7.6 στο Παράρτημα 7 παρουσιάζεται η απασχόληση για το 2005 και το 2010 κατά επαγγελματική κατηγορία και τομέα οικονομικής δραστηριότητας. Πρόσθετα, στους Πίνακες 7.7 και 7.8 στο Παράρτημα 7 δίνεται η ποσοστιαία κατανομή της απασχόλησης κάθε επαγγελματικής κατηγορίας κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας για το 2005 και το 2010.

Ένας δείκτης του βαθμού συγκέντρωσης της απασχόλησης κάθε επαγγελματικής κατηγορίας είναι το ποσοστό απασχόλησης που αντιστοιχεί στους τρεις μεγαλύτερους τομείς οικονομικής δραστηριότητας για την κάθε επαγγελματική κατηγορία. Έτσι υπολογίστηκε το ποσοστό αυτό για τις 9 επαγγελματικές κατηγορίες και παρουσιάζεται στο Σχεδιάγραμμα 73 για το 2005 και το 2010. Από αυτό εντοπίζεται ότι οι επαγγελματικές κατηγορίες που έχουν τους μεγαλύτερους βαθμούς συγκέντρωσης είναι:

- *Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες (96,7%):* 89,3% στη Γεωργία, θήρα και δασοκομία, 5,7% στην Αλιεία και 1,7% στα Ξενοδοχεία και εστιατόρια.
- *Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες (87,7%):* 40,9% στις Κατασκευές, 31,0% στις Μεταποιητικές βιομηχανίες και 15,8% στο Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης.
- *Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές (82,8%):* 48,5% στο Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης, 24,3% στα Ξενοδοχεία και εστιατόρια και 10,0% στη Δημόσια διοίκηση και άμυνα.
- *Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές (79,0%):* 38,0% στις Μεταποιητικές βιομηχανίες, 22,9% στις Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες και 18,1% στο Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης.

Οι επαγγελματικές κατηγορίες των Διευθυντών, των Πτυχιούχων και άλλων ειδικών, των Τεχνικών βοηθών, ειδικών γραφέων και παρόμοιων και των Γραφέων, δακτυλογράφων, ταμιών και παρόμοιων έχουν βαθμούς συγκέντρωσης που κυμαίνονται από το 56,0% μέχρι το 65,5%. Ο μικρότερος βαθμός συγκέντρωσης εντοπίζεται στα Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης όπου ανέρχεται στο 45,0%.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 73
ΒΑΘΜΟΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

- 1: Διευθυντές
- 2: Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί
- 3: Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι
- 4: Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι
- 5: Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές
- 6: Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες
- 7: Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες
- 8: Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές
- 9: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης

7.4. Σύγκριση με ιστορικά στοιχεία

Συγκρίνοντας τη μεταβολή της απασχόλησης στις 9 επαγγελματικές κατηγορίες την περίοδο 1995 – 2000 με τις προβλέψεις για την περίοδο 2000 – 2010 διαπιστώνεται ότι τρεις κατηγορίες θα παρουσιάσουν βελτιώσεις στο ρυθμό μεταβολής της απασχόλησης ενώ οι υπόλοιπες κατηγορίες θα παρουσιάσουν επιδεινώσεις. Οι τρεις επαγγελματικές κατηγορίες που αναμένεται να βελτιώσουν το μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής της απασχόλησης ανάμεσα στις δύο χρονικές περιόδους είναι:

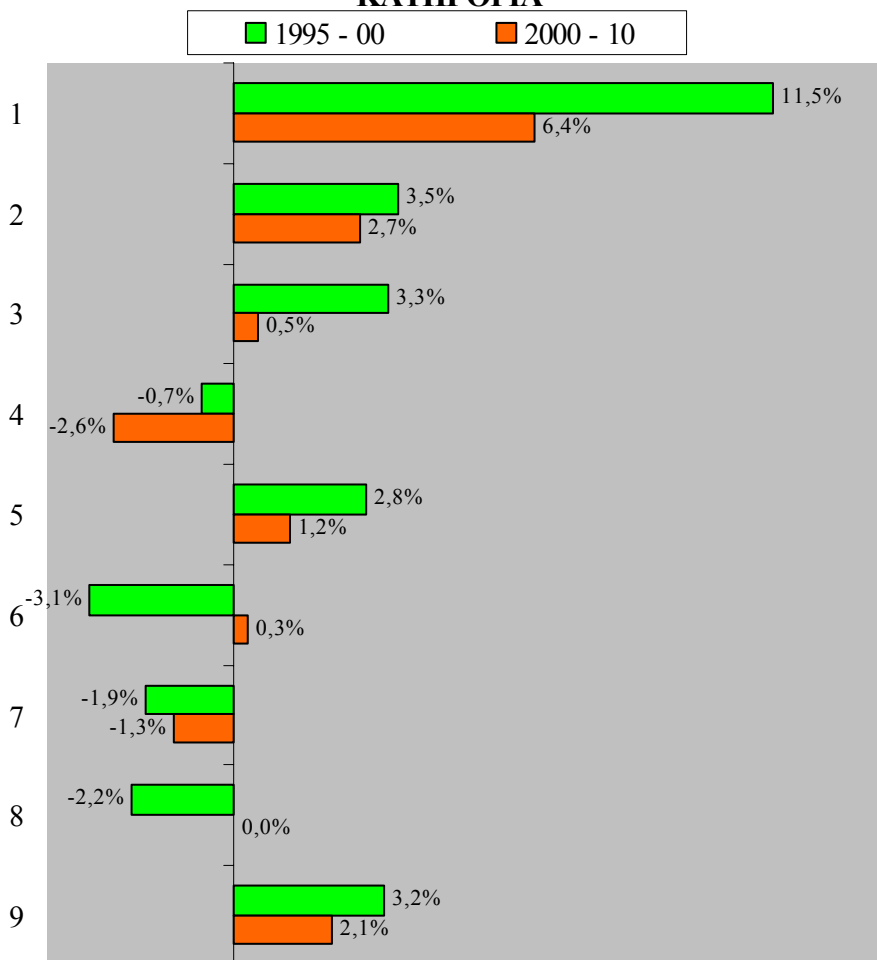
- Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες (από $-3,1\%$ σε $+0,3\%$ το χρόνο).
- Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές (από $-2,2\%$ σε $0,0\%$ το χρόνο).
- Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες (από $-1,9\%$ σε $-1,3\%$ το χρόνο).

Οι τρεις επαγγελματικές κατηγορίες που θα παρουσιάσουν τις μεγαλύτερες επιδεινώσεις στο μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής της απασχόλησης ανάμεσα στις περιόδους 1995 – 2000 και 2000 – 2010 είναι:

- Διευθυντές (από $+11,5\%$ σε $+6,4\%$ το χρόνο).
- Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι (από $+3,3\%$ σε $+0,5\%$ το χρόνο).
- Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι (από $-2,6\%$ σε $-0,7\%$ το χρόνο).

Ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής της απασχόλησης στις 9 επαγγελματικές κατηγορίες για τις περιόδους 1995 – 2000 και 2000 – 2010 παρουσιάζεται στο Σχεδιάγραμμα 74. Στον Πίνακα 7.2 στο Παράρτημα 7 παρουσιάζεται το μέσο ετήσιο ποσοστό μεταβολής της απασχόλησης για τις περιόδους 1995 – 2000, 2000 – 2005, 2005 – 2010 και 2000 – 2010 για τα 36 επαγγέλματα.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 74
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΗΣ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

- 1: Διευθυντές
- 2: Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί
- 3: Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι
- 4: Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι
- 5: Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές
- 6: Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες
- 7: Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες
- 8: Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές
- 9: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης

Μετά από ανάλυση σε μεγαλύτερο βαθμό της διαφοράς ανάμεσα στο μέσο όρο μεταβολής της απασχόλησης την περίοδο 1995 – 2000 με τις προβλέψεις για την περίοδο 2000 – 2010 για τα **36 επαγγέλματα** εντοπίζονται οι μεγαλύτερες αλλαγές. Τα επαγγέλματα που αναμένεται να παρουσιάσουν τις **μεγαλύτερες βελτιώσεις** είναι:

- *Βοηθητικό διδακτικό προσωπικό* (από -18,3% σε -11,4% το χρόνο).
- *Χειριστές ακινήτων μηχανημάτων παραγωγής και συναρμολογητές* (από -7,9% σε -1,3% το χρόνο).
- *Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες* (από -3,1% σε +0,3% το χρόνο).
- *Εργάτες γεωργίας, δασών και αλιείας* (από -2,3% σε +1,1% το χρόνο).
- *Βρεφοκόμοι και φροντιστές σε ιδρύματα, ιατρεία και σπίτια* (από -6,1% σε -3,2% το χρόνο).

Τα επαγγέλματα που θα παρουσιάσουν τις **μεγαλύτερες επιδεινώσεις** στους ρυθμούς μεταβολής της απασχόλησης ανάμεσα στις δύο χρονικές περιόδους είναι:

- *Μαθηματικοί και στατιστικολόγοι* (από +43,1% σε +11,4% το χρόνο).
- *Αστυνομικοί, πυροσβέστες, δεσμοφύλακες και παρόμοιοι* (από +18,0% σε +3,7% το χρόνο).
- *Νομοθετικοί και ανώτεροι διοικητικοί λειτουργοί* (από +15,9% σε +2,9% το χρόνο).
- *Γενικοί διευθυντές και διευθυντές τμημάτων* (από +20,8% σε 8,2% το χρόνο).
- *Λογιστές και άλλοι ειδικοί* (από +20,4% σε +8,3% το χρόνο).

7.5. Σύγκριση με χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Όπως ήδη αναφέρθηκε η σύγκριση των προβλέψεων για την απασχόληση σε επαγγέλματα που γίνονται στη μελέτη αυτή με αντίστοιχες προβλέψεις που γίνονται σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρουσιάζει σημαντικά προβλήματα. Λαμβάνοντας υπόψη τα προβλήματα αυτά, στο μέρος αυτό παρουσιάζονται οι **προβλέψεις για τη μεταβολή της απασχόλησης σε επαγγέλματα** στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην Ιρλανδία και συγκρίνονται με τις προβλέψεις για την Κύπρο.

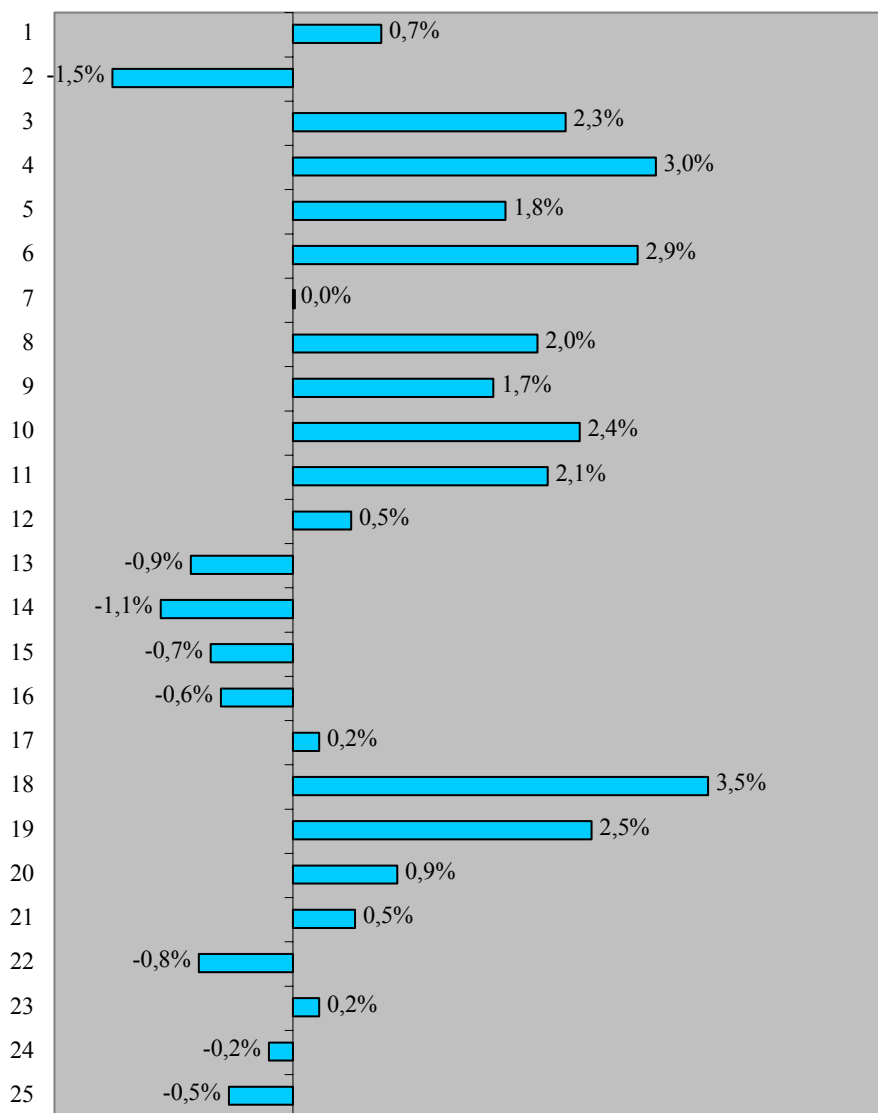
Προβλέψεις για τα επαγγέλματα στο Ηνωμένο Βασίλειο

Οι προβλέψεις για τον ετήσιο μέσο ρυθμό μεταβολής της απασχόλησης για τα 25 κύρια επαγγέλματα που χρησιμοποιούνται από το Institute for Employment Research για το Ηνωμένο Βασίλειο παρουσιάζονται στο Σχεδιάγραμμα 75. Από τα στοιχεία του σχεδιαγράμματος διαπιστώνεται ότι οι μεγαλύτερες ποσοστιαίες αυξήσεις θα παρουσιαστούν στα επαγγέλματα Πτυχιούχων, των Τεχνικών βοηθών και σε Επαγγέλματα παροχής προσωπικής φροντίδας, ψυχαγωγίας και άλλων προσωπικών υπηρεσιών. Αντίθετα, οι μεγαλύτερες ποσοστιαίες μειώσεις αναμένεται να παρουσιαστούν στα Τεχνικά και Γραμματειακά επαγγέλματα και στα Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης.

Συγκεκριμένα, τα **πέντε επαγγέλματα με τις μεγαλύτερες ετήσιες ποσοστιαίες αυξήσεις στην απασχόληση** είναι τα ακόλουθα:

- *Επαγγέλματα παροχής προσωπικής φροντίδας (+3,5% το χρόνο).*
- *Πτυχιούχοι θεμάτων υγείας (+3,0% το χρόνο).*
- *Πτυχιούχοι επιχειρήσεων και δημόσιας υπηρεσίας (+2,9% το χρόνο).*
- *Επαγγέλματα ψυχαγωγίας και άλλων προσωπικών υπηρεσιών (+2,5% το χρόνο).*
- *Πολιτιστικά, επικοινωνιακά και αθλητικά επαγγέλματα (+2,4% το χρόνο).*

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 75
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ:
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΗΝ
ΠΕΡΙΟΔΟ 1999 - 2010

- 1: Διευθυντές και ανώτεροι τμηματάρχες
- 2: Ιδιοκτήτες διευθυντές στη Γεωργία και Υπηρεσίες
- 3: Πτυχιούχοι θετικών επιστημών και μηχανικής

- 4: Πτυχιούχοι θεμάτων υγείας
- 5: Πτυχιούχοι εκπαίδευσης και έρευνας
- 6: Πτυχιούχοι επιχειρήσεων και δημόσιας υπηρεσίας
- 7: Τεχνικοί βοηθοί θετικών επιστημών και μηχανικής
- 8: Τεχνικοί βοηθοί θεμάτων υγείας και κοινωνικής μέριμνας
- 9: Επαγγέλματα παροχής ασφάλειας
- 10: Πολιτιστικά, επικοινωνιακά και αθλητικά επαγγέλματα
- 11: Τεχνικοί βοηθοί επιχειρήσεων και δημόσιας υπηρεσίας
- 12: Διοικητικά και γραφειακά επαγγέλματα
- 13: Γραμματειακά και παρόμοια επαγγέλματα
- 14: Τεχνικά γεωργικά επαγγέλματα
- 15: Τεχνίτες μετάλλου και ηλεκτρολογίας
- 16: Τεχνίτες οικοδομών και κατασκευών
- 17: Άλλοι τεχνίτες
- 18: Επαγγέλματα παροχής προσωπικής φροντίδας
- 19: Επαγγέλματα ψυχαγωγίας και άλλων προσωπικών υπηρεσιών
- 20: Επαγγέλματα πωλήσεων
- 21: Επαγγέλματα εξυπηρέτησης πελατών
- 22: Χειριστές μηχανημάτων και συναρμολογητές
- 23: Οδηγοί και χειριστές κινητών μηχανημάτων
- 24: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης στη Γεωργία, Μεταποίηση και Κατασκευές
- 25: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης στα Γραφεία και Υπηρεσίες

Τα πέντε επαγγέλματα με τις μεγαλύτερες ετήσιες ποσοστιαίες μειώσεις στην απασχόληση κατά την περίοδο 1999 – 2010 είναι τα ακόλουθα:

- *Ιδιοκτήτες διευθυντές στη γεωργία και υπηρεσίες (-1,5% το χρόνο).*
- *Τεχνικά γεωργικά επαγγέλματα (-1,1% το χρόνο).*
- *Γραμματειακά και παρόμοια επαγγέλματα (-0,9% το χρόνο).*
- *Χειριστές μηχανημάτων και συναρμολογητές (-0,8% το χρόνο).*
- *Τεχνίτες μετάλλου και ηλεκτρολογίας (-0,7% το χρόνο).*

Προβλέψεις για τα επαγγέλματα στην Ιρλανδία

Οι προβλέψεις για την απασχόληση σε 45 επαγγέλματα για την περίοδο 2000 – 2015 στην Ιρλανδία παρουσιάζονται στο Σχεδιάγραμμα 76. Τα επαγγέλματα που θα έχουν μειώσεις στην απασχόληση είναι τα Γεωργικά, τα Τεχνικά (ιδιαίτερα στην Ένδυση) και οι Κληρικοί. Τα επαγγέλματα με τις μεγαλύτερες ποσοστιαίες αυξήσεις εντοπίζονται στην κατηγορία των Πτυχιούχων, των Πωλητών, των Τεχνιτών οικοδομών και των Υπάλληλων του επισιτιστικού τομέα.

Τα πέντε επαγγέλματα με τις μεγαλύτερες ετήσιες ποσοστιαίες αυξήσεις στην απασχόληση κατά την περίοδο 2000 – 2015 είναι τα ακόλουθα:

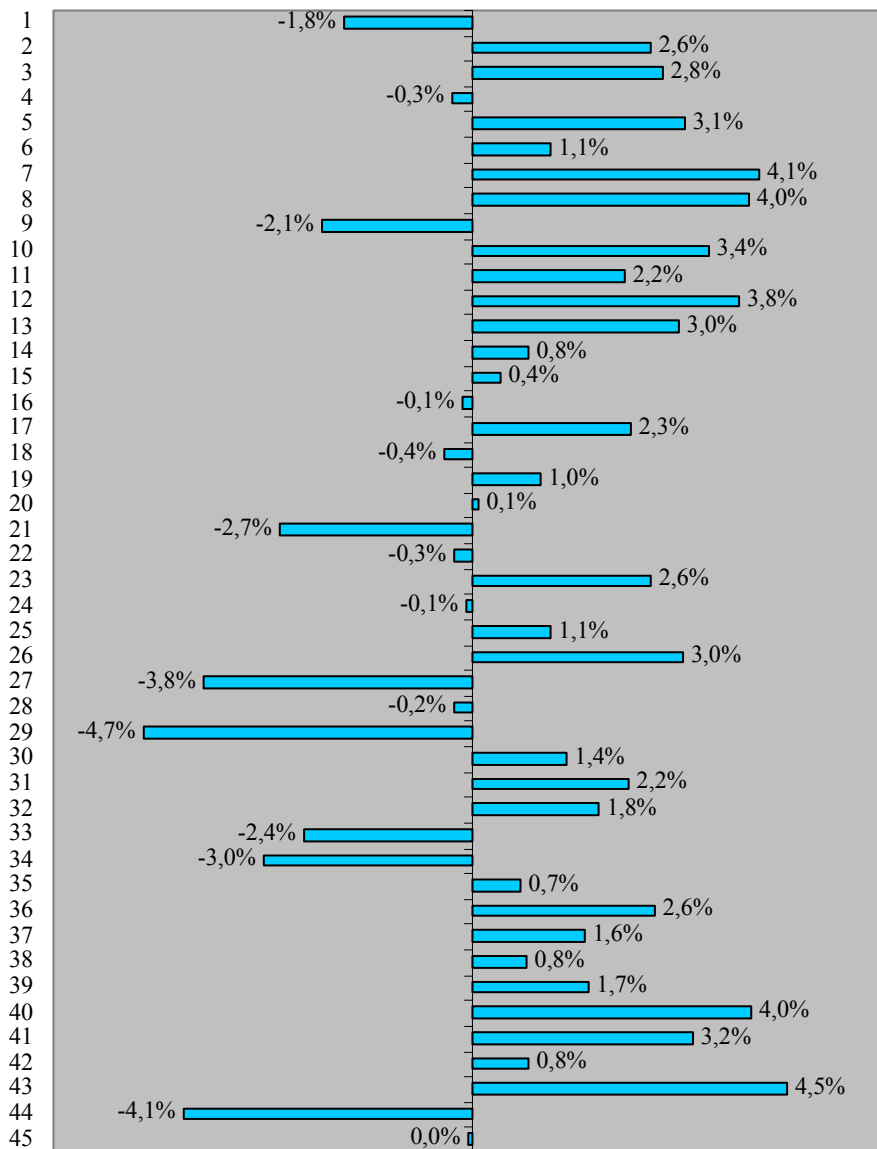
- *Πτυχιούχοι θετικών επιστημών και μηχανικής (+4,1% το χρόνο).*
- *Πτυχιούχοι επιχειρήσεων, οικονομικών και νομικών (+4,0% το χρόνο).*
- *Μάγειροι και σερβιτόροι (+4,0% το χρόνο).*
- *Τεχνικοί βοηθοί θετικών επιστημών και μηχανικής (+3,8% το χρόνο).*
- *Άλλοι πτυχιούχοι (+3,4% το χρόνο).*

Τα πέντε επαγγέλματα με τις μεγαλύτερες ετήσιες ποσοστιαίες μειώσεις στην απασχόληση κατά την περίοδο 2000 – 2015 είναι τα ακόλουθα:

- *Χειριστές μηχανημάτων στην ένδυση και υφαντουργία (-4,7% το χρόνο).*
- *Ανειδίκευτοι εργάτες γεωργίας (-4,1% το χρόνο).*
- *Χειριστές μετάλλου και μηχανικής (-3,8% το χρόνο).*
- *Άλλοι εργάτες μεταφορών (-3,0% το χρόνο).*

- *Τεχνίτες ένδυσης και υφαντουργίας (-2,7% το χρόνο).*

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 76
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΡΛΑΝΔΙΑ:
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΗΝ
ΠΕΡΙΟΔΟ 2000 - 2015

- 1: Γεωργικά επαγγέλματα
- 2: Ανώτεροι διευθυντές

- 3: Διευθυντές τμημάτων
- 4: Ιδιοκτήτες στις Υπηρεσίες
- 5: Πτυχιούχοι θεμάτων υγείας
- 6: Πτυχιούχοι εκπαίδευσης
- 7: Πτυχιούχοι θετικών επιστημών και μηχανικής
- 8: Πτυχιούχοι επιχειρήσεων, οικονομικών και νομικών
- 9: Κληρικοί και άλλοι σχετικοί με τη θρησκεία
- 10: Άλλοι πτυχιούχοι
- 11: Τεχνικοί βοηθοί θεμάτων υγείας
- 12: Τεχνικοί βοηθοί θετικών επιστημών και μηχανικής
- 13: Άλλοι τεχνικοί βοηθοί
- 14: Γραφείς
- 15: Δακτυλογράφοι και τηλεφωνητές
- 16: Αποθηκάριοι και γραφείς διανομών
- 17: Ηλεκτρολόγοι και εγκαταστάτες ηλεκτρικών
- 18: Μηχανικοί και εγκαταστάτες
- 19: Τεχνίτες μετάλλου και μηχανικής
- 20: Τεχνίτες ξύλου
- 21: Τεχνίτες ένδυσης και υφαντουργίας
- 22: Τυπογράφοι και εκτυπωτές
- 23: Τεχνίτες οικοδομών
- 24: Επόπτες και επιστάτες
- 25: Άλλοι τεχνίτες
- 26: Χειριστές ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών μηχανημάτων
- 27: Χειριστές μετάλλου και μηχανικής
- 28: Χειριστές μηχανημάτων τροφίμων, ποτών και καπνού
- 29: Χειριστές μηχανημάτων στην ένδυση και υφαντουργία
- 30: Άλλοι χειριστές μηχανημάτων
- 31: Πακεταριστές
- 32: Οδηγοί
- 33: Ταχυδρόμοι και κλητήρες
- 34: Άλλοι εργάτες μεταφορών
- 35: Αντιπρόσωποι πωλήσεων
- 36: Πωλητές
- 37: Άλλοι υπάλληλοι στις πωλήσεις
- 38: Στρατιώτες
- 39: Άλλοι υπάλληλοι παροχής ασφάλειας
- 40: Μάγειροι και σερβιτόροι
- 41: Οικιακοί βοηθοί και καθαριστές
- 42: Άλλοι υπάλληλοι υπηρεσιών
- 43: Ακαθόριστα επαγγέλματα
- 44: Ανειδίκευτοι εργάτες γεωργίας
- 45: Ανειδίκευτοι εργάτες

Σύγκριση με τις προβλέψεις για τα επαγγέλματα στην Κύπρο

Από τη σύγκριση των **προβλέψεων για την Κύπρο με τις προβλέψεις για το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία διαπιστώνονται αρκετές ομοιότητες αλλά και αξιοσημείωτες διαφορές**. Οι επαγγελματικές κατηγορίες των Διευθυντών και των Πτυχιούχων θα σημειώσουν σημαντικές ποσοστιαίες αυξήσεις και στις τρεις χώρες. Οι Τεχνικοί βοηθοί, με κάποιες εξαιρέσεις, παρουσιάζουν επίσης αυξήσεις και στις τρεις χώρες.

Διαφορές εντοπίζονται στα Γραφειακά επαγγέλματα όπου ενώ στην Κύπρο και το Ηνωμένο Βασίλειο αναμένονται μειώσεις στην Ιρλανδία προβλέπονται αυξήσεις. Παρόμοια κατάσταση παρουσιάζεται και στα Τεχνικά επαγγέλματα (Τεχνίτες και Χειριστές μηχανημάτων) με την εξαίρεση των Τεχνιτών ένδυσης και υφαντουργίας όπου αναμένονται μειώσεις και στις τρεις χώρες.

Στα Γεωργικά επαγγέλματα αναμένονται σημαντικές ποσοστιαίες μειώσεις στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην Ιρλανδία ενώ στην Κύπρο προβλέπεται ότι η απασχόληση θα μείνει στα ίδια επίπεδα. Οι Υπάλληλοι υπηρεσιών και οι Πωλητές αναμένεται να παρουσιάσουν αυξήσεις στις τρεις χώρες. Τέλος, στα Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης η εικόνα είναι ανάμικτη με αυξήσεις στην Κύπρο και μειώσεις στο Ηνωμένο Βασίλειο και Ιρλανδία.

8. ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑνΑΔ

Η διεξαγωγή της μελέτης αυτής και οι προβλέψεις που δίνει για την απασχόληση στα επαγγέλματα και τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας δημιουργούν προκλήσεις για την ΑνΑΔ. Οι προκλήσεις αυτές διαγράφουν αφενός την ανάγκη προσαρμογής των δραστηριοτήτων της στα νέα δεδομένα και αφετέρου προσδιορίζουν τις προοπτικές για ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων με στόχο την αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου.

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται αναφορά στη **διαχρονική πορεία της ΑνΑΔ** σε σχέση με τη συμβολή και την ανταπόκριση της στην αντιμετώπιση των θεμάτων της απασχόλησης και της αγοράς εργασίας. Επίσης **εντοπίζονται οι επιπτώσεις** από τα αποτελέσματα της μελέτης στα θέματα πολιτικής και δραστηριοτήτων για το ανθρώπινο δυναμικό της Κύπρου, μέσα από τις οποίες **προβάλλουν προκλήσεις αλλά και προοπτικές για την ίδια την ΑνΑΔ**. Οι επιπτώσεις αυτές επικεντρώνονται στις δραστηριότητες **αρχικής και συνεχιζόμενης κατάρτισης** της ΑνΑΔ.

Πρόσθετα, εντοπίζονται οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας και τα επαγγέλματα που η **ραγδαία ανάπτυξη** τους καθορίζει αυξημένες ανάγκες κατάρτισης και αναβάθμισης του προσωπικού τους. Στην αντίθετη πλευρά οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας και τα επαγγέλματα με αναμενόμενη **μείωση της απασχόλησης** θα πρέπει να στηριχθούν με ανάλογες δραστηριότητες κατάρτισης ενώ αναμένεται ότι θα έχουν αυξημένες ανάγκες για **επανακατάρτιση** των εργαζομένων.

Τέλος, γίνονται αναφορές στην ανάγκη για την όσο το δυνατό καλύτερη **διάχυση των αποτελεσμάτων της μελέτης** και παρουσιάζονται οι αυξημένες προκλήσεις στο ερευνητικό έργο της ΑνΑΔ εξαιτίας της ανάληψης μιας τέτοιας μελέτης που για πρώτη φορά γίνεται στην Κύπρο.

8.1. Ευέλικτος αναπροσανατολισμός πολιτικής και δραστηριοτήτων

Η λειτουργία της ΑνΑΔ για περισσότερες από δύο δεκαετίες¹¹ είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός **ολοκληρωμένου συστήματος για την κατάρτιση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου**. Τα κύρια συστατικά του συστήματος αυτού είναι ο **εντοπισμός των αναγκών κατάρτισης** (μέσα από τις μελέτες που η ΑνΑΔ διεξάγει), ο **σχεδιασμός και υλοποίηση αναλόγων προγραμμάτων κατάρτισης** (αρχική και συνεχιζόμενη κατάρτιση) και **αναπτυξιακών δραστηριοτήτων** (παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών – ενίσχυση της υποδομής κατάρτισης – πρότυπα επαγγελματικών προσόντων), η **αξιολόγηση** των δραστηριοτήτων και η **συνεχής ανατροφοδότηση** και βελτίωση της πολιτικής και των δραστηριοτήτων.

Μετά από εξέταση και αξιολόγηση της **διαχρονικής πορείας της ΑνΑΔ** από την ίδρυση της μέχρι σήμερα, διαπιστώνεται ότι η πολιτική και οι δραστηριότητες της έχουν διαμορφωθεί ώστε να **συμβαδίζουν και να ανταποκρίνονται στις εξελίξεις στην κυπριακή οικονομία και αγορά εργασίας**¹². Από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι η ΑνΑΔ κατάφερε να ανταποκριθεί στις ανάγκες για κατάρτιση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου, όπως αυτές διαφοροποιούνταν διαχρονικά με βάση τις συνεχείς αλλαγές στην απασχόληση στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και τα επαγγέλματα.

Οι προβλέψεις που περιέχονται στη μελέτη αναμένεται να δημιουργήσουν **σημαντικές προκλήσεις** στις πολιτικές εκπαίδευσης,

¹¹ Η ΑνΑΔ ιδρύθηκε το 1974 (Νόμος 21 και ονομασία Αρχή Βιομηχανικής Καταρτίσεως Κύπρου) αλλά εξαιτίας της τουρκικής εισβολής και κατοχής δραστηριοποιήθηκε το 1979. Το 1999 τέθηκε σε ισχύ νέα νομοθεσία που ανάμεσα σε πολλές άλλες αλλαγές προνοούσε και την αλλαγή της ονομασίας σε Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου.

¹² Μελέτη της ΑνΑΔ «Οι Διαχρονικές Τάσεις Απασχόλησης στην Κύπρο 1980 – 2000».

απασχόλησης και κατάρτισης και ειδικότερα στο **πεδίο δραστηριοποίησης της ΑνΑΔ**. Οι σημαντικότερες από τις προβλέψεις αυτές συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- Επαύξηση της εξάρτησης της κυπριακής οικονομίας από τους τομείς των Υπηρεσιών. Το 2010 οι τομείς των Υπηρεσιών αναμένεται να αντιστοιχούν στο 78,8% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος και στο 72,2% της Απασχόλησης.
- Δημιουργία την περίοδο 2000 – 2010 συνολικά 26.200 νέων θέσεων εργασίας, οι οποίες θα συγκεντρώνονται σχεδόν αποκλειστικά στους τριτογενείς τομείς.
- Η παγκόσμια ανάπτυξη της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών δεν άφησε ανεπηρέαστη την Κύπρο. Αυτό αντικατοπτρίζεται στην παρουσία μεταξύ των τομέων με τη μεγαλύτερη ανάπτυξη στην Κύπρο κατά τη διάρκεια της περιόδου 2000 – 2010, της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών.
- Περιορισμός της ανάπτυξης του τουριστικού τομέα με συνέπειες σε σχετικά επαγγέλματα, αφού τα 2 από τα 3 επαγγέλματα με τις σημαντικότερες απώλειες θέσεων αφορούν κυρίως τον τομέα αυτό.
- Συνέχιση της μείωσης της απασχόλησης στις Μεταποιητικές βιομηχανίες. Αυτό εξυπακούει την ανάγκη για στήριξη των ατόμων που θα αποχωρήσουν ώστε να εισέλθουν σε άλλους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και σε άλλα επαγγέλματα.
- Δημιουργία των περισσότερων νέων θέσεων εργασίας στα επαγγέλματα που απαιτούν ανώτερου επιπέδου προσόντα καθώς και στα επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης, όπου το επίπεδο των προσόντων είναι χαμηλό. Αντίθετα η απασχόληση αναμένεται να μειωθεί στα Γραφειακά και στα Τεχνικά Επαγγέλματα.

Οι προβλέψεις αυτές προδιαγράφουν τις προκλήσεις που προέρχονται από την αναμενόμενη πορεία της απασχόλησης σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας και σε επαγγέλματα την περίοδο μέχρι το 2010. Η

ΑνΑΔ θα πρέπει να συνεχίσει να επιδεικνύει την απαραίτητη **ευελιξία** για **αναπροσανατολισμό και διαφοροποιήσεις στην πολιτική και δραστηριότητες της**. Οι προβλέψεις αυτές δημιουργούν τις προοπτικές για ενίσχυση και εμπλουτισμό των υφιστάμενων και για εισαγωγή νέων δραστηριοτήτων και σχεδίων. Στη συνέχεια αναλύονται οι προκλήσεις και προοπτικές σε σχέση με:

- Στόχευση σε ραγδαία αναπτυσσόμενους τομείς και επαγγέλματα και στήριξη παραδοσιακών τομέων και επαγγελμάτων.
- Επιπτώσεις στις δραστηριότητες αρχικής κατάρτισης.
- Επιπτώσεις στις δραστηριότητες επανακατάρτισης.
- Επιπτώσεις στις δραστηριότητες συνεχιζόμενης κατάρτισης.

8.2. Στόχευση σε ραγδαία αναπτυσσόμενους τομείς και επαγγέλματα και στήριξη παραδοσιακών τομέων και επαγγελμάτων

Οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας και τα επαγγέλματα που θα **αναπτυχθούν με τους μεγαλύτερους ρυθμούς** μέσα στην περίοδο 2000 – 2010 αναμένεται να παρουσιάσουν αυξημένες ανάγκες για κατάρτιση τόσο των απασχολούμενων τους όσο και νέων ατόμων ώστε να ανταποκριθούν με επιτυχία στις απαιτήσεις των θέσεων εργασίας τους. Με βάση το σκεπτικό αυτό οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας¹³, μαζί με τα βασικότερα επαγγέλματα¹⁴ τους, που θα έχουν **σημαντικές ανάγκες για κατάρτιση** είναι οι ακόλουθοι:

- **Πληροφορική, έρευνα και ανάπτυξη:**

¹³ Σημειώνεται ότι στον κατάλογο δεν περιλαμβάνεται ο τομέας των Ιδιωτικών νοικοκυριών που απασχολούν οικιακό προσωπικό επειδή στην πλειονότητα αφορούν ξένους εργάτες.

¹⁴ Κριτήριο για συμπερίληψη των επαγγελμάτων αυτών είναι ότι η απασχόληση τους θα είναι μεγαλύτερη από το 10% της συνολικής απασχόλησης του τομέα για το 2010.

- Ειδικοί ηλεκτρονικών υπολογιστών
 - Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες
 - Τεχνικοί βοηθοί βιολογίας, γεωπονίας, υγείας και παρόμοιοι
- **Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες:**
 - Λογιστές και άλλοι ειδικοί
 - Άλλοι σχετικοί ειδικοί και βοηθοί οικονομικών, εμπορικών και κοινωνικών υπηρεσιών
 - Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες
- **Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες:**
 - Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών, αποθήκης, δακτυλογράφοι και παρόμοιοι γραφείς
 - Ειδικοί ηλεκτρονικών υπολογιστών
- **Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών:**
 - Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες
 - Κομμώτριες, κουρείς, αισθητικοί και παρόμοιοι υπάλληλοι
- **Τράπεζες:**
 - Γραφείς εξυπηρέτησης κοινού
 - Γενικοί διευθυντές και διευθυντές τμημάτων
 - Άλλοι σχετικοί ειδικοί και βοηθοί οικονομικών, εμπορικών και κοινωνικών υπηρεσιών
- **Εκπαίδευση:**
 - Διδακτικό προσωπικό
- **Υγεία και κοινωνική μέριμνα:**
 - Βιολόγοι, γεωπόνοι, ιατροί, νοσοκόμοι και παρόμοιοι
 - Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες
- **Μεταφορές:**

- Οδηγοί, μηχανοδηγοί, χειριστές γεωργικών μηχανημάτων, υπαξιωματικοί και ναύτες πλοίων
- Άλλοι σχετικοί ειδικοί και βοηθοί οικονομικών, εμπορικών, κοινωνικών και άλλων υπηρεσιών
- **Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης:**
 - Πωλητές, διαφημιστές εμπορευμάτων και μανεκέν

Αξιοσημείωτη είναι η απουσία από τον κατάλογο των τομέων οικονομικής δραστηριότητας που αναπτύσσονται με ραγδαίους ρυθμούς, οποιωνδήποτε από τους Πρωτογενείς και Δευτερογενείς τομείς. Έτσι απουσιάζουν και τα σχετικά επαγγέλματα των τομέων αυτών. Οι προβλέψεις, που βασίζονται και πάνω στις τάσεις του πρόσφατου παρελθόντος, φανερώνουν τη μετατόπιση της κυπριακής οικονομίας ακόμη περισσότερο προς τους Τριτογενείς τομείς των υπηρεσιών. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την ανάγκη για συνεχή κατάρτιση και αναβάθμιση των εργαζομένων σε αυτούς τους τομείς και τα επαγγέλματα. **Οι πρωτογενείς και δευτερογενείς τομείς θα συνεχίσουν να χρειάζονται υποστήριξη μέσα από τον προγραμματισμό και εφαρμογή δραστηριοτήτων αρχικής και συνεχιζόμενης κατάρτισης** του προσωπικού τους αλλά θα είναι σε περιορισμένο συγκριτικά βαθμό. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται για την ανάγκη στήριξης, μέσω της ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού, των παραδοσιακών τομέων της Μεταποίησης και των Κατασκευών.

Ένας σημαντικός τρόπος για την υποβοήθηση των επιχειρήσεων, τόσο εκείνων που αναπτύσσονται με γρήγορους ρυθμούς όσο και εκείνων που χρειάζονται στήριξη είναι μέσα από την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών μέσα στην κάθε επιχείρηση. Η ΑνΑΔ εφαρμόζει το **Σχέδιο Συμβουλευτικών Υπηρεσιών για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις**. Αυτό βοηθά στη βελτίωση της λειτουργίας και αποδοτικότητας των επιχειρήσεων με απασχόληση 5 – 249 άτομα και στην επαύξηση της ανταγωνιστικότητας τους μέσω της ανάπτυξης και πληρέστερης αξιοποίησης του ανθρώπινου τους δυναμικού και της επίλυσης σημαντικών ανασταλτικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν.

Στο Σχέδιο αυτό δεν καλύπτονται οι **Μικροεπιχειρήσεις** (απασχόληση 1 – 4 άτομα) που αποτελούν ένα σημαντικό ποσοστό

του συνολικού αριθμού επιχειρήσεων. Αυτό δημιουργεί πρόβλημα στην προσπάθεια για ενίσχυση και αναβάθμιση των επιχειρήσεων αυτών. Προτείνεται ο σχεδιασμός και λειτουργία ενός νέου Σχεδίου που θα καλύπτει τις Μικροεπιχειρήσεις ώστε να βοηθηθούν στην επαύξηση της ανταγωνιστικότητας τους και στην παραπέρα ανάπτυξη τους με θετικά επακόλουθα στον αριθμό των απασχολουμένων τους και γενικότερες επιπτώσεις στην απασχόληση στην Κύπρο.

8.3. Επιπτώσεις στις δραστηριότητες αρχικής κατάρτισης

Στη μελέτη γίνονται προβλέψεις για την απασχόληση μέχρι το 2010 τόσο στους 27 τομείς οικονομικής δραστηριότητας όσο και στα 36 επαγγέλματα. **Η σύγκριση της αναμενόμενης απασχόλησης ανάμεσα στο 2000 και το 2010 φανερώνει τον ελάχιστο αριθμό νέων ατόμων που θα πρέπει να εισέλθουν στην αγορά εργασίας** για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες των επιχειρήσεων¹⁵. Αυτό ισχύει τόσο στο επίπεδο του τομέα οικονομικής δραστηριότητας όσο και στο επίπεδο της επαγγελματικής κατηγορίας και κατ' επέκταση στο σύνολο της οικονομίας.

Από τις **προβλέψεις της μελέτης** που δυνατό να σχετίζονται με δραστηριότητες **αρχικής κατάρτισης** επισημαίνονται τα ακόλουθα:

- Οι περισσότερες νέες θέσεις εργασίας αναμένεται να δημιουργηθούν σε επαγγέλματα όπου απαιτούνται προσόντα ανώτερου επιπέδου, κυρίως πανεπιστημίου. Τα τρία επαγγέλματα με τη μεγαλύτερη ανάπτυξη και ταυτόχρονα σημαντική αριθμητική βάση είναι:
 - Ειδικοί ηλεκτρονικών υπολογιστών.
 - Λογιστές και άλλοι ειδικοί.
 - Γενικοί διευθυντές και διευθυντές τμημάτων

¹⁵ Ο αριθμός αυτός θεωρείται ως ο ελάχιστος επειδή θα χρειαστούν επίσης νέα άτομα για να αντικαταστήσουν τους εργαζόμενους που θα αποχωρήσουν μόνιμα από την αγορά εργασίας, για λόγους όπως είναι η αφυπηρέτηση, ο θάνατος και η μετανάστευση.

- Τα επαγγέλματα που θα αυξήσουν σημαντικά την απασχόληση τους και στα οποία θα πρέπει να δοθούν πρόσθετες ευκαιρίες για κατάρτιση είναι¹⁶:
 - Πωλητές.
 - Υπάλληλοι παροχής ασφάλειας και προστασίας.
 - Άλλοι σχετικοί ειδικοί και βοηθοί οικονομικών, εμπορικών, κοινωνικών και άλλων υπηρεσιών (γ.π. Πωλητές ασφαλειών, Περιοδεύοντες πωλητές και Αγοραστές).
 - Χειριστές μηχανημάτων στις Μεταποιητικές βιομηχανίες.
 - Οδηγοί, μηχανοδηγοί, χειριστές γεωργικών μηχανημάτων, υπαξιωματικοί και ναύτες πλοίων.
- Τα παραδοσιακά επαγγέλματα για τα οποία προσφέρονται προγράμματα αρχικής κατάρτισης, όπως είναι τα Τεχνικά και Τουριστικά επαγγέλματα, αναμένεται να μειώσουν τον όγκο των απασχολούμενων τους, αλλά θα εξακολουθήσουν να έχουν ανάγκες για τέτοια προγράμματα εξαιτίας των αποχωρήσεων ατόμων.

Στην περίπτωση των επαγγελμάτων για τα οποία απαιτείται μόρφωση **τριτοβάθμιας εκπαίδευσης** η μέχρι τώρα συνεισφορά της ΑνΑΔ εστιάζεται στη λειτουργία ειδικού σχεδίου μέσα από το οποίο ενθαρρύνονται οι επιχειρήσεις να προσλάβουν απόφοιτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ενώ οι νεοπροσλαμβανόμενοι καταρτίζονται σε σχετικά θέματα και αποκτούν τις κατάλληλες εμπειρίες.

Η αύξηση των απασχολούμενων σε **επαγγέλματα που συνήθως απαιτούν προσόντα ανώτερου επιπέδου σημαίνει ότι θα πρέπει να δοθεί αυξημένη έμφαση στην οργάνωση κατάλληλων προγραμμάτων** για αυτά τα άτομα. Θα πρέπει να οργανωθούν και υλοποιηθούν κατάλληλα προγράμματα για ενημέρωση των νέων

¹⁶ Στα επαγγέλματα αυτά δεν περιλαμβάνονται εκείνα για τα οποία απαιτούνται συνήθως προσόντα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

πτυχιούχων για τις προοπτικές εργοδότησης στην Κύπρο. Παράλληλα, τα προγράμματα στελέχωσης επιχειρήσεων με νέους πτυχιούχους θα πρέπει να συνεχιστούν και να προωθηθεί ο συνεχής εμπλουτισμός του περιεχομένου τους καθώς και η προσαρμογή τους ώστε να καλύπτουν μεγαλύτερο αριθμό σχετικών επαγγελματικών εξειδικεύσεων.

Στην περίπτωση των επαγγελμάτων για τα οποία απαιτείται μόρφωση **δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης** η ΑνΑΔ ακολουθεί μέχρι τώρα μια διαφορετική προσέγγιση. Η προσέγγιση αυτή αφορά την εφαρμογή **προγραμμάτων αρχικής κατάρτισης** (μονοεπιχειρησιακά και πολυεπιχειρησιακά – ταχύρυθμα), που στόχο έχουν την κάλυψη των αναγκών σε ειδικότητες όπου εντοπίζεται ζήτηση εργατικού δυναμικού για στελέχωση επιχειρήσεων με άρτια ειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό.

Τα επαγγέλματα στα οποία προσφέρεται αρχική κατάρτιση καθορίζονται στη βάση των αναγκών που προκύπτουν μέσα από έρευνες και προβλέψεις που κάνει η ΑνΑΔ, αξιοποιώντας στοιχεία και στατιστικά δεδομένα για την αγορά εργασίας, στα πλαίσια συνεργασίας με αρμόδιες κυβερνητικές υπηρεσίες, τις εργοδοτικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις. Στη βάση των αναγκών αυτών, προγραμματίζονται και υλοποιούνται δραστηριότητες αρχικής κατάρτισης που συνδυάζουν ιδρυματική κατάρτιση και πρακτική κατάρτιση σε επιχείρηση.

Με στόχο την **αξιοποίηση των νέων αποφοίτων σχολών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης** και την πρόληψη είτε της αποχώρησης τους από την αγορά εργασίας ή της μετάβασης τους στην ανεργία, προτείνεται ο σχεδιασμός και λειτουργία ενός νέου Σχεδίου. Το Σχέδιο αυτό θα είναι παρόμοιο με εκείνο που εφαρμόζεται για τους απόφοιτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και θα στοχεύει στην ορθολογική στελέχωση των επιχειρήσεων με ικανό, ορθά εκπαιδευμένο και άρτια καταρτισμένο προσωπικό μέσω της εργοδότησης και κατάρτισης νέων αποφοίτων σχολών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Με τον τρόπο αυτό οι νέοι απόφοιτοι Σχολών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης θα αποκτούν την απαραίτητη εργασιακή πείρα και τις εξειδικευμένες συμπληρωματικές γνώσεις.

Η εισαγωγή και εφαρμογή ειδικών σχεδίων για την προώθηση της **κατάρτισης και απασχολησιμότητας τόσο ανέργων όσο και του αδρανούς γυναικείου δυναμικού**, αναμένεται να βοηθήσει τόσο τα άτομα στην εξεύρεση επικερδούς απασχόλησης όσο και τις επιχειρήσεις στην ικανοποίηση των αναγκών τους. Προτείνεται όπως η ΑνΑΔ προωθήσει την εισαγωγή των σχεδίων αυτών, τα οποία θα βοηθήσουν ιδιαίτερα στην περίπτωση των ατόμων (άνεργοι ή αδρανείς) που δε διαθέτουν τις απαιτούμενες δεξιότητες και γνώσεις.

8.4. Επιπτώσεις στις δραστηριότητες επανακατάρτισης

Η μείωση των απασχολούμενων στα Γραφειακά και Τεχνικά επαγγέλματα καθώς και σε Τουριστικά επαγγέλματα υποδεικνύει την ανάγκη για **παροχή ευκαιριών επανακατάρτισης** των ατόμων αυτών. Με τον τρόπο αυτό δε θα αποχωρήσουν από την αγορά εργασίας και θα ικανοποιήσουν τις ανάγκες που παρουσιάζονται σε άλλα επαγγέλματα.

Η παροχή ευκαιριών για επανακατάρτιση ατόμων σε νέα θέματα όπως η πληροφορική, αναμένεται να βοηθήσει στην επανένταξη τους στην αγορά εργασίας. Πρόσθετα, η δημιουργική αξιοποίηση των προοπτικών που προσφέρονται από **νέες μορφές απασχόλησης**, όπως η μερική και ευέλικτη απασχόληση και η τηλεργασία, είναι δυνατό να συμβάλουν στη διατήρηση της απασχολησιμότητας των ατόμων.

Κρίνεται απαραίτητο όπως δημιουργηθούν οι κατάλληλοι μηχανισμοί στα Επαρχιακά Γραφεία Εργασίας ώστε να εντοπίζονται τα χαρακτηριστικά των ατόμων αυτών και να συνδέονται με κατάλληλες κενές θέσεις εργασίας μέσα από ανάλογα προγράμματα επανακατάρτισης.

Με στόχο να διατηρήσουν τα άτομα αυτά την απασχόληση τους αλλά και να συνεχίσουν να είναι απασχολήσιμα γίνεται εισήγηση όπως η ΑνΑΔ προωθήσει την εισαγωγή δύο νέων σχεδίων που θα επικεντρώνονται στους άνεργους και στο αδρανές γυναικείο δυναμικό.

Το Σχέδιο για τους **Ανέργους** θα αποσκοπεί στην παροχή κατάρτισης στους ανέργους για απόκτηση νέων και βελτίωση υφιστάμενων γνώσεων και δεξιοτήτων σε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων για αρκετές λειτουργίες της επιχείρησης. Το Σχέδιο θα καλύπτει διάφορα επαγγέλματα και τομείς οικονομικής δραστηριότητας, με έμφαση σε εκείνα που αναμένεται να παρουσιάσουν ελλείψεις εργατικού δυναμικού. Με τον τρόπο αυτό οι άνεργοι θα βελτιώσουν τις προοπτικές απασχόλησης τους ενώ οι επιχειρήσεις θα έχουν τη δυνατότητα να στελεχωθούν με κατάλληλα καταρτισμένο προσωπικό.

Με βάση τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού που παρατηρούνται τα τελευταία χρόνια σε διάφορους τομείς οικονομικής δραστηριότητας, η προσέλκυση του **οικονομικά αδρανούς γυναικείου δυναμικού** στην αγορά εργασίας θα πρέπει να αποτελέσει σοβαρή προτεραιότητα. Το νέο Σχέδιο θα πρέπει να αποσκοπεί στην παροχή κατάρτισης στο αδρανές γυναικείο δυναμικό για απόκτηση νέων και βελτίωση υφιστάμενων γνώσεων και δεξιοτήτων και θα συμβάλει ουσιαστικά στη βελτίωση της απασχολησιμότητας του καθώς και στην ενθάρρυνση του να ενταχθεί στην αγορά εργασίας.

8.5. Επιπτώσεις στις δραστηριότητες συνεχιζόμενης κατάρτισης

Η **ραγδαία ανάπτυξη συγκεκριμένων τομέων οικονομικής δραστηριότητας** και επαγγελμάτων κατά την περίοδο 2000 – 2010 θα έχει ως αποτέλεσμα την ύπαρξη αυξημένων αναγκών για κατάρτιση των απασχολούμενων. Οι ανάγκες αυτές πηγάζουν τόσο από τα **περισσότερα άτομα** που θα απασχολούνται στα επαγγέλματα αυτά όσο και από τις **ραγδαίες αλλαγές στο περιεχόμενο των επαγγελμάτων** σε συνδυασμό με την ανάγκη για συνεχή αναβάθμιση των γνώσεων και δεξιοτήτων των ατόμων. Οι εργαζόμενοι αποτελούν το εχέγγυο για την επιτυχία των κυπριακών επιχειρήσεων σε ένα συνεχές εντεινόμενο ανταγωνιστικό περιβάλλον. Πρόσθετα, η αναμενόμενη ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα επιτείνει τον ανταγωνισμό τόσο ανάμεσα στις επιχειρήσεις όσο και ανάμεσα στους εργαζόμενους.

Τα επαγγέλματα¹⁷ για τα οποία, με βάση τα αποτελέσματα της μελέτης **αναμένεται να παρουσιαστούν αυξημένες ανάγκες για συνεχή κατάρτιση** και για τα οποία πρέπει να προωθηθούν κατάλληλα προγράμματα κατάρτισης, καθώς και οι βασικότεροι τομείς οικονομικής δραστηριότητας¹⁸, είναι:

- **Γενικοί διευθυντές και διευθυντές τμημάτων:**
 - Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
 - Τράπεζες
 - Εκπαίδευση
- **Ειδικοί ηλεκτρονικών υπολογιστών:**
 - Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
 - Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες
 - Πληροφορική, έρευνα και ανάπτυξη
 - Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες
- **Διδακτικό προσωπικό:**
 - Εκπαίδευση
- **Λογιστές και άλλοι ειδικοί:**
 - Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
 - Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες

¹⁷ Επιλέγονται επαγγέλματα για τα οποία η απασχόληση θα αυξάνεται με ρυθμό μεγαλύτερο του μέσου όρου και με περισσότερα από 50 άτομα το χρόνο. Σημειώνεται ότι δεν περιλαμβάνονται Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης για τα οποία η κατάρτιση είναι ειδικής μορφής και περιορισμένης διάρκειας.

¹⁸ Οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας που αναφέρονται είναι εκείνοι που θα έχουν ανάπτυξη μεγαλύτερη του μέσου όρου και στους οποίους θα απασχολούνται το 2010 περισσότεροι από το 5% των απασχολούμενων σε ένα επάγγελμα. Αυτό δε σημαίνει ότι δε θα υπάρχουν ανάγκες κατάρτισης των απασχολούμενων σε άλλους τομείς.

- **Άλλοι ειδικοί:**
 - Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
- **Τεχνικοί βοηθοί φυσικών επιστημών και μηχανικής:**
 - Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
 - Μεταφορές
 - Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες
 - Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες
 - Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
- **Υπάλληλοι παροχής ασφάλειας και προστασίας:**
 - Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες
 - Εκπαίδευση
- **Πωλητές, διαφημιστές εμπορευμάτων και μανεκέν:**
 - Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης

Η συνέχιση της εφαρμογής από την **ΑνΑΔ** δραστηριοτήτων για τη συνεχιζόμενη κατάρτιση θα συνεχίσει να συνεισφέρει ουσιαστικά στην αναβάθμιση του εργατικού δυναμικού της Κύπρου. Η εισήγηση είναι όπως συνεχιστούν οι **δραστηριότητες συνεχιζόμενης κατάρτισης** τόσο με τη μορφή Μονοεπιχειρησιακών όσο και Πολυεπιχειρησιακών προγραμμάτων. Θα πρέπει να επιδιωχθεί η **επικέντρωση των προγραμμάτων αυτών στη βάση των προβλέψεων της μελέτης** και ο εμπλουτισμός τους στη βάση των συνεχώς αναδιαμορφωμένων αναγκών των επιχειρήσεων. Ενδεικτικά αναφέρεται η ανάγκη για την ενσωμάτωση βασικών πτυχών της νέας τεχνολογίας αλλά και η αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρουν οι σύγχρονες μέθοδοι και τεχνολογίες κατάρτισης.

8.6. Διάχυση των αποτελεσμάτων της μελέτης

Τα αποτελέσματα της μελέτης ενδιαφέρουν τόσο αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς όσο και το ευρύ κοινό. Γίνεται εισήγηση για ενημέρωση

όλων των αρμοδίων φορέων πάνω σε προγραμματισμένη βάση, ώστε η μελέτη να αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο για προγραμματισμό θεμάτων που αφορούν το ανθρώπινο δυναμικό. Η **ευρεία ενημέρωση όλων των ενδιαφερομένων** αναμένεται να βοηθήσει στην απόκτηση μιας πιο σφαιρικής εικόνας για τις αναμενόμενες εξελίξεις στην αγορά εργασίας σε σχέση με ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία που αφορούν τη διαμόρφωση της απασχόλησης στους διάφορους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και επαγγέλματα.

Η ευρεία διοχέτευση των αποτελεσμάτων και η ανάλυση και κατανόηση των πληροφοριών που περιέχονται στη μελέτη καθώς και η εξεύρεση τρόπων για την **αποτελεσματική διάχυση τους, αποτελεί μια πραγματική πρόκληση για την ΑνΑΔ**. Εκτός από τους παραδοσιακούς τρόπους (αποστολή της έκθεσης, ενημερωτικές συναντήσεις με αρμοδίους, δημοσιογραφική κάλυψη) αναμένεται να αξιοποιηθούν κατάλληλα οι δυνατότητες που παρέχει το διαδίκτυο.

Αναλυτικότερα, για την άμεση, ευρεία και πιο αποτελεσματική ενημέρωση όλων των ενδιαφερομένων για τα αποτελέσματα της μελέτης, προτείνονται τα ακόλουθα:

- **Αξιοποίηση ιστοσελίδας ΑνΑΔ:** Στην ιστοσελίδα της ΑνΑΔ θα τοποθετηθεί η έκθεση και τα αποτελέσματα της μελέτης.
- **Ενημερωτικές συναντήσεις με αρμοδίους:** Η διενέργεια συναντήσεων με αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς και η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της μελέτης θα βοηθήσει στην ενημέρωση των ατόμων που θα είναι σε θέση να διοχετεύσουν παραπέρα τα αποτελέσματα αυτά.
- **Αποστολή της μελέτης:** Η μελέτη θα αποσταλεί σε αρμοδίους φορείς και υπηρεσίες που απασχολούνται με το θέμα του προγραμματισμού του ανθρώπινου δυναμικού.
- **Δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων μέσα από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης:** Δημοσιογραφική διάσκεψη και άρθρα σε εφημερίδες.

Με τις πιο πάνω ενέργειες αναμένεται να ικανοποιηθεί το ενδιαφέρον των αρμοδίων και άλλων ομάδων ατόμων για τα αποτελέσματα της μελέτης. Η μελέτη αναμένεται να προκαλέσει το ενδιαφέρον αρμοδίων υπηρεσιών και οργανισμών που ασχολούνται με την αγορά εργασίας, τον προγραμματισμό και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και την επαγγελματική καθοδήγηση και ενημέρωση των νέων. Πρόσθετα, τα αποτελέσματα της μελέτης θα ενδιαφέρουν το ευρύ κοινό και ιδιαίτερα ομάδες όπως είναι οι μαθητές και οι γονείς τους.

8.7. Συστηματική παρακολούθηση και εκτίμηση των τάσεων απασχόλησης

Η διεξαγωγή της μελέτης αυτής και η εξαγωγή προβλέψεων για την απασχόληση σε επαγγέλματα και τομείς οικονομικής δραστηριότητας δημιουργεί τη βάση για την παροχή τέτοιων προβλέψεων πάνω σε μια τακτική βάση. Πρόσθετα, δημιουργούνται οι **προϋποθέσεις για την προσθήκη άλλων στοιχείων και προβλέψεων** ώστε να παρουσιαστεί μια πιο ολοκληρωμένη και σφαιρική εικόνα για την αγορά εργασίας. Οι εργασίες που είναι συμβουλευσιμο να προωθηθούν για **συμπερίληψη στο ερευνητικό έργο** της ΑνΑΔ είναι οι ακόλουθες:

- **Τακτική παροχή μακροχρόνιων προβλέψεων** για την απασχόληση στα επαγγέλματα και στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και εξέταση της δυνατότητας επέκτασης της περιόδου πρόβλεψης. Αυτό θα συνεπάγεται ότι οι επόμενες μακροχρόνιες προβλέψεις θα αφορούν την περίοδο 2005 – 2015 με πιθανότητα προέκτασης μέχρι το 2020.
- **Τακτική παροχή βραχυχρόνιων προβλέψεων** για την απασχόληση στα επαγγέλματα και στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Οι προβλέψεις αυτές συνδυαζόμενες με τις μακροχρόνιες προβλέψεις θα επιτρέπουν τη διαμόρφωση ολοκληρωμένης εικόνας για την απασχόληση στην Κύπρο, βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Η πρώτη παροχή βραχυχρόνιων

προβλέψεων απασχόλησης θα αφορά τα χρόνια 2004 και 2005.

- Διερεύνηση της δυνατότητας για **μεγαλύτερη ανάλυση των επαγγελμάτων** για την παροχή αναλυτικότερων προβλέψεων απασχόλησης, ιδιαίτερα στην περίπτωση των βραχυχρόνιων προβλέψεων.
- Εξέταση των **αποχωρήσεων εργατικού δυναμικού** από τα διάφορα επαγγέλματα και των συνεπειών στη ζήτηση. Διερεύνηση της δυνατότητας για πρόβλεψη των αποχωρήσεων τόσο σε βραχυχρόνια όσο και σε μακροχρόνια βάση.

9. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ, ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

Η μελέτη αυτή, που διεξάγεται για πρώτη φορά στην Κύπρο, αναμένεται να προσθέσει σημαντικά νέα στοιχεία στο γνωσιολογικό απόθεμα της Κύπρου με πληροφορίες και δεδομένα για την κυπριακή αγορά εργασίας. Οι προβλέψεις που παρέχονται για την περίοδο μέχρι το 2010 θα αξιοποιηθούν από την ΑνΑΔ στον προγραμματισμό και υλοποίηση κατάλληλων δραστηριοτήτων κατάρτισης και άλλων ενεργειών. Η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της μελέτης εκτιμάται ότι θα είναι σημαντική και από άλλες υπηρεσίες και φορείς, από άτομα που ασχολούνται με τα θέματα του προγραμματισμού του ανθρώπινου δυναμικού και την επαγγελματική καθοδήγηση των νέων, από τους γονείς, τους φοιτητές και μαθητές και τέλος από το ευρύ κοινό.

Στο κεφάλαιο αυτό παρατίθενται οι κυριότερες διαπιστώσεις και συμπεράσματα, τα πορίσματα και οι εισηγήσεις της μελέτης. Οι εισηγήσεις επικεντρώνονται σε θέματα της αρμοδιότητας της ΑνΑΔ ή σε θέματα που η ΑνΑΔ είναι δυνατό να προωθήσει το χειρισμό τους σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους φορείς και υπηρεσίες.

9.1. Διαπιστώσεις και συμπεράσματα

9.1.1. Συμπεράσματα για τη μεταβολή του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας μέχρι το 2010

- i. Ο μέσος ετήσιος ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης σε πραγματικούς όρους αναμένεται να ανέλθει στο 4% κατά τη διάρκεια της δεκαετίας 2000 – 2010. Αυτός συγκρίνεται ευνοϊκά με την περίοδο 1995 – 2000 όπου ανήλθε στο 3,8%.
- ii. Οι τριτογενείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας αναμένεται να συνεχίσουν να παρουσιάζουν το μεγαλύτερο ρυθμό ανάπτυξης (+4,5% το χρόνο) συγκριτικά με τους πρωτογενείς και δευτερογενείς τομείς (3,1% και 2,4% το

χρόνο αντίστοιχα). Ως αποτέλεσμα το 2010, το μερίδιο των τριτογενών τομέων θα ανέλθει στο 78,8% σε σύγκριση με 17,1% για τους δευτερογενείς και 4,1% για τους πρωτογενείς τομείς.

- iii. Από τους 27 τομείς της μελέτης οι **πέντε τομείς που θα παρουσιάσουν τη μεγαλύτερη μέση ετήσια αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος** για την περίοδο 2000 – 2010 είναι τα Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες (+10,8%), η Πληροφορική, έρευνα και ανάπτυξη (+7,9%), οι Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες (+6,9%), οι Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (+6,5%) και οι Τράπεζες (+5,8%).
- iv. Οι τομείς που αναμένεται να παρουσιάσουν **μείωση ή μικρή μόνο ποσοστιαία αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος** είναι υποτομείς στη Μεταποίηση (Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, κατασκευή ειδών ενδυμασίας και βιομηχανία δερματίνων ειδών, Κατασκευή επίπλων και άλλες μεταποιητικές βιομηχανίες και Βιομηχανία τροφίμων, ποτών και καπνοβιομηχανία), τα Ορυχεία και λατομεία καθώς και το Χρηματιστήριο (εξαιτίας της επίπτωσης της αρνητικής εξέλιξης του κατά τη διάρκεια των πρώτων χρόνων της δεκαετίας).

9.1.2. Συμπεράσματα για τη μεταβολή της Παραγωγικότητας σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας μέχρι το 2010

- i. Η **παραγωγικότητα αναμένεται να αυξηθεί με ένα μέσο ετήσιο ρυθμό της τάξης του 3,2%** κατά την περίοδο 2000 – 2010. Ο ρυθμός αυτός θα είναι αυξημένος σε σχέση με την περίοδο 1995 – 2000 όπου ανήλθε στο 2,5% το χρόνο. Ο ρυθμός αυτός παρουσιάζει διαφοροποιήσεις κατά ευρύ τομέα οικονομικής δραστηριότητας και αναμένεται να είναι **μεγαλύτερος στους τριτογενείς τομείς (+3,3% το χρόνο)** από ότι στους πρωτογενείς τομείς (+2,8% το χρόνο) και τους δευτερογενείς τομείς (+2,4% το χρόνο).

- ii. Οι τρεις τομείς οικονομικής δραστηριότητας που θα παρουσιάσουν τη **μεγαλύτερη μέση ετήσια αύξηση** στην παραγωγικότητα είναι τα Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες (+7,4%), ο Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό (+5,0%) και οι Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (+4,9%).
- iii. Αντίθετα, οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας που θα έχουν είτε **μείωση ή μικρή μόνο αύξηση της παραγωγικότητας** είναι το Χρηματιστήριο (-2,2%), τα Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό (0,0%) και η Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, κατασκευή ειδών ενδυμασίας και βιομηχανία δερμάτινων ειδών (+0,9%).

9.1.3. Συμπεράσματα για την αριθμητική μεταβολή της απασχόλησης σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας μέχρι το 2010

- i. Η συνολική απασχόληση για το 2000 ανερχόταν στα 301.600 άτομα. Συγκριτικά με αυτό το χρόνο, το 2005 αναμένεται να αυξηθεί κατά 15.725 άτομα και να ανέλθει στα 317.325 άτομα ενώ το 2010 θα αυξηθεί κατά 26.192 άτομα και θα φτάσει στα 327.792 άτομα.
- ii. Από την ανάλυση κατά ευρύ τομέα οικονομικής δραστηριότητας διαπιστώνεται ότι **οι νέες θέσεις εργασίας θα συνεχίσουν να δημιουργούνται στους τριτογενείς τομείς** σε αντίθεση με τους άλλους δύο ευρείς τομείς. Την περίοδο 2000 – 2005 οι τριτογενείς τομείς θα προσθέσουν 14.591 νέες θέσεις εργασίας στο σύνολο των 15.725 θέσεων (93%) ενώ την περίοδο 2005 – 2010 όλες οι νέες θέσεις εργασίας θα δημιουργηθούν στους τριτογενείς τομείς (αύξηση 11.182 ατόμων) αφού οι πρωτογενείς θα έχουν στασιμότητα και οι δευτερογενείς θα έχουν μειωμένη απασχόληση κατά 715 άτομα.
- iii. Από τα στοιχεία για τη **συνολική περίοδο 2000 – 2010** διαπιστώνεται ότι οι τομείς με τις μεγαλύτερες θετικές επιδράσεις στην αύξηση της απασχόλησης είναι το Εμπόριο,

επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης (+5.135 άτομα ή +19,6%), οι Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες (+4.183 άτομα ή +16,0%), οι Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (+2.690 άτομα ή +10,3%), η Εκπαίδευση (+2.219 άτομα ή +8,5%) και τα Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό (+2.075 άτομα ή +7,9%). Όλοι οι υποτομείς των Μεταποιητικών βιομηχανιών και το Χρηματιστήριο θα παρουσιάσουν αριθμητικές μειώσεις που κυμαίνονται από 687 άτομα (Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, κατασκευή ειδών ενδυμασίας και βιομηχανία δερμάτινων ειδών) μέχρι 17 άτομα (Διυλιστήριο, παραγωγή χημικών προϊόντων και κατασκευή προϊόντων από ελαστικό).

9.1.4. Συμπεράσματα για την αριθμητική μεταβολή της απασχόλησης σε επαγγελματικές κατηγορίες και επαγγέλματα μέχρι το 2010

- i. Οι νέες θέσεις εργασίας υπολογίζονται μέσα από τη σύγκριση στην απασχόληση ανάμεσα στο 2000 και το 2010. Οι επαγγελματικές κατηγορίες που θα έχουν τις **περισσότερες νέες θέσεις εργασίας** είναι τα Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης (+11.760 άτομα), οι Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί (+10.255 άτομα), οι Διευθυντές (+8.783 άτομα) και οι Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές (+6.929 άτομα).
- ii. Οι **θέσεις εργασίας αναμένεται να μειωθούν** σε δύο επαγγελματικές κατηγορίες, στους Γραφείς, δακτυλογράφους, ταμίες και παρόμοιους (-8.464 άτομα) και στους Τεχνίτες και παρόμοιους εργάτες (-5.144 άτομα).
- iii. Από τα 36 επαγγέλματα, τα **5 που θα έχουν τις μεγαλύτερες αριθμητικές αυξήσεις στην απασχόληση** την περίοδο 2000 – 2010 είναι οι Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες (+12.236 άτομα), οι Γενικοί διευθυντές και διευθυντές τμημάτων (+9.211 άτομα), οι Πωλητές, διαφημιστές εμπορευμάτων και μανεκέν (+8.589 άτομα), οι Λογιστές και άλλοι ειδικοί (+3.921

άτομα) και οι Αστυνομικοί, πυροσβέστες, δεσμοφύλακες και παρόμοιοι (+2.715 άτομα).

- iv. Τα **5 επαγγέλματα με τις μεγαλύτερες αριθμητικές μειώσεις στην απασχόληση** κατά τη διάρκεια της περιόδου 2000 – 2010 είναι οι Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών, αποθήκης, δακτυλογράφοι και παρόμοιοι γραφείς (-6.634 άτομα), οι Μάγειροι, σερβιτόροι, μπάρμαν και οικονόμοι (-2.658 άτομα), οι Μεταλλωρύχοι, λατόμοι και τεχνίτες οικοδομών (-2.522 άτομα), οι Γραφείς εξυπηρέτησης κοινού (-1.830 άτομα) και οι Τεχνίτες μετάλλου και μηχανημάτων (-1.704 άτομα).

9.1.5. Συμπεράσματα για την κατανομή της απασχόλησης και τις προβλεπόμενες διαφοροποιήσεις στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας

- i. Το 2010 η απασχόληση στους τριτογενείς τομείς θα ανέλθει στα 236.873 άτομα (72,2%), στους δευτερογενείς τομείς θα μειωθεί στα 64.473 άτομα (19,7%) και στους πρωτογενείς θα ανέλθει στα 26.446 άτομα (8,1%). Τα αντίστοιχα ποσοστά για το 2000 ήταν 69,9% για τους τριτογενείς, 21,5% για τους δευτερογενείς και 8,6% για τους πρωτογενείς.
- ii. **Οι 5 μεγαλύτεροι τομείς για το 2010** θα είναι το Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης (59.335 άτομα ή 18,1%), οι Μεταποιητικές βιομηχανίες (35.369 άτομα ή 10,8%), τα Ξενοδοχεία και εστιατόρια (34.821 άτομα ή 10,6%), οι Κατασκευές (27.604 άτομα ή 8,4%) και η Γεωργία, θήρα και δασοκομία (24.446 άτομα ή 7,5%).
- iii. Από τους 27 τομείς οικονομικής δραστηριότητας, οι πέντε που θα παρουσιάσουν τις **μεγαλύτερες απώλειες στα μερίδια απασχόλησης τους** για την περίοδο 2000 – 2010 είναι κατά σειρά η Γεωργία, θήρα και δασοκομία (-0,4%), οι Κατασκευές (-0,4%), η Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, κατασκευή ειδών ενδυμασίας και βιομηχανία δερματίνων

ειδών (-0,3%), η Παραγωγή βασικών μετάλλων, κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, μηχανημάτων, ηλεκτρικού εξοπλισμού και εξοπλισμού μεταφορών (-0,3%) και η Βιομηχανία τροφίμων, ποτών και καπνοβιομηχανία (-0,3%).

- iv. Οι πέντε τομείς οικονομικής δραστηριότητας με τα **μεγαλύτερα οφέλη στα μερίδια απασχόλησης** τους είναι οι Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες (+1,0%), οι Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (+0,5%), τα Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό (+0,4%), τα Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες (+0,3%) και οι Τράπεζες (+0,3%).

9.1.6. Συμπεράσματα για την κατανομή της απασχόλησης και τις προβλεπόμενες διαφοροποιήσεις στις επαγγελματικές κατηγορίες και τα επαγγέλματα

- i. Οι **τρεις μεγαλύτερες επαγγελματικές κατηγορίες** για το 2010 αναμένεται να είναι τα **Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης** (63.212 άτομα ή 19,3%), οι **Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές** (62.445 άτομα ή 19,1%) και οι **Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί** (43.898 άτομα ή 13,4% του συνόλου). Οι μικρότερες επαγγελματικές κατηγορίες θα είναι οι Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες (17.069 άτομα ή 5,2%) και οι Διευθυντές (18.933 άτομα ή 5,8%).
- ii. Από την ανάλυση των στοιχείων ανάμεσα στο 2000 και το 2010 διαπιστώνεται ότι οι **επαγγελματικές κατηγορίες που συνήθως απαιτούν ανώτερου επιπέδου προσόντα** όπως είναι οι Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί και οι Διευθυντές **θα αυξήσουν τα μερίδια** της απασχόλησης τους (κατά 2,4 και 2,3 ποσοστιαίες μονάδες αντίστοιχα). Παρόμοια όμως κατάσταση προβλέπεται για τα Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης στα οποία **τα προσόντα που απαιτούνται είναι χαμηλού επιπέδου** (αύξηση κατά 2,2 ποσοστιαίες μονάδες)
- iii. Παρατηρείται ότι θα συνεχίσει η **συρρίκνωση του μεριδίου απασχόλησης** τόσο στα **Γραφειακά επαγγέλματα** (μείωση

κατά 3,6 ποσοστιαίες μονάδες) όσο και στα **Τεχνικά επαγγέλματα** (μείωση κατά 2,7 ποσοστιαίες μονάδες).

- iv. Επίσης οι Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές θα αυξήσουν ελαφρά το μερίδιο απασχόλησης τους (κατά 0,7 ποσοστιαίες μονάδες) σε αντίθεση με τους Γεωργούς, κτηνοτρόφους και ψαράδες και τους Τεχνικούς βοηθούς, ειδικούς γραφείς και παρόμοιους που θα μειώσουν τα μερίδια απασχόλησης τους (κατά 0,3 και 0,4 ποσοστιαίες μονάδες αντίστοιχα).
- v. Τα **πέντε επαγγέλματα με το μεγαλύτερο αριθμό απασχολουμένων** για το 2010 είναι οι Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες (43.173 άτομα), οι Πωλητές, διαφημιστές εμπορευμάτων και μανεκέν (34.229 άτομα), οι Άλλοι σχετικοί ειδικοί και βοηθοί οικονομικών, εμπορικών, κοινωνικών και άλλων υπηρεσιών (25.488 άτομα), οι Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών, αποθήκης, δακτυλογράφοι και παρόμοιοι γραφείς (18.143 άτομα) και οι Μεταλλωρύχοι, λατόμοι και τεχνίτες οικοδομών (17.518 άτομα).
- vi. Τα **πέντε επαγγέλματα με τις μεγαλύτερες αυξήσεις στα μερίδια απασχόλησης** τους ανάμεσα στο 2000 και το 2010 είναι οι Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες (+2,9%), οι Γενικοί διευθυντές και διευθυντές τμημάτων (+2,6%), οι Πωλητές, διαφημιστές εμπορευμάτων και μανεκέν (+1,9%), οι Λογιστές και άλλοι ειδικοί (+1,1%) και οι Αστυνομικοί, πυροσβέστες, δεσμοφύλακες και παρόμοιοι (+0,7%).
- vii. Τα **πέντε επαγγέλματα με τις μεγαλύτερες μειώσεις στα μερίδια απασχόλησης** τους ανάμεσα στο 2000 και το 2010 είναι οι Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών, αποθήκης, δακτυλογράφοι και παρόμοιοι γραφείς (-2,7%), οι Μεταλλωρύχοι, λατόμοι και τεχνίτες οικοδομών (-1,4%), οι Μάγειροι, σερβιτόροι, μπάρμαν και οικονόμοι (-1,3%), οι Γραφείς εξυπηρέτησης κοινού (-0,9%) και οι Τεχνίτες μετάλλου και μηχανημάτων (-0,8%).

9.1.7. Συμπεράσματα για την απασχόληση και τις προβλεπόμενες διαφοροποιήσεις κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας

- i. **Η απασχόληση αναμένεται να αυξηθεί κατά 8,7% την περίοδο 2000 – 2010 (+0,8% το χρόνο).** Το ποσοστό αυτό είναι σχετικά περιορισμένο σε σύγκριση με τη δεκαετία 1990 – 2000 όπου η απασχόληση αυξήθηκε κατά 19,0% (+1,6% το χρόνο). Την περίοδο 2000 – 2005 η αύξηση στην απασχόληση θα είναι ουσιαστικά μεγαλύτερη αφού θα ανέλθει στο +5,2% (+1,0% το χρόνο) ενώ την περίοδο 2005 – 2010 η αύξηση θα περιοριστεί στο +3,3% (+0,7% το χρόνο).
- ii. Την περίοδο 2000 – 2010 **οι πρωτογενείς τομείς θα παρουσιάσουν οριακή αύξηση της απασχόλησης (+2,5%), οι δευτερογενείς τομείς θα παραμείνουν περίπου στα ίδια επίπεδα (-0,4%) και οι τριτογενείς τομείς θα αυξήσουν την απασχόληση τους κατά 12,2%.**
- iii. Οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας που αναμένεται να παρουσιάσουν τις **μεγαλύτερες ποσοστιαίες αυξήσεις της απασχόλησης** για την περίοδο 2000 – 2010 είναι η Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες (+33,5% ή +2,9% το χρόνο), τα Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό (+26,6% ή +2,4% το χρόνο) και οι Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (+18,9% ή +1,7% το χρόνο). Οι υπόλοιποι τομείς των Υπηρεσιών παρουσιάζουν αυξήσεις μεγαλύτερες του μέσου όρου της οικονομίας με εξαίρεση τη Δημόσια διοίκηση και άμυνα (+3,9% ή +0,4% το χρόνο) και τα Ξενοδοχεία και εστιατόρια (+5,5% ή +0,5% το χρόνο). **Η μείωση της απασχόλησης των Μεταποιητικών βιομηχανιών** ανέρχεται στο 3,6% (-0,4% το χρόνο) ενώ στους μικρούς τομείς της Αλιείας, Ορυχείων και λατομείων και Ηλεκτρισμού, φυσικού αερίου και νερού θα παραμείνει **στα ίδια επίπεδα** με το 2000.
- iv. Οι πέντε, από τους 27 τομείς οικονομικής δραστηριότητας της μελέτης με τους **μεγαλύτερους ρυθμούς αύξησης της απασχόλησης** για την περίοδο 2000 – 2010, είναι η

Πληροφορική, έρευνα και ανάπτυξη (+55,8% ή +4,5% το χρόνο), οι Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες (+37,7% ή +3,2% το χρόνο), τα Ταχυδρομεία και Τηλεπικοινωνίες (+36,4% ή +3,2% το χρόνο) τα Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό (+26,6% ή +2,4% το χρόνο) και οι Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (+18,9% ή +1,7% το χρόνο).

- v. Εκτός από το Χρηματιστήριο (-8,2% ή -0,9% το χρόνο), οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας που θα παρουσιάσουν **ποσοστιαία μείωση στην απασχόληση** τους κατά την περίοδο 2000 – 2010 είναι όλοι ανεξαιρέτα οι υποτομείς των Μεταποιητικών βιομηχανιών. Σταθερή απασχόληση για την περίοδο αυτή παρουσιάζεται στην Αλιεία, στα Ορυχεία και λατομεία και στον Ηλεκτρισμό, φυσικό αέριο και νερό.

9.1.8. Συμπεράσματα για την απασχόληση και τις προβλεπόμενες διαφοροποιήσεις κατά επαγγελματική κατηγορία και επάγγελμα

- i. Οι επαγγελματικές κατηγορίες που αναμένεται να παρουσιάσουν, μεγαλύτερους από το μέσο όρο, **ρυθμούς αύξησης της απασχόλησης** τους για την περίοδο 2000 – 2010 είναι οι Διευθυντές (+86,5% ή +6,4% το χρόνο), οι Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί (+30,5% ή +2,7% το χρόνο), τα Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης (+22,9% ή +2,1% το χρόνο) και οι Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές (+12,5% ή +1,2% το χρόνο).
- ii. Οι τρεις επαγγελματικές κατηγορίες που θα έχουν **μικρή μόνο αύξηση** είναι οι Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές: (+0,1%), οι Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες: (+3,2%) και οι Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι: (+4,7%).
- iii. Οι επαγγελματικές κατηγορίες που θα παρουσιάσουν **μειώσεις στην απασχόληση** τους μέχρι το 2010 είναι οι Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι (-23,0% ή -2,6% το

χρόνο) και οι Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες (-12,4% ή -1,3% το χρόνο).

- iv. Από τον κατάλογο με τα **δέκα επαγγέλματα με τη μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση της απασχόλησης** για την περίοδο 2000 – 2010 διαπιστώνεται ότι τα τρία πρώτα επαγγέλματα με τις μεγαλύτερες ποσοστιαίες αυξήσεις ανήκουν στην επαγγελματική κατηγορία των Πτυχιούχων και άλλων ειδικών (Μαθηματικοί και στατιστικολόγοι: +193,3% ή +11,3% το χρόνο, Ειδικοί ηλεκτρονικών υπολογιστών: +135,6% ή +8,9% το χρόνο και Λογιστές και άλλοι ειδικοί: +121,2% ή +8,3% το χρόνο) ενώ στον κατάλογο περιλαμβάνονται ακόμη δύο επαγγέλματα της ίδιας κατηγορίας (Φυσικοί, χημικοί, μετεωρολόγοι, γεωλόγοι και παρόμοιοι ειδικοί: +79,2% ή +6,0% το χρόνο και Ειδικοί κοινωνικών, πολιτικών και παρόμοιων επιστημών: +35,5% ή +3,1% το χρόνο). Οι Γενικοί διευθυντές και διευθυντές τμημάτων αναμένεται να παρουσιάσουν σημαντική ποσοστιαία αύξηση (+120,6% ή +8,2% το χρόνο) μέχρι το 2010. Από την κατηγορία των Υπάλληλων υπηρεσιών, οι Αστυνομικοί, πυροσβέστες, δεσμοφύλακες και παρόμοιοι (+43,2% ή +3,7% το χρόνο) είναι το μόνο επάγγελμα που θα παρουσιάσει ποσοστιαία αύξηση. Τέλος στον κατάλογο εντοπίζονται επαγγέλματα από τις κατηγορίες των Χειριστών μηχανημάτων (+42,3% ή +3,6% το χρόνο), των Επαγγελματιών μικρής εξειδίκευσης (Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες: +39,6% ή +3,4% το χρόνο) και των Τεχνικών βοηθών (Τεχνικοί βοηθοί φυσικών επιστημών και μηχανικής: +37,4% ή +3,2% το χρόνο).
- v. Από τον κατάλογο με τα δέκα επαγγέλματα με τη **μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση της απασχόλησης** για την περίοδο 2000 – 2010 εντοπίζεται ότι το Βοηθητικό διδακτικό προσωπικό είναι το επάγγελμα με τη σημαντικά μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση (-70,3% ή -11,4% το χρόνο). Στον κατάλογο αυτό περιλαμβάνονται τέσσερα (από τα πέντε συνολικά) επαγγέλματα της κατηγορίας των Υπαλλήλων υπηρεσιών (Συνοδοί ταξιδιών και ξεναγοί: -64,4% ή -9,8% το χρόνο, Βρεφοκόμοι και φροντιστές σε ιδρύματα, ιατρεία και σπίτια: -

27,6% ή -3,2% το χρόνο, Μάγειροι, σερβιτόροι, μπάρμαν και οικονόμοι: -15,7% ή -1,7% το χρόνο και Κομμώτριες, κουρείς, αισθητικοί παρόμοιοι υπάλληλοι: -15,3% ή -1,6% το χρόνο). Περιλαμβάνονται επίσης τα δύο επαγγέλματα της κατηγορίας των Γραφέων, δακτυλογράφων, ταμιών και παρόμοιων (Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών, αποθήκης, δακτυλογράφοι και παρόμοιοι γραφείς: -26,8% ή -3,1% το χρόνο και Γραφείς εξυπηρέτησης κοινού: -15,3% ή -1,6% το χρόνο). Τέλος σημαντικές ποσοστιαίες μειώσεις αναμένεται να παρουσιαστούν στους Γενικούς διευθυντές μικρών επιχειρήσεων (-24,0% ή -2,7% το χρόνο), στους Τεχνικούς βοηθούς βιολογίας, γεωπονίας, υγείας και παρόμοιους (-22,8% ή -2,6% το χρόνο) και στους Χρυσοχόους, αγγειοπλάστες, κεραμοποιούς, τεχνίτες χειροτεχνίας, τυπογράφους και παρόμοιους (- 14,2% ή -1,5% το χρόνο).

- vi. Μετά από συγκερασμό των καταλόγων με τα δέκα επαγγέλματα με τις μεγαλύτερες ποσοστιαίες αυξήσεις και τις μεγαλύτερες αριθμητικές αυξήσεις εντοπίζονται **τα έξι επαγγέλματα που αναμένεται να αυξήσουν σημαντικά την απασχόληση τους κατά την περίοδο 2000 – 2010**. Αυτά είναι οι Ειδικοί ηλεκτρονικών υπολογιστών (+8,9% ή +177 άτομα το χρόνο), οι Λογιστές και άλλοι ειδικοί (+8,3% ή +392 άτομα το χρόνο), οι Γενικοί διευθυντές και διευθυντές τμημάτων (+8,2% ή +921 άτομα το χρόνο), οι Αστυνομικοί, πυροσβέστες, δεσμοφύλακες και παρόμοιοι (+3,7% ή 272 άτομα το χρόνο), οι Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες (+3,4% ή +1.224 άτομα το χρόνο) και οι Τεχνικοί βοηθοί φυσικών επιστημών και μηχανικής (+3,2% ή +187 άτομα το χρόνο).
- vii. Στην περίπτωση των επαγγελμάτων με τις μεγαλύτερες αριθμητικές και ποσοστιαίες μειώσεις της απασχόλησης τα **πέντε επαγγέλματα που αναμένεται να μειώσουν σημαντικά την απασχόληση** τους κατά τη διάρκεια της περιόδου 2000 – 2010 είναι οι Συνοδοί ταξιδιών και ξεναγοί (-9,8% ή -65 άτομα το χρόνο), οι Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών, αποθήκης, δακτυλογράφοι και παρόμοιοι γραφείς (-3,1% ή -663 άτομα το χρόνο), οι Μάγειροι, σερβιτόροι,

μπάρμαν και οικονομικοί (-1,7% ή -266 άτομα το χρόνο), οι Γραφείς εξυπηρέτησης κοινού (-1,6% ή -183 άτομα το χρόνο) και οι Κομμώτριες, κουρείς, αισθητικοί και παρόμοιοι υπάλληλοι (-1,6% ή -62 άτομα το χρόνο).

9.1.9. Συμπεράσματα για το βαθμό συγκέντρωσης της απασχόλησης στις επαγγελματικές κατηγορίες

- i. Ένας δείκτης του βαθμού συγκέντρωσης της απασχόλησης κάθε επαγγελματικής κατηγορίας είναι το ποσοστό απασχόλησης που αντιστοιχεί στους 3 μεγαλύτερους τομείς οικονομικής δραστηριότητας για την κάθε επαγγελματική κατηγορία.
- ii. Οι επαγγελματικές κατηγορίες που έχουν τους **μεγαλύτερους βαθμούς συγκέντρωσης** είναι οι Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες (96,7%), οι Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες (87,7%), οι Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές (82,8%) και οι Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές (79,0%).
- iii. Οι επαγγελματικές κατηγορίες των Διευθυντών, των Πτυχιούχων και άλλων ειδικών, των Τεχνικών βοηθών, ειδικών γραφέων και παρόμοιων και των Γραφέων, δακτυλογράφων, ταμιών και παρόμοιων έχουν βαθμούς συγκέντρωσης που κυμαίνονται από το 56,0% μέχρι το 65,5%. Ο **μικρότερος βαθμός συγκέντρωσης** εντοπίζεται στα Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης όπου ανέρχεται στο 45,0%.

9.1.10. Συμπεράσματα για τη σύγκριση των προβλέψεων για την απασχόληση σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας στην Κύπρο με προβλέψεις στο Ηνωμένο Βασίλειο στην Ιρλανδία

- i. Παρόλο που η σύγκριση των προβλέψεων για το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία με τις προβλέψεις που γίνονται για την Κύπρο δεν είναι δυνατό να είναι απόλυτη εξαιτίας των διαφορετικών χρονικών περιόδων και των διαφορετικών

ομαδοποιήσεων τομέων οικονομικής δραστηριότητας εντούτοις φαίνονται κάποιες τάσεις. **Οι τριτογενείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας είναι εκείνοι που θα δημιουργήσουν τις περισσότερες νέες θέσεις εργασίας και στις τρεις χώρες.** Οι τομείς με τις μεγαλύτερες ποσοστιαίες αυξήσεις συμπίπτουν στις τρεις χώρες και είναι οι Επαγγελματικές υπηρεσίες, οι Επιχειρηματικές δραστηριότητες και οι Άλλες υπηρεσίες (ψυχαγωγικές, πολιτιστικές, αθλητικές και προσωπικές). Εξαιρέση αποτελεί η σημαντική αύξηση της απασχόλησης στα Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό στην περίπτωση της Κύπρου ενώ ο τομέας αυτός δεν παρουσιάζεται στις άλλες χώρες.

- ii. Οι **πρωτογενείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας** αναμένεται να μειώσουν σημαντικά την απασχόληση τους τόσο στο Ηνωμένο Βασίλειο (-1,8% το χρόνο) όσο και στην Ιρλανδία (-2,6% το χρόνο) ενώ στην Κύπρο αναμένεται να υπάρξει οριακή αύξηση (+0,2% το χρόνο).
- iii. Οι **δευτερογενείς τομείς** οικονομικής δραστηριότητας επηρεάζονται σε πολύ μεγάλο βαθμό από την πορεία των Μεταποιητικών βιομηχανιών που είναι ο μεγαλύτερος τομέας. Διαπιστώνονται διαφορές στην αναμενόμενη εξέλιξη της απασχόλησης στις Μεταποιητικές βιομηχανίες ανάμεσα στις τρεις χώρες αφού στο Ηνωμένο Βασίλειο θα μειωθεί κατά 1,7% το χρόνο και στην Κύπρο και Ιρλανδία κατά 0,4% το χρόνο. Ο τομέας των Κατασκευών αναμένεται να αυξήσει την απασχόληση του τόσο στην Ιρλανδία (+1,8% το χρόνο) όσο και στην Κύπρο (+0,4% το χρόνο) ενώ θα παραμείνει στα ίδια επίπεδα στο Ηνωμένο Βασίλειο.

9.1.11. Συμπεράσματα για τη σύγκριση των προβλέψεων για την απασχόληση σε επαγγέλματα στην Κύπρο με προβλέψεις στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην Ιρλανδία

- i. Από τη σύγκριση αυτή διαπιστώνονται **αρκετές ομοιότητες αλλά και αξιοσημείωτες διαφορές.** Οι επαγγελματικές κατηγορίες των Διευθυντών, των Πτυχιούχων και των Τεχνικών

βοηθών (με κάποιες εξαιρέσεις) θα σημειώσουν σημαντικές ποσοστιαίες αυξήσεις και στις τρεις χώρες.

- ii. **Διαφορές εντοπίζονται** στα Γραφειακά επαγγέλματα όπου ενώ στην Κύπρο και το Ηνωμένο Βασίλειο αναμένονται μειώσεις στην Ιρλανδία προβλέπονται αυξήσεις. Παρόμοια κατάσταση παρουσιάζεται και στα Τεχνικά επαγγέλματα (Τεχνίτες και Χειριστές μηχανημάτων) με την εξαίρεση των Τεχνιτών ένδυσης και υφαντουργίας όπου αναμένονται μειώσεις και στις τρεις χώρες.
- iii. Στα **Γεωργικά επαγγέλματα** αναμένονται σημαντικές ποσοστιαίες μειώσεις στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην Ιρλανδία ενώ στην Κύπρο προβλέπεται ότι η απασχόληση θα μείνει στα ίδια επίπεδα. Οι **Υπάλληλοι υπηρεσιών και οι Πωλητές** αναμένεται να παρουσιάσουν αυξήσεις στις τρεις χώρες. Τέλος, στα **Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης** η εικόνα είναι ανάμικτη με αυξήσεις στην Κύπρο και μειώσεις στο Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία.

9.2. Πορίσματα

- i. Την περίοδο μέχρι το 2010 αναμένεται να συνεχίσει να μεγαλώνει η **εξάρτηση της κυπριακής οικονομίας από τους τομείς των Υπηρεσιών**. Αυτοί αναμένεται να αντιστοιχούν στο 78,8% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος και στο 72,2% της Απασχόλησης.
- ii. Η παραγωγικότητα προβλέπεται μεγαλύτερη στους τριτογενείς τομείς και αναμένεται να διευρυνθεί ακόμη περισσότερο η διαφορά. Αυτό καθιστά επιτακτικό το θέμα της **βελτίωσης της παραγωγικότητας στους πρωτογενείς και δευτερογενείς τομείς** οικονομικής δραστηριότητας.
- iii. Οι **νέες θέσεις εργασίας για την περίοδο 2000 – 2010** **ανέρχονται γύρω στις 26.200 και δημιουργούνται στους τριτογενείς τομείς**. Οι τομείς που θα έχουν τις περισσότερες νέες θέσεις είναι το Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και

ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης (19,6% του συνόλου) και η Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες (19,0% του συνόλου). Επισημαίνεται ότι ο τουριστικός τομέας και ιδιαίτερα τα Ξενοδοχεία και εστιατόρια δε θα συνεχίσουν να δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας με το ρυθμό των προηγούμενων δεκαετιών.

- iv. Η παγκόσμια **ανάπτυξη της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών αντικατοπτρίζεται και στους τομείς με τη μεγαλύτερη ποσοστιαία ανάπτυξη στην Κύπρο** κατά τη διάρκεια της περιόδου 2000 – 2010. Αυτοί είναι η Πληροφορική, έρευνα και ανάπτυξη, οι Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες (νομικές δραστηριότητες, έρευνες αγοράς, αρχιτέκτονες και μηχανικοί, διαφήμιση, παροχή προστασίας και καθαρισμός κτιρίων) και τα Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες. Οι τομείς αυτοί θα χρειαστούν την ανάλογη υποστήριξη με το κατάλληλο προσωπικό.
- v. Αναμένεται να συνεχιστεί η **μείωση στην απασχόληση στις Μεταποιητικές βιομηχανίες και θα πρέπει να δοθούν τα κατάλληλα εφόδια (γνώσεις και δεξιότητες)** στα άτομα που θα αποχωρήσουν από τις βιομηχανίες αυτές για να εισέλθουν σε άλλα επαγγέλματα και τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Με τον τρόπο αυτό θα μειωθεί ο αριθμός των ατόμων που αποχωρούν μόνιμα από την αγορά εργασίας ή που εγγράφονται άνεργοι.
- vi. Τα επαγγέλματα που απαιτούν ανώτερου επιπέδου προσόντα (Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί και Διευθυντές) καθώς και τα Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης όπου τα προσόντα που απαιτούνται είναι χαμηλού επιπέδου **δημιουργούν τις περισσότερες νέες θέσεις εργασίας, αυξάνουν την απασχόληση τους και τα μερίδια τους στη συνολική απασχόληση**. Η απασχόληση αναμένεται να μειωθεί στα Γραφειακά και στα Τεχνικά επαγγέλματα.
- vii. Οι ανειδίκευτοι **Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες** θα είναι το επάγγελμα με τα περισσότερα άτομα μέσα στο 2010 (13,2% του συνόλου) ενώ οι **Πωλητές, διαφημιστές και μανεκέν**

είναι το δεύτερο πολυπληθέστερο επάγγελμα (10,4% του συνόλου).

- viii. Τα τρία επαγγέλματα με τη μεγαλύτερη ποσοστιαία ανάπτυξη αλλά και αριθμητική σημασία είναι οι **Ειδικοί ηλεκτρονικών υπολογιστών, οι Λογιστές και άλλοι ειδικοί και οι Γενικοί διευθυντές και διευθυντές τμημάτων**. Απαιτούνται προσόντα ανώτερου επιπέδου στα επαγγέλματα αυτά και για την κάλυψη των αναγκών αυτών είναι καθοριστικός ο ρόλος του εκπαιδευτικού συστήματος μέσα από την προσφορά του ανάλογου αριθμού θέσεων στα ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα.
- ix. Ο περιορισμός της ανάπτυξης του τουριστικού τομέα έχει συνέπειες σε σχετικά επαγγέλματα αφού τα δύο από τα τρία επαγγέλματα με τις σημαντικότερες απώλειες θέσεων αφορούν κυρίως αυτό τον τομέα. Τα επαγγέλματα με τη μεγαλύτερη ποσοστιαία αλλά και ταυτόχρονα αριθμητική μείωση είναι οι **Συνοδοί ταξιδιών και ξεναγοί, οι Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών, αποθήκης δακτυλογράφοι και παρόμοιοι γραφείς και οι Μάγειροι, σερβιτόροι, μπάρμαν και οικονόμοι**. Η συρρίκνωση του όγκου των απασχολούμενων στα Γραφειακά επαγγέλματα, στα Τεχνικά επαγγέλματα και σε επιλεγμένα επαγγέλματα του τουριστικού τομέα θα έχει συνέπειες στις κατευθύνσεις που προσφέρει το εκπαιδευτικό σύστημα και στην επανεκπαίδευση των ατόμων που θα αποχωρήσουν από τα επαγγέλματα αυτά.

9.3. Εισηγήσεις

Η μελέτη αυτή παρουσιάζει μια σημαντική πτυχή της αγοράς εργασίας που αφορά την παροχή προβλέψεων για την απασχόληση στα διάφορα επαγγέλματα και τομείς οικονομικής δραστηριότητας της κυπριακής οικονομίας. Τα αποτελέσματα της μελέτης αναμένεται ότι θα τύχουν ευρείας αξιοποίησης από διάφορες υπηρεσίες και φορείς που ασχολούνται με τα θέματα της ανάπτυξης της κυπριακής

οικονομίας και αγοράς εργασίας, του προγραμματισμού του ανθρώπινου δυναμικού και της επαγγελματικής καθοδήγησης των νέων, των εργαζομένων και των ανέργων.

Οι εισηγήσεις, που προέρχονται μέσα από την κριτική εξέταση των αποτελεσμάτων της μελέτης, αποσκοπούν στην **προγραμματισμένη αντιμετώπιση της μελλοντικής κατάστασης στην αγορά εργασίας**. Η προσέγγιση που ακολουθείται είναι ο εντοπισμός των γενικών και ειδικών επιπτώσεων με εξειδικευμένη παράθεση εισηγήσεων στα θέματα της εκπαίδευσης, της απασχόλησης και της κατάρτισης.

9.3.1. Ευέλικτος αναπροσανατολισμός της στρατηγικής ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων της Κύπρου

Η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου αποτελεί το βασικότερο εχέγγυο για τη διασφάλιση της επιτυχίας της Κύπρου μέσα σε ένα έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον. Η παροχή προβλέψεων για την απασχόληση στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και στα επαγγέλματα της κυπριακής αγοράς εργασίας, για μια σχετικά μεγάλη χρονική περίοδο, δίνει τη δυνατότητα για έγκαιρη αναθεώρηση και ευέλικτο αναπροσανατολισμό της στρατηγικής ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου.

Η **σημασία που δόθηκε διαχρονικά στο ανθρώπινο δυναμικό της Κύπρου** γίνεται εμφανής τόσο μέσα από τα Στρατηγικά Σχέδια Ανάπτυξης που ετοιμάστηκαν κατά καιρούς όσο και από τις πραγματικές επιδόσεις της αγοράς εργασίας. Επισημαίνεται ότι η αγορά εργασίας παρουσιάζει χαρακτηριστικά περίπου πλήρους απασχόλησης και συγκριτικά ψηλά ποσοστά συμμετοχής τόσο των ανδρών όσο και των γυναικών.

Η αναμενόμενη ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση επιτείνει την ανάγκη για **πιο ορθολογική αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού**, του πιο σημαντικού πλουτοπαραγωγικού πόρου της κυπριακής οικονομίας. Η Κύπρος διαμορφώνει το **Εθνικό Σχέδιο Ανάπτυξης για την τριετία 2004 – 2006**. Στη διαμόρφωση του

Σχεδίου αναμένεται να βοηθήσουν τα πορίσματα της μελέτης, σε συνδυασμό με τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση, που υιοθετούνται πάνω σε ετήσια βάση από την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και τις γενικότερες κατευθύνσεις και προσανατολισμούς του Εκπαιδευτικού Συστήματος.

Τα σημαντικότερα πορίσματα της μελέτης που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στη διαμόρφωση της στρατηγικής ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων στην Κύπρο συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- Επαύξηση της εξάρτησης της κυπριακής οικονομίας από τους τομείς των Υπηρεσιών.
- Συγκέντρωση των νέων θέσεων εργασίας, σχεδόν αποκλειστικά, στους Τριτογενείς τομείς.
- Μεγάλη ανάπτυξη των τομέων της Πληροφορικής και των Τηλεπικοινωνιών.
- Περιορισμός της ανάπτυξης του Τουριστικού τομέα με αρνητικές συνέπειες στην απασχόληση σε επαγγέλματα του τομέα αυτού.
- Συνέχιση της συρρίκνωσης της απασχόλησης στις Μεταποιητικές βιομηχανίες.
- Αύξηση της απασχόλησης στα περισσότερα επαγγέλματα που χρειάζονται προσόντα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Περαιτέρω σημαντική μείωση της απασχόλησης στα Γραφειακά και στα Τεχνικά επαγγέλματα.

Με βάση τα πιο πάνω πορίσματα θα πρέπει να τροχοδρομηθούν ενέργειες για αντιμετώπιση των επιπτώσεων που αναμένεται να προκύψουν από τις μεταβολές και διαφοροποιήσεις στην απασχόληση τόσο σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας όσο και σε επαγγέλματα. Προς το στόχο αυτό είναι απαραίτητη η διαμόρφωση και εφαρμογή μιας **ολοκληρωμένης ενιαίας στρατηγικής** για την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων της Κύπρου. Πυρήνα της στρατηγικής αυτής θα πρέπει να αποτελούν προτάσεις για **έγκαιρες και αποτελεσματικές μεταβολές στις πολιτικές απασχόλησης, εκπαίδευσης και**

κατάρτισης, οι οποίες από τη φύση τους διέπονται από την **αρχή της συμπληρωματικότητας**.

Για το λόγο αυτό είναι απαραίτητος ο **συντονισμός ανάμεσα στους φορείς** που έχουν ευθύνη για τη διαμόρφωση των πολιτικών εκπαίδευσης, απασχόλησης και κατάρτισης. Ως βασικότεροι εμπλεκόμενοι φορείς εντοπίζονται οι ακόλουθοι:

- Γραφείο Προγραμματισμού.
- Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.
- Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
- Υπουργείο Οικονομικών.
- Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού.
- Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού.
- Εργοδοτικές οργανώσεις και σύνδεσμοι.
- Συντεχνιακές οργανώσεις.

Διαπιστώνεται ότι η εφαρμογή ενεργειών και δραστηριοτήτων στα πλαίσια της στρατηγικής για την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων της Κύπρου διαλαμβάνει την εμπλοκή πολλών υπηρεσιών και φορέων ανάλογα με το θέμα. Αυτό απαιτεί την **ανάπτυξη του καλύτερου δυνατού πλαισίου συνεργασίας** έτσι ώστε οι παρεμβάσεις των υπηρεσιών και φορέων να έχουν τη **μέγιστη αποτελεσματικότητα και το λιγότερο δυνατό κόστος** (οικονομικό και ανθρώπινο).

9.3.2. Ευέλικτος αναπροσανατολισμός του εκπαιδευτικού συστήματος της Κύπρου

Οι προβλέψεις για την απασχόληση στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και τα επαγγέλματα μέχρι το 2010 καθορίζουν την ανάγκη για αναπροσαρμογή του εκπαιδευτικού συστήματος της Κύπρου. Οι ραγδαίες διαφοροποιήσεις τόσο στην απασχόληση σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας και σε επαγγέλματα όσο και στο

περιεχόμενο των επαγγελμάτων έχουν **σοβαρές συνέπειες στο εκπαιδευτικό σύστημα.**

Το εκπαιδευτικό σύστημα, το οποίο συνδυάζει γενική και επαγγελματική εκπαίδευση, θα πρέπει να ανταποκρίνεται **έγκαιρα και αποτελεσματικά** στις κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις. Ιδιαίτερα αυτές που σχετίζονται με τη ραγδαία επικράτηση της κοινωνίας της πληροφορίας και της γνώσης.

Βασικό γνώρισμα του εκπαιδευτικού συστήματος θα πρέπει να είναι ο εφοδιασμός των μαθητών, αυτών δηλαδή που θα καταστούν μετέπειτα εργαζόμενοι, με τις ικανότητες για **ταχεία προσαρμογή σε ραγδαία μεταβαλλόμενες συνθήκες.** Οι συνθήκες αυτές σχετίζονται με τις τεχνολογικές αλλαγές και την εξέλιξη των γνώσεων σε όλα τα θέματα. Οι μαθητές θα πρέπει να αποκτήσουν ικανότητες σχετικές με την **ανάλυση και την επίλυση προβλημάτων,** με την **ανάπτυξη πρωτοβουλίας,** με την **καλλιέργεια δημιουργικότητας** και με τη **διαχείριση και αξιοποίηση μεγάλου όγκου πληροφοριών.** Η προώθηση της αναγκαιότητας της **δια βίου μάθησης** θα πρέπει να καλλιεργείται πρωταρχικά μέσα στα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Η αναγκαιότητα της δια βίου μάθησης επιτάσσει την περαιτέρω **ανάπτυξη και ενίσχυση της συνεργασίας αλλά και της σύνδεσης ανάμεσα στις διάφορες μορφές εκπαίδευσης και στην κατάρτιση.** Η βασική εκπαίδευση, η γενική εκπαίδευση, η επαγγελματική εκπαίδευση και η κατάρτιση θα πρέπει να στοχεύουν στη διαμόρφωση ενός πλαισίου, μιας δυναμικής και μιας νοοτροπίας που να ευνοεί τη δια βίου μάθηση.

Οι αλλαγές στα επίπεδα απασχόλησης των διαφόρων επαγγελμάτων όπου συνήθως εντοπίζονται άτομα με μόρφωση **δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης** πρέπει να εξεταστούν από το εκπαιδευτικό σύστημα με στόχο να γίνουν οι ανάλογες αναγκαίες διαφοροποιήσεις. Οι **αλλαγές αυτές αναμένεται να επικεντρώνονται** στους ακόλουθους τομείς:

- **Προσθήκη νέων κλάδων σπουδών** σε επαγγέλματα που δεν περιλαμβάνονται μέχρι τώρα στους κλάδους της εκπαίδευσης και τα οποία αναμένεται να σημειώσουν σημαντική αύξηση στην απασχόληση τους μέχρι το 2010.

- **Μεταβολή (αύξηση ή μείωση) στον αριθμό των μαθητών στους διάφορους κλάδους σπουδών** ώστε να συμβαδίζουν με τις προβλέψεις για την απασχόληση στα επαγγέλματα που αντιστοιχούν στους κλάδους αυτούς.
- **Διαφοροποιήσεις στο περιεχόμενο των αναλυτικών προγραμμάτων** ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των τομέων οικονομικής δραστηριότητας και των επαγγελμάτων της κυπριακής αγοράς εργασίας.
- Ενσωμάτωση στα αναλυτικά προγράμματα **βασικών πτυχών της νέας τεχνολογίας**, όπως είναι η πληροφορική και οι τηλεπικοινωνίες, με στόχο την απόκτηση των απαραίτητων δεξιοτήτων αλλά και την προώθηση της ηλεκτρονικής μάθησης.

Ειδικότερα σε σχέση με την **Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση** θεωρείται απαραίτητη η ταχεία προώθηση του στόχου για βελτίωση και ενίσχυση της. Ο στόχος αυτός διαλαμβάνει τη στήριξη καινοτόμων μέτρων με έμφαση στην αξιοποίηση σύγχρονων μεθόδων και τεχνολογιών. Πρόσθετα κρίνεται αναγκαία η προώθηση της προγραμματιζόμενης αναδιάρθρωσης του **Συστήματος Μαθητείας**.

Τα επαγγέλματα που δημιουργούν τις περισσότερες νέες θέσεις εργασίας είναι εκείνα στα οποία απαιτούνται συνήθως προσόντα **τριτοβάθμιας εκπαίδευσης**, όπως είναι οι Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί και οι Διευθυντές. Συγκεκριμένα, τα επαγγέλματα που θα παρουσιάσουν τις μεγαλύτερες αυξήσεις στην απασχόληση τους είναι:

- Γενικοί διευθυντές και διευθυντές τμημάτων
- Λογιστές και άλλοι ειδικοί
- Διδακτικό προσωπικό
- Τεχνικοί βοηθοί φυσικών επιστημών και μηχανικής
- Ειδικοί ηλεκτρονικών υπολογιστών
- Άλλοι ειδικοί

Οι προκλήσεις που δημιουργούνται είναι η παροχή των ανάλογων θέσεων στο Πανεπιστήμιο Κύπρου και στα ιδιωτικά εκπαιδευτικά ιδρύματα ώστε να ικανοποιήσουν τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Οι ραγδαίες μεταβολές στις απαιτήσεις της οικονομίας και αγοράς εργασίας δεν αφήνουν περιθώρια για εφησυχασμό και για μόνο σταδιακές και αργές αναπροσαρμογές των εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Τόσο οι **αριθμοί των σπουδαστών** στους διάφορους κλάδους σπουδών όσο και το **περιεχόμενο των προγραμμάτων** πρέπει να διαφοροποιούνται ώστε να ανταποκρίνονται στις νέες μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Βασικό μέτρο είναι η ενίσχυση και αναβάθμιση των δημοσίων ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Έτσι θα βελτιωθεί η πρόσβαση στην ανώτερη εκπαίδευση στην Κύπρο, θα προσελκυσθούν ξένοι φοιτητές και θα καθιερωθεί η Κύπρος ως **περιφερειακό κέντρο εκπαίδευσης**.

Στην περίπτωση της Κύπρου μεγάλο ποσοστό αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αποκτά τα ανάλογα προσόντα μετά από φοίτηση σε σχολές στο εξωτερικό. Η επιλογή του κλάδου σπουδών αποτελεί επιλογή και αποκλειστικό προνόμιο των ατόμων αυτών. Γι' αυτό αποκτά μεγάλη σημασία η επαγγελματική αγωγή.

Η δραστηριότητα της **συμβουλευτικής και επαγγελματικής αγωγής** των νέων είναι αναγκαίο όπως ενισχυθεί και βελτιωθεί σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης (δημοτικό, γυμνάσιο, τεχνική και επαγγελματική, λύκειο, κολέγιο, πανεπιστήμιο). Οι μαθητές και φοιτητές θα πρέπει να έχουν όλες τις αναγκαίες πληροφορίες, που σε συνδυασμό με τα ατομικά χαρακτηριστικά, τις ακαδημαϊκές επιδόσεις και τις προσωπικές προτιμήσεις, θα τους βοηθήσουν στην κατάλληλη επιλογή των κλάδων σπουδών και των επαγγελμάτων.

9.3.3. Ευέλικτος αναπροσανατολισμός της στρατηγικής απασχόλησης στην Κύπρο

Η γενική εικόνα της αγοράς εργασίας στην Κύπρο **συγκρίνεται αρκετά ευνοϊκά με τις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης**. Η εικόνα χαρακτηρίζεται από σχεδόν πλήρη απασχόληση

και ψηλά ποσοστά συμμετοχής τόσο των ανδρών όσο και των γυναικών. Αυτό ήταν αποτέλεσμα της ικανοποιητικής ανάπτυξης της οικονομίας και της ραγδαίας προόδου των τριτογενών τομέων οικονομικής δραστηριότητας, οι οποίοι είναι συνήθως τομείς έντασης εργασίας. Φυσικά υπάρχουν **προοπτικές για βελτίωση όλων των δεικτών που σχετίζονται με την αγορά εργασίας**, όπως είναι τα ποσοστά συμμετοχής και τα ποσοστά ανεργίας, κατά φύλο, ηλικία και επίπεδο μόρφωσης. Εξάλλου σχετικές βελτιώσεις προδιαγράφονται από τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση¹⁹ που καθορίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση όπου υπάρχουν τόσο ποιοτικοί όσο και ποσοτικοί στόχοι.

Οι προβλέψεις που περιέχονται στη μελέτη προδιαγράφουν **αλλαγές στην αγορά εργασίας** μέχρι το 2010. Αυτές χαρακτηρίζονται από ραγδαίες μεταβολές στα επίπεδα απασχόλησης σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας και σε επαγγέλματα. Οι **προβλέψεις** αυτές σε συνδυασμό με τις **κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση** καθορίζουν το **πλαίσιο** μέσα στο οποίο πρέπει να κινηθεί η **στρατηγική απασχόλησης** στην Κύπρο. Επιγραμματικά, αναφέρονται οι τέσσερις άξονες των κατευθυντήριων γραμμών που αφορούν τη βελτίωση της απασχολησιμότητας, την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την ενθάρρυνση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των εργαζομένων τους και την ενίσχυση της ισότητας των ευκαιριών για γυναίκες και άνδρες. Η στρατηγική απασχόλησης θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από μια **εγγενή ευελιξία για αναπροσανατολισμό** στη βάση των αναμενόμενων εξελίξεων και των πραγματικών επιδόσεων της κυπριακής αγοράς εργασίας. Ανάμεσα στα μέτρα που κρίνεται απαραίτητο όπως περιληφθούν στη στρατηγική απασχόλησης, είναι και τα πιο κάτω:

- Το θέμα της **ενίσχυσης και του εκσυγχρονισμού των Δημόσιων Υπηρεσιών Απασχόλησης** εντοπίστηκε αρκετές φορές περιλαμβανομένου και του Κοινού Εγγράφου Αξιολόγησης των Προτεραιοτήτων της Πολιτικής Απασχόλησης. Θεωρείται απαραίτητη η

¹⁹ Αναλυτική περιγραφή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση γίνεται στο υποκεφάλαιο 2.1.

δημιουργία ενός ευέλικτου και αποκεντρωμένου συστήματος παροχής υπηρεσιών απασχόλησης, το οποίο θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένο σε τοπικές ανάγκες. Οι Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης θα πρέπει να διευρύνουν και να βελτιώσουν σημαντικά τις υπηρεσίες που παρέχουν με ταυτόχρονη απλοποίηση των διαδικασιών και ενδυνάμωση της διοικητικής υποδομής. Οι δυνατότητες που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες θα βοηθήσουν προς την κατεύθυνση αυτή. Τέλος, οι προσφερόμενες υπηρεσίες θα πρέπει να έχουν ως στόχο το άτομο (άνεργους, εργαζόμενους, αδρανές δυναμικό).

- Η προώθηση και καθιέρωση σύγχρονων και **ευέλικτων μορφών απασχόλησης** θα βοηθήσει στη βελτίωση των ποσοστών συμμετοχής στην αγορά εργασίας. Με τον τρόπο αυτό θα προσελκυσθούν άτομα που βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας και ειδικότερα γυναίκες με οικογενειακές υποχρεώσεις και άτομα μεγαλύτερης ηλικίας. Πρόσθετα, η εισαγωγή ευέλικτων μορφών απασχόλησης, όπως είναι η μερική απασχόληση, το ελαστικό ωράριο και η τηλεργασία, θα συμβάλει στον εκσυγχρονισμό της εργασίας, θα βελτιώσει την παραγωγικότητα και θα ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων.
- Ένα κοινωνικό μέτρο για βελτίωση της λειτουργίας της αγοράς εργασίας είναι η προώθηση της **ισότητας των ευκαιριών πρόσβασης στην απασχόληση** για όλους. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό στην περίπτωση των ατόμων που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό. Αυτό είναι δυνατό μέσα από την εκπαίδευση και ανάπτυξη των βασικών δεξιοτήτων των ευαίσθητα κοινωνικών ομάδων και μέσα από την τόνωση της αυτοπεποίθησης τους.

9.3.4. Ευέλικτος αναπροσανατολισμός της στρατηγικής κατάρτισης στην Κύπρο

Η πρόοδος που έχει επιτευχθεί στον τομέα της κατάρτισης είναι πολύ μεγάλη. Αυτό οφείλεται σε σημαντικό βαθμό στη λειτουργία της ΑνΑΔ από το 1979. Οι επιχειρήσεις έχουν συνειδητοποιήσει σε αρκετό βαθμό, την αναγκαιότητα για κατάρτιση των εργοδοτούμενων τους και για τα οφέλη που θα έχουν μέσα από μια πολιτική επένδυσης στην αξιοποίηση, την ανάπτυξη και την κατάρτιση των ανθρώπινων πόρων τους. Εντούτοις διαπιστώνονται **σημαντικές προοπτικές για βελτίωση** ιδιαίτερα αναφορικά με τον προγραμματισμό και τη διεύθυνση της ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού, τη διαθέσιμη υποδομή κατάρτισης και την αξιοποίηση νέων μεθόδων και τεχνολογιών κατάρτισης.

Με βάση τις προβλέψεις της μελέτης, διαπιστώνεται ότι η **στρατηγική κατάρτισης θα πρέπει να διαθέτει την απαραίτητη ευελιξία** ώστε να ανταποκριθεί στις μεταβαλλόμενες συνθήκες. Κύριος στόχος είναι η παροχή στο ανθρώπινο δυναμικό των γνώσεων, δεξιοτήτων και νοοτροπίας που χρειάζεται η κυπριακή αγορά εργασίας αλλά και ευρύτερα η Ευρωπαϊκή Ένωση. **Βασικά στοιχεία της στρατηγικής κατάρτισης** της Κύπρου θα πρέπει να είναι τα ακόλουθα:

- Ενίσχυση της συνεργασίας ανάμεσα στο Εκπαιδευτικό Σύστημα σε όλες τις βαθμίδες του, και στο Σύστημα Κατάρτισης. Στήριξη των δεσμών ανάμεσα στις αλληλοσυμπληρώμενες στρατηγικές εκπαίδευσης, απασχόλησης και κατάρτισης.
- Περαιτέρω ευαισθητοποίηση των επιχειρήσεων για την αναγκαιότητα για συνεχή αναβάθμιση του προσωπικού τους μέσα από την παροχή κατάλληλων δραστηριοτήτων κατάρτισης και ανάπτυξης. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό στην περίπτωση των Μικροεπιχειρήσεων όπου τα περιθώρια βελτίωσης είναι μεγάλα.
- Εξασφάλιση καθολικής και συνεχούς πρόσβασης του ανθρώπινου δυναμικού στη μάθηση για την απόκτηση και την ανανέωση των γνώσεων του. Δημιουργία του πλαισίου, της συνείδησης και της κουλτούρας που να ευνοεί τη συμμετοχή στη δια βίου μάθηση.

- Προώθηση της ισότητας των ευκαιριών πρόσβασης στο σύστημα κατάρτισης για όλο το ανθρώπινο δυναμικό και ιδιαίτερα για τις ομάδες που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό.
- Ενδυνάμωση της διαθέσιμης υποδομής για παροχή κατάρτισης και αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρουν οι νέοι μέθοδοι και τεχνολογίες κατάρτισης.

Η ΑνΑΔ είναι ο κύριος πρωταγωνιστής στον τομέα της ανάπτυξης και κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού στην Κύπρο. Η λειτουργία της είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος για την κατάρτιση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου. Οι προβλέψεις που περιέχονται στη μελέτη, οι σημαντικότερες των οποίων συνοψίζονται στο υποκεφάλαιο 8.1, δημιουργούν **σημαντικές προκλήσεις στο πεδίο δραστηριοποίησης της ΑνΑΔ.**

Η ΑνΑΔ θα πρέπει να συνεχίσει να επιδεικνύει την απαραίτητη ευελιξία για αναπροσανατολισμό και διαφοροποιήσεις στην πολιτική και δραστηριότητες της. Ενυπάρχουν οι προοπτικές για ενίσχυση και εμπλουτισμό των υφιστάμενων και για εισαγωγή νέων δραστηριοτήτων και σχεδίων, όπως αναλύθηκαν στο κεφάλαιο 8 και παρουσιάζονται επιγραμματικά πιο κάτω:

- **Στόχευση σε ραγδαία αναπτυσσόμενους τομείς και επαγγέλματα και στήριξη παραδοσιακών τομέων και επαγγελμάτων:**
 - Επικεντρωμένη ικανοποίηση των αναγκών κατάρτισης των τομέων οικονομικής δραστηριότητας και των επαγγελμάτων που θα αναπτυχθούν με μεγάλους ρυθμούς.
 - Υποστήριξη με δραστηριότητες κατάρτισης των Πρωτογενών και Δευτερογενών τομέων οικονομικής δραστηριότητας που δεν αναπτύσσονται με γρήγορους ρυθμούς.

- Σχεδιασμός και λειτουργία ενός νέου Σχεδίου Συμβουλευτικών Υπηρεσιών για τις Μικροεπιχειρήσεις (απασχόληση 1 – 4 άτομα).
- **Επιπτώσεις σε δραστηριότητες αρχικής κατάρτισης:**
 - Οργάνωση και υλοποίηση κατάλληλων προγραμμάτων για ενημέρωση των νέων πτυχιούχων για τις προοπτικές εργοδότησης στην Κύπρο.
 - Συνέχιση των προγραμμάτων στελέχωσης επιχειρήσεων και προώθηση του εμπλουτισμού του περιεχομένου τους καθώς και της προσαρμογής τους ώστε να καλύπτουν μεγαλύτερο αριθμό σχετικών επαγγελματικών εξειδικεύσεων.
 - Σχεδιασμός και λειτουργία ενός νέου Σχεδίου για την εργοδότηση και κατάρτιση νέων αποφοίτων σχολών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- **Επιπτώσεις στις δραστηριότητες επανακατάρτισης:**
 - Εισαγωγή ενός νέου Σχεδίου για τους Ανέργους που θα αποσκοπεί στην παροχή κατάρτισης στους ανέργους για απόκτηση νέων και βελτίωση υφιστάμενων γνώσεων και δεξιοτήτων και στη ενίσχυση των προοπτικών απασχόλησής τους.
 - Εισαγωγή ενός νέου Σχεδίου που θα αποσκοπεί στην παροχή κατάρτισης στο αδρανές γυναικείο δυναμικό για απόκτηση νέων και βελτίωση υφιστάμενων γνώσεων και δεξιοτήτων και θα συμβάλει στη βελτίωση της απασχολησιμότητας του καθώς και στην ενθάρρυνση του να ενταχθεί στην αγορά εργασίας.
- **Επιπτώσεις στις δραστηριότητες συνεχιζόμενης κατάρτισης:**
 - Συνέχιση και κατάλληλος εμπλουτισμός των δραστηριοτήτων συνεχιζόμενης κατάρτισης υπό το

φος των προβλέψεων της μελέτης και των συνεχώς αναδιαμορφωμένων αναγκών των επιχειρήσεων.

- Ενσωμάτωση βασικών πτυχών της νέας τεχνολογίας και αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρουν οι σύγχρονες μέθοδοι και τεχνολογίες κατάρτισης.

9.3.5. Διάχυση των αποτελεσμάτων της μελέτης

Η διάχυση των αποτελεσμάτων της μελέτης τόσο σε αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς όσο και στο ευρύ κοινό κρίνεται ως αναγκαία. Με τον τρόπο αυτό η μελέτη θα αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο για προγραμματισμό θεμάτων που αφορούν το ανθρώπινο δυναμικό και θα βοηθήσει στην απόκτηση μιας πιο σφαιρικής εικόνας για τις αναμενόμενες εξελίξεις στην αγορά εργασίας. Οι εισηγήσεις αναφορικά με τους **τρόπους και μεθόδους για την άμεση, ευρεία και πιο αποτελεσματική ενημέρωση** όλων των ενδιαφερομένων για τα αποτελέσματα της μελέτης, έχουν παρουσιασθεί στο υποκεφάλαιο 8.6 και συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- Αξιοποίηση ιστοσελίδας ΑνΑΔ.
- Ενημερωτικές συναντήσεις με αρμόδιους.
- Αποστολή της μελέτης.
- Δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων μέσα από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

9.3.6. Συστηματική παρακολούθηση και εκτίμηση των τάσεων απασχόλησης

Η διεξαγωγή της μελέτης αυτής και η εξαγωγή προβλέψεων για την απασχόληση σε επαγγέλματα και τομείς οικονομικής δραστηριότητας δημιουργεί τη βάση για την παροχή τέτοιων προβλέψεων πάνω σε μια τακτική βάση. Οι εργασίες που είναι συμβουλευσιμο να προωθηθούν για **συμπερίληψη στο ερευνητικό έργο της ΑνΑΔ** έχουν

παρουσιασθεί εκτενώς στο υποκεφάλαιο 8.7 και συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- Τακτική παροχή μακροχρόνιων προβλέψεων για την απασχόληση και εξέταση της δυνατότητας επέκτασης της περιόδου πρόβλεψης.
- Τακτική παροχή βραχυχρόνιων προβλέψεων για την απασχόληση στα επαγγέλματα και στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας.
- Διερεύνηση της δυνατότητας για μεγαλύτερη ανάλυση των επαγγελμάτων.
- Εξέταση των αποχωρήσεων εργατικού δυναμικού από τα διάφορα επαγγέλματα και των συνεπειών στη ζήτηση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1:
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε στη μελέτη **βασίζεται σε ανάλογες μεθοδολογίες που έχουν αναπτυχθεί και χρησιμοποιηθεί σε Ευρωπαϊκές χώρες και στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής.**

Στη μελέτη γίνονται **προβλέψεις για την απασχόληση σε 36 επαγγέλματα και 27 τομείς οικονομικής δραστηριότητας** που περικλείουν το σύνολο της κυπριακής οικονομίας για την περίοδο 2000 – 2010. Η αναλυτική διαδικασία για την ετοιμασία των προβλέψεων περιγράφεται στη συνέχεια.

Ανάλυση των διαχρονικών στοιχείων της αγοράς εργασίας

Στο πρώτο στάδιο της μελέτης έγινε συλλογή, επεξεργασία και ανάλυση όλων των διαθέσιμων στοιχείων για παραμέτρους που αφορούν την αγορά εργασίας της Κύπρου. Τα στοιχεία αναλύθηκαν για την περίοδο 1980 – 2000 και έτσι αποκτήθηκε η αναγκαία βάση δεδομένων για τη στήριξη και προώθηση των προβλέψεων απασχόλησης. Η πιο πάνω εργασία παρουσιάζεται σε έκδοση της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού με τίτλο «Οι Διαχρονικές Τάσεις Απασχόλησης στην Κύπρο 1980 – 2000».

Επιλογή επαγγελμάτων και τομέων οικονομικής δραστηριότητας

Η επιλογή των 36 επαγγελμάτων και των 27 τομέων οικονομικής δραστηριότητας που χρησιμοποιούνται στη μελέτη έγινε αφού καθορίστηκαν και εξετάστηκαν τα ακόλουθα κριτήρια:

- Το μέγεθος της απασχόλησης στα επαγγέλματα και τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας.
- Η εξέλιξη του αριθμού των απασχολουμένων στα επαγγέλματα, όπως εντοπίζεται μέσα από τις Απογραφές Επιχειρήσεων του 1995 και του 2000.

- Η εξέλιξη της απασχόλησης στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας, από το 1995 μέχρι το 2000, χρόνια για τα οποία εισήχθη νέα κωδικοποίηση τομέων οικονομικής δραστηριότητας, όπως παρουσιάζεται από τα επίσημα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας.
- Η συνάφεια των επαγγελμάτων και των τομέων οικονομικής δραστηριότητας. Επαγγέλματα ή τομείς που εξαιτίας της φύσης της εργασίας τους έχουν σημαντικές διαφορές μένουν ξεχωριστά ενώ σε αντίθετη περίπτωση, εξετάστηκε η προοπτική για ομαδοποίηση τους.
- Οι προοπτικές ανάπτυξης των διαφόρων επαγγελμάτων και τομέων οικονομικής δραστηριότητας όπως προκύπτουν μέσα από την εξέλιξη τους σε άλλες πιο ανεπτυγμένες οικονομίες.

Τα 36 επαγγέλματα²⁰ και οι 27 τομείς οικονομικής δραστηριότητας που χρησιμοποιούνται στη μελέτη μαζί με τους ανάλογους κωδικούς τους παρουσιάζονται στους πιο κάτω πίνακες. Πρόσθετα, στους πίνακες αυτούς παρουσιάζονται οι γενικές κατηγορίες τόσο των επαγγελμάτων όσο και των τομέων οικονομικής δραστηριότητας. Σημειώνεται ότι σε πολλούς από τους πίνακες στα επόμενα Παραρτήματα χρησιμοποιούνται μόνο οι κωδικοί αριθμοί των επαγγελμάτων και των τομέων οικονομικής δραστηριότητας εξαιτίας του περιορισμένου διαθέσιμου χώρου.

Απασχόληση κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας

Οι προβλέψεις για την απασχόληση κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας γίνονται από το Γραφείο Προγραμματισμού. Οι προβλέψεις αυτές δίνονται πάνω σε ετήσια βάση για την περίοδο 2000 – 2010 και αφορούν τις ποσοστιαίες μεταβολές του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος και της Απασχόλησης για τους 27 τομείς

²⁰ Αναλυτική περιγραφή των συστατικών επαγγελμάτων που περιλαμβάνονται σε κάθε ένα από τα 36 επαγγέλματα φαίνεται στον Πίνακα 2.1 στο Παράρτημα 2.

οικονομικής δραστηριότητας που χρησιμοποιούνται στη μελέτη. Οι προβλέψεις αυτές εφαρμόζονται πάνω στα τελευταία διαθέσιμα πραγματικά στοιχεία απασχόλησης που δόθηκαν από τη Στατιστική Υπηρεσία. Στην περίπτωση αυτή τα στοιχεία αφορούν το 2000. Η διεργασία αυτή (προβλέψεις ποσοστιαίων μεταβολών επί την πραγματική απασχόληση του 2000) δίνει εκτιμήσεις για την ετήσια απασχόληση στους 27 τομείς οικονομικής δραστηριότητας για την περίοδο 2000 – 2010.

ΤΑ 36 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

A/A	ΚΩΔ.	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ
1	11	Νομοθετικοί και ανώτεροι διοικητικοί λειτουργοί
2	12	Γενικοί διευθυντές και διευθυντές τμημάτων
3	13	Γενικοί διευθυντές μικρών επιχειρήσεων
	1	Διευθυντές
4	211	Φυσικοί, χημικοί, μετεωρολόγοι, γεωλόγοι και παρόμοιοι ειδικοί
5	212	Μαθηματικοί και στατιστικοί
6	213	Ειδικοί ηλεκτρονικών υπολογιστών
7	214	Αρχιτέκτονες, μηχανικοί και τοπογράφοι
8	22	Βιολόγοι, γεωπόνοι, ιατροί, νοσοκόμοι και παρόμοιοι
9	23	Διδακτικό προσωπικό
10	241	Λογιστές και άλλοι ειδικοί
11	242	Νομικοί
12	244	Ειδικοί κοινωνικών, πολιτικών και παρόμοιων επιστημών
13	240	Άλλοι ειδικοί
	2	Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί
14	31	Τεχνικοί βοηθοί φυσικών επιστημών και μηχανικής
15	32	Τεχνικοί βοηθοί βιολογίας, γεωπονίας, υγείας και παρόμοιοι
16	33	Βοηθητικό διδακτικό προσωπικό
17	34	Άλλοι σχετικοί ειδικοί και βοηθοί οικονομικών, εμπορικών, κοινωνικών και άλλων υπηρεσιών
	3	Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι

A/A	ΚΩΔ.	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ
18	41	Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών, αποθήκης, δακτυλογράφοι και παρόμοιοι γραφείς
19	42	Γραφείς εξυπηρέτησης κοινού
	4	Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι
20	511	Συνοδοί ταξιδιών και ξεναγοί
21	512	Μάγειροι, σερβιτόροι, μπάρμαν και οικονόμοι
22	513	Βρεφοκόμοι και φροντιστές σε ιδρύματα, ιατρεία και σπίτια
23	514	Κομμώτριες, κουρείς, αισθητικοί και παρόμοιοι υπάλληλοι
24	516	Αστυνομικοί, πυροσβέστες, δεσμοφύλακες και παρόμοιοι
25	52	Πωλητές, διαφημιστές εμπορευμάτων και μανεκέν
	5	Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές
26	6	Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες
27	71	Μεταλλωρύχοι, λατόμοι και τεχνίτες οικοδομών
28	72	Τεχνίτες μετάλλου και μηχανημάτων
29	73	Χρυσοχόοι, αγγειοπλάστες, κεραμοποιοί, τεχνίτες χειροτεχνίας, τυπογράφοι και παρόμοιοι
30	74	Τεχνίτες τροφίμων, καπνού, επίπλων, ραπτικής, δέρματος και υποδημάτων
	7	Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες
31	81	Χειριστές μηχανημάτων
32	82	Χειριστές ακινήτων μηχανημάτων παραγωγής και συναρμολογητές
33	83	Οδηγοί, μηχανοδηγοί, χειριστές γεωργικών μηχανημάτων, υπαξιωματικοί και ναύτες πλοίων
	8	Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές
34	91	Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες
35	92	Εργάτες γεωργίας, δασών και αλιείας
36	93	Εργάτες μεταλλείων και λατομείων, οικοδομών, βιομηχανίας και μεταφορών
	9	Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης

**ΟΙ 27 ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ
ΜΕΛΕΤΗΣ**

A/A	ΚΩΔ.	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
1	A	Γεωργία, θήρα και δασοκομία
2	B	Αλιεία
3	C	Ορυχεία και λατομεία
4	D15+16	Βιομηχανία τροφίμων, ποτών και καπνοβιομηχανία
5	D17-19	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, κατασκευή ειδών ενδυμασίας και βιομηχανία δερμάτινων ειδών
6	D20-22	Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων ξύλου, παραγωγή προϊόντων από χαρτί, εκδόσεις και εκτυπώσεις
7	D23-26	Δωλιστήριο, παραγωγή χημικών προϊόντων και κατασκευή προϊόντων από ελαστικό
8	D27-35	Παραγωγή βασικών μετάλλων, κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, μηχανημάτων, ηλεκτρικού εξοπλισμού και εξοπλισμού μεταφορών
9	D36+37	Κατασκευή επίπλων και άλλες μεταποιητικές βιομηχανίες
	D	Μεταποιητικές βιομηχανίες
10	E	Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
11	F	Κατασκευές
12	G	Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
13	H	Ξενοδοχεία και εστιατόρια
14	I60-62	Μεταφορές
15	I63	Βοηθητικές προς τις μεταφορές δραστηριότητες και ταξιδιωτικά γραφεία
16	I64	Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες
	I	Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
17	J65	Τράπεζες

A/A	ΚΩΔ.	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
18	J66	Ασφάλειες
19	J67	Χρηματιστήριο
	J	Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
20	K70+71	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και εκμίσθωση μηχανημάτων
21	K72+73	Πληροφορική, έρευνα και ανάπτυξη
22	K74	Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες
	K	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες
23	L	Δημόσια διοίκηση και άμυνα
24	M	Εκπαίδευση
25	N	Υγεία και κοινωνική μέριμνα
26	O	Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
27	P	Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό

Μήτρες επαγγελματών και τομέων οικονομικής δραστηριότητας

Με στόχο την εκτίμηση της δομής της απασχόλησης για τα χρόνια που αποφασίστηκαν, ετοιμάστηκαν μήτρες επαγγελματών και τομέων οικονομικής δραστηριότητας για τα χρόνια 1995 και 2000. Οι μήτρες αυτές περιλάμβαναν την απασχόληση για τα 36 επαγγέλματα και τους 27 τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Στην ετοιμασία των μητρών αξιοποιήθηκαν τα στοιχεία από τις Απογραφές Επιχειρήσεων για το 1995 και το 2000.

Δεν υπήρχε η δυνατότητα για δημιουργία μήτρας επαγγελματών και τομέων οικονομικής δραστηριότητας για προηγούμενα χρόνια, πράγμα που θα βελτίωνε τη διαδικασία πρόβλεψης, εξαιτίας αλλαγών που έχει εισαγάγει η Στατιστική Υπηρεσία στις κωδικοποιήσεις. Συγκεκριμένα, από το 1995 και μετά η Στατιστική Υπηρεσία χρησιμοποιεί για την κωδικοποίηση των οικονομικών δραστηριοτήτων το Σύστημα Ταξινόμησης Οικονομικών

Δραστηριοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (NACE, Revision 1) στη θέση του προηγούμενου Διεθνούς Συστήματος (ISIC 68).

Πρόσθετη αλλαγή στην κωδικοποίηση έγινε ανάμεσα στις δύο Απογραφές Επιχειρήσεων του 1995 και το 2000. Στην τελευταία Απογραφή, η Στατιστική Υπηρεσία χρησιμοποίησε για την ταξινόμηση των επαγγελματιών μια νέα κωδικοποίηση που εφαρμόζει η Ευρωπαϊκή Ένωση και που βασίζεται στο Διεθνή Κώδικα Ταξινόμησης Επαγγελματιών (ISCO 88). Η κωδικοποίηση αυτή ονομάζεται ISCO 88 (COM). Αντίθετα στην Απογραφή Επιχειρήσεων του 1995 είχε χρησιμοποιηθεί το ISCO 88. Από σύγκριση ανάμεσα στις δύο ταξινομήσεις διαπιστώθηκε ότι οι αλλαγές αφορούσαν γύρω στα 80 επαγγέλματα. Ως αποτέλεσμα της σύγκρισης που έγινε καθορίστηκε και εφαρμόστηκε διαδικασία για μετατροπή των επαγγελματιών της Απογραφής Επιχειρήσεων 1995 στη βάση του ISCO 88 (COM) ώστε να είναι συγκρίσιμα με τα επαγγέλματα της Απογραφής Επιχειρήσεων του 2000.

Τέλος, επειδή οι Απογραφές Επιχειρήσεων τόσο του 1995 όσο και του 2000 δεν κάλυπταν τους τομείς της Γεωργίας, θήρας και δασοκομίας και της Αλιείας και επειδή θεωρήθηκε σκόπιμο να περιληφθούν όλοι οι τομείς στη μελέτη, ακολουθήθηκε μια διαφορετική προσέγγιση. Αξιοποιήθηκαν τα στοιχεία από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού του 2000 για να υπολογιστεί η δομή της απασχόλησης για το 2000. Η ίδια δομή χρησιμοποιήθηκε και για το 1995. Η μέθοδος αυτή είναι ικανοποιητική επειδή οι δύο αυτοί τομείς έχουν σχετικά μικρό αριθμό επαγγελματιών και η απασχόληση στα δύο βασικά επαγγέλματα τους (Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες και Εργάτες γεωργίας, δασών και αλιείας) αντιστοιχεί στο 90% και το 86% της συνολικής απασχόλησης των δύο τομέων αντίστοιχα.

Από τις μήτρες που ετοιμάστηκαν υπολογίστηκαν τα μερίδια απασχόλησης των 36 επαγγελματιών στους 27 τομείς οικονομικής δραστηριότητας για τα χρόνια 1995 και 2000.

Πρόβλεψη της δομής της απασχόλησης

Με βάση τα μερίδια απασχόλησης των 36 επαγγελμάτων στους 27 τομείς οικονομικής δραστηριότητας για τα χρόνια 1995 και 2000 έγινε πρόβλεψη των μεριδίων απασχόλησης για τα χρόνια 2005 και 2010. Η πρόβλεψη έγινε με τη χρήση της μεθόδου της γραμμικής παλινδρόμησης (linear regression) πάνω στην κάθε μια από τις 972 κυψέλες (36 x 27) της μήτρας επαγγελμάτων και τομέων οικονομικής δραστηριότητας. Η χρησιμοποίηση της γραμμικής παλινδρόμησης ήταν η μόνη δυνατή επιλογή επειδή υπήρχαν μόνο δύο διαθέσιμες διαχρονικές παρατηρήσεις (το 1995 και το 2000).

Εξαιτίας της αξιοποίησης δύο μόνο χρόνων για τις προβλέψεις ήταν αναγκαίο να αναπροσαρμοστούν τα μερίδια απασχόλησης σε κυψέλες όπου η γραμμική παλινδρόμηση έδινε αρνητικές τιμές. Η αναπροσαρμογή αυτή επηρέαζε, σε μικρό ή μεγάλο βαθμό, όλα τα μερίδια απασχόλησης σε ένα τομέα οικονομικής δραστηριότητας αφού στη συνέχεια διαμορφώνονταν ανάλογα ώστε το άθροισμα τους να ισούται με 100%.

Η τελική κατάληξη ήταν η προβλεπόμενη δομή της απασχόλησης για τα χρόνια 2005 και 2010, δηλαδή τα μερίδια απασχόλησης των 36 επαγγελμάτων στους 27 τομείς οικονομικής δραστηριότητας.

Απασχόληση κατά επάγγελμα

Με την αξιοποίηση τόσο των προβλέψεων για την απασχόληση για τα δέκα χρόνια 2000 – 2010 για τους 27 τομείς οικονομικής δραστηριότητας όσο και των μητρών με τα μερίδια απασχόλησης των 36 επαγγελμάτων στους 27 τομείς οικονομικής δραστηριότητας ολοκληρώνεται η πρόβλεψη για την απασχόληση στα 36 επαγγέλματα. Οι προβλέψεις έγιναν για τα χρόνια 2005 και 2010.

Συγκρίσεις για τη μεταβολή της απασχόλησης για τα 36 επαγγέλματα και τους 27 τομείς οικονομικής δραστηριότητας έγιναν με το 2000, τελευταίο χρόνο για τον οποίο υπάρχουν διαθέσιμα πραγματικά στοιχεία.

Ημερομηνία οριστικοποίησης των προβλέψεων

Η ημερομηνία που οριστικοποιήθηκαν οι προβλέψεις είναι η 28^η Φεβρουαρίου 2002. Οποιοσδήποτε διαφοροποιήσεις στα στοιχεία των προηγούμενων χρόνων ή στις προοπτικές για την κυπριακή οικονομία και αγορά εργασίας που έγιναν μετά την ημερομηνία αυτή δε λήφθηκαν υπόψη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2:
ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1
ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ 36 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΚΩΔ.	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ
11	ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΑΝΩΤΕΡΟΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ: Νομοθετικοί και ανώτεροι διοικητικοί λειτουργοί Ανώτερα στελέχη κομμάτων Ανώτερα στελέχη εργοδοτικών συνδέσμων και συντεχνιών
12	ΓΕΝΙΚΟΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ: Γενικοί διευθυντές Διευθυντές παραγωγής, εργασιών και προγραμμάτων Διευθυντές οικονομικών και διοίκησης Διευθυντές προσωπικού Διευθυντές πωλήσεων και μάρκετινγκ Διευθυντές διαφημίσεων και δημοσίων σχέσεων Διευθυντές προμήθειας και διανομής υλικών Διευθυντές υπηρεσιών ηλεκτρονικών υπολογιστών Διευθυντές έρευνας και ανάπτυξης Άλλοι ειδικευμένοι διευθυντές
13	ΓΕΝΙΚΟΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ ΜΙΚΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ: Διευθυντές επιχειρήσεων με απασχόληση μέχρι 9 άτομα
211	ΦΥΣΙΚΟΙ, ΧΗΜΙΚΟΙ, ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΟΙ, ΓΕΩΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΟΜΟΙΟΙ ΕΙΔΙΚΟΙ: Φυσικοί και αστρονόμοι Μετεωρολόγοι Χημικοί Γεωλόγοι και γεωφυσικοί
212	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΛΟΓΟΙ: Μαθηματικοί Στατιστικολόγοι
213	ΕΙΔΙΚΟΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ: Αναλυτές, σχεδιαστές συστημάτων και προγραμματιστές Άλλοι ειδικοί ηλεκτρονικών υπολογιστών

ΚΩΔ.	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ
214	ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ, ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΙ: Αρχιτέκτονες και πολεοδόμοι Πολιτικοί μηχανικοί Ηλεκτρολόγοι μηχανικοί Μηχανικοί ηλεκτρονικής και τηλεπικοινωνιών Μηχανολόγοι μηχανικοί Χημικοί μηχανικοί και τεχνολόγοι τροφίμων και ποτών Μηχανικοί ορυχείων και μεταλλουργοί μηχανικοί Τοπογράφοι και χαρτογράφοι Άλλοι αρχιτέκτονες και μηχανικοί (γ.π. επιμετρητές ποσοτήτων)
22	ΒΙΟΛΟΓΟΙ, ΓΕΩΠΟΝΟΙ, ΙΑΤΡΟΙ, ΝΟΣΟΚΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΟΜΟΙΟΙ: Βιολόγοι, βοτανολόγοι, ζωολόγοι, οικολόγοι και παρόμοιοι Φαρμακολόγοι και παρόμοιοι Γεωπόνοι και παρόμοιοι (γ.π. εδαφολόγοι και δασολόγοι) Ιατροί Οδοντίατροι Κτηνίατροι Φαρμακοποιοί Άλλοι ειδικοί σε θέματα υγείας Διπλωματούχοι νοσοκόμοι και μαίες
23	ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ: Καθηγητές πανεπιστημίων, κολεγίων και άλλων ανώτατων σχολών Καθηγητές μέσης εκπαίδευσης Δάσκαλοι δημοτικών σχολείων και προσχολικής ηλικίας Ειδικοί δάσκαλοι (γ.π. για τυφλούς και ανάπηρους) Ειδικοί εκπαιδευτικών μεθόδων Επιθεωρητές σχολείων Άλλοι δάσκαλοι και καθηγητές
241	ΛΟΓΙΣΤΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΕΙΔΙΚΟΙ: Λογιστές Ειδικοί για θέματα καθοδήγησης και επαγγελματικού προσανατολισμού, απασχόλησης και προσωπικού Άλλοι ειδικοί για οικονομικά και εμπορικά θέματα
242	ΝΟΜΙΚΟΙ: Δικηγόροι Δικαστές Άλλοι ειδικοί νομικοί (γ.π. ανακριτές, συμβολαιογράφοι, νομικοί σύμβουλοι)

ΚΩΔ.	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ
244	ΕΙΔΙΚΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΟΜΟΙΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ: Οικονομολόγοι Κοινωνιολόγοι, ανθρωπολόγοι και παρόμοιοι (γ.π. Γεωγράφοι και ανθρωπολόγοι) Φιλόσοφοι, ιστορικοί και ειδικοί πολιτικών επιστημών Φιλολόγοι, μεταφραστές και διερμηνείς Ψυχολόγοι Κοινωνικοί λειτουργοί και λειτουργοί ευημερίας
240	ΆΛΛΟΙ ΕΙΔΙΚΟΙ: Αρχειοφύλακες και έφοροι πινακοθηκών και μουσείων Βιβλιοθηκάριοι και παρόμοιοι ειδικοί Συγγραφείς, συντάκτες, δημοσιογράφοι, κριτικοί, κειμενογράφοι Γλύπτες, ζωγράφοι, χαλκογράφοι και συντηρητές εικόνων Βιολιστές, πιανίστες και παρόμοιοι Χορογράφοι και χορευτές μπαλέτου Ηθοποιοί και σκηνοθέτες Κληρικοί και άλλοι σχετικοί με τη θρησκεία
31	ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ: Τεχνικοί βοηθοί χημείας και φυσικών επιστημών Τεχνικοί βοηθοί πολιτικής μηχανικής Τεχνικοί βοηθοί ηλεκτρολογίας μηχανικής Τεχνικοί βοηθοί ηλεκτρονικής μηχανικής και τηλεπικοινωνιών Τεχνικοί βοηθοί μηχανολογίας μηχανικής Τεχνικοί βοηθοί χημικής μηχανικής Τεχνικοί βοηθοί μηχανικής ορυχείων και μεταλλουργίας Σχεδιαστές Τεχνικοί βοηθοί ηλεκτρονικών υπολογιστών Χειριστές ηλεκτρονικών υπολογιστών Φωτογράφοι και χειριστές συσκευών ήχου και εικόνας Χειριστές συσκευών εκπομπής ραδιοφώνου και τηλεόρασης Χειριστές ιατρικών συσκευών και εξοπλισμού Άλλοι χειριστές οπτικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού Μηχανικοί πλοίων Αξιωματικοί καταστώματος και πλοηγοί Πιλότοι και κυβερνήτες αεροσκαφών Ελεγκτές εναέριας κυκλοφορίας Επιθεωρητές κτιρίων και ειδικοί για την πρόληψη πυρκαγιών Επιθεωρητές ασφάλειας, υγείας και ποιότητας

ΚΩΔ.	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ
32	<p>ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ, ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ, ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΡΟΜΟΙΟΙ: Τεχνικοί βοηθοί βιολογίας Τεχνικοί βοηθοί γεωπονίας, δασολογίας και εδαφολογίας Σύμβουλοι για φάρμες και δάση Ιατρικοί βοηθοί Υγειονόμοι και λειτουργοί περιβάλλοντος Διαιτολόγοι Οπτικοί Οδοντιατρικοί βοηθοί Φυσιοθεραπευτές, οστεοθεραπευτές, χειροπράκτες και ποδιάτροι Κτηνιατρικοί βοηθοί Βοηθοί φαρμακοποιοί Άλλοι τεχνικοί σε θέματα υγείας (γ.π. λογοθεραπευτές, ομοιοπαθητικοί, εργασιοθεραπευτές) Βοηθοί νοσοκόμοι και μαιέες</p>
33	<p>ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ: Βοηθοί νηπιαγωγοί Βοηθοί δάσκαλοι ειδικής εκπαίδευσης Άλλοι βοηθοί δάσκαλοι (γ.π. εκπαιδευτές οδηγών και πιλότων)</p>

ΚΩΔ.	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ
34	<p>ΑΛΛΟΙ ΣΧΕΤΙΚΟΙ ΕΙΔΙΚΟΙ ΚΑΙ ΒΟΗΘΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ: Χρηματιστές Αντιπρόσωποι και πωλητές ασφαλειών Κτηματομεσίτες Οργανωτές και σύμβουλοι εκδρομών και ταξιδιών Παραγγελιοδόχοι και περιοδεύοντες πωλητές Αγοραστές εμπορευμάτων και πρώτων υλών Εκτιμητές αξιών και ακίνητης περιουσίας και πλειστηριαστές Μεσίτες εμπορίου και ναυλώσεων πλοίων Εκτελωνιστές και πράκτορες αποστολής εμπορευμάτων Γραφείς διοίκησης, αλληλογράφοι και στενογράφοι πρακτικών Νομικοί και ασφαλιστικοί γραφείς Βοηθοί λογιστές Κυβερνητικοί λειτουργοί φόρων, δασμών και τελωνείων Αξιωματούχοι αστυνομίας, φυλακών και πυροσβεστικής Βοηθοί κοινωνικοί λειτουργοί Διακοσμητές, σχεδιαστές εμπορικών προϊόντων και καλλιτέχνες Αθλητές, προπονητές, γυμναστές και παρόμοιοι Κατηχητές, ιεροκήρυκες και ψάλτες</p>
41	<p>ΓΡΑΦΕΙΣ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ, ΤΡΑΠΕΖΩΝ, ΑΠΟΘΗΚΗΣ, ΔΑΚΤΥΛΟΓΡΑΦΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΟΜΟΙΟΙ ΓΡΑΦΕΙΣ: Δακτυλογράφοι και στενοδακτυλογράφοι Δακτυλογράφοι σε μικροϋπολογιστές Ιδιαίτερες γραμματείες Γραφείς λογιστηρίου Γραφείς στατιστικής και τραπεζών Αποθηκάριοι Γραφείς παραγωγής και προγραμματισμού υλικών Γραφείς και επόπτες μεταφορών Γραφείς αρχείου και βιβλιοθηκών Διανομείς και διαχωριστές ταχυδρομείου Κωδικοποιοί και διορθωτές τυπογραφικών δοκιμίων</p>

ΚΩΔ.	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ
42	ΓΡΑΦΕΙΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΚΟΙΝΟΥ: Ταμίες λογιστηρίου και καταστημάτων Ταμίες τραπεζών και ταχυδρομείου Πράκτορες στοιχημάτων και κρουπιέρηδες καζίνο Εισπράκτορες λογαριασμών και χρεών Γραφείς ταξιδιωτικών γραφείων Υπάλληλοι υποδοχής και παροχής πληροφοριών Τηλεφωνητές τηλεφωνικών κέντρων
511	ΣΥΝΟΔΟΙ ΤΑΞΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΞΕΝΑΓΟΙ: Αεροσυνοδοί, καμαρότοι και οικονόμοι πλοίων Συνοδοί και ξεναγοί τουριστών και επισκεπτών
512	ΜΑΓΕΙΡΟΙ, ΣΕΡΒΙΤΟΡΟΙ, ΜΠΑΡΜΑΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΟΙ: Οικονόμοι, ελεγκτές τροφίμων και ποτών και άλλοι επόπτες προσωπικού παροχής υπηρεσιών Μάγειροι Σερβιτόροι και μπάρμαν
513	ΒΡΕΦΟΚΟΜΟΙ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΣΤΕΣ ΣΕ ΙΔΡΥΜΑΤΑ, ΙΑΤΡΕΙΑ ΚΑΙ ΣΠΙΤΙΑ: Βρεφοκόμοι και άλλοι φροντιστές παιδιών Φροντιστές σε ιδρύματα και βοηθοί ιατρού Φροντιστές σε σπίτια
514	ΚΟΜΜΩΤΡΙΕΣ, ΚΟΥΡΕΙΣ, ΑΙΣΘΗΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΟΜΟΙΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ: Κομμώτριες, κουρείς, αισθητικοί και μανικιουρίστριες Άλλοι υπάλληλοι παροχής προσωπικών υπηρεσιών
516	ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ, ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΕΣ, ΔΕΣΜΟΦΥΛΑΚΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΟΜΟΙΟΙ: Πυροσβέστες Αστυνομικοί Δεσμοφύλακες Άλλοι υπάλληλοι παροχής ασφάλειας και προστασίας
52	ΠΩΛΗΤΕΣ, ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΕΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΑΝΕΚΕΝ: Μανεκέν και άλλα μοντέλα Πωλητές και διαφημιστές εμπορευμάτων

ΚΩΔ.	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ
6	<p>ΓΕΩΡΓΟΙ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ ΚΑΙ ΨΑΡΑΔΕΣ: Γεωργοί και ειδικοί γεωργικοί εργάτες Κτηνοτρόφοι, πτηνοτρόφοι και παρόμοιοι Ειδικευμένοι δασών και υλοτόμοι Ιχθυοτρόφοι Ψαράδες</p>
71	<p>ΜΕΤΑΛΛΩΡΥΧΟΙ, ΛΑΤΟΜΟΙ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ: Μεταλλωρύχοι, λατόμοι, κόπτες και σκαλιστές πέτρας Κτίστες Καλουσιήδες Πελεκάνοι και ξυλουργοί Τεχνίτες στο στήσιμο σκελετού οικοδομών και παρόμοιοι Τεχνίτες για στέγες Τοποθετητές πατωμάτων και πλακακιών Σουβατζιήδες και γυψοτεχνίτες Τοποθετητές τζαμιών Υδραυλικοί και εγκαταστάτες σωληνώσεων Ηλεκτρολόγοι κτιρίων Ελαιοχρωματιστές, τοποθετητές χαρτιού και καθαριστές τοίχων</p>
72	<p>ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΜΕΤΑΛΛΟΥ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ: Συγκολλητές και κόπτες μετάλλου, ελασματοουργοί, τεχνίτες μεταλλικών κατασκευών και παρόμοιοι Κωμοδρόμοι, κατασκευαστές εργαλείων, χειριστές μηχανοεργαλείων μεταλλουργίας και παρόμοιοι Μηχανικοί, εφαρμοστές και εγκαταστάτες μηχανημάτων και οχημάτων και παρόμοιοι Μηχανικοί και εφαρμοστές ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών μηχανών, συσκευών και εξοπλισμού</p>
73	<p>ΧΡΥΣΟΧΟΟΙ, ΑΓΓΕΙΟΠΛΑΣΤΕΣ, ΚΕΡΑΜΟΠΟΙΟΙ, ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑΣ, ΤΥΠΟΓΡΑΦΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΟΜΟΙΟΙ: Κατασκευαστές και επιδιορθωτές οργάνων ακριβείας Κοσμηματοποιοί, χρυσοχόοι και αργυροχόοι Αγγειοπλάστες, κεραμοποιοί, υαλουργοί και παρόμοιοι Τεχνίτες χειροτεχνίας υφαντών ειδών από ξύλο, δέρμα και παρόμοια υλικά Τυπογράφοι, στοιχειοθέτες, εκτυπωτές και παρόμοιοι</p>

ΚΩΔ.	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ
74	<p>ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ, ΚΑΠΝΟΥ, ΕΠΨΑΩΝ, ΡΑΠΤΙΚΗΣ, ΔΕΡΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΗΜΑΤΩΝ: Παρασκευαστές τροφίμων και ποτών και παρόμοιοι Επιπλοποιοί, τεχνίτες συντήρησης και επεξεργασίας ξύλου και παρόμοιοι Ράπτες, πλέκτες, κόπτες, κεντητές, ταπετσάρηδες και παρόμοιοι Υποδηματοποιοί, βυρσοδέψες, κατασκευαστές δερματίνων ειδών και παρόμοιοι</p>
81	<p>ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ: Χειριστές μηχανημάτων εξόρυξης και επεξεργασίας στα μεταλλεία και λατομεία Χειριστές μηχανημάτων κατεργασίας μετάλλων Χειριστές μηχανημάτων αγγειοπλαστικής, κεραμουργίας και υαλουργίας Χειριστές μηχανημάτων επεξεργασίας ξύλου και κατασκευής χαρτιού Χειριστές μηχανημάτων και συσκευών χημικής επεξεργασίας Χειριστές μηχανημάτων παραγωγής ενέργειας</p>
82	<p>ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΤΕΣ: Χειριστές μεταλλουργικών μηχανοεργαλείων και μηχανημάτων παραγωγής προϊόντων μετάλλου και από μη μεταλλικά ορυκτά Χειριστές μηχανημάτων παραγωγής χημικών προϊόντων Χειριστές μηχανημάτων παραγωγής προϊόντων από πλαστικό και ελαστικό Χειριστές ξυλουργικών μηχανημάτων Χειριστές μηχανών κλωστοϋφαντουργίας, πλεκτοβιομηχανίας, και κατασκευής προϊόντων από ύφασμα, γούνα και δέρμα Χειριστές μηχανών παραγωγής και συντήρησης τροφίμων Συναρμολογητές</p>
83	<p>ΟΔΗΓΟΙ, ΜΗΧΑΝΟΔΗΓΟΙ, ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ, ΥΠΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΝΑΥΤΕΣ ΠΛΟΙΩΝ: Οδηγοί οχημάτων Χειριστές γεωργικών και χωματουργικών μηχανημάτων, γερανών και αναβατορίων Υπαξιωματικοί και ναύτες καταστρώματος πλοίων</p>

ΚΩΔ.	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ
91	ΕΡΓΑΤΕΣ ΣΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: Πλανόδιοι πωλητές Οικιακοί βοηθοί, καθαριστές και πλύντες Φροντιστές κτιρίων, καθαριστές τζαμιών και παρόμοιοι Κλητήρες, φύλακες, θυρωροί και παρόμοιοι Εργάτες αποκομιδής σκυβάλων, οδοκαθαριστές και υγειονομικοί εργάτες
92	ΕΡΓΑΤΕΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΔΑΣΩΝ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑΣ: Εργάτες γεωργίας, κτηνοτροφίας, πτηνοτροφίας, δασών και αλιείας
93	ΕΡΓΑΤΕΣ ΜΕΤΑΛΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΩΝ, ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ: Εργάτες μεταλλείων και λατομείων και οικοδομών Εργάτες βιομηχανίας Εργάτες μεταφορών και φορτοεκφορτωτές

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3:
ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΙΟΝ ΣΕ ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ
1995 ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
ΚΑΙ ΧΡΟΝΟ

ΚΩΔ.	1995 (£εκ)	2000 (£εκ)	2001 (£εκ)	2002 (£εκ)	2003 (£εκ)
A	191,0	174,3	195,2	203,0	207,1
B	8,5	12,7	13,3	13,6	14,2
C	11,2	15,9	15,6	15,9	16,2
D15+16	151,4	171,8	157,2	160,4	165,2
D17-19	71,8	48,7	46,7	43,9	43,9
D20-22	58,3	65,5	66,2	67,6	69,1
D23-26	95,6	95,4	98,7	100,4	103,0
D27-35	55,0	69,9	70,2	71,3	73,5
D36+37	37,1	36,6	34,4	34,7	35,4
D	469,2	487,9	473,4	478,3	490,1
E	82,2	110,0	114,4	118,4	124,3
F	334,4	310,6	318,3	324,5	331,0
G	520,1	609,0	633,4	652,1	675,0
H	338,4	451,9	470,0	460,6	479,0
I60-62	130,4	145,8	148,0	148,8	154,7
I63	102,6	114,7	116,5	117,0	121,7
I64	84,1	189,0	217,3	239,1	263,0
I	317,1	449,5	481,8	504,9	539,4
J65	157,9	241,2	265,3	282,5	298,2
J66	37,7	45,3	41,7	43,4	45,1
J67	1,8	14,2	8,5	8,5	8,6
J	197,4	300,7	315,5	334,4	351,9
K70+71	379,6	448,8	464,8	479,2	495,0
K72+73	10,9	21,4	23,6	25,9	27,7
K74	112,8	161,2	170,9	179,4	190,2
K	503,3	631,4	659,3	684,5	712,9
L	327,5	399,5	407,5	415,5	425,9
M	177,8	214,1	221,5	228,7	237,7
N	125,5	145,7	150,1	154,3	160,1
O	132,7	184,0	195,0	204,7	217,0
P	14,3	27,2	28,8	29,4	30,5
ΣΥΝ.	3.750,6	4.524,4	4.693,1	4.822,8	5.012,3

...Συνεχίζεται

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1 (συνέχεια)
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΙΟΝ ΣΕ ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ
1995 ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
ΚΑΙ ΧΡΟΝΟ

ΚΩΔ.	2004 (€εκ)	2005 (€εκ)	2006 (€εκ)	2007 (€εκ)	2008 (€εκ)
A	211,3	215,5	219,8	224,2	228,7
B	14,7	15,3	15,9	16,6	17,2
C	16,6	17,0	17,5	17,7	18,0
D15+16	170,9	176,8	183,1	188,5	194,2
D17-19	43,9	44,3	44,6	45,0	45,4
D20-22	70,8	72,6	74,4	76,1	77,4
D23-26	106,2	109,5	112,9	115,3	117,9
D27-35	76,3	79,2	82,2	85,0	87,8
D36+37	36,5	37,6	38,5	39,3	40,1
D	504,6	520,0	535,7	549,2	562,8
E	131,8	139,7	148,1	155,5	163,2
F	339,3	347,8	356,5	361,8	367,3
G	698,6	723,1	748,3	770,8	793,9
H	502,9	528,1	554,5	576,7	599,7
I60-62	162,4	170,6	179,1	186,3	193,7
I63	127,8	134,2	140,9	146,6	152,4
I64	292,0	324,0	359,7	395,6	435,2
I	582,2	628,8	679,7	728,5	781,3
J65	314,6	331,8	350,1	367,6	385,9
J66	46,9	48,8	50,8	52,5	54,4
J67	8,8	9,0	9,2	9,5	9,8
J	370,3	389,6	410,1	429,6	450,1
K70+71	513,3	532,4	552,1	570,9	590,6
K72+73	29,9	32,3	34,9	37,4	40,0
K74	205,4	221,8	239,6	256,4	274,3
K	748,6	786,5	826,6	864,7	904,9
L	436,5	447,4	458,6	467,6	477,0
M	248,3	259,4	271,2	282,2	293,8
N	167,1	174,4	182,2	188,8	195,8
O	233,3	250,8	269,6	287,1	305,8
P	31,8	32,4	33,0	33,4	33,7
ΣΥΝ.	5.237,9	5.475,8	5.727,3	5.954,4	6.193,2

...Συνεχίζεται

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1 (συνέχεια)
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΙΟΝ ΣΕ ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ
1995 ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
ΚΑΙ ΧΡΟΝΟ

ΚΩΔ.	2009 (€εκ)	2010 (€εκ)
A	233,2	237,9
B	17,9	18,6
C	18,3	18,5
D15+16	200,0	206,0
D17-19	45,8	46,1
D20-22	78,8	80,2
D23-26	120,4	123,1
D27-35	90,7	93,7
D36+37	40,9	41,7
D	576,6	590,8
E	171,4	180,0
F	372,8	378,4
G	817,7	842,3
H	623,7	648,7
I60-62	201,5	209,5
I63	158,5	164,9
I64	478,7	526,6
I	838,7	901,0
J65	405,2	425,5
J66	56,3	58,2
J67	10,1	10,4
J	471,6	494,1
K70+71	610,9	631,9
K72+73	42,8	45,8
K74	293,5	314,1
K	947,2	991,8
L	486,3	496,0
M	306,1	318,9
N	203,1	210,6
O	325,7	346,9
P	34,0	34,4

ΚΩΔ.	2009 (€κ)	2010 (€κ)
ΣΥΝ.	6.444,3	6.708,9

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟΥ ΕΓΧΩΡΙΟΥ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟ

ΚΩΔ.	1995	2000	2001	2002	2003
A	5,1%	3,9%	4,2%	4,2%	4,1%
B	0,2%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%
C	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%
D15+16	4,0%	3,8%	3,3%	3,3%	3,3%
D17-19	1,9%	1,1%	1,0%	0,9%	0,9%
D20-22	1,6%	1,5%	1,4%	1,4%	1,4%
D23-26	2,5%	2,1%	2,1%	2,1%	2,0%
D27-35	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%
D36+37	1,0%	0,8%	0,7%	0,7%	0,7%
D	12,5%	10,8%	10,0%	9,9%	9,8%
E	2,2%	2,4%	2,4%	2,5%	2,5%
F	8,9%	6,9%	6,8%	6,7%	6,6%
G	13,9%	13,5%	13,5%	13,5%	13,5%
H	9,0%	10,0%	10,0%	9,6%	9,6%
I60-62	3,5%	3,2%	3,2%	3,1%	3,1%
I63	2,7%	2,5%	2,5%	2,4%	2,4%
I64	2,3%	4,2%	4,6%	5,0%	5,2%
I	8,5%	9,9%	10,3%	10,5%	10,7%
J65	4,2%	5,3%	5,7%	5,9%	5,9%
J66	1,0%	1,0%	0,9%	0,9%	0,9%
J67	0,1%	0,3%	0,2%	0,2%	0,2%
J	5,3%	6,6%	6,8%	7,0%	7,0%
K70+71	10,1%	9,9%	9,9%	9,9%	9,9%
K72+73	0,3%	0,5%	0,5%	0,6%	0,6%
K74	3,0%	3,6%	3,6%	3,7%	3,8%
K	13,4%	14,0%	14,0%	14,2%	14,3%
L	8,7%	8,8%	8,7%	8,6%	8,5%
M	4,7%	4,7%	4,7%	4,7%	4,7%
N	3,4%	3,2%	3,2%	3,2%	3,2%
O	3,5%	4,1%	4,2%	4,2%	4,3%
P	0,4%	0,6%	0,6%	0,6%	0,6%
ΣΥΝ.	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

...Συνεχίζεται

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2 (συνέχεια)
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟΥ ΕΓΧΩΡΙΟΥ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟ

ΚΩΔ.	2004	2005	2006	2007	2008
A	4,0%	3,9%	3,8%	3,8%	3,7%
B	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%
C	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%
D15+16	3,3%	3,2%	3,2%	3,2%	3,1%
D17-19	0,8%	0,8%	0,8%	0,7%	0,7%
D20-22	1,4%	1,3%	1,3%	1,3%	1,3%
D23-26	2,0%	2,0%	1,9%	1,9%	1,9%
D27-35	1,5%	1,4%	1,4%	1,4%	1,4%
D36+37	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%
D	9,7%	9,4%	9,3%	9,2%	9,1%
E	2,5%	2,6%	2,6%	2,6%	2,6%
F	6,5%	6,4%	6,2%	6,1%	5,9%
G	13,3%	13,2%	13,1%	12,9%	12,8%
H	9,6%	9,6%	9,7%	9,7%	9,7%
I60-62	3,1%	3,1%	3,1%	3,1%	3,1%
I63	2,4%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%
I64	5,6%	5,9%	6,3%	6,6%	7,0%
I	11,1%	11,5%	11,9%	12,2%	12,6%
J65	6,0%	6,0%	6,1%	6,2%	6,2%
J66	0,9%	0,9%	0,9%	0,9%	0,9%
J67	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
J	7,1%	7,1%	7,2%	7,3%	7,3%
K70+71	9,8%	9,7%	9,6%	9,6%	9,5%
K72+73	0,6%	0,6%	0,6%	0,6%	0,7%
K74	3,9%	4,1%	4,2%	4,3%	4,4%
K	14,3%	14,4%	14,4%	14,5%	14,6%
L	8,3%	8,2%	8,0%	7,8%	7,7%
M	4,7%	4,7%	4,7%	4,7%	4,8%
N	3,2%	3,2%	3,2%	3,2%	3,2%
O	4,5%	4,6%	4,7%	4,8%	4,9%
P	0,6%	0,6%	0,6%	0,6%	0,5%
ΣΥΝ.	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

...Συνεχίζεται

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2 (συνέχεια)
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟΥ ΕΓΧΩΡΙΟΥ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟ

ΚΩΔ.	2009	2010
A	3,6%	3,5%
B	0,3%	0,3%
C	0,3%	0,3%
D15+16	3,1%	3,1%
D17-19	0,7%	0,7%
D20-22	1,2%	1,2%
D23-26	1,9%	1,8%
D27-35	1,4%	1,4%
D36+37	0,6%	0,6%
D	8,9%	8,8%
E	2,7%	2,7%
F	5,8%	5,6%
G	12,7%	12,5%
H	9,7%	9,7%
I60-62	3,1%	3,1%
I63	2,5%	2,5%
I64	7,4%	7,8%
I	13,0%	13,4%
J65	6,3%	6,3%
J66	0,9%	0,9%
J67	0,2%	0,2%
J	7,4%	7,4%
K70+71	9,5%	9,4%
K72+73	0,7%	0,7%
K74	4,5%	4,7%
K	14,7%	14,8%
L	7,5%	7,4%
M	4,8%	4,8%
N	3,1%	3,1%
O	5,0%	5,2%
P	0,5%	0,5%
ΣΥΝ.	100,0%	100,0%

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.3
ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟΥ ΕΓΧΩΡΙΟΥ
ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟ

ΚΩΔ.	2001	2002	2003	2004	2005
A	+12,0%	+4,0%	+2,0%	+2,0%	+2,0%
B	+5,0%	+2,0%	+4,0%	+4,0%	+4,0%
C	-2,0%	+2,0%	+2,0%	+2,5%	+2,5%
D15+16	-8,5%	+2,0%	+3,0%	+3,5%	+3,5%
D17-19	-4,1%	-6,0%	0,0%	0,0%	+0,8%
D20-22	+1,1%	+2,0%	+2,3%	+2,5%	+2,5%
D23-26	+3,5%	+1,7%	+2,6%	+3,1%	+3,1%
D27-35	+0,4%	+1,7%	+3,0%	+3,8%	+3,8%
D36+37	-6,0%	+1,0%	+2,0%	+3,0%	+3,0%
D	-3,0%	+1,0%	+2,5%	+3,0%	+3,0%
E	+4,0%	+3,5%	+5,0%	+6,0%	+6,0%
F	+2,5%	+2,0%	+2,0%	+2,5%	+2,5%
G	+4,0%	+3,0%	+3,5%	+3,5%	+3,5%
H	+4,0%	-2,0%	+4,0%	+5,0%	+5,0%
I60-62	+1,5%	+0,5%	+4,0%	+5,0%	+5,0%
I63	+1,5%	+0,5%	+4,0%	+5,0%	+5,0%
I64	+15,0%	+10,0%	+10,0%	+11,0%	+11,0%
I	+7,2%	+4,8%	+6,8%	+7,9%	+8,0%
J65	+10,0%	+6,5%	+5,5%	+5,5%	+5,5%
J66	-8,0%	+4,0%	+4,0%	+4,0%	+4,0%
J67	-40,0%	0,0%	+1,0%	+2,0%	+2,0%
J	+4,9%	+6,0%	+5,2%	+5,2%	+5,2%
K70+71	+3,6%	+3,1%	+3,3%	+3,7%	+3,7%
K72+73	+9,8%	+10,0%	+7,0%	+8,0%	+8,0%
K74	+6,0%	+5,0%	+6,0%	+8,0%	+8,0%
K	+4,4%	+3,8%	+4,2%	+5,0%	+5,1%
L	+2,0%	+2,0%	+2,5%	+2,5%	+2,5%
M	+3,5%	+3,2%	+3,9%	+4,5%	+4,5%
N	+3,0%	+2,8%	+3,8%	+4,4%	+4,4%
O	+6,0%	+5,0%	+6,0%	+7,5%	+7,5%
P	+6,0%	+2,0%	+4,0%	+4,0%	+2,0%
ΣΥΝ.	+3,7%	+2,8%	+3,9%	+4,5%	+4,5%

...Συνεχίζεται

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.3 (συνέχεια)
ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟΥ ΕΓΧΩΡΙΟΥ
ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟ

ΚΩΔ.	2006	2007	2008	2009	2010
A	+2,0%	+2,0%	+2,0%	+2,0%	+2,0%
B	+4,0%	+4,0%	+4,0%	+4,0%	+4,0%
C	+2,5%	+1,5%	+1,5%	+1,5%	+1,5%
D15+16	+3,5%	+3,0%	+3,0%	+3,0%	+3,0%
D17-19	+0,8%	+0,8%	+0,8%	+0,8%	+0,8%
D20-22	+2,5%	+2,2%	+1,8%	+1,8%	+1,8%
D23-26	+3,1%	+2,2%	+2,2%	+2,2%	+2,2%
D27-35	+3,8%	+3,3%	+3,3%	+3,3%	+3,3%
D36+37	+2,5%	+2,0%	+2,0%	+2,0%	+2,0%
D	+3,0%	+2,5%	+2,5%	+2,5%	+2,5%
E	+6,0%	+5,0%	+5,0%	+5,0%	+5,0%
F	+2,5%	+1,5%	+1,5%	+1,5%	+1,5%
G	+3,5%	+3,0%	+3,0%	+3,0%	+3,0%
H	+5,0%	+4,0%	+4,0%	+4,0%	+4,0%
I60-62	+5,0%	+4,0%	+4,0%	+4,0%	+4,0%
I63	+5,0%	+4,0%	+4,0%	+4,0%	+4,0%
I64	+11,0%	+10,0%	+10,0%	+10,0%	+10,0%
I	+8,1%	+7,2%	+7,3%	+7,3%	+7,4%
J65	+5,5%	+5,0%	+5,0%	+5,0%	+5,0%
J66	+4,0%	+3,5%	+3,5%	+3,5%	+3,5%
J67	+3,0%	+3,0%	+3,0%	+3,0%	+3,0%
J	+5,3%	+4,8%	+4,8%	+4,8%	+4,8%
K70+71	+3,7%	+3,4%	+3,4%	+3,4%	+3,4%
K72+73	+8,0%	+7,0%	+7,0%	+7,0%	+7,0%
K74	+8,0%	+7,0%	+7,0%	+7,0%	+7,0%
K	+5,1%	+4,6%	+4,6%	+4,7%	+4,7%
L	+2,5%	+2,0%	+2,0%	+2,0%	+2,0%
M	+4,5%	+4,1%	+4,1%	+4,2%	+4,2%
N	+4,4%	+3,7%	+3,7%	+3,7%	+3,7%
O	+7,5%	+6,5%	+6,5%	+6,5%	+6,5%
P	+2,0%	+1,0%	+1,0%	+1,0%	+1,0%
ΣΥΝ.	+4,6%	+4,0%	+4,0%	+4,1%	+4,1%

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.4
ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΤΑ
ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟ

ΚΩΔ.	2001	2002	2003	2004	2005
A	+9,9%	+3,2%	+2,0%	+2,0%	+2,0%
B	+5,0%	+2,0%	+4,0%	+4,0%	+4,0%
C	-2,0%	+2,0%	+2,0%	+2,5%	+2,5%
D15+16	-8,1%	+1,7%	+3,0%	+3,5%	+3,5%
D17-19	-0,1%	-5,1%	+1,1%	+1,1%	+2,0%
D20-22	+1,7%	+1,9%	+2,3%	+2,5%	+2,5%
D23-26	+2,7%	+1,7%	+2,6%	+2,5%	+2,6%
D27-35	+1,4%	+1,6%	+3,2%	+4,0%	+4,0%
D36+37	-5,4%	+0,9%	+2,0%	+3,0%	+3,0%
D	-2,1%	+1,0%	+2,7%	+3,1%	+3,2%
E	+4,0%	+3,5%	+5,0%	+6,0%	+6,0%
F	+1,1%	+1,3%	+1,5%	+2,0%	+2,0%
G	+2,5%	+1,8%	+2,5%	+2,0%	+2,5%
H	+3,7%	-1,1%	+3,0%	+4,0%	+4,0%
I60-62	0,0%	-0,7%	+2,8%	+3,8%	+3,8%
I63	+1,2%	+1,4%	+3,0%	+4,0%	+4,0%
I64	+8,8%	+4,0%	+6,6%	+7,6%	+7,6%
I	+5,3%	+3,5%	+5,3%	+6,3%	+6,4%
J65	+7,3%	+4,0%	+3,1%	+3,0%	+3,0%
J66	-7,8%	+3,8%	+3,5%	+3,5%	+3,5%
J67	-30,6%	+0,1%	+1,0%	+1,5%	+1,5%
J	+6,6%	+4,4%	+3,5%	+3,4%	+3,4%
K70+71	+3,1%	+2,6%	+2,8%	+3,2%	+3,2%
K72+73	+5,4%	+5,3%	+1,1%	+2,1%	+2,1%
K74	+2,4%	+2,4%	+2,9%	+4,9%	+4,9%
K	+1,3%	+1,5%	+1,3%	+2,1%	+2,2%
L	+1,1%	+1,1%	+2,0%	+2,0%	+2,0%
M	+2,3%	+1,4%	+2,4%	+2,9%	+2,9%
N	+1,3%	+2,0%	+2,3%	+2,8%	+2,8%
O	+3,8%	+3,6%	+3,9%	+5,4%	+5,4%
P	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ΣΥΝ.	+2,6%	+1,9%	+2,9%	+3,3%	+3,5%

...Συνεχίζεται

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.4 (συνέχεια)
ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΤΑ
ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟ

ΚΩΔ.	2006	2007	2008	2009	2010
A	+2,0%	+2,0%	+2,0%	+2,0%	+2,0%
B	+4,0%	+4,0%	+4,0%	+4,0%	+4,0%
C	+2,5%	+1,5%	+1,5%	+1,5%	+1,5%
D15+16	+3,5%	+3,5%	+3,5%	+3,5%	+3,5%
D17-19	+2,0%	+2,0%	+2,0%	+2,0%	+2,0%
D20-22	+2,5%	+2,7%	+2,3%	+2,3%	+2,3%
D23-26	+3,2%	+2,7%	+2,7%	+2,7%	+2,7%
D27-35	+4,0%	+3,6%	+3,6%	+3,6%	+3,6%
D36+37	+2,5%	+2,5%	+2,5%	+2,5%	+2,5%
D	+3,2%	+3,1%	+3,0%	+3,0%	+3,0%
E	+6,0%	+5,0%	+5,0%	+5,0%	+5,0%
F	+2,0%	+1,5%	+1,5%	+1,5%	+1,5%
G	+2,5%	+2,5%	+2,5%	+2,5%	+2,5%
H	+4,0%	+3,5%	+3,5%	+3,5%	+3,5%
I60-62	+4,2%	+3,2%	+3,2%	+3,2%	+3,2%
I63	+4,0%	+3,5%	+3,5%	+3,5%	+3,5%
I64	+9,4%	+7,5%	+7,5%	+7,5%	+7,6%
I	+7,0%	+6,1%	+6,2%	+6,3%	+6,4%
J65	+4,2%	+4,1%	+4,1%	+4,1%	+4,2%
J66	+3,5%	+3,0%	+3,0%	+3,0%	+3,0%
J67	+2,0%	+2,0%	+2,0%	+2,0%	+2,0%
J	+4,1%	+3,9%	+3,9%	+3,9%	+3,9%
K70+71	+3,2%	+2,9%	+2,9%	+2,9%	+2,9%
K72+73	+3,3%	+3,2%	+3,2%	+3,2%	+3,2%
K74	+4,3%	+3,4%	+3,4%	+3,4%	+3,4%
K	+1,9%	+1,5%	+1,5%	+1,5%	+1,6%
L	+2,0%	+2,0%	+2,0%	+2,0%	+2,0%
M	+3,0%	+3,0%	+3,1%	+3,1%	+3,2%
N	+2,9%	+2,6%	+2,7%	+2,7%	+2,7%
O	+5,4%	+4,9%	+4,9%	+4,9%	+4,9%
P	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ΣΥΝ.	+3,6%	+3,4%	+3,4%	+3,4%	+3,5%

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4:
ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.1
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟ

ΚΩΔ.	1995	2000	2001	2002	2003
A	28.700	23.800	24.252	24.446	24.446
B	1.100	1.400	1.400	1.400	1.400
C	700	600	600	600	600
D15+16	9.816	10.223	10.181	10.212	10.212
D17-19	11.830	5.285	5.074	5.023	4.968
D20-22	6.047	5.707	5.673	5.678	5.678
D23-26	6.107	5.478	5.522	5.522	5.522
D27-35	5.772	6.205	6.143	6.149	6.137
D36+37	4.428	3.802	3.779	3.783	3.783
D	44.000	36.700	36.372	36.368	36.300
E	1.400	1.500	1.500	1.500	1.500
F	27.700	26.500	26.871	27.059	27.194
G	49.500	54.200	55.013	55.618	56.174
H	30.100	33.000	33.099	32.801	33.129
I60-62	8.652	10.500	10.658	10.785	10.915
I63	6.609	7.300	7.322	7.256	7.329
I64	2.639	3.600	3.804	4.023	4.152
I	17.900	21.400	21.784	22.065	22.396
J65	8.380	9.900	10.148	10.391	10.640
J66	2.972	2.400	2.396	2.400	2.412
J67	948	3.700	3.200	3.198	3.199
J	12.300	16.000	15.744	15.989	16.251
K70+71	2.400	2.600	2.613	2.626	2.639
K72+73	700	1.200	1.250	1.307	1.382
K74	8.900	11.100	11.489	11.776	12.130
K	12.000	14.900	15.352	15.708	16.151
L	18.200	21.500	21.694	21.889	21.998
M	13.300	16.100	16.293	16.586	16.835
N	10.300	12.000	12.204	12.302	12.486
O	12.100	14.200	14.498	14.701	14.995
P	4.000	7.800	8.268	8.433	8.771
ΣΥΝ.	283.300	301.600	304.944	307.466	310.626

...Συνεχίζεται

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.1 (συνέχεια)
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟ

ΚΩΔ.	2004	2005	2006	2007	2008
A	24.446	24.446	24.446	24.446	24.446
B	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400
C	600	600	600	600	600
D15+16	10.212	10.212	10.212	10.161	10.110
D17-19	4.913	4.859	4.806	4.753	4.701
D20-22	5.678	5.678	5.678	5.650	5.622
D23-26	5.550	5.577	5.572	5.544	5.516
D27-35	6.125	6.112	6.100	6.082	6.064
D36+37	3.783	3.783	3.783	3.764	3.745
D	36.261	36.221	36.151	35.954	35.758
E	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
F	27.330	27.467	27.604	27.604	27.604
G	57.017	57.587	58.163	58.454	58.746
H	33.460	33.795	34.133	34.304	34.475
I60-62	11.046	11.178	11.268	11.358	11.449
I63	7.403	7.477	7.551	7.589	7.627
I64	4.283	4.417	4.483	4.587	4.693
I	22.732	23.072	23.302	23.534	23.769
J65	10.896	11.157	11.291	11.393	11.495
J66	2.424	2.436	2.449	2.461	2.473
J67	3.214	3.231	3.263	3.295	3.328
J	16.534	16.824	17.003	17.149	17.296
K70+71	2.652	2.666	2.679	2.692	2.706
K72+73	1.463	1.547	1.617	1.677	1.739
K74	12.493	12.868	13.318	13.784	14.267
K	16.608	17.081	17.614	18.153	18.712
L	22.108	22.219	22.330	22.330	22.330
M	17.088	17.344	17.604	17.780	17.958
N	12.673	12.864	13.057	13.187	13.319
O	15.295	15.601	15.913	16.152	16.394
P	9.122	9.304	9.490	9.585	9.681
ΣΥΝ.	314.174	317.325	320.310	322.132	323.988

...Συνεχίζεται

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.1 (συνέχεια)
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟ

ΚΩΔ.	2009	2010
A	24.446	24.446
B	1.400	1.400
C	600	600
D15+16	10.059	10.009
D17-19	4.649	4.598
D20-22	5.594	5.566
D23-26	5.489	5.461
D27-35	6.046	6.027
D36+37	3.727	3.708
D	35.564	35.369
E	1.500	1.500
F	27.604	27.604
G	59.040	59.335
H	34.648	34.821
I60-62	11.540	11.632
I63	7.664	7.703
I64	4.802	4.910
I	24.006	24.245
J65	11.599	11.692
J66	2.485	2.498
J67	3.361	3.395
J	17.445	17.585
K70+71	2.719	2.733
K72+73	1.803	1.870
K74	14.766	15.283
K	19.288	19.886
L	22.330	22.330
M	18.138	18.319
N	13.452	13.587
O	16.640	16.890
P	9.778	9.875
ΣΥΝ.	325.879	327.792

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.2
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΚΑΙ
ΧΡΟΝΟ

ΚΩΔ.	1995	2000	2005	2010
11	148	309	373	410
12	2.975	7.640	12.451	16.851
13	2.772	2.201	1.787	1.672
1	5.895	10.150	14.611	18.933
211	249	379	525	679
212	15	90	171	264
213	756	1.307	2.001	3.079
214	3.193	3.622	3.811	3.886
22	6.740	6.196	6.146	5.897
23	12.148	13.111	15.050	15.637
241	1.280	3.234	5.085	7.155
242	1.250	1.613	1.792	1.921
244	493	667	763	904
240	2.139	3.424	4.181	4.476
2	28.263	33.643	39.525	43.898
31	3.423	4.988	6.061	6.854
32	1.938	1.747	1.351	1.349
33	1.869	681	255	202
34	20.233	24.949	25.374	25.488
3	27.463	32.365	33.041	33.893
41	24.871	24.777	22.153	18.143
42	13.142	11.959	10.278	10.129
4	38.013	36.736	32.431	28.272
511	1.127	1.003	692	357
512	17.459	16.892	15.544	14.234
513	2.248	1.643	1.366	1.190
514	3.978	4.048	3.802	3.430
516	2.755	6.290	8.028	9.005
52	20.689	25.640	30.762	34.229
5	48.256	55.516	60.194	62.445
6	19.343	16.540	16.926	17.069

...Συνεχίζεται

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.2 (συνέχεια)
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΚΑΙ
ΧΡΟΝΟ

ΚΩΔ.	1995	2000	2005	2010
71	22.374	20.040	18.924	17.518
72	12.835	12.791	11.723	11.087
73	2.448	2.096	1.891	1.798
74	8.036	6.669	6.410	6.049
7	45.693	41.596	38.948	36.452
81	991	1.188	1.448	1.690
82	12.032	7.981	7.454	7.035
83	13.383	14.433	14.916	14.893
8	26.406	23.602	23.818	23.618
91	20.747	30.937	37.452	43.173
92	8.136	7.259	7.786	8.071
93	15.085	13.256	12.593	11.968
9	43.968	51.452	57.831	63.212
ΣΥΝ.	283.300	301.600	317.325	327.792

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5:

**ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΕΙΣ**

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ
ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟ

ΚΩΔ.	1995	2000	2001	2002	2003
A	10,1%	7,9%	8,0%	8,0%	7,9%
B	0,4%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%
C	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
D15+16	3,5%	3,4%	3,3%	3,3%	3,3%
D17-19	4,2%	1,7%	1,7%	1,6%	1,6%
D20-22	2,1%	1,9%	1,9%	1,8%	1,8%
D23-26	2,2%	1,8%	1,8%	1,8%	1,8%
D27-35	2,0%	2,1%	2,0%	2,0%	2,0%
D36+37	1,6%	1,3%	1,2%	1,2%	1,2%
D	15,6%	12,2%	11,9%	11,7%	11,7%
E	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%
F	9,8%	8,8%	8,8%	8,8%	8,8%
G	17,5%	18,0%	18,0%	18,1%	18,1%
H	10,6%	10,9%	10,9%	10,7%	10,7%
I60-62	3,1%	3,5%	3,5%	3,5%	3,5%
I63	2,3%	2,4%	2,4%	2,4%	2,4%
I64	0,9%	1,2%	1,2%	1,3%	1,3%
I	6,3%	7,1%	7,1%	7,2%	7,2%
J65	3,0%	3,3%	3,3%	3,4%	3,4%
J66	1,1%	0,8%	0,8%	0,8%	0,8%
J67	0,3%	1,2%	1,0%	1,0%	1,0%
J	4,4%	5,3%	5,1%	5,2%	5,2%
K70+71	0,9%	0,8%	0,9%	0,9%	0,8%
K72+73	0,2%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%
K74	3,1%	3,7%	3,8%	3,8%	3,9%
K	4,2%	4,9%	5,1%	5,1%	5,1%
L	6,4%	7,1%	7,1%	7,1%	7,1%
M	4,7%	5,3%	5,3%	5,4%	5,4%
N	3,6%	4,0%	4,0%	4,0%	4,0%
O	4,3%	4,7%	4,8%	4,8%	4,8%
P	1,4%	2,6%	2,7%	2,7%	2,8%
ΣΥΝ.	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

...Συνεχίζεται

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1 (συνέχεια)
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ
ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟ

ΚΩΔ.	2004	2005	2006	2007	2008
A	7,8%	7,7%	7,6%	7,6%	7,5%
B	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%
C	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
D15+16	3,2%	3,2%	3,2%	3,2%	3,1%
D17-19	1,6%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%
D20-22	1,8%	1,8%	1,8%	1,8%	1,7%
D23-26	1,8%	1,8%	1,7%	1,7%	1,7%
D27-35	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%
D36+37	1,2%	1,2%	1,2%	1,2%	1,2%
D	11,5%	11,4%	11,3%	11,3%	11,1%
E	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%
F	8,7%	8,7%	8,6%	8,6%	8,5%
G	18,1%	18,1%	18,2%	18,1%	18,1%
H	10,7%	10,6%	10,6%	10,6%	10,6%
I60-62	3,5%	3,5%	3,5%	3,5%	3,5%
I63	2,4%	2,4%	2,3%	2,4%	2,4%
I64	1,4%	1,4%	1,4%	1,4%	1,5%
I	7,3%	7,3%	7,2%	7,3%	7,4%
J65	3,5%	3,5%	3,5%	3,5%	3,6%
J66	0,8%	0,8%	0,8%	0,8%	0,8%
J67	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%
J	5,3%	5,3%	5,3%	5,3%	5,4%
K70+71	0,8%	0,8%	0,8%	0,8%	0,8%
K72+73	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%
K74	4,0%	4,1%	4,2%	4,3%	4,4%
K	5,3%	5,4%	5,5%	5,6%	5,7%
L	7,0%	7,0%	7,0%	6,9%	6,9%
M	5,4%	5,5%	5,5%	5,5%	5,5%
N	4,0%	4,1%	4,1%	4,1%	4,1%
O	4,9%	4,9%	5,0%	5,0%	5,1%
P	2,9%	2,9%	3,0%	3,0%	3,0%
ΣΥΝ.	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

...Συνεχίζεται

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1 (συνέχεια)
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ
ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟ

ΚΩΔ.	2009	2010
A	7,5%	7,5%
B	0,4%	0,4%
C	0,2%	0,2%
D15+16	3,1%	3,1%
D17-19	1,4%	1,4%
D20-22	1,7%	1,7%
D23-26	1,7%	1,7%
D27-35	1,9%	1,8%
D36+37	1,1%	1,1%
D	10,9%	10,8%
E	0,5%	0,5%
F	8,5%	8,4%
G	18,1%	18,1%
H	10,6%	10,6%
I60-62	3,5%	3,5%
I63	2,4%	2,3%
I64	1,5%	1,5%
I	7,4%	7,3%
J65	3,6%	3,6%
J66	0,8%	0,8%
J67	1,0%	1,0%
J	5,4%	5,4%
K70+71	0,8%	0,8%
K72+73	0,6%	0,6%
K74	4,5%	4,7%
K	5,9%	6,1%
L	6,8%	6,8%
M	5,6%	5,6%
N	4,1%	4,1%
O	5,1%	5,2%
P	3,0%	3,0%
ΣΥΝ.	100,0%	100,0%

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.2
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟ

ΚΩΔ.	1995	2000	2005	2010
11	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
12	1,0%	2,6%	3,9%	5,2%
13	1,0%	0,7%	0,6%	0,5%
1	2,1%	3,4%	4,6%	5,8%
211	0,1%	0,1%	0,2%	0,2%
212	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%
213	0,3%	0,4%	0,6%	0,9%
214	1,1%	1,2%	1,2%	1,2%
22	2,4%	2,1%	1,9%	1,8%
23	4,3%	4,4%	4,8%	4,8%
241	0,4%	1,1%	1,6%	2,2%
242	0,4%	0,5%	0,6%	0,6%
244	0,2%	0,2%	0,2%	0,3%
240	0,8%	1,1%	1,3%	1,3%
2	10,0%	11,1%	12,5%	13,4%
31	1,2%	1,6%	1,9%	2,1%
32	0,7%	0,6%	0,4%	0,4%
33	0,7%	0,2%	0,1%	0,0%
34	7,1%	8,3%	8,0%	7,8%
3	9,7%	10,7%	10,4%	10,3%
41	8,8%	8,2%	7,0%	5,5%
42	4,6%	4,0%	3,2%	3,1%
4	13,4%	12,2%	10,2%	8,6%
511	0,4%	0,3%	0,2%	0,1%
512	6,2%	5,6%	4,9%	4,3%
513	0,8%	0,6%	0,4%	0,4%
514	1,4%	1,3%	1,2%	1,1%
516	1,0%	2,1%	2,6%	2,8%
52	7,3%	8,5%	9,7%	10,4%
5	17,1%	18,4%	19,0%	19,1%
6	6,8%	5,5%	5,3%	5,2%

...Συνεχίζεται

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.2 (συνέχεια)
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟ

ΚΩΔ.	1995	2000	2005	2010
71	7,9%	6,7%	6,0%	5,3%
72	4,5%	4,2%	3,7%	3,4%
73	0,9%	0,7%	0,6%	0,6%
74	2,8%	2,2%	2,0%	1,8%
7	16,1%	13,8%	12,3%	11,1%
81	0,4%	0,4%	0,5%	0,5%
82	4,2%	2,6%	2,3%	2,2%
83	4,7%	4,8%	4,7%	4,5%
8	9,3%	7,8%	7,5%	7,2%
91	7,3%	10,3%	11,8%	13,2%
92	2,9%	2,4%	2,4%	2,5%
93	5,3%	4,4%	4,0%	3,6%
9	15,5%	17,1%	18,2%	19,3%
ΣΥΝ.	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.3
ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΗΝ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

ΚΩΔ.	2000 - 05	2005 - 10	2000 - 10
11	0,0%	0,0%	0,0%
12	+1,3%	+1,3%	+2,6%
13	-0,1%	-0,1%	-0,2%
1	+1,2%	+1,2%	+2,4%
211	+0,1%	0,0%	+0,1%
212	+0,1%	0,0%	+0,1%
213	+0,2%	+0,3%	+0,5%
214	0,0%	0,0%	0,0%
22	-0,2%	-0,1%	-0,3%
23	+0,4%	0,0%	+0,4%
241	+0,5%	+0,6%	+1,1%
242	+0,1%	0,0%	+0,1%
244	0,0%	+0,1%	+0,1%
240	+0,2%	0,0%	+0,2%
2	+1,4%	+0,9%	+2,3%
31	+0,3%	+0,2%	+0,5%
32	-0,2%	0,0%	-0,2%
33	-0,1%	-0,1%	-0,2%
34	-0,3%	-0,2%	-0,5%
3	-0,3%	-0,1%	-0,4%
41	-1,2%	-1,5%	-2,7%
42	-0,8%	-0,1%	-0,9%
4	-2,0%	-1,6%	-3,6%
511	-0,1%	-0,1%	-0,2%
512	-0,7%	-0,6%	-1,3%
513	-0,2%	0,0%	-0,2%
514	-0,1%	-0,1%	-0,2%
516	+0,5%	+0,2%	+0,7%
52	+1,2%	+0,7%	+1,9%
5	+0,6%	+0,1%	+0,7%
6	-0,2%	-0,1%	-0,3%

...Συνεχίζεται

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.3 (συνέχεια)
ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΗΝ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

ΚΩΔ.	2000 - 05	2005 - 10	2000 - 10
71	-0,7%	-0,7%	-1,4%
72	-0,5%	-0,3%	-0,8%
73	-0,1%	0,0%	-0,1%
74	-0,2%	-0,2%	-0,4%
7	-1,5%	-1,2%	-2,7%
81	+0,1%	0,0%	+0,1%
82	-0,3%	-0,1%	-0,4%
83	-0,1%	-0,2%	-0,3%
8	-0,3%	-0,3%	-0,6%
91	+1,5%	+1,4%	+2,9%
92	0,0%	+0,1%	+0,1%
93	-0,4%	-0,4%	-0,8%
9	+1,1%	+1,1%	+2,2%
ΣΥΝ.	0,0%	0,0%	0,0%

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6 :

**ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΤΙΣ
ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ**

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.1
ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ
ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟ

ΚΩΔ.	2001	2002	2003	2004	2005
A	+1,9%	+0,8%	0,0%	0,0%	0,0%
B	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
C	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
D15+16	-0,4%	+0,3%	0,0%	0,0%	0,0%
D17-19	-4,0%	-1,0%	-1,1%	-1,1%	-1,1%
D20-22	-0,6%	+0,1%	0,0%	0,0%	0,0%
D23-26	+0,8%	0,0%	0,0%	+0,5%	+0,5%
D27-35	-1,0%	+0,1%	-0,2%	-0,2%	-0,2%
D36+37	-0,6%	+0,1%	0,0%	0,0%	0,0%
D	-0,9%	0,0%	-0,2%	-0,1%	-0,1%
E	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
F	+1,4%	+0,7%	+0,5%	+0,5%	+0,5%
G	+1,5%	+1,1%	+1,0%	+1,5%	+1,0%
H	+0,3%	-0,9%	+1,0%	+1,0%	+1,0%
I60-62	+1,5%	+1,2%	+1,2%	+1,2%	+1,2%
I63	+0,3%	-0,9%	+1,0%	+1,0%	+1,0%
I64	+5,7%	+5,8%	+3,2%	+3,2%	+3,1%
I	+1,8%	+1,3%	+1,5%	+1,5%	+1,5%
J65	+2,5%	+2,4%	+2,4%	+2,4%	+2,4%
J66	-0,2%	+0,2%	+0,5%	+0,5%	+0,5%
J67	-13,5%	-0,1%	0,0%	+0,5%	+0,5%
J	-1,6%	+1,6%	+1,6%	+1,7%	+1,8%
K70+71	+0,5%	+0,5%	+0,5%	+0,5%	+0,5%
K72+73	+4,2%	+4,5%	+5,8%	+5,8%	+5,8%
K74	+3,5%	+2,5%	+3,0%	+3,0%	+3,0%
K	+3,0%	+2,3%	+2,8%	+2,8%	+2,8%
L	+0,9%	+0,9%	+0,5%	+0,5%	+0,5%
M	+1,2%	+1,8%	+1,5%	+1,5%	+1,5%
N	+1,7%	+0,8%	+1,5%	+1,5%	+1,5%
O	+2,1%	+1,4%	+2,0%	+2,0%	+2,0%
P	+6,0%	+2,0%	+4,0%	+4,0%	+2,0%
ΣΥΝ.	+1,1%	+0,8%	+1,0%	+1,1%	+1,0%

...Συνεχίζεται

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.1 (συνέχεια)
ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ
ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟ

ΚΩΔ.	2006	2007	2008	2009	2010
A	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
B	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
C	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
D15+16	0,0%	-0,5%	-0,5%	-0,5%	-0,5%
D17-19	-1,1%	-1,1%	-1,1%	-1,1%	-1,1%
D20-22	0,0%	-0,5%	-0,5%	-0,5%	-0,5%
D23-26	-0,1%	-0,5%	-0,5%	-0,5%	-0,5%
D27-35	-0,2%	-0,3%	-0,3%	-0,3%	-0,3%
D36+37	0,0%	-0,5%	-0,5%	-0,5%	-0,5%
D	-0,2%	-0,5%	-0,5%	-0,5%	-0,5%
E	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
F	+0,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
G	+1,0%	+0,5%	+0,5%	+0,5%	+0,5%
H	+1,0%	+0,5%	+0,5%	+0,5%	+0,5%
I60-62	+0,8%	+0,8%	+0,8%	+0,8%	+0,8%
I63	+1,0%	+0,5%	+0,5%	+0,5%	+0,5%
I64	+1,5%	+2,3%	+2,3%	+2,3%	+2,3%
I	+1,0%	+1,0%	+1,0%	+1,0%	+1,0%
J65	+1,2%	+0,9%	+0,9%	+0,9%	+0,8%
J66	+0,5%	+0,5%	+0,5%	+0,5%	+0,5%
J67	+1,0%	+1,0%	+1,0%	+1,0%	+1,0%
J	+1,1%	+0,9%	+0,9%	+0,9%	+0,8%
K70+71	+0,5%	+0,5%	+0,5%	+0,5%	+0,5%
K72+73	+4,5%	+3,7%	+3,7%	+3,7%	+3,7%
K74	+3,5%	+3,5%	+3,5%	+3,5%	+3,5%
K	+3,1%	+3,1%	+3,1%	+3,1%	+3,1%
L	+0,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
M	+1,5%	+1,0%	+1,0%	+1,0%	+1,0%
N	+1,5%	+1,0%	+1,0%	+1,0%	+1,0%
O	+2,0%	+1,5%	+1,5%	+1,5%	+1,5%
P	+2,0%	+1,0%	+1,0%	+1,0%	+1,0%
ΣΥΝ.	+0,9%	+0,6%	+0,6%	+0,6%	+0,6%

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2
ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ
ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΟ

ΚΩΔ.	1995 - 2000	2000 - 2005	2005 - 2010	2000 - 2010
A	-17,1%	+2,7%	0,0%	+2,7%
B	+27,3%	0,0%	0,0%	0,0%
C	-14,3%	0,0%	0,0%	0,0%
D15+16	+4,1%	-0,1%	-2,0%	-2,1%
D17-19	-55,3%	-8,1%	-5,4%	-13,0%
D20-22	-5,6%	-0,5%	-2,0%	-2,5%
D23-26	-10,3%	+1,8%	-2,1%	-0,3%
D27-35	+7,5%	-1,5%	-1,4%	-2,9%
D36+37	-14,1%	-0,5%	-2,0%	-2,5%
D	-16,6%	-1,3%	-2,4%	-3,6%
E	+7,1%	0,0%	0,0%	0,0%
F	-4,3%	+3,6%	+0,5%	+4,2%
G	+9,5%	+6,2%	+3,0%	+9,5%
H	+9,6%	+2,4%	+3,0%	+5,5%
I60-62	+21,4%	+6,5%	+4,1%	+10,8%
I63	+10,5%	+2,4%	+3,0%	+5,5%
I64	+36,4%	+22,7%	+11,2%	+36,4%
I	+19,6%	+7,8%	+5,1%	+13,3%
J65	+18,1%	+12,7%	+4,8%	+18,1%
J66	-19,2%	+1,5%	+2,5%	+4,1%
J67	+290,3%	-12,7%	+5,1%	-8,2%
J	+30,1%	+5,2%	+4,5%	+9,9%
K70+71	+8,3%	+2,5%	+2,5%	+5,1%
K72+73	+71,4%	+28,9%	+20,9%	+55,8%
K74	+24,7%	+15,9%	+18,8%	+37,7%
K	+24,2%	+14,6%	+16,4%	+33,5%
L	+18,1%	+3,3%	+0,5%	+3,9%
M	+21,1%	+7,7%	+5,6%	+13,8%
N	+16,5%	+7,2%	+5,6%	+13,2%
O	+17,4%	+9,9%	+8,3%	+18,9%
P	+95,0%	+19,3%	+6,1%	+26,6%
ΣΥΝ.	+6,5%	+5,2%	+3,3%	+8,7%

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.3
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΗΣ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΟ

ΚΩΔ.	1995 - 2000	2000 - 2005	2005 - 2010	2000 - 2010
A	-3,7%	+0,5%	0,0%	+0,3%
B	+4,9%	0,0%	0,0%	0,0%
C	-3,0%	0,0%	0,0%	0,0%
D15+16	+0,8%	0,0%	-0,4%	-0,2%
D17-19	-14,9%	-1,7%	-1,1%	-1,4%
D20-22	-1,2%	-0,1%	-0,4%	-0,2%
D23-26	-2,2%	+0,4%	-0,4%	0,0%
D27-35	+1,5%	-0,3%	-0,3%	-0,3%
D36+37	-3,0%	-0,1%	-0,4%	-0,3%
D	-3,6%	-0,3%	-0,5%	-0,4%
E	+1,4%	0,0%	0,0%	0,0%
F	-0,9%	+0,7%	+0,1%	+0,4%
G	+1,8%	+1,2%	+0,6%	+0,9%
H	+1,9%	+0,5%	+0,6%	+0,5%
I60-62	+3,9%	+1,3%	+0,8%	+1,0%
I63	+2,0%	+0,5%	+0,6%	+0,5%
I64	+6,4%	+4,2%	+2,1%	+3,2%
I	+3,6%	+1,5%	+1,0%	+1,3%
J65	+3,4%	+2,4%	+0,9%	+1,7%
J66	-4,2%	+0,3%	+0,5%	+0,4%
J67	+31,3%	-2,7%	+1,0%	-0,9%
J	+5,4%	+1,0%	+0,9%	+0,9%
K70+71	+1,6%	+0,5%	+0,5%	+0,5%
K72+73	+11,4%	+5,2%	+3,9%	+4,5%
K74	+4,5%	+3,0%	+3,5%	+3,2%
K	+4,4%	+2,8%	+3,1%	+2,9%
L	+3,4%	+0,7%	+0,1%	+0,4%
M	+3,9%	+1,5%	+1,1%	+1,3%
N	+3,1%	+1,4%	+1,1%	+1,2%
O	+3,3%	+1,9%	+1,6%	+1,7%
P	+14,3%	+3,6%	+1,2%	+2,4%
ΣΥΝ.	+1,3%	+1,0%	+0,7%	+0,8%

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7 :

**ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΤΙΣ
ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ**

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.1
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

ΚΩΔ.	1995-00	2000-05	2005-10	2000-10
11	+108,8%	+20,7%	+9,9%	+32,7%
12	+156,8%	+63,0%	+35,3%	+120,6%
13	-20,6%	-18,8%	-6,4%	-24,0%
1	+72,2%	+44,0%	+29,6%	+86,5%
211	+52,2%	+38,5%	+29,3%	+79,2%
212	+500,0%	+90,0%	+54,4%	+193,3%
213	+72,9%	+53,1%	+53,9%	+135,6%
214	+13,4%	+5,2%	+2,0%	+7,3%
22	-8,1%	-0,8%	-4,1%	-4,8%
23	+7,9%	+14,8%	+3,9%	+19,3%
241	+152,7%	+57,2%	+40,7%	+121,2%
242	+29,0%	+11,1%	+7,2%	+19,1%
244	+35,3%	+14,4%	+18,5%	+35,5%
240	+60,1%	+22,1%	+7,1%	+30,7%
2	+19,0%	+17,5%	+11,1%	+30,5%
31	+45,7%	+21,5%	+13,1%	+37,4%
32	-9,9%	-22,7%	-0,1%	-22,8%
33	-63,6%	-62,6%	-20,8%	-70,3%
34	+23,3%	+1,7%	+0,4%	+2,2%
3	+17,8%	+2,1%	+2,6%	+4,7%
41	-0,4%	-10,6%	-18,1%	-26,8%
42	-9,0%	-14,1%	-1,4%	-15,3%
4	-3,4%	-11,7%	-12,8%	-23,0%
511	-11,0%	-31,0%	-48,4%	-64,4%
512	-3,2%	-8,0%	-8,4%	-15,7%
513	-26,9%	-16,9%	-12,9%	-27,6%
514	+1,8%	-6,1%	-9,8%	-15,3%
516	+128,3%	+27,6%	+12,2%	+43,2%
52	+23,9%	+20,0%	+11,3%	+33,5%
5	+15,0%	+8,4%	+3,7%	+12,5%
6	-14,5%	+2,3%	+0,8%	+3,2%

...Συνεχίζεται

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.1 (συνέχεια)
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

ΚΩΔ.	1995-00	2000-05	2005-10	2000-10
71	-10,4%	-5,6%	-7,4%	-12,6%
72	-0,3%	-8,3%	-5,4%	-13,3%
73	-14,4%	-9,8%	-4,9%	-14,2%
74	-17,0%	-3,9%	-5,6%	-9,3%
7	-9,0%	-6,4%	-6,4%	-12,4%
81	+19,9%	+21,9%	+16,7%	+42,3%
82	-33,7%	-6,6%	-5,6%	-11,9%
83	+7,8%	+3,3%	-0,2%	+3,2%
8	-10,6%	+0,9%	-0,8%	+0,1%
91	+49,1%	+21,1%	+15,3%	+39,6%
92	-10,8%	+7,3%	+3,7%	+11,2%
93	-12,1%	-5,0%	-5,0%	-9,7%
9	+17,0%	+12,4%	+9,3%	+22,9%
ΣΥΝ.	+6,5%	+5,2%	+3,3%	+8,7%

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.2
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΚΑΤΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

ΚΩΔ.	1995-00	2000-05	2005-10	2000-10
11	+15,9%	+3,9%	+1,9%	+2,9%
12	+20,8%	+10,3%	+6,2%	+8,2%
13	-4,5%	-4,1%	-1,3%	-2,7%
1	+11,5%	+7,6%	+5,3%	+6,4%
211	+8,8%	+6,7%	+5,3%	+6,0%
212	+43,1%	+13,6%	+9,1%	+11,3%
213	+11,6%	+8,9%	+9,0%	+8,9%
214	+2,6%	+1,0%	+0,4%	+0,7%
22	-1,7%	-0,2%	-0,8%	-0,5%
23	+1,5%	+2,8%	+0,8%	+1,8%
241	+20,4%	+9,5%	+7,1%	+8,3%
242	+5,2%	+2,1%	+1,4%	+1,8%
244	+6,2%	+2,7%	+3,4%	+3,1%
240	+9,9%	+4,1%	+1,4%	+2,7%
2	+3,5%	+3,3%	+2,1%	+2,7%
31	+7,8%	+4,0%	+2,5%	+3,2%
32	-2,1%	-5,0%	0,0%	-2,6%
33	-18,3%	-17,8%	-4,6%	-11,4%
34	+4,3%	+0,3%	+0,1%	+0,2%
3	+3,3%	+0,4%	+0,5%	+0,5%
41	-0,1%	-2,2%	-3,9%	-3,1%
42	-1,9%	-3,0%	-0,3%	-1,6%
4	-0,7%	-2,5%	-2,7%	-2,6%
511	-2,3%	-7,2%	-12,4%	-9,8%
512	-0,7%	-1,6%	-1,7%	-1,7%
513	-6,1%	-3,6%	-2,7%	-3,2%
514	+0,3%	-1,2%	-2,0%	-1,6%
516	+18,0%	+5,0%	+2,3%	+3,7%
52	+4,4%	+3,7%	+2,2%	+2,9%
5	+2,8%	+1,6%	+0,7%	+1,2%
6	-3,1%	+0,5%	+0,2%	+0,3%

...Συνεχίζεται

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.2 (συνέχεια)
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΚΑΤΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

ΚΩΔ.	1995-00	2000-05	2005-10	2000-10
71	-2,2%	-1,1%	-1,5%	-1,3%
72	-0,1%	-1,7%	-1,1%	-1,4%
73	-3,1%	-2,0%	-1,0%	-1,5%
74	-3,7%	-0,8%	-1,2%	-1,0%
7	-1,9%	-1,3%	-1,3%	-1,3%
81	3,7%	+4,0%	+3,1%	+3,6%
82	-7,9%	-1,4%	-1,2%	-1,3%
83	1,5%	+0,7%	0,0%	+0,3%
8	-2,2%	+0,2%	-0,2%	0,0%
91	8,3%	+3,9%	+2,9%	+3,4%
92	-2,3%	+1,4%	+0,7%	+1,1%
93	-2,6%	-1,0%	-1,0%	-1,0%
9	3,2%	+2,4%	+1,8%	+2,1%
ΣΥΝ.	1,3%	+1,0%	+0,7%	+0,8%

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.3
ΜΕΤΑΒΟΛΗ (ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ) ΚΑΤΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

ΚΩΔ.	2000 - 05		2000 - 10	
	%	Άτομα	%	Άτομα
11	+20,7%	+64	+32,7%	+101
12	+63,0%	+4.811	+120,6%	+9.211
13	-18,8%	-414	-24,0%	-529
1	+44,0%	+4.461	+86,5%	+8.783
211	+38,5%	+146	+79,2%	+300
212	+90,0%	+81	+193,3%	+174
213	+53,1%	+694	+135,6%	+1.772
214	+5,2%	+189	+7,3%	+264
22	-0,8%	-50	-4,8%	-299
23	+14,8%	+1.939	+19,3%	+2.526
241	+57,2%	+1.851	+121,2%	+3.921
242	+11,1%	+179	+19,1%	+308
244	+14,4%	+96	+35,5%	+237
240	+22,1%	+757	+30,7%	+1.052
2	+17,5%	+5.882	+30,5%	+10.255
31	+21,5%	+1.073	+37,4%	+1.866
32	-22,7%	-396	-22,8%	-398
33	-62,6%	-426	-70,3%	-479
34	+1,7%	+425	+2,2%	539
3	+2,1%	+676	+4,7%	+1.528
41	-10,6%	-2.624	-26,8%	-6.634
42	-14,1%	-1.681	-15,3%	-1.830
4	-11,7%	-4.305	-23,0%	-8.464
511	-31,0%	-311	-64,4%	-646
512	-8,0%	-1.348	-15,7%	-2.658
513	-16,9%	-277	-27,6%	-453
514	-6,1%	-246	-15,3%	-618
516	+27,6%	+1.738	+43,2%	+2.715
52	+20,0%	+5.122	+33,5%	+8.589
5	+8,4%	+4.678	+12,5%	+6.929
6	+2,3%	+386	+3,2%	529

...Συνεχίζεται

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.3 (συνέχεια)
ΜΕΤΑΒΟΛΗ (ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ) ΚΑΤΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

ΚΩΔ.	2000 – 05		2000 – 10	
	%	Άτομα	%	Άτομα
71	-5,6%	-1.116	-12,6%	-2.522
72	-8,3%	-1.068	-13,3%	-1.704
73	-9,8%	-205	-14,2%	-298
74	-3,9%	-259	-9,3%	-620
7	-6,4%	-2.648	-12,4%	-5.144
81	+21,9%	+260	+42,3%	+502
82	-6,6%	-527	-11,9%	-946
83	+3,3%	+483	+3,2%	+460
8	+0,9%	+216	+0,1%	+16
91	+21,1%	+6.515	+39,6%	+12.236
92	+7,3%	+527	+11,2%	+812
93	-5,0%	-663	-9,7%	-1.288
9	+12,4%	+6.379	+22,9%	+11.760
ΣΥΝ.	+5,2%	+15.725	+8,7%	+26.192

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.4
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ (ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΑΤΟΜΩΝ) ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

ΚΩΔ.	2000 - 05		2000 - 10	
	%	Άτομα	%	Άτομα
11	+3,9%	+13	+2,9%	+10
12	+10,3%	+962	+8,2%	+921
13	-4,1%	-83	-2,7%	-53
1	+7,6%	+892	+6,4%	+878
211	+6,7%	+29	+6,0%	+30
212	+13,6%	+16	+11,3%	+17
213	+8,9%	+139	+8,9%	+177
214	+1,0%	+38	+0,7%	+26
22	-0,2%	-10	-0,5%	-30
23	+2,8%	+388	+1,8%	+253
241	+9,5%	+370	+8,3%	+392
242	+2,1%	+36	+1,8%	+31
244	+2,7%	+19	+3,1%	+24
240	+4,1%	+151	+2,7%	+105
2	+3,3%	+1.176	+2,7%	+1.025
31	+4,0%	+215	+3,2%	+187
32	-5,0%	-79	-2,6%	-40
33	-17,8%	-85	-11,4%	-48
34	+0,3%	+85	+0,2%	+54
3	+0,4%	+136	+0,5%	+153
41	-2,2%	-525	-3,1%	-663
42	-3,0%	-336	-1,6%	-183
4	-2,5%	-861	-2,6%	-846
511	-7,2%	-62	-9,8%	-65
512	-1,6%	-270	-1,7%	-266
513	-3,6%	-55	-3,2%	-45
514	-1,2%	-49	-1,6%	-62
516	+5,0%	+348	+3,7%	+272
52	+3,7%	+1.024	+2,9%	+859
5	+1,6%	+936	+1,2%	+693
6	+0,5%	+77	+0,3%	+53

...Συνεχίζεται

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.4 (συνέχεια)
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ (ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΑΤΟΜΩΝ) ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

ΚΩΔ.	2000 – 05		2000 – 10	
	%	Άτομα	%	Άτομα
71	-1,1%	-223	-1,3%	-252
72	-1,7%	-214	-1,4%	-170
73	-2,0%	-41	-1,5%	-30
74	-0,8%	-52	-1,0%	-62
7	-1,3%	-530	-1,3%	-514
81	+4,0%	+52	+3,6%	+50
82	-1,4%	-105	-1,3%	-95
83	+0,7%	+97	+0,3%	+46
8	+0,2%	+44	0,0%	+1
91	+3,9%	+1.303	+3,4%	+1.224
92	+1,4%	+105	+1,1%	+81
93	-1,0%	-133	-1,0%	-129
9	+2,4%	+1.275	+2,1%	+1.176
ΣΥΝ.	+1,0%	+3.145	+0,8%	+2.619

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.5
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟ 2005

ΚΩΔ.	1	2	3	4	5
A	219	107	191	410	1.037
B					190
C	50	16	15	38	2
D	2.371	1.124	1.327	2.658	1.487
E	36	115	148	324	
F	505	1.674	1.346	1.054	94
G	3.687	1.749	2.881	6.254	27.223
H	1.166	223	909	3.198	16.324
I	1.226	1.151	3.941	5.917	1.795
J	2.749	1.410	5.194	6.799	30
K	788	6.216	4.503	2.016	731
L	296	2.960	8.018	1.136	5.913
M	956	14.833	682	119	638
N	102	5.799	1.359	519	1.395
O	460	2.148	2.527	1.989	3.335
P					
ΣΥΝ.	14.611	39.525	33.041	32.431	60.194

...Συνεχίζεται

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.5 (συνέχεια)
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟ 2005

ΚΩΔ.	6	7	8	9	ΣΥΝ.
A	15.241	116	311	6.814	24.446
B	979			231	1.400
C		69	304	106	600
D	16	12.237	9.396	5.605	36.221
E	2	168	333	374	1.500
F	8	15.792	1.609	5.385	27.467
G	25	6.600	3.982	5.186	57.587
H	278	1.046	225	10.426	33.795
I		826	5.766	2.450	23.072
J		47		595	16.824
K	17	315	233	2.262	17.081
L	172	1.268	44	2.412	22.219
M	3	28	2	83	17.344
N	3	13	498	3.176	12.864
O	3	423	1.115	3.601	15.601
P	179			9.125	9.304
ΣΥΝ.	16.926	38.948	23.818	57.831	317.325

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.6
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟ 2010

ΚΩΔ.	1	2	3	4	5
A	219	107	190	410	1.037
B					190
C	68	17	15	27	3
D	2.892	1.339	1.182	2.504	1.659
E	35	95	48	418	
F	698	1.993	1.741	1.023	124
G	4.717	2.118	1.470	5.532	30.268
H	1.656	291	1.016	2.979	15.143
I	1.474	1.807	4.564	5.782	1.736
J	3.878	1.986	5.433	5.626	35
K	1.131	7.891	5.397	812	969
L	297	3.333	8.152	752	6.264
M	1.172	15.446	691	75	794
N	109	5.411	1.521	460	1.128
O	587	2.064	2.473	1.872	3.095
P					
ΣΥΝ.	18.933	43.898	190	28.272	62.445

...Συνεχίζεται

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.6 (συνέχεια)
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟ 2010

ΚΩΔ.	6	7	8	9	ΣΥΝ.
A	15.241	116	311	6.815	24.446
B	979			231	1.400
C		41	288	141	600
D	21	11.291	8.973	5.508	35.369
E	2	177	390	335	1.500
F	10	14.904	1.532	5.579	27.604
G	34	5.759	4.279	5.158	59.335
H	294	1.155	302	11.985	34.821
I		825	5.403	2.654	24.245
J		57		570	17.585
K	17	332	277	3.060	19.886
L	176	1.166	35	2.155	22.330
M	2	27	7	105	18.319
N	1	14	703	4.240	13.587
O	16	588	1.118	5.077	16.890
P	276			9.599	9.875
ΣΥΝ.	17.069	36.452	23.618	63.212	327.792

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.7
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟΜΕΑ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟ 2005

ΚΩΔ.	1	2	3	4	5
A	1,5%	0,3%	0,6%	1,3%	1,7%
B	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%
C	0,3%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%
D	16,2%	2,8%	4,0%	8,2%	2,5%
E	0,2%	0,3%	0,4%	1,0%	0,0%
F	3,5%	4,2%	4,1%	3,2%	0,2%
G	25,2%	4,4%	8,7%	19,3%	45,2%
H	8,0%	0,6%	2,8%	9,9%	27,1%
I	8,4%	2,9%	11,9%	18,2%	3,0%
J	18,8%	3,6%	15,7%	21,0%	0,0%
K	5,4%	15,7%	13,6%	6,2%	1,2%
L	2,0%	7,5%	24,3%	3,5%	9,8%
M	6,5%	37,5%	2,1%	0,4%	1,1%
N	0,7%	14,7%	4,1%	1,6%	2,3%
O	3,1%	5,4%	7,6%	6,1%	5,5%
P	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ΣΥΝ.	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

...Συνεχίζεται

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.7 (συνέχεια)
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟΜΕΑ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟ 2005

ΚΩΔ.	6	7	8	9	ΣΥΝ.
A	90,0%	0,3%	1,3%	11,8%	7,7%
B	5,8%	0,0%	0,0%	0,4%	0,4%
C	0,0%	0,2%	1,3%	0,2%	0,2%
D	0,1%	31,4%	39,4%	9,7%	11,4%
E	0,0%	0,4%	1,4%	0,6%	0,5%
F	0,0%	40,5%	6,8%	9,3%	8,7%
G	0,1%	16,9%	16,7%	9,0%	18,1%
H	1,6%	2,7%	0,9%	18,0%	10,6%
I	0,0%	2,1%	24,2%	4,2%	7,3%
J	0,0%	0,1%	0,0%	1,0%	5,3%
K	0,1%	0,8%	1,0%	3,9%	5,4%
L	1,0%	3,3%	0,2%	4,2%	7,0%
M	0,0%	0,1%	0,0%	0,1%	5,5%
N	0,0%	0,0%	2,1%	5,5%	4,1%
O	0,0%	1,1%	4,7%	6,2%	4,9%
P	1,1%	0,0%	0,0%	15,8%	2,9%
ΣΥΝ.	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.8
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟΜΕΑ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟ 2010

ΚΩΔ.	1	2	3	4	5
A	1,2%	0,2%	0,6%	1,5%	1,7%
B	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%
C	0,4%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%
D	15,3%	3,1%	3,5%	8,9%	2,7%
E	0,2%	0,2%	0,1%	1,5%	0,0%
F	3,7%	4,5%	5,1%	3,6%	0,2%
G	24,9%	4,8%	4,3%	19,6%	48,5%
H	8,7%	0,7%	3,0%	10,5%	24,3%
I	7,8%	4,1%	13,5%	20,5%	2,8%
J	20,5%	4,5%	16,0%	19,9%	0,1%
K	6,0%	18,0%	15,9%	2,9%	1,6%
L	1,6%	7,6%	24,1%	2,7%	10,0%
M	6,2%	35,2%	2,0%	0,3%	1,3%
N	0,6%	12,3%	4,5%	1,6%	1,8%
O	3,1%	4,7%	7,3%	6,6%	5,0%
P	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ΣΥΝ.	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

...Συνεχίζεται

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.8 (συνέχεια)
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟΜΕΑ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟ 2010

ΚΩΔ.	6	7	8	9	ΣΥΝ.
A	89,3%	0,3%	1,3%	10,8%	7,5%
B	5,7%	0,0%	0,0%	0,4%	0,4%
C	0,0%	0,1%	1,2%	0,2%	0,2%
D	0,1%	31,0%	38,0%	8,7%	10,8%
E	0,0%	0,5%	1,7%	0,5%	0,5%
F	0,1%	40,9%	6,5%	8,8%	8,4%
G	0,2%	15,8%	18,1%	8,2%	18,1%
H	1,7%	3,2%	1,3%	19,0%	10,6%
I	0,0%	2,3%	22,9%	4,2%	7,4%
J	0,0%	0,2%	0,0%	0,9%	5,4%
K	0,1%	0,9%	1,2%	4,8%	6,1%
L	1,0%	3,2%	0,1%	3,4%	6,8%
M	0,0%	0,1%	0,0%	0,2%	5,6%
N	0,0%	0,0%	3,0%	6,7%	4,1%
O	0,1%	1,6%	4,7%	8,0%	5,2%
P	1,6%	0,0%	0,0%	15,2%	3,0%
ΣΥΝ.	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 8 :
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ ΜΕΛΕΤΗΣ

1:	Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος στους ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας	19
2:	Οι τρεις μεγαλύτεροι τομείς από πλευράς ΑΕΠ για το 2000, 2005 και 2010	26
3:	Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής της παραγωγικότητας στους ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας	38
4:	Αριθμός απασχολουμένων στους ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας	94
5:	Οι 5 μεγαλύτεροι τομείς οικονομικής δραστηριότητας για το 2000, 2005 και 2010	95
6:	Ρυθμός μεταβολής της απασχόλησης στους ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας	133

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 9 :
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΕΛΕΤΗΣ

1:	Διαγραμματική απεικόνιση μεθοδολογίας	4
2:	Ρυθμός μεταβολής ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος	18
3:	Ποσοστιαία κατανομή ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος κατά ευρύ τομέα	20
4:	Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής ΑΕΠ την περίοδο 2000 – 2005	22
5:	Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής ΑΕΠ την περίοδο 2005 – 2010	23
6:	Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής ΑΕΠ την περίοδο 2000 – 2010	25
7:	Μεταβολές στα μερίδια του ΑΕΠ κατά τομέα ανάμεσα στο 2000 και το 2005	27
8:	Μεταβολές στα μερίδια του ΑΕΠ κατά τομέα ανάμεσα στο 2005 και το 2010	28
9:	Μεταβολές στα μερίδια του ΑΕΠ κατά τομέα ανάμεσα στο 2000 και το 2010	30
10:	Οι 5 τομείς με τη μεγαλύτερη αύξηση και οι 5 τομείς με μείωση ή τη μικρότερη αύξηση του ΑΕΠ την περίοδο 2000-2005	32
11:	Οι 5 τομείς με τη μεγαλύτερη αύξηση και οι 5 τομείς με τη μικρότερη αύξηση του ΑΕΠ την περίοδο 2000-2005	33
12:	Οι 5 τομείς με τη μεγαλύτερη αύξηση και οι 5 τομείς με τη μεγαλύτερη μείωση ή τη μικρότερη αύξηση του ΑΕΠ την περίοδο 2000-2010	34
13:	Ρυθμός μεταβολής παραγωγικότητας	36
14:	Παραγωγικότητα (£ ανά εργαζόμενο) κατά ευρύ τομέα	37
15:	Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής της παραγωγικότητας την περίοδο 2000 – 2005	39

16:	Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής της παραγωγικότητας την περίοδο 2005 – 2010	41
17:	Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής της παραγωγικότητας την περίοδο 2000 – 2010	42
18:	Παραγωγικότητα (£ ανά εργαζόμενο) για το 2010	44
19:	Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος στους ευρείς τομείς	46
20:	Ποσοστιαία κατανομή Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος κατά ευρύ τομέα	48
21:	Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής ΑΕΠ την περίοδο 1995 – 2000	49
22:	Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής της παραγωγικότητας στους ευρείς τομείς	50
23:	Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής της παραγωγικότητας την περίοδο 1995 – 2000	52
24:	Συνολική απασχόληση κατά έτος	53
25:	Μεταβολή απασχόλησης κατά ευρύ τομέα	55
26:	Μεταβολή απασχόλησης κατά κύριο τομέα την περίοδο 2000 – 2005	57
27:	Μεταβολή απασχόλησης κατά κύριο τομέα την περίοδο 2005 – 2010	58
28:	Μεταβολή απασχόλησης κατά κύριο τομέα την περίοδο 2000 – 2010	60
29:	Οι 10 τομείς με τη μεγαλύτερη αριθμητική αύξηση της απασχόλησης	62
30:	Οι 10 τομείς με αριθμητική μείωση ή στασιμότητα της απασχόλησης	63
31:	Αριθμός απασχολουμένων κατά επαγγελματική	κατηγορία 65
32:	Μεταβολή απασχόλησης κατά επαγγελματική	κατηγορία 67

33:	Τα 10 επαγγέλματα με τη μεγαλύτερη αριθμητική της απασχόλησης	αύξηση 69
34:	Τα 10 επαγγέλματα με τη μεγαλύτερη μείωση της απασχόλησης	71
35:	Μέση ετήσια μεταβολή απασχόλησης κατά ευρύ τομέα	72
36:	Μέση ετήσια μεταβολή απασχόλησης κατά κύριο την περίοδο 1995 – 2000	τομέα 74
37:	Μέση ετήσια μεταβολή απασχόλησης κατά κύριο την περίοδο 2000 – 2010	τομέα 75
38:	Μέση ετήσια μεταβολή απασχόλησης κατά επαγγελματική κατηγορία	78
39:	Προβλέψεις για το Ηνωμένο Βασίλειο: Μέση ετήσια μεταβολή απασχόλησης κατά τομέα την περίοδο 1999 – 2010 (Χιλιάδες άτομα)	82
40:	Προβλέψεις για την Ιρλανδία: Μέση ετήσια μεταβολή απασχόλησης κατά τομέα την περίοδο 2000– 2015 (Χιλιάδες άτομα)	84
41:	Προβλέψεις για το Ηνωμένο Βασίλειο: Μέση ετήσια μεταβολή απασχόλησης κατά επάγγελμα την περίοδο 1999 – 2010 (Χιλιάδες άτομα)	87
42:	Προβλέψεις για την Ιρλανδία: Μέση ετήσια μεταβολή απασχόλησης κατά επάγγελμα την περίοδο 2000– 2015 (Χιλιάδες άτομα)	90
43:	Ποσοστιαία κατανομή απασχόλησης κατά ευρύ τομέα	94
44:	Μεταβολές στα μερίδια απασχόλησης κατά τομέα στο 2000 και το 2005	ανάμεσα 97
45:	Μεταβολές στα μερίδια απασχόλησης κατά τομέα στο 2005 και το 2010	ανάμεσα 99
46:	Μεταβολές στα μερίδια απασχόλησης κατά τομέα στο 2000 και το 2010	ανάμεσα 100
47:	Ποσοστιαία κατανομή απασχόλησης κατά επαγγελματική κατηγορία	104
48:	Μεταβολές στην ποσοστιαία κατανομή απασχόλησης	106

49:	Τα 10 επαγγέλματα με τη μεγαλύτερη απασχόληση	108
50:	Τα 8 επαγγέλματα με τις μεγαλύτερες αυξήσεις στα μερίδια απασχόλησης	110
51:	Τα 9 επαγγέλματα με τις μεγαλύτερες μειώσεις στα μερίδια απασχόλησης	111
52:	Μεταβολές στα μερίδια απασχόλησης στους ευρείς τομείς	114
53:	Μεταβολές στα μερίδια απασχόλησης κατά τομέα	116
54:	Μεταβολές στα μερίδια απασχόλησης κατά επαγγελματική κατηγορία	118
55:	Προβλέψεις για το Ηνωμένο Βασίλειο: Μεταβολές στα μερίδια απασχόλησης κατά τομέα μεταξύ 1999 και 2010	121
56:	Προβλέψεις για την Ιρλανδία: Μεταβολές στα μερίδια απασχόλησης κατά τομέα μεταξύ 2000 και 2015	122
57:	Προβλέψεις για το Ηνωμένο Βασίλειο: Μεταβολές στα μερίδια απασχόλησης κατά επάγγελμα μεταξύ 1999 και 2010	124
58:	Προβλέψεις για την Ιρλανδία: Μεταβολές στα μερίδια απασχόλησης κατά επάγγελμα μεταξύ 2000 και 2015	128
59:	Ρυθμός μεταβολής απασχόλησης	132
60:	Ρυθμός μεταβολής απασχόλησης κατά τομέα την περίοδο 2000 – 2005	135
61:	Ρυθμός μεταβολής απασχόλησης κατά τομέα την περίοδο 2005 – 2010	136
62:	Ρυθμός μεταβολής απασχόλησης κατά τομέα την περίοδο 2000 – 2010	138
63:	Οι 10 τομείς με τη μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση της απασχόλησης	140
64:	Οι 10 τομείς με ποσοστιαία μείωση ή στασιμότητα της απασχόλησης	141

65:	Ρυθμός μεταβολής απασχόλησης	142
66:	Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής της απασχόλησης στους ευρείς τομείς	143
67:	Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής απασχόλησης κατά τομέα	145
68:	Προβλέψεις για το Ηνωμένο Βασίλειο: Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής απασχόλησης κατά τομέα την περίοδο 1999 – 2010	147
69:	Προβλέψεις για την Ιρλανδία: Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής απασχόλησης κατά τομέα την περίοδο 2000 – 2015	149
70:	Ρυθμός μεταβολής της απασχόλησης κατά επαγγελματική κατηγορία	153
71:	Τα 10 επαγγέλματα με τη μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση της απασχόλησης	156
72:	Τα 10 επαγγέλματα με τη μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση της απασχόλησης	158
73:	Βαθμός συγκέντρωσης απασχόλησης κατά επαγγελματική κατηγορία	163
74:	Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής της απασχόλησης κατά επαγγελματική κατηγορία	165
75:	Προβλέψεις για το Ηνωμένο Βασίλειο: Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής απασχόλησης κατά επάγγελμα την περίοδο 1999 – 2010	168
76:	Προβλέψεις για την Ιρλανδία: Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής απασχόλησης κατά επάγγελμα την περίοδο 2000 – 2015	171

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 10 :

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Bartholomew David and Forbes Andrew, (1981), “Statistical Techniques for Manpower Planning”.

Bosworth, D., Dutton, P. and Lewis, J., (1992), “Skill Shortages: Causes and Consequences”.

Business Strategies Ltd, (1997), “Occupations in the Future”.

Business strategies Ltd, (1998), “Different Jobs, Different Lives”.

CEDEFOP, (1994), “Trends in the Structure of Qualifications for Occupations Relating to Computer Networks”.

CEDEFOP, (1995), “Concepts and Methodology for Market Forecasts by Occupation and Qualification in the Context of a Flexible Labour Market”.

CEDEFOP, (1997), “Forecasting Sectors, Occupational Activities and Qualifications in the Federal Republic of Germany: A Survey on Research Activities and Recent Findings”.

CEDEFOP, (1997), “Occupational Forecasts for 1998 for Ireland and their Implications for Educational Qualifications”.

CEDEFOP, (1998), “Certificates, Skills and Job Markets in Europe: A Summary Report of a Comparative Study Conducted in Germany, Spain, France, Italy, Netherlands, United Kingdom”.

CEDEFOP, (1998), “Co-operation in Research on Trends in the Development of Occupations and Qualifications in the European Union”.

CEDEFOP, (1998), “The Impact on Vocational Training of Studies: Analysing and Forecasting Trends in Occupations”.

CEDEFOP, (1999), “European Trends in the Development of Occupations and Qualifications” Volumes I and II.

- DfEE, (1999)**, “Labour Market and Skill Trends 1998/99”.
- DfEE, (2000)**, “Labour Market and Skill Trends 2000”.
- DfEE, (2000)**, “Opportunity for All: Skills for the New Economy”.
- DfEE, (2000)**, “Skills for All: Proposal for a National Skills Agenda”.
- DfEE, (2000)**, “Skills for All: Research Report from the National Skills Task Force”.
- DfEE, (2000)**, “Third Report of the National Skills Task Force”.
- ESRI, (1999)**, “A Review of Occupational Employment Forecasting in Ireland”.
- European Commission, (1997)**, “Applied Time Series Analysis – Modelling, Forecasting, Unobserved Components Analysis and the Wiener-Kolmogorov Filter”.
- European Commission, (1998)**, “The Social and Labour Market Dimension of the Information Society: People First – The Next Steps”.
- European Commission, (1999)**, “Forecasting Education and Training Needs in Transition Economies: Lessons from the Western European Experience”.
- European Commission, (1999)**, “The Future European Labour Supply”.
- European Commission, (annual)**, “Employment in Europe”.
- European Commission, (2000)**, “European Social Statistics-Demography”.
- European Commission, (2000)**, “National and Regional Trends in the Labour Force in the European Union 1985 – 2050”.

Eurostat, (1998), “Labour Force Survey- Results 1997”.

Eurostat, (1998/99), “Eurostat Yearbook- A Statistical Eye on Europe”.

FAS/ESRI, (1991), “Report No 1. Manpower Forecasting: A Review of Methods and Practice in some OECD Countries”.

FAS/ESRI, (1991), “Report No 2. A Review of Trends in the Occupational Pattern of Employment in Ireland 1971-90”.

FAS/ESRI, (1993), “Report No 3. Occupational Employment Forecasts 1996”.

FAS/ESRI, (1995), “Report No 4. Occupational Employment Forecasts 1998”.

FAS/ESRI, (1996), “Report No 5. Changing Profiles in Occupations and Educational Attainment”.

FAS/ESRI, (1997), “Report No 6. Occupational Employment Forecasts 2003”.

FAS/ESRI, (1998), “Report No 7. Aspects of Occupational Change in the Irish Economy: Recent Trends and Future Prospects”.

FAS/ESRI, (2000), “Report No 8. Occupational Employment Forecasts 2005”.

FAS/ESRI, (2001), “Report No 9. Estimating Labour Force Flows, Job Openings and Human Resource Requirements, 1990-2005”.

FAS/ESRI, (2002), “Report No 10. Occupational Employment Forecasts 2015”.

Government of Cyprus and European Commission, (2001), “Joint Assessment of Employment Priorities in Cyprus”.

Grinold Richard and Marshall Kneale, (1977), “Manpower Planning Models”.

Heijke Hans, (1994), “Forecasting the Labour Market by Occupation and Education: The Forecasting Activities of Three European Labour Market Research Institutes”.

Hopkins Michael, (1988), “Employment Forecasting - The Employment Problem in Industrialised Countries”.

Institute for Employment Research, (1989), “Review of the Economy and Employment 1989”.

Institute for Employment Research, (1989), “Review of the Economy and Employment - Occupational Assessment”.

Institute for Employment Research, (1989), “Review of the Economy and Employment - Occupational Studies”.

Institute for Employment Research, (1999), “Review of the Economy and Employment - Occupational Assessment”.

Institute for Employment Research, (1999), “Review of the Economy and Employment - Occupational Studies”.

Institute for Employment Research, (1999), “Review of the Economy and Employment”.

Institute for Employment Research, (2001), “Projections of Occupations and Qualifications 2000/2001”.

Institute for Employment Research, (2001), “Projections of Occupations and Qualifications: Evaluation of UK Occupational Employment Projections”.

Institute for Employment Research, (2001), “Econometric Analysis of Changing Occupational Structure”.

Institute of Manpower Studies, (1983), “How to Analyse your Local Labour Market”.

Koutsoyiannis A., (1973), “Theory of Econometrics”.

National Observatory of VET and Labour Market, (1999), “Forecasting Education and Training Needs in Transition Economies: Lessons from the Western European Experience”.

US Department of Labor, (1981), “A Manual on Manpower Projections and Forecasting for Planning”.

US Department of Labor, (1982), “BLS Economic Growth Model System Used for Projections to 1990”.

US Department of Labor, (2000), “Employment Outlook 1998 – 2008”.

US Department of Labor, (2000), “Occupational Outlook Handbook”.

US Department of Labor, (2000), “Occupational Projections and Training Data”.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, (2001), “Ισοζύγιο Εργατικού Δυναμικού – Προβλέψεις 2002”.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, (υπό έκδοση), “Οι Διαχρονικές Τάσεις Απασχόλησης στην Κύπρο 1980 – 2000”.

Γραφείο Προγραμματισμού, (2001), «Οικονομική Ανασκόπηση 2000».

Γραφείο Προγραμματισμού, (2001), «Οικονομικοί και Κοινωνικοί Δείκτες 2000».

Γραφείο Προγραμματισμού, “Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης 1999-2003”.

Στατιστική Υπηρεσία, (2000), “Στατιστικοί Κώδικες Οικονομικών Δραστηριοτήτων”.

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, (1996), “Προοπτικές Απασχόλησης στην Κύπρο”.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 11 :
ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

Bureau of Labor Statistics, (USA):

<http://www.bls.gov>.

CEDEFOP, (EU):

<http://www.cedefop.eu.int/>

<http://www.trainingvillage.gr/etv/>

Datasphere – Labour Market, Learning and Skills Website, (UK):

<http://www.dfes.gov.uk/datasphere/>.

Department for Education and Skills, (UK):

<http://www.dfes.gov.uk>.

Department for Employment and Learning, (UK):

<http://www.delni.gov.uk>.

Economic and Social Research Institute, (Ireland):

<http://www.esri.ie/>

Institute for Employment Research (IAB), (Germany):

<http://www.iab.de/iab/>

Institute for Employment Research, (UK):

<http://www.warwick.ac.uk/ier>.

Institute of Economic Forecasting, (France):

<http://www.bipe.fr/>

Research Centre for Education and the Labour Market (Netherlands):

<http://www.fdewb.unimaas.nl/roa/>

Training and Employment Authority, (Ireland):

<http://www.fas.ie/>

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, (Κύπρος):

<http://www.hrdauth.org.cy/>

Γραφείο Προγραμματισμού, (Κύπρος):
<http://www.planning.gov.cy/>

Κεντρική Τράπεζα Κύπρου, (Κύπρος):
<http://www.centralbank.gov.cy/>

Στατιστική Υπηρεσία, (Κύπρος):
<http://www.pio.gov.cy/dsr/>

Υπουργείο Οικονομικών, (Κύπρος):
<http://www.mof.gov.cy/>